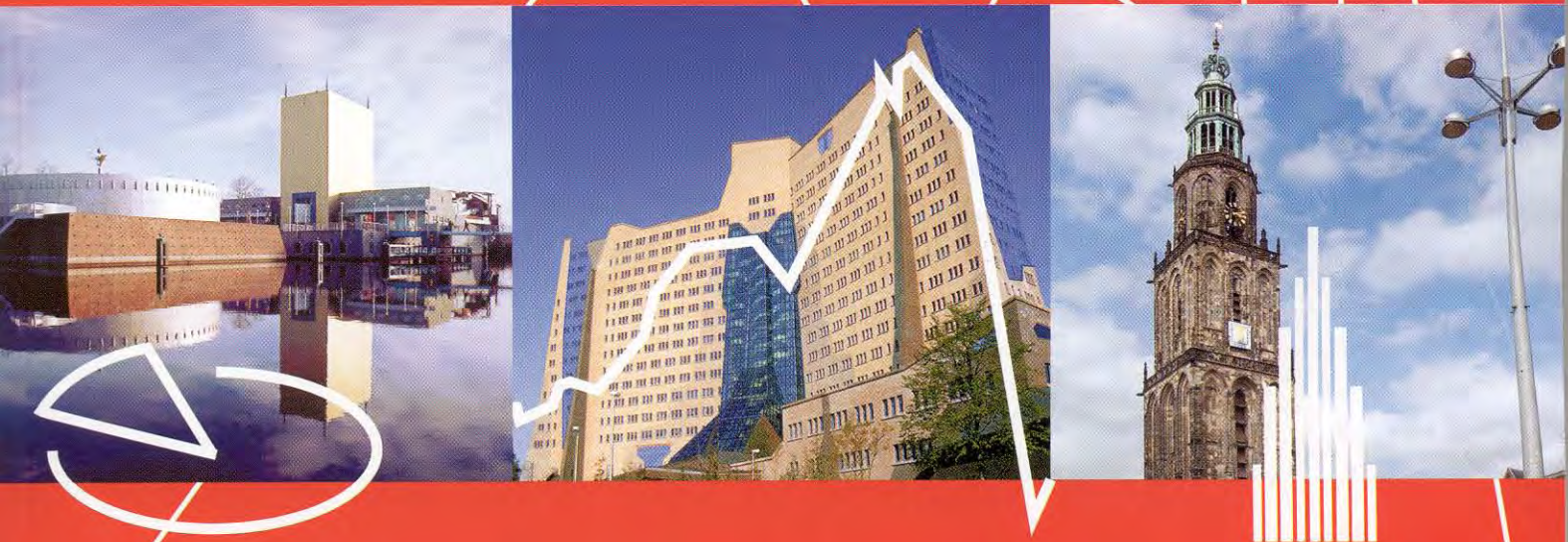

Statistisch Jaarboek 2005

De staat van Groningen in grafiek en getal

Dienst Informatie en Administratie

Statistisch Jaarboek 2005

Gemeente Groningen

Groningen, november 2005

Statistisch Jaarboek 2005

Uitvoering

Bureau Statistiek en Onderzoek van het Bedrijfsbureau, Dienst Informatie en Administratie

Redactie

Age Stinissen-Blanco, Tinus Snijders en John de Lange

Foto's/Illustraties

Voorwoord: Niranyana Jayamary

Hoofdstuk 4: UMCG, Pieter Davids

Hoofdstuk 6: SOZAWE, Jan Smale

Hoofdstuk 7: Belastingdienst Noord

Hoofdstuk 13: HVD

Overige Hoofdstukken: Age Stinissen-Blanco

Ontwerp

DigiTAAL ontwerpen, Groningen

Druk

Omslag: Stadsdrukkerij Groningen

Binnenwerk en afwerking: Zodiak, grafische bedrijven

Bij de voorkant, de foto's van links naar rechts

Groninger Museum:

Gebouwd door de Italiaanse architect Mendini. Geopend in 1994, het pand vervangt het oude museum, waarin nu het natuurmuseum in is gevestigd.

Hoofdkantoor van de Nederlandse Gasunie:

Het spraakmakende hoofdkantoor van de Gasunie bepaalt sterk de skyline van de stad. Het in organische architectuur opgetrokken gebouw is in 1994 in gebruik genomen, is 87 meter hoog en kent 1350 werkplekken.

Martinitoren:

In de 15e eeuw voltooid. De toren wordt ook wel 'd Olle Grieze' genoemd. Deze naam ontleent hij aan de grijze kleur die de toren heeft. De toren is 97 meter hoog. Hij heeft een fundering van slechts drie meter diep. Vroeger bestond de fundering geheel uit koeienhuiden.

ISBN-10: 90-73576-40-7

ISBN-13: 97890-73576-40-7

VOORWOORD

Hoe gaat het eigenlijk met onze stad? Om daarover een mening te kunnen vormen is het handig om in ieder geval de feiten te kennen. Met de feiten kunnen mensen die wat minder kennis hebben over de gemeente Groningen een algemeen beeld krijgen. Misschien leest u dingen waar u nog nooit bij stil gestaan had of simpelweg nog niet wist, maar welke wel de moeite waard zijn om te weten. Wij zijn als gemeentebestuur verplicht aan stad en Stadgers om eerlijk en open te zijn over het beleid, het waarom van het beleid en de gevolgen ervan. Maar we moeten beginnen bij de feiten!

Ik ben er dan ook blij mee dat de gemeente sinds 1997 het Statisch Jaarboek uitbrengt. Want transparanter dan dit jaarboek kan het niet: u krijgt van ons open en bloot alle getallen. Het zijn eerlijke getallen: we tonen de mooie cijfers (er zijn inmiddels meer dan 180.000 Stadgers!), maar ook de minder mooie (helaas ... de productie van nieuwe woningen blijft achter bij de verwachtingen).

Het Statistisch Jaarboek bevat tabellen en getallen over zo ongeveer alles wat met Groningen te maken heeft. Over de inwoners en hun inkomen, over werkgelegenheid en economie, over onderwijs, zorg, cultuur. En ga nog maar even zo door. Interessante informatie voor een ieder die geïnteresseerd is in onze stad. En tegelijkertijd zeer bruikbare informatie voor het stadsbestuur, raadsleden en beleidsmakers. Het is noodzakelijk de stad goed in beeld te hebben!

Jacq. Wallage
Burgemeester van Groningen

Uitgave: gemeente Groningen

Samenstelling en lay-out:

Dienst Informatie en Administratie
Facilitaire Dienstverlening, Bedrijfsbureau, Bureau Statistiek en Onderzoek
Bezoekadres : Trompsingel 29
9724 DA Groningen
Postadres : Postbus 30026
9700 RM Groningen

Voor meer informatie:

A. Stinissen-Blanco
Telefoon : (050) 367 94 44
Fax : (050) 367 93 65
E-mail : bso@dia.groningen.nl

Verklaring van de tekens

. = gegevens ontbreken
* = voorlopig cijfer
- = nihil
0 (0,0) = het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank) = een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
< = minder dan, respectievelijk kleiner dan
> = meer dan, respectievelijk groter dan
<= = minder dan, respectievelijk kleiner dan of gelijk aan
>= = meer dan, respectievelijk groter dan of gelijk aan
2002-2003 = 2002 tot en met 2003
2002/2003 = het gemiddelde over de jaren 2002 en 2003
(02-'03) = boekjaar, schooljaar, enz. beginnend in 2002 en eindigend in 2003

Als het totaal niet overeenstemt met de som van de getallen, is dit het gevolg van afrondingen.
De gegevens zijn altijd zo recent mogelijk, voor de samenstelling zijn wij echter afhankelijk van de beschikbaarheid.
Kopieën mogen met bronvermelding voor eigen gebruik gemaakt worden.

Leeswijzer

De inhoudsopgave voorin geeft u een indruk van de verschillende onderwerpen die aan de orde komen.

De onderwerpen worden in de regel als volgt behandeld. De tabellen op de linkerpagina geven het totaalbeeld. Op de rechterpagina staan ontwikkelingen in de vorm van grafieken weergegeven en indien relevant wordt er een geografische verdeling naar GSB-wijk (zie voor de indeling het wijkkaartje achterin het boek) of een vergelijking met andere gemeenten of de regio gemaakt. Aan het begin van elk hoofdstuk staat een korte beschrijving van de inhoud.

INHOUDSOPGAVE

	Inleiding	-vi-
1	Bodemgebruik	-1-
2	Bevolking	-7-
3	Woonruimte	-27-
4	Volksgezondheid.....	-47-
5	Werkgelegenheid en economie.....	-55-
6	Werkloosheid.....	-71-
7	Sociale zorg, inkomen en lasten.....	-79-
8	Onderwijs.....	-93-
9	Welzijn	-103-
10	Cultuur, sport en vrije tijd.....	-113-
11	Verkeer en vervoer	-125-
12	Milieu	-139-
13	Openbare veiligheid	-149-
14	Leefbaarheid	-159-
15	Concerncijfers, bestuur en burgercontacten	-167-
	Lijst van afkortingen.....	-183-
	Begrippenlijst.....	-186-
	Bronnen	-202-
	Gebiedsindeling regio Groningen Assen	-204-
	Gebiedsindeling gemeente Groningen, GSB indeling	-205-
	Gebiedsindeling gemeente Groningen, buurtindeling	-206-
	Kaart van de gemeente Groningen	-207-

INLEIDING

Het Statistisch Jaarboek wordt voor de gemeente Groningen sinds 1997 uitgegeven. De start van het jaarboek vond plaats in het kader van het Grote Steden Beleid.

Het Statistisch Jaarboek is een uitgave van de Dienst Informatie en Administratie, vakdirectie Facilitaire Dienstverlening, Bedrijfsbureau, Bureau Statistiek en Onderzoek (BSO).

Het Jaarboek is gebaseerd op door BSO verzamelde gegevens uit basisregistraties en op gegevens die aangeleverd zijn door de Bestuursdienst, de Milieudienst, de dienst Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn, de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Hulpverleningsdienst en de dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken. Ook zijn veel gegevens afkomstig van niet gemeentelijke instellingen. Om een vergelijking van Groningen met andere gemeenten mogelijk te maken is veel gebruik gemaakt van centrale bronnen, onder anderen het CBS en de Meetlat, een product van de Vereniging voor Statistiek en Onderzoek.

Aan het begin van elk hoofdstuk wordt een korte analyse van de inhoud weergegeven. Het boek is ook op internet te bereiken via de website van de gemeente Groningen: www.groningen.nl/statistiek, 'de stad in cijfers'.

Omwille van de leesbaarheid en de toegankelijkheid wordt niet alle informatie gedetailleerd in het Jaarboek behandeld. Gegevens over een bepaalde buurt of wijk van de gemeente Groningen kunnen opgevraagd worden bij BSO (zie bladzijde iv). Een groot deel van deze gegevens kunnen echter ook gehaald worden uit het gebiedsinformatiesysteem Gronometer.

Gronometer is het digitaal gebiedsinformatiesysteem van de gemeente Groningen. De indeling van de onderwerpen is in principe gelijk aan die van het Statistisch Jaarboek. De meerwaarde van Gronometer ten opzichte van het Statistisch Jaarboek ligt in het feit dat Gronometer statistische informatie verschaft op diverse geografische niveaus (stedelijk, per wijk en per buurt) en verschillende jaren. De presentatie van de gewenste gegevens is hierbij mogelijk in tabellen, grafieken en thematische kaarten. Deze kunnen naar eigen documenten geëxporteerd worden.

Gronometer kan bij de balie van het Gemeentelijk Informatie Centrum (Kreupelstraat 1, telefoon 050 367 70 00) ingezien worden. Op internet is Gronometer evenals het jaarboek bereikbaar via www.groningen.nl/statistiek, 'de stad in cijfers'

De relatie van het Statistisch Jaarboek tot de Stadsmonitor

Naast het Statistisch Jaarboek en Gronometer is er de Stadsmonitor.

De Stadsmonitor geeft informatie over de kerndoelen uit de Stadsvisie (Groningen, sterke stad, actieve stad). Hiertoe zijn deze kerndoelen uitgewerkt naar meetbare (prestatie)doelen. Deze worden door middel van strategische indicatoren in de tijd gevolgd. Het is een coproductie van een aantal gemeentelijke diensten.

In principe zijn de strategische indicatoren uit de Stadsmonitor afkomstig uit dezelfde bronnen als de gegevens in het Statistisch Jaarboek en Gronometer. De informatie in de Stadsmonitor is echter beperkter van opzet en kan gezien worden als een selectie van gegevens uit de andere 2 documenten. Meer informatie over de indicatoren uit de Stadsmonitor is te vinden in het Statistisch Jaarboek, als het stedelijke cijfers of vergelijkingen met andere gemeenten betreft, en in Gronometer als het gegevens over buurten of wijken betreft.

Op de volgende 2 bladzijden is in een schema weergegeven waar de informatie van de *strategische indicatoren* 2004-2010 uit de Stadsmonitor in het Statistisch Jaarboek staan (tabelnummer).

	Strategische indicatoren	SJB Tabelnummer	
Doel 1 Een stad met meer werk en minder werkloosheid	Aantal vaste arbeidskrachten in de stad Groningen, vol- en deeltijd	5.1	
	Aantal uitzendkrachten bij inlenende vestigingen in de stad Groningen		
	Totaal aantal arbeidsplaatsen in de stad Groningen		
		Groei aantal arbeidsplaatsen, Groningen vergeleken met Nederland en de regio	5.1.a
		Totaal aantal NWW-ers in de Gemeente Groningen	6.1.1
		Percentage NWW-ers op omvang beroepsbevolking in de stad Groningen in vergelijking met de aangrenzende gemeenten (regio) en Nederland	6.1.c
		Aantal NWW-ers naar etniciteit en duur van de werkloosheid <i>Autochtonen allochtonen</i>	6.1.6
		Werkloosheid onder jongeren tot 22 jaar	6.1.3
	Het aantal vacatures	6.2	
Doel 2 Een stad met een uitstekend vestigingsklimaat	Werkgelegenheid kansrijke clusters samen in aantal arbeidsplaatsen gemeente Groningen en Index werkgelegenheidsgroei	5.7	
	Nieuwe vestigingen	5.5.a	
	Opname kantoren en het aantal transacties	5.10	
	Uitgegeven hectaren bedrijventerreinen		
	Aantal binnenstadsbezoekers en Aandeel bezoek binnenstad van buiten de gemeente	5.12b	
	Omzetaandeel binnenstad niet-dagelijkse goederen door bezoekers van buiten de gemeente in %	5.12 (kooporiëntatie)	
	Intensiteit/capaciteitsverhouding van de congestiegevoelige delen van de ringweg	11.8.2	
	Eerstejaars RUG en Hanzehogeschool	8.6.2	
Doel 3a Een stad die schoon en heel is	Tevredenheid over voorzieningen	14.3	
	Schaalscore van 0(slecht) tot en met 10(goed) op het leefbaarheidsaspect "verloedering", Groningen en andere gemeenten	14.1a	
	BORG metingen milieu, metingen zwerfvuil en onkruid	12.5.2	
	BORG metingen heel, metingen voorzieningen, verlichting en wegen en paden	12.5.1	
Doel 3b Een stad die veilig is	Woninginbraken, aantal en percentage	13.4	
	Gewelddelicten, aantal en percentage	13.4	
	Vernielingen, aantal en percentage	13.4	
	Meldingen drugoverlast	13.6	
	Aantal jeugdige verdachten en de ontwikkeling van de aantallen	13.7	
	Aandeel inwoners dat zich (wel eens) onveilig voelt in het algemeen (in %) in Groningen en in de grote steden	13.5.1/13.5.b	
	Geweld aangemeld bij thuisfront	-	
	Veelplegers	-	
Doel 4 Een stad met een voortreffelijk woonklimaat	Aantal inwoners per 1 januari	2.1	
	Ontwikkeling van de midden en hogere inkomensgroepen, Groningen vergeleken met de regio en met Nederland	7.4.b	
	Slaagkans op huurwoningen van verschillende bevolkingsgroepen	3.7.a	
	Migratiesaldo totaal en gezinnen stad Groningen met de regio	2.7	
	Ontwikkeling aantal een en meerpersoons huishoudens	2.8	
	Ontwikkeling aantal huishoudens met en zonder kinderen	2.8	
	Ontwikkeling van de woningvoorraad	3.1	
	Schattingen van het aantal wachtmaanden voor een kamer voor studenten	3.7.2	
Opgeleverde zelfstandige woningen (gesubsidieerde) marktsector en huursector	3.2.1		

	Strategische indicatoren	SJB Tabelnummer
Doel 5 Een stad die zich duurzaam ontwikkelt	De uitvoering van het milieubeleidsplan en het klimaatplan	12.4.a
	Inkoop van groene stroom door de gemeente	12.2.2
	De omvang van het OV gebruik	11.5/11.6
	De omvang van het gebruik van de fiets	11.8/11.4
	De stand van zaken van de wijkmilieuplannen	-
	Ecologische structuur	12.4/12.4.b
Doel 6 Een stad waarin iedereen mee doet	Percentage voortijdig schoolverlaters zonder diploma, instroom bij het RMC	8.5.1
	Jongeren met ten hoogste VMBO	8.5.2
	Opleidingsniveau van jonge werklozen	7.1.2
	Uitstroom van bijstandsgerechtigden uit de bijstand	7.1.3
	CITO scores basisonderwijs	8.2
	Gegevens over cliënten verslavingszorg	9.5
	Gemiddelde verblijfsduur in de maatschappelijke opvang	9.4
Doel 7 Een gezonde stad	Nederlandse norm gezond bewegen	4.6.1
	Rookgedrag onder jongeren	4.4.a
	Alcoholconsumptie onder jongeren	4.4.b
	Overgewicht	4.5
Doel 8 Een stad die bruist op cultureel en sportief gebied	Bezoekersaantallen muziek en theater	10.5.1
	Bezoekersaantallen musea	10.4
	Leden en uitleningen bij de openbare bibliotheek	10.1.1
	Bezoekersaantallen bioscopen	10.6
	Bezoekersaantallen en verenigingsuren zwembaden	10.10
	Bezoekers topsportwedstrijden	10.12.2
Doel 9 Een stad waarin iedereen is geïntegreerd	Aantallen allochtonen en Groningen vergeleken	2.12.1
	Voortijdig schoolverlaters naar etniciteit	-
	Jongeren met ten hoogste VMBO naar etniciteit	8.5.2
	NWW-ers naar etniciteit	6.1.6
	In- en uitstroom van nieuwkomers	9.7.4
Doel 10 Een stadhuis in het hart van de stad	De telefonische bereikbaarheid	-
	De schriftelijke bereikbaarheid	-
	Door het gemeentebestuur aan te pakken problemen	15.5.a
	Soort klachten en afhandelingstermijn van klachten.	15.6
Wijkvernieuwing Ontwikkeling in de wijkvernieuwing s-gebieden	Prijsontwikkeling eigen woningbezit	3.2.4
	Ontwikkeling woonomgeving afgelopen periode	3.9
	Toekomstverwachting voor de wijk	14.1.2
	Objectieve veiligheid	13.4
	Subjectieve veiligheid	13.5.1
	Overlastgegevens	13.5.2
	Oordeel over jongerenvoorzieningen	14.3.2
	Verloedering	14.2
	Buurtcohesie	14.1.1
Rapportcijfers woonomgeving	3.9	

HOOFDSTUK 1

BODEMGEBRUIK

Stadsplattegronden per wijk ter vervanging van de plattegronden van de hele stad, waar sommige wijken niet goed op te zien waren.

8.369 Hectare wonen, werken en leven

De gemeente Groningen heeft een oppervlakte van 8.369 hectare. In 1969 is de huidige gemeente gevormd door het samengaan met de gemeenten Noorddijk (2.437 hectare) en Hoogkerk (1.921 hectare). Ook hebben er in 1969 grenswijzigingen plaatsgevonden met de gemeenten Bedum, Haren en Adorp. De laatste uitbreiding was op 1 januari 1999. Door een grenswijziging met de gemeente Tynaarlo is het oppervlak toen met 95 hectare toegenomen.

Meer mogelijkheden voor recreatie

Sinds 1979 is het aandeel agrarisch gebied kleiner geworden. Er heeft een functieverhuizing plaatsgevonden van agrarisch naar natuur- en recreatiegebieden en naar bebouwd gebied. Er zijn onder meer recreatiegebieden aangelegd in het noordoosten (Kardinge) en in het westen (het Westpark, deels nog in ontwikkeling). Bij Engelbert zijn bossen aangelegd. De hoeveelheid bebouwd gebied is sinds 1979 toegenomen met ruim 300 hectare woongebied en 136 hectare bedrijventerreinen. Ook is er meer open water gekomen, bijvoorbeeld in het recreatiegebied Kardinge en bij Bangeweer in Hoogkerk. Door de grenswijziging met Tynaarlo valt de Piccardthofplas nu onder de gemeente Groningen.

Ruim 700 kilometer weg in beheer gemeente

Naast wegen en fietspaden in beheer van de gemeente, ruim 700 kilometer, is er nog ruim 40 kilometer weg in beheer bij provincie en rijk. Dit betreft voornamelijk de ringwegen en de doorgaande wegen buiten de bebouwde kom.

Toekomstige ontwikkelingen

In de toekomst zal een aantal projecten tot wijziging in het grondgebruik leiden. Uitbreidingen voor wonen en bedrijven zijn vooral aan de rand van de stad gepland. In het Noord westen gaat het om het plan Reitdiep (ongeveer 100 hectare) ten westen van het Reitdiep. Dit plan is al gedeeltelijk gerealiseerd. In het zuidwesten zal het bedrijvenpark Westpoort ontwikkeld worden. Op langere termijn wordt ten oosten van de stad bij Engelbert het project Meerstad gerealiseerd.

Binnen het bebouwd gebied is het Europapark (59 hectare) in ontwikkeling. Hier komen woningen, kantoren en een voetbalstadion.

Inhoud

1.1	Bodemgebruik in hectare.....	4
1.2	Lengte van het wegennet naar doel van de weg.....	4
1.1.a	Bodemgebruik, 1979 en 2000 vergeleken.....	5
1.1.b	Terreinen waar wijziging in grondgebruik plaats vindt, 2005-2010.....	5

1. BODEMGEBRUIK

1.1 Bodemgebruik in hectare

gebruik	1979	1989	1996	2000
bebouwd gebied				
woongebied	1.550	1.742	1.821	1.895
bedrijventerreinen	654	663	742	790
sociaal-culturele voorzieningen	173	204	208	212
overige openbare voorzieningen	84	80	62	62
wonen – werken gemengd ¹⁾	132	-	-	-
totaal bebouwd gebied	2.593	2.689	2.834	2.960
bouwterreinen	203	177	207	330
agrarisch gebied	4.201	3.767	3.369	3.095
natuur/recreatie				
sportterreinen	189	195	174	186
volkstuinten	51	54	53	61
parken en plantsoenen	81	280	365	372
verblijfsrecreatie	18	19	8	8
dienstverlenende sector	81	65	17	43
dagrecreatieve objecten en terreinen	64	70	-	-
bos	6	56	238	272
nat natuurlijk terrein	-	32	21	28
totaal natuur/recreatie	490	771	876	972
infrastructuur				
spoorwegen	76	79	69	69
wegen	318	418	409	400
totaal infrastructuur	394	497	478	469
overige gronden				
stortplaatsen/wrakkenopslag	-	-	48	72
begraafplaatsen	74	72	61	61
overig	7	3	10	0
totaal overige gronden	81	75	119	133
water	287	302	394	410
totaal oppervlak ^{2,3)}	8.249	8.278	8.277	8.372

Bron: CBS

1) Vervallen met ingang van 1989

2) Per 1-1-1999 is door een grenswijziging met de gemeente Tynaarlo het oppervlak toegenomen met 95 ha

3) Afwijking in de totalen komt door afrondingsverschillen

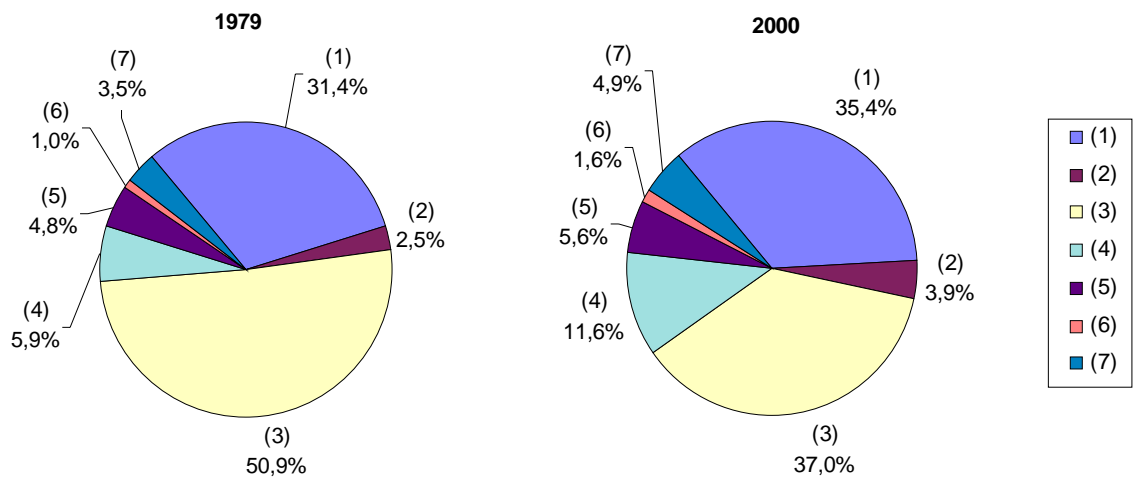
1.2 Lengte van het wegennet naar doel van de weg

doel van de weg	2002	2005
fietspaden en -stroken	.	183
stadsontsluitingswegen/ industriestraat	69	87,8
buurtontsluitingswege/ buitenwegen	86	103
woonstraten	351	370
wegen, niet in beheer gemeente	44	44

Bron: ROEZ

1 BODEMGEBRUIK

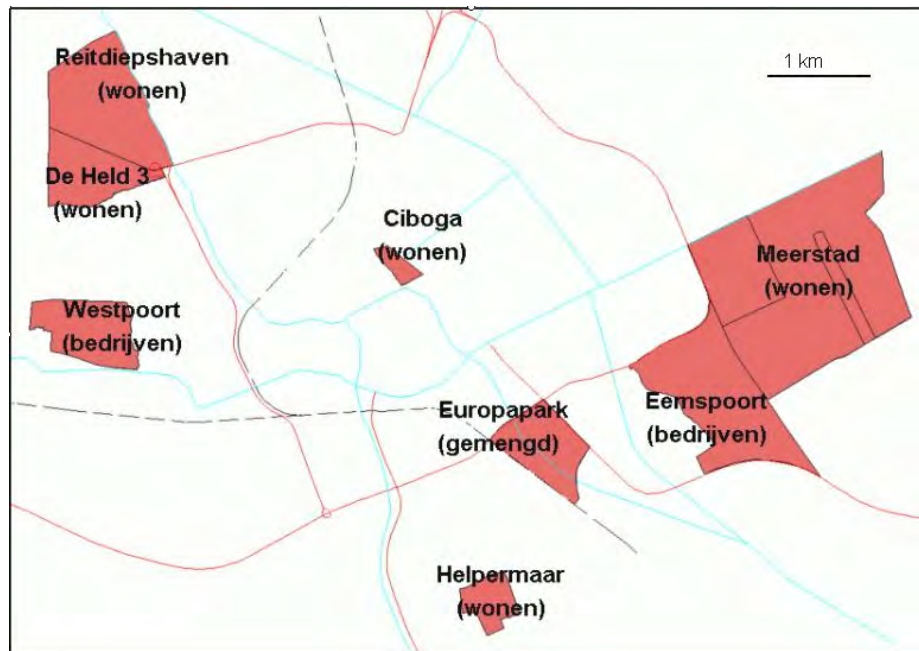
1.1.a Bodemgebruik, 1979 en 2000 vergeleken

- 1: bebouwd gebied
- 2: bouwterreinen
- 3: agrarisch gebied
- 4: natuur/recreatie
- 5: infrastructuur
- 6: overige gronden
- 7: water

Bron: CBS

1.1.b Terreinen waar wijziging in grondgebruik plaats vindt, 2005-2010

Bron: ROEZ

1. BODEMGEBRUIK

HOOFDSTUK 2

BEVOLKING

Genieten van de zon op een terras aan de voet van de Martinitoren

Ruim 180.000 inwoners

De gemeente Groningen telde op 1 januari 2005 180.747 inwoners. Hiermee is Groningen de 7^e stad van Nederland. De afgelopen jaren kwamen er gemiddeld ongeveer 1.500 inwoners bij. Deze groei bestaat zowel uit de natuurlijke aanwas als uit het migratiesaldo. De natuurlijke aanwas (geboorte min sterfte), bedraagt jaarlijks 400 tot 500. Het migratiesaldo (vestiging min vertrek), schommelt sterk, maar is gemiddeld ongeveer 1.100 personen per jaar. Wordt de relatieve groei in Groningen vergeleken met die in andere Nederlandse grote en middelgrote gemeenten, dan neemt de gemeente een middenpositie in.

Veel studenten, weinig kinderen

Groningen is een studentenstad. In de gemeente zijn, in vergelijking met Nederland, naar verhouding veel mensen in de leeftijdsgroep 20-29 jaar, de leeftijdsgroep van studenten en pas afgestudeerden. In de groep 20-24 jaar wonen in Groningen zelfs meer dan twee maal zo veel mensen als gemiddeld over heel Nederland. Door dit grote aandeel zijn alle andere groepen ondervertegenwoordigd. Een leeftijdsgroep die in Groningen duidelijk minder voor komt maar wel in omvang toeneemt, zijn de kinderen. De groep 0-4 jaar neemt toe doordat er de laatste tijd meer geboorten plaatsvinden. Ook de babyboom generatie van na de tweede wereldoorlog (nu 55-59 jaar), is in Groningen ondervertegenwoordigd.

Bevolkingsgroei in nieuwbouw en in het centrum

De groei van de bevolking vindt vooral plaats in de nieuwbouwlocaties aan de rand van de stad. In het westen betreft dit de gebieden Gravenburg en Reitdiepshaven. In het zuiden Piccardthof en in het oosten van Starkenborgh. Ook het wonen in het centrum wordt weer populair, getuige de groei in de oude centraal gelegen wijken.

Vooraf alleenstaanden verhuizen naar de stad

Al jaren migreren alleenstaanden, vooral in de studentenleeftijden, naar de stad en vertrekken er gezinnen. De instroom van alleenstaanden is groter dan het vertrek van gezinnen.

Vooraf uit het Noorden en Oosten van het land komen meer mensen hier wonen dan dat er naar toe vertrekken. Een uitzondering hierop is de regio Groningen-Assen, de uitstroom van personen in gezinsverband naar dit gebied compenseert de instroom van alleenstaanden.

Naar het westen van het land (Noord- en Zuidholland en Utrecht) vertrekken meer mensen dan dat er vandaan komen, dit geldt voor zowel alleenstaanden als personen in gezinsverband.

Vanuit het buitenland vindt er een netto instroom plaats.

Meer huishoudens met kinderen

Groningen kende per 1 januari 2005 87.519 huishoudens. Huishoudens zijn geteld per adres. Hierbij is geen rekening gehouden met kamerbewoning. Hierdoor, en door leegstand zijn er minder huishoudens dan woonruimten. Er zijn veel eenpersoonshuishoudens en weinig gezinnen met

kinderen. In geen enkele grote stad in Nederland zijn verhoudingsgewijs zoveel alleenstaanden en zo weinig gezinnen met kinderen als in Groningen. Wel zijn er veranderingen zichtbaar. Het aantal huishoudens met kinderen neemt toe. Deze ontwikkeling strookt met het doel uit de stadsvisie om meer gezinnen met kinderen in de stad vast te houden

Veel Antillianen, weinig Turken en Marokkanen

Het aantal allochtonen in Groningen is 35.512, dit is de eerste en tweede generatie samen. Het meest in Groningen vertegenwoordigd zijn mensen uit de voormalige koloniën Nieuw Guinea en Nederlands Indië, uit Indonesië, Duitsland, Suriname en de Nederlandse Antillen. De groep Antillianen groeide tot voor kort het snelste, het afgelopen jaar vond er echter een afname plaats. Veel Antillianen keren terug naar de Antillen, dit is conform de landelijke ontwikkelingen. Groepen die nu snel groeien zijn groepen uit landen uit de Europese Unie, dit betreft vooral studenten.

In vergelijking met andere steden in Nederland wonen in Groningen weinig Turken en Marokkanen. Zij maken 1% van de bevolking uit, in de grote steden in het westen is dat 12%.

Veel minder asielzoekers

Ook in Groningen is het effect van het landelijke beleid duidelijk merkbaar. Er komen minder asielzoekers. Alle vijf centra die in januari 2003 open waren, zijn gesloten. In 2003 en 2004 zijn vier centra gesloten, in 2005 het laatste. Waren er in januari 2003 nog 788 asielzoekers in de centra, in januari 2005 waren dat er nog 250.

De toekomst

Volgens de bevolkingsprognose zullen de groene en de grijze druk, respectievelijk het aantal 0 t/m 19 jarigen en 65 plussers ten opzichte van de 'productieve leeftijdsgroep' (20 t/m 64 jaar), in Groningen lager blijven dan in Nederland als geheel. Dit komt door de grote groep studenten. Het doel uit de stadsvisie om in 2010 183.000 inwoners te hebben zal volgens de bevolkingsprognose eerder gehaald worden.

Inhoud

2.1.1	Bevolking naar leeftijdsgroep op 1 januari	10
2.2.1	Bevolking naar geslacht en burgerlijke staat op 1 januari.....	10
2.2.2	Aantal huwelijken, geregistreerd partnerschappen en (echt)scheidingen	10
2.3	Natuurlijk verloop van de bevolking.....	10
2.1.a	Bevolkingspiramide Groningen en Nederland op 1 januari 2005.....	11
2.3.a	Geboorte- en sterftcijfers van de gemeente Groningen.....	11
2.4	Bevolking per GSB wijk op 1 januari	12
2.5	Historische ontwikkeling van de bevolking van 1860 tot heden.....	12
2.6	Prognose van de Groninger bevolking naar leeftijdsgroep op 1 januari	12
2.4.a	Ontwikkeling van de bevolking per GSB wijk, 2003-2005.....	13
2.6.a	Prognose van de groene en de grijze druk tot 2019, Groningen en Nederland	13
2.7.1	Vestiging en vertrek naar regio	14
2.7.a	Migratiesaldo van alleenstaanden naar regio	15
2.7.b	Migratiesaldo van personen in gezinsverband naar regio	15
2.7.2	Vestiging en vertrek naar leeftijd.....	16
2.7.3	Migratiesaldo per GSB wijk, intern en extern	16
2.7.c	Ontwikkeling van de bevolking in een aantal gemeenten, 2000-2005.....	17
2.7.d	Personen per 1.000 inwoners betrokken bij verhuizingen binnen de GSB wijk, 2004.....	17
2.8.1	Huishoudens samenstelling per adres op 1 januari	18
2.8.2	Huishoudens met inwonende kinderen op 1 januari	18
2.8.a	Huishoudens met kinderen en eenpersoonshuishoudens in grote en middelgrote gemeenten, 2004.....	19
2.8.b	Huishoudens met kinderen en eenpersoonshuishoudens in de regio, 2004	19
2.9	Alleenwonenden naar leeftijd in zelfstandige woningen op 1 januari.....	20
2.10	Procentuele verdeling van de godsdienst van de hoofdkostwinner	20
2.11	Procentuele verdeling naar opleidingsniveau van de hoofdkostwinner per GSB wijk en in Nederland	20
2.9.a	Alleenwonenden naar leeftijd in zelfstandige woningen, percentage, 1 januari 2005	21
2.11.a	Afwijking van het opleidingsniveau van de hoofdkostwinner van het gemiddelde per GSB wijk, 2002.....	21
2.12.1	Bevolking naar herkomstland (volgens de VNG methode)	22
2.12.a	Minderheden per land, per 1 januari 2005, eerste en tweede generatie samen, herkomstlanden met 200 of meer personen.....	23
2.12.2	Leeftijdverdeling naar herkomst op 1 januari 2005	24
2.13	Bevolking naar nationaliteit en geboorteland op 1 januari	24
2.14	Asielzoekers in de gemeente Groningen op 1 januari	24
2.12.b	Niet-westerse allochtonen in percentages van de totale bevolking per GSB wijk op 1 januari.....	25
2.12.c	Niet-westerse allochtonen in percentages van een aantal gemeenten op 1 januari.....	25

2.1.1 Bevolking naar leeftijdsgroep op 1 januari

leeftijd	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	index 2005 2000=100
0-4	7.940	8.260	8.446	8.813	8.945	9.120	9.084	110,0
5-9	6.854	7.215	7.147	7.103	7.250	7.404	7.520	104,2
10-14	6.792	6.664	6.794	6.907	6.998	7.095	7.120	106,8
15-19	9.354	11.204	10.958	10.670	10.908	11.128	11.415	101,9
20-24	27.150	25.463	26.157	26.268	26.306	26.655	26.946	105,8
25-29	20.999	19.594	19.127	18.865	19.001	19.354	19.608	100,1
30-34	15.059	15.183	15.519	15.805	15.733	15.770	15.453	101,8
35-39	12.803	13.019	12.975	13.065	13.115	13.033	13.097	100,6
40-44	11.326	11.865	11.802	11.886	11.865	11.918	12.013	101,2
45-49	10.105	10.843	11.059	11.284	11.388	11.344	11.400	105,1
50-54	7.093	9.734	10.116	10.037	10.173	10.361	10.548	108,4
55-59	6.205	6.681	6.930	7.803	8.542	9.061	9.429	141,1
60-64	6.304	5.771	5.736	5.710	5.858	6.024	6.281	108,8
65-69	6.100	5.630	5.520	5.530	5.412	5.396	5.324	94,6
70-74	6.080	5.251	5.168	5.092	5.115	5.051	5.013	95,5
75-79	4.494	4.951	4.833	4.713	4.551	4.447	4.273	86,3
80-84	3.369	3.125	3.233	3.305	3.410	3.500	3.528	112,9
85 e.o.	2.545	2.756	2.804	2.810	2.728	2.668	2.695	97,8
totaal	170.572	173.209	174.324	175.666	177.298	179.329	180.747	104,4

Bron: DIA

2.2.1 Bevolking naar geslacht en burgerlijke staat op 1 januari

	1994		2000		2004		2005	
	mannen	vrouwe n	mannen	vrouwe n	mannen	vrouwe n	mannen	vrouwen
ongetrouwd	50.552	46.657	53.691	49.336	57.509	52.542	58.376	53.604
getrouwd	26.407	26.250	24.529	24.376	23.922	23.758	23.610	23.474
geregistreerd partnerschap			110	84	245	212	310	276
gescheiden	4.548	6.012	5.124	6.631	5.266	6.988	5.268	7.010
partnerschap ontbonden			1	1	131	143	193	176
weduwnaar/weduwe	1.745	8.401	1.750	7.575	1.662	6.947	1.642	6.800
achtergebleven partner			1	0	3	1	4	4
totaal	83.252	87.320	85.206	88.003	88.738	90.591	89.403	91.344

Bron: DIA

2.2.2 Aantal huwelijken, geregistreerd partnerschappen en (echt)scheidingen

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	index 2004 2000=100
huwelijken	710	629	644	668	588	559	88,9
geregistreerd partnerschap		55	47	106	101	123	223,6
echtscheidingen	364	302	302	299	276	250	82,8
ontbinding geregistreerd partnerschap		2	11	53	50	42	

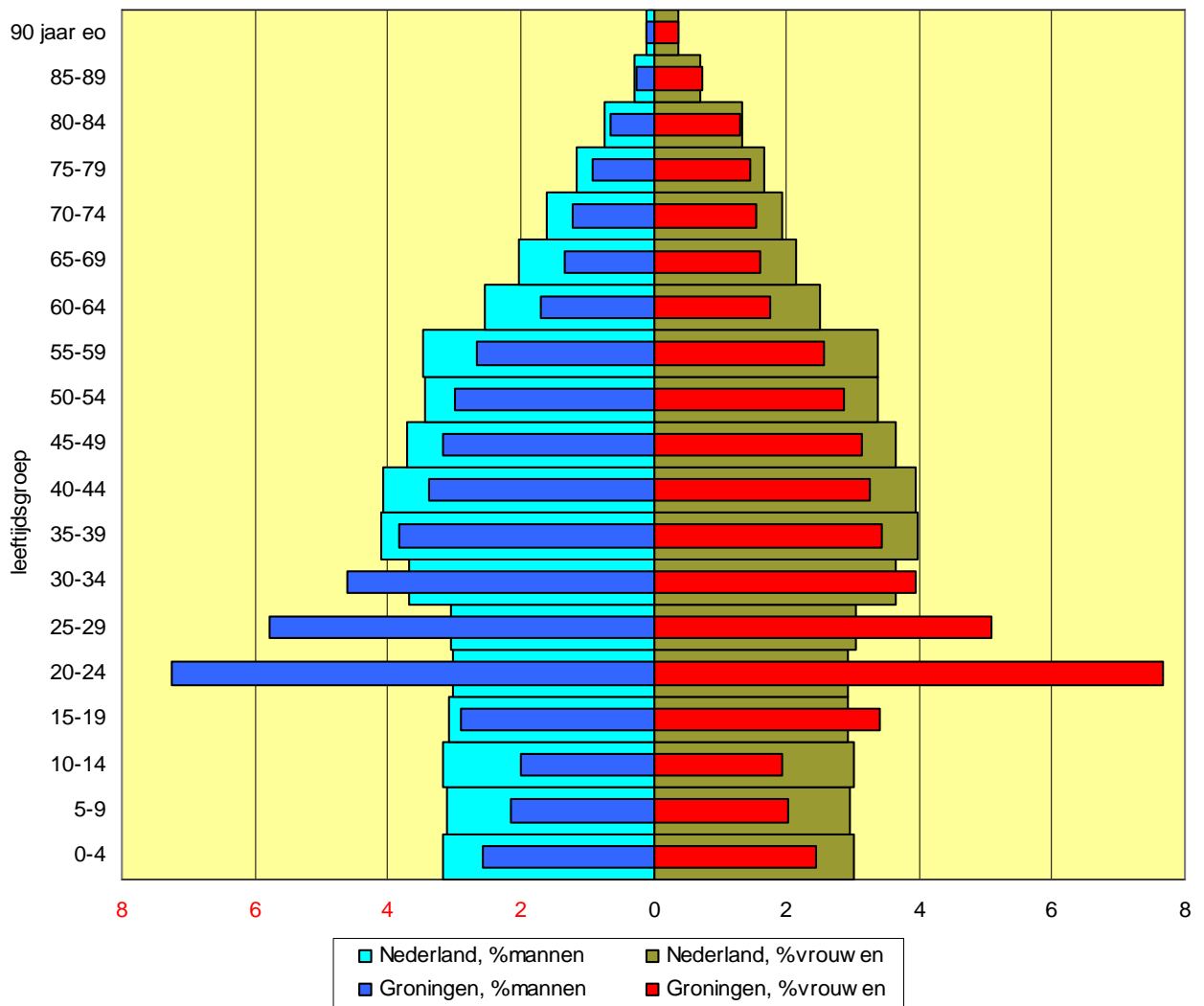
Bron: DIA

2.3 Natuurlijk verloop van de bevolking

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	index 2004 2000=100
geboorten	1.705	1.886	2.024	1.975	2.021	2.018	107,0
sterften	1.470	1.491	1.588	1.511	1.462	1.472	98,7
natuurlijke aanwas	235	395	436	464	559	546	

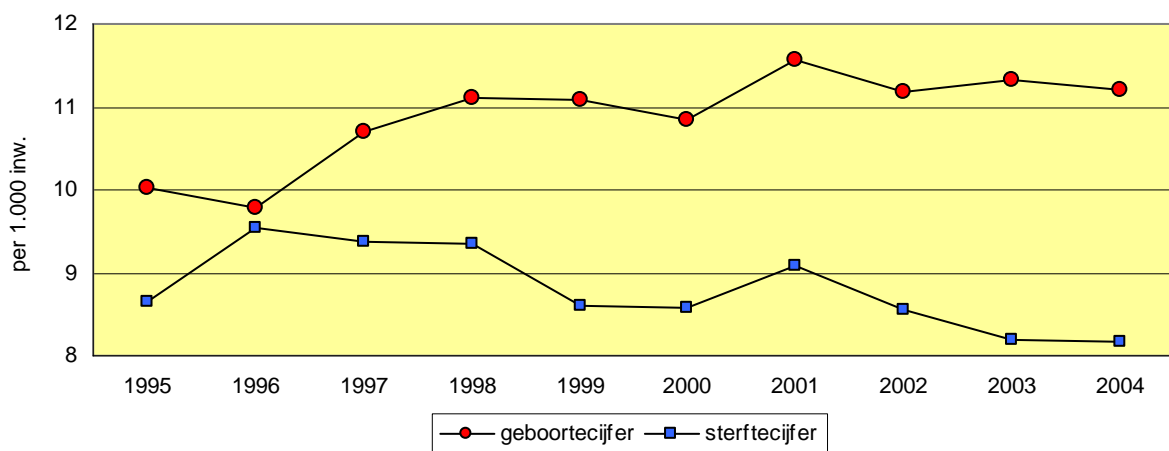
Bron: DIA

2.1.a Bevolkingspiramide Groningen en Nederland op 1 januari 2005

Bronnen: DIA, CBS

2.3.a Geboorte- en sterftcijfers van de gemeente Groningen

Bron: DIA

2.4 Bevolking per GSB wijk op 1 januari

GSB wijk	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Centrum	14.531	14.896	15.203	15.275	15.430	15.718	15.904
Oranjewijk / Schilderswijk	13.818	14.090	14.201	14.086	14.110	14.283	14.437
Oud Zuid	16.196	15.991	16.027	16.214	16.289	16.630	16.751
Nieuw Zuid (corporatief)	15.136	14.358	14.351	14.584	14.673	14.832	14.722
Nieuw Zuid (particulier)	12.756	13.261	13.477	14.121	14.585	14.653	14.707
Oosterpark	10.666	10.086	10.202	10.250	10.105	10.235	10.484
Korreweg / De Hoogte	16.359	16.133	15.969	16.030	15.967	15.940	16.301
Lewenborg	11.000	9.747	9.665	9.598	9.457	9.301	9.257
Beijum	14.481	13.831	13.907	13.823	13.738	13.605	13.463
Nieuw Oost	5.459	8.088	8.094	8.190	8.573	8.825	8.884
Paddepoel	17.353	16.641	16.745	16.558	16.469	16.642	16.552
Vinkhuizen	10.882	10.618	10.372	9.932	9.956	10.106	10.179
Nieuw West	1.006	5.171	5.790	6.764	7.751	8.355	8.846
Hoogkerk / De Dorpen	10.929	10.298	10.321	10.241	10.195	10.204	10.260
totaal	170.572	173.209	174.324	175.666	177.298	179.329	180.747

Bron: DIA

2.5 Historische ontwikkeling van de bevolking van 1860 tot heden

jaar	bevolking	jaar	bevolking	jaar	bevolking
1860	33.857	1940	123.772	1980	161.322
1870	38.897	1945	128.828	1985	168.119
1880	47.160	1950	137.719	1990	167.872
1890 ¹⁾	56.413	1955	142.249	1995	170.658
1900	67.563	1960	146.301	2000 ⁴⁾	173.139
1910	75.341	1965	152.513	2002	175.666
1920 ²⁾	90.778	1970 ³⁾	168.843	2004	179.329
1930	105.147	1975	164.726	2005	180.747

Bron: Gemeente Groningen

1) Toename door grenswijziging op 1 mei 1884 met 66 personen

2) Idem op 24 juni 1911 met 1.067 personen en op 1 december 1914 met 2.203 personen

3) Idem op 1 januari 1969 met 11.159 personen

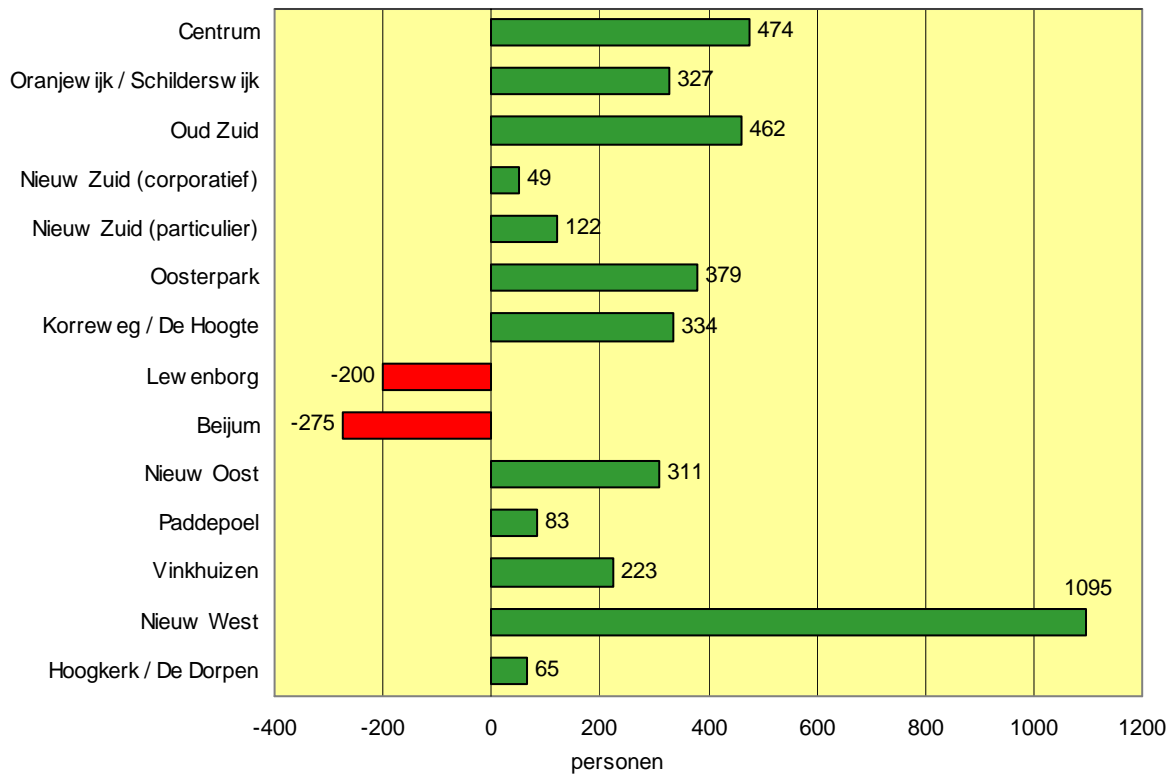
4) Idem op 1 januari 1999 met 85 personen

2.6 Prognose van de Groninger bevolking naar leeftijdsgroep op 1 januari

leeftijd	2005	2009	2014	2019	index 2019 2005=100
0-5	10.717	11.210	11.330	11.310	105,5
6-11	8.695	9.600	10.110	10.170	117,0
12-16	7.040	7.190	8.020	8.360	118,8
17-24	35.633	35.200	36.340	37.470	105,2
25-49	71.571	72.430	73.370	73.510	102,7
50-64	26.258	29.480	31.260	32.290	123,0
65-84	18.138	17.850	19.860	22.580	124,5
85+	2.695	2.810	2.720	2.570	95,4
totaal	180.747	185.780	192.990	198.270	109,7

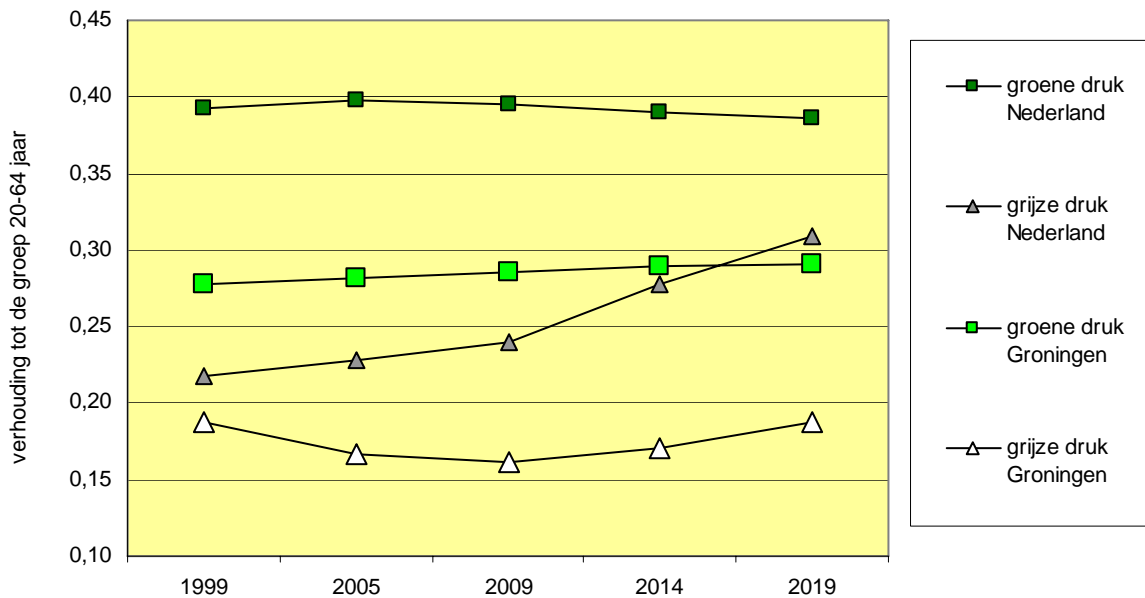
Bron: DIA

2.4.a Ontwikkeling van de bevolking per GSB wijk, 2003-2005

Bron: DIA

2.6.a Prognose van de groene en de grijze druk tot 2019, Groningen en Nederland

Bron: DIA

2.7.1 Vestiging en vertrek naar regio

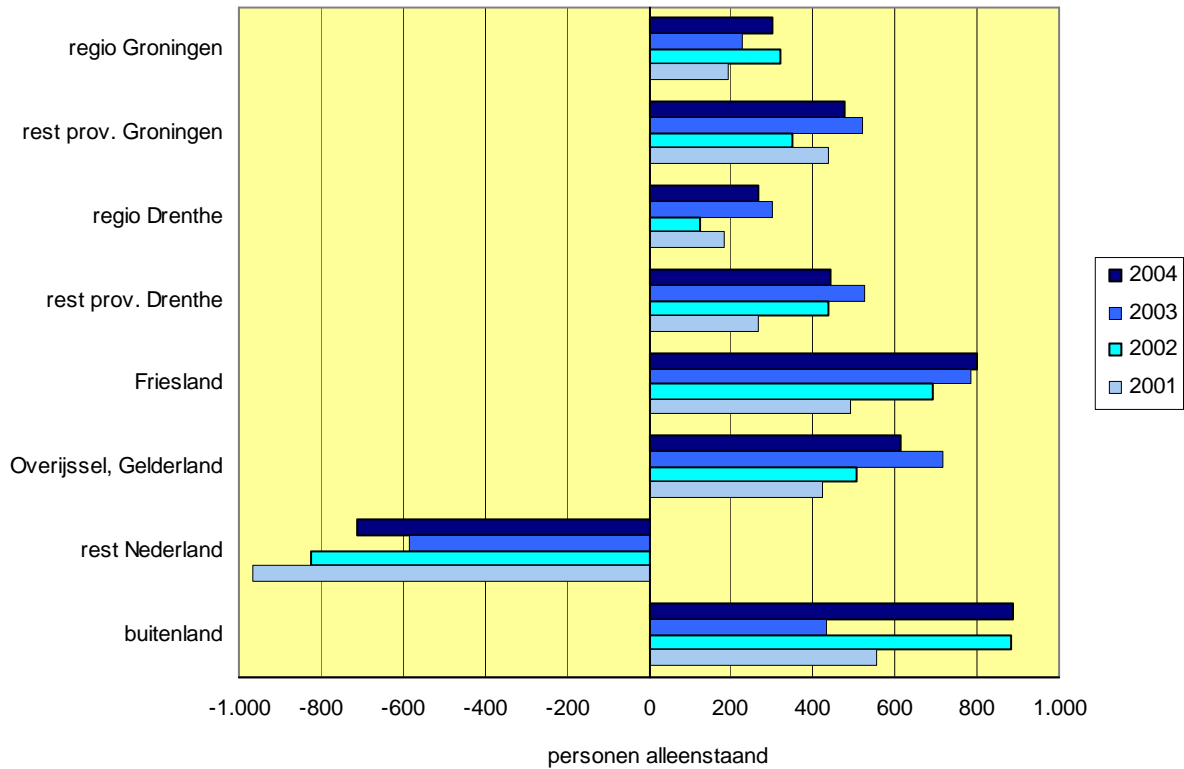
gebied	1995	2000	2001	2002	2003	2004
regio Groningen ¹⁾						
vestiging	1.687	1.568	1.805	1.891	1.752	1.729
vertrek	2.242	1.747	1.967	1.845	1.871	1.939
saldo	-555	-179	-162	46	-119	-210
rest provincie Groningen						
vestiging	1.442	1.379	1.445	1.388	1.480	1.415
vertrek	1.098	1.147	986	1.074	968	1.100
saldo	344	232	459	314	512	315
regio Drenthe ²⁾						
vestiging	1.087	1.047	1.126	1.094	1.157	1.117
vertrek	1.107	1.137	1.084	1.183	1.087	1.126
saldo	-20	-90	42	-89	70	-9
rest provincie Drenthe						
vestiging	886	1.002	888	1.036	1.074	1.018
vertrek	695	680	653	573	591	624
saldo	191	322	235	463	483	394
Friesland						
vestiging	1.551	1.699	1.493	1.690	1.709	1.784
vertrek	1.121	1.096	1.046	1.047	970	1.016
saldo	430	603	447	643	739	768
Overijssel/Gelderland						
vestiging	1.623	1.946	1.798	1.925	1.995	1.937
vertrek	1.545	1.513	1.455	1.502	1.383	1.431
saldo	78	433	343	423	612	506
rest Nederland						
vestiging	2.074	2.436	2.361	2.429	2.304	2.301
vertrek	3.563	3.670	3.533	3.443	3.035	3.270
saldo	-1.489	-1.234	-1.172	-1.014	-731	-969
buitenland						
vestiging	3.697	2.029	1.711	1.998	1.577	2.088
vertrek	5.108	842	795	879	1.006	1.147
saldo	-1.411	1.187	916	1.119	571	941
ambtshalve/onbekend						
vestiging	1.261	236	309	494	561	734
vertrek	1.267	790	511	1.231	1.226	1.618
saldo	-6	-554	-202	-737	-665	-884
totaal						
vestiging	11.831	13.342	12.936	13.945	13.609	14.123
vertrek	13.043	12.622	12.030	12.777	12.137	13.271
saldo	-1.212	720	906	1.168	1.472	852

Bron: DIA

1) De gemeenten Bedum, Haren, Hoogezand, Leek, Slochteren, Ten Boer, Winsum en Zuidhorn

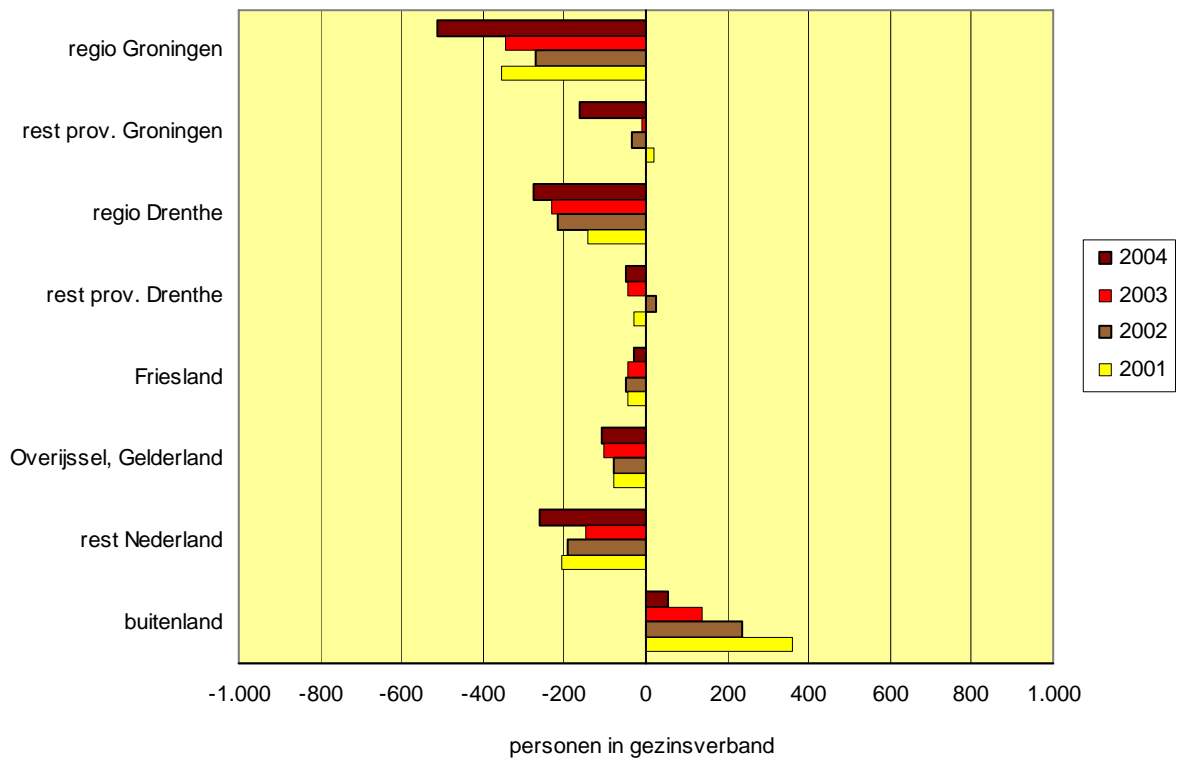
2) De gemeenten Assen, Noordenveld en Tynaarlo

2.7.a Migratiesaldo van alleenstaanden naar regio

Bron: DIA

2.7.b Migratiesaldo van personen in gezinsverband naar regio

Bron: DIA

2.7.2 Vestiging en vertrek naar leeftijd

leeftijd ¹⁾	vestiging			vertrek			migratiesaldo		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
0-4	459	375	352	685	581	720	-226	-206	-368
5-9	246	267	247	324	325	390	-78	-58	-143
10-14	332	263	235	251	254	249	81	9	-14
15-19	4.031	3.469	3.654	814	674	671	3.217	2.795	2.983
20-24	3.904	4.424	4.594	3.416	3.028	3.328	488	1.396	1.266
25-29	1.791	1.718	1.816	3.063	3.083	3.280	-1.272	-1.365	-1.464
30-34	1.026	1.061	1.044	1.597	1.527	1.653	-571	-466	-609
35-39	612	611	686	899	859	1.018	-287	-248	-332
40-44	413	409	456	509	529	650	-96	-120	-194
45-49	334	296	313	359	380	374	-25	-84	-61
50-54	290	238	255	259	278	277	31	-40	-22
55-59	185	155	155	169	173	196	16	-18	-41
60-64	88	85	95	84	118	119	4	-33	-24
65-69	72	63	46	68	61	90	4	2	-44
70-74	55	60	39	52	43	58	3	17	-19
75 e.o.	114	115	136	204	230	198	-90	-115	-62
totaal	13.952	13.609	14.123	12.753	12.143	13.271	1.199	1.466	852

Bron: DIA

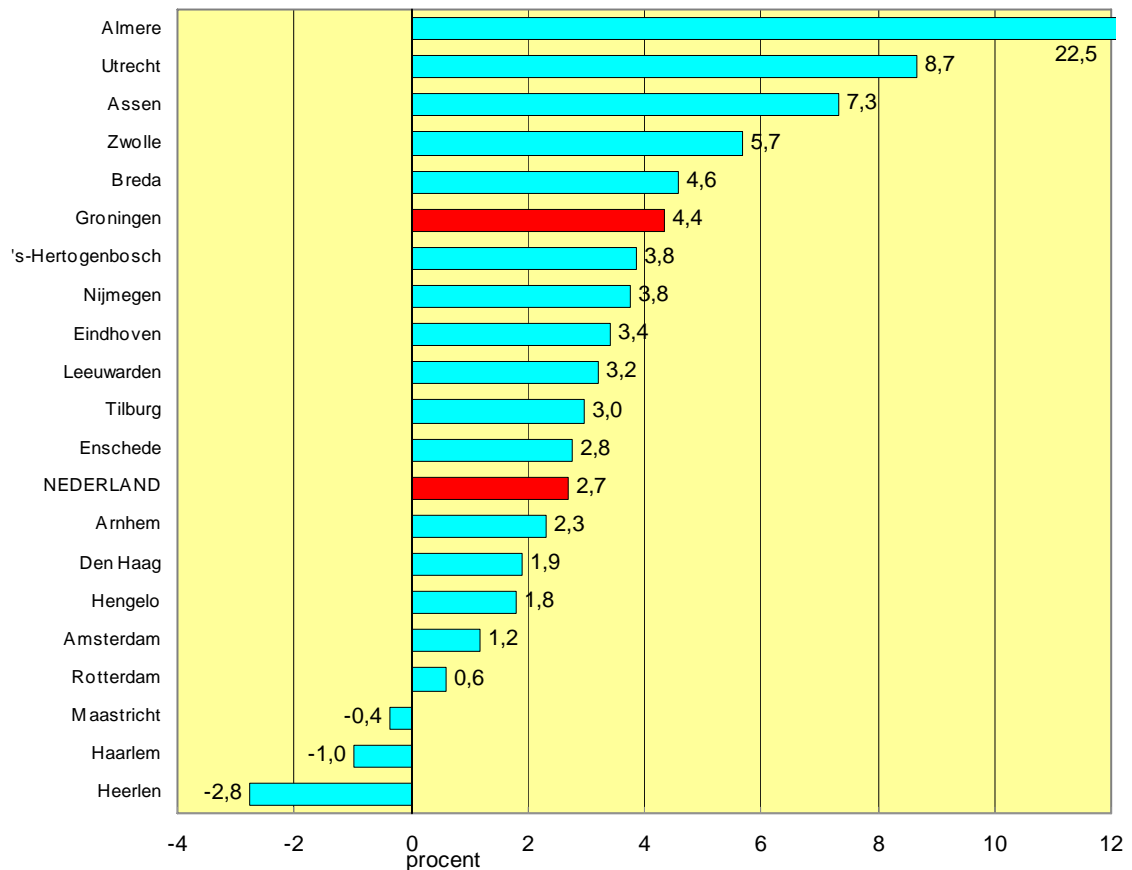
1) Leeftijd bepaald op mutatedatum

2.7.3 Migratiesaldo per GSB wijk, intern en extern

gebied	saldo binnengemeentelijk			saldo met buiten de gemeente			totaal saldo		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Centrum	-12	19	-44	201	299	240	189	318	196
Oranjewijk/Schilderswijk	-175	-115	-84	129	220	160	-46	105	76
Oud Zuid	-249	-122	-291	264	408	329	15	286	38
Nieuw Zuid (corporatief)	-7	-30	-60	142	197	0	135	167	-60
Nieuw Zuid (particulier)	416	126	167	46	-63	-92	462	63	75
Oosterpark	-95	21	141	-33	105	112	-128	126	253
Korreweg / De Hoogte	-334	-242	0	189	132	285	-145	-110	285
Lewenborg	-135	-178	-56	-69	-36	-10	-204	-214	-66
Beijum	21	-51	-95	-207	-180	-170	-186	-231	-265
Nieuw Oost	256	177	56	-12	-55	-120	244	122	-64
Paddepoel	-77	79	-99	179	258	120	102	337	21
Vinkhuizen	-167	-15	-21	187	169	100	20	154	79
Nieuw West	664	362	336	150	18	-59	814	380	277
De Dorpen	0	-3	-40	51	26	33	51	23	-7
Hoogkerk	-106	-28	90	-18	-32	-76	-124	-60	14
totaal	0	0	0	1.199	1.466	852	1.199	1.466	852

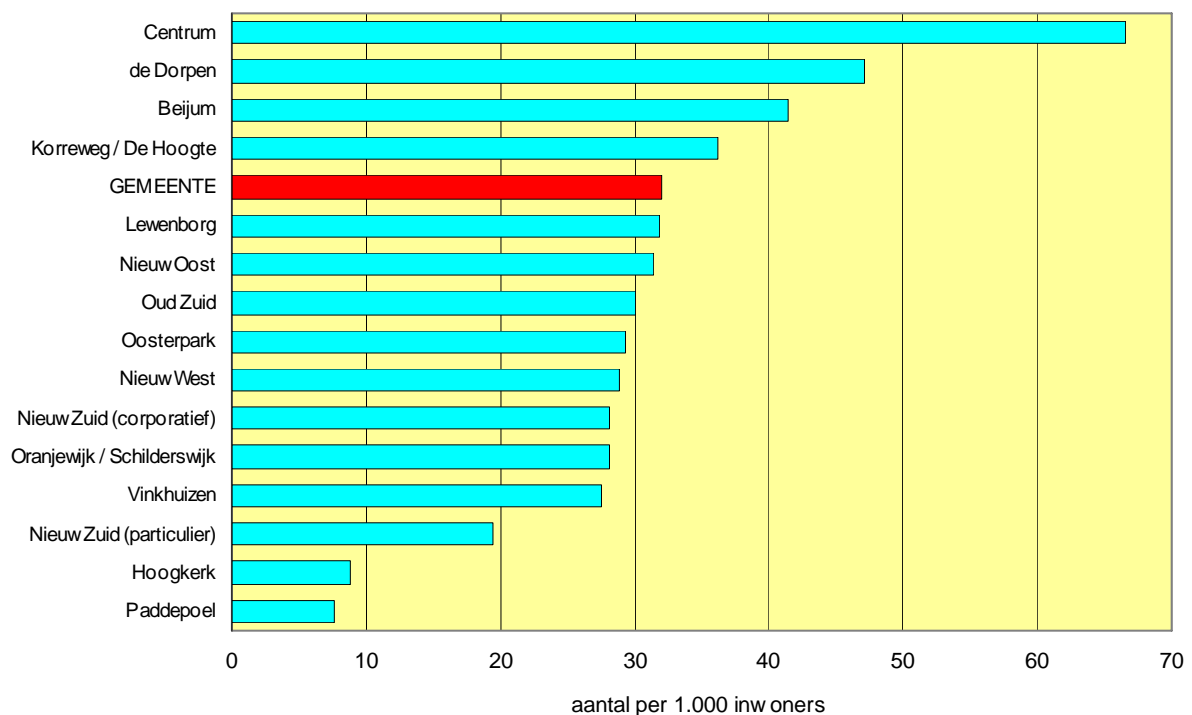
Bron: DIA

2.7.c Ontwikking van de bevolking in een aantal gemeenten, 2000-2005

Bron: CBS

2.7.d Personen per 1.000 inwoners betrokken bij verhuizingen binnen de GSB wijk, 2004

Bron: DIA

2.8.1 Huishoudens samenstelling per adres op 1 januari

type huishouden	2000	2001	2002	2003	2004	2005	index 2005 2000=100
eenpersoons	38.185	38.193	38.067	38.220	38.246	38.492	100,8
samenwonend zonder kind(eren)							
gehuwd	12.056	11.911	11.861	11.837	11.769	11.611	97,5
niet gehuwd	11.418	11.473	11.594	11.669	11.740	11.743	102,4
samenwonend met kind(eren)							
gehuwd	9.972	9.875	9.755	9.338	9.532	9.454	95,7
niet gehuwd	2.793	3.035	3.335	3.559	3.760	4.000	131,8
eenoudergezin	4.877	5.028	5.050	5.131	5.301	5.407	107,5
overige huishoudens							
met kind(eren)	1.076	1.050	1.093	1.292	1.150	1.130	107,6
zonder kind(eren)	4.994	5.079	5.088	5.356	5.465	5.682	111,9
totaal	85.371	85.644	85.843	86.402	86.963	87.519	102,2

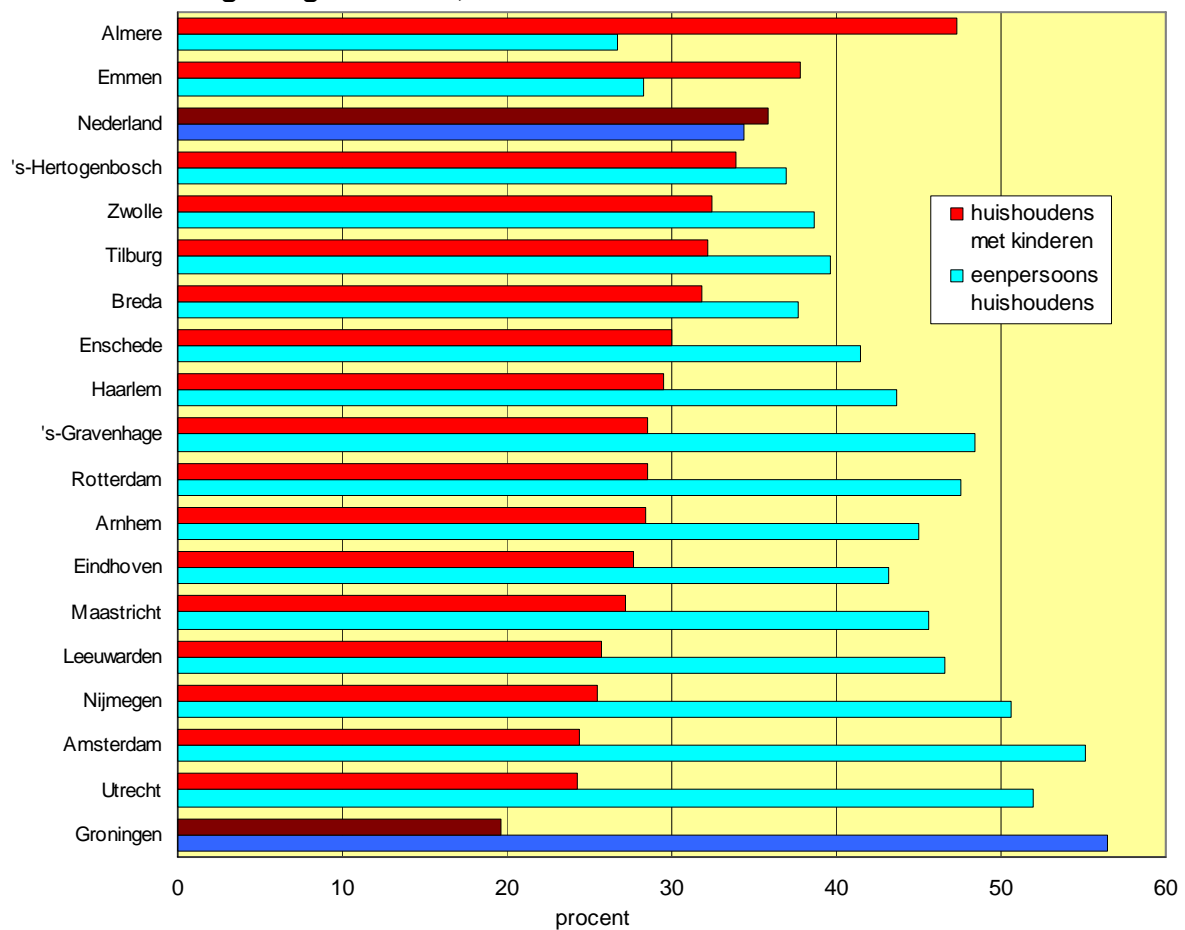
Bron: DIA

2.8.2 Huishoudens met inwonende kinderen op 1 januari

type huishouden	2000	2001	2002	2003	2004	2005	index 2005 2000=100
paar (gehuwd)							
1 kind	3.903	3.850	3.732	3.554	3.626	3.586	91,9
2 kinderen	4.500	4.463	4.455	4.305	4.411	4.405	97,9
3 en meer kinderen	1.569	1.562	1.568	1.479	1.495	1.463	93,2
totaal	9.972	9.875	9.755	9.338	9.532	9.454	94,8
paar (niet gehuwd)							
1 kind	1.619	1.710	1.849	1.951	2.009	2.119	130,9
2 kinderen	954	1.089	1.219	1.328	1.434	1.567	164,3
3 en meer kinderen	220	236	267	280	317	314	142,7
totaal	2.793	3.035	3.335	3.559	3.760	4.000	143,2
eenoudergezin							
1 kind	2.984	3.154	3.165	3.206	3.334	3.388	113,5
2 kinderen	1.455	1.442	1.452	1.474	1.495	1.533	105,4
3 en meer kinderen	438	432	433	451	472	486	111,0
totaal	4.877	5.028	5.050	5.131	5.301	5.407	110,9
overige huishoudens							
1 kind	520	519	514	621	508	533	102,5
2 kinderen	351	338	369	453	410	395	112,5
3 en meer kinderen	205	193	210	218	232	202	98,5
totaal	1.076	1.050	1.093	1.292	1.150	1.130	105,0
totaal huishoudens met kinderen							
1 kind	9.026	9.233	9.260	9.332	9.477	9.626	106,6
2 kinderen	7.260	7.332	7.495	7.560	7.750	7.900	108,8
3 en meer kinderen	2.432	2.423	2.478	2.428	2.516	2.465	101,4
totaal	18.718	18.988	19.233	19.320	19.743	19.991	106,8

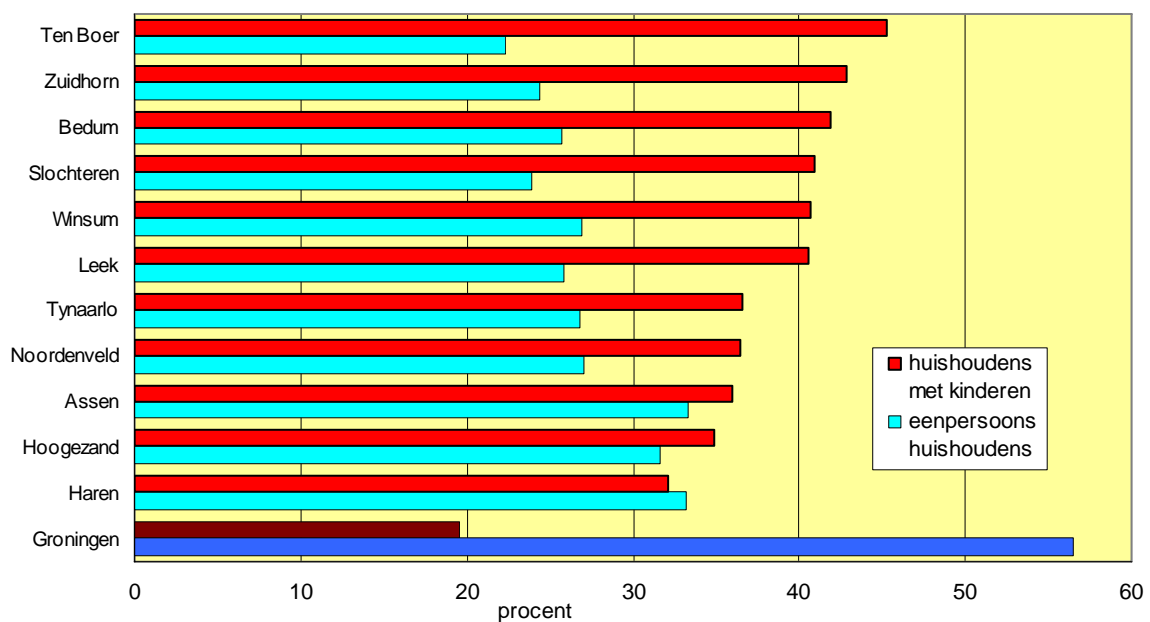
Bron: DIA

2.8.a Huishoudens met kinderen en eenpersoonshuishoudens in grote en middelgrote gemeenten, 2004

Bron: CBS

2.8.b Huishoudens met kinderen en eenpersoonshuishoudens in de regio, 2004

Bron: CBS

2.9 Alleenwonenden naar leeftijd in zelfstandige woningen op 1 januari

leeftijd	2000	2001	2002	2003	2004	2005	<i>index 2005 2000=100</i>
tot 20 jaar	307	268	257	206	168	166	54,1
20-29 jaar	7.895	7.590	7.239	7.035	6.931	6.779	85,9
30-39 jaar	7.537	7.497	7.468	7.441	7.353	7.293	96,8
40-49 jaar	5.079	5.209	5.223	5.243	5.294	5.421	106,7
50-59 jaar	3.746	4.018	4.255	4.576	4.753	4.969	132,6
60-69 jaar	2.880	2.841	2.886	2.918	3.022	3.137	108,9
70-79 jaar	3.811	3.745	3.665	3.616	3.558	3.435	90,1
80-84 jaar	1.550	1.597	1.617	1.652	1.698	1.720	111,0
ouder dan 85 jaar	1.336	1.367	1.355	1.340	1.295	1.288	96,4
totaal ¹⁾	34.141	34.132	33.965	34.027	34.072	34.208	100,2

Bron: DIA

1) Onder zelfstandige woningen vallen ook: inleun-, aanleun- en bejaardenwoningen

2.10 Procentuele verdeling van de godsdienst van de hoofdkostwinner

	2004	
	Groningen	Nederland
Rooms-Katholiek	7,7	28,9
Protestant	17,5	19,8
overige religie	25,9	13,9
geen religie	48,8	27,3

Bron: Expérian

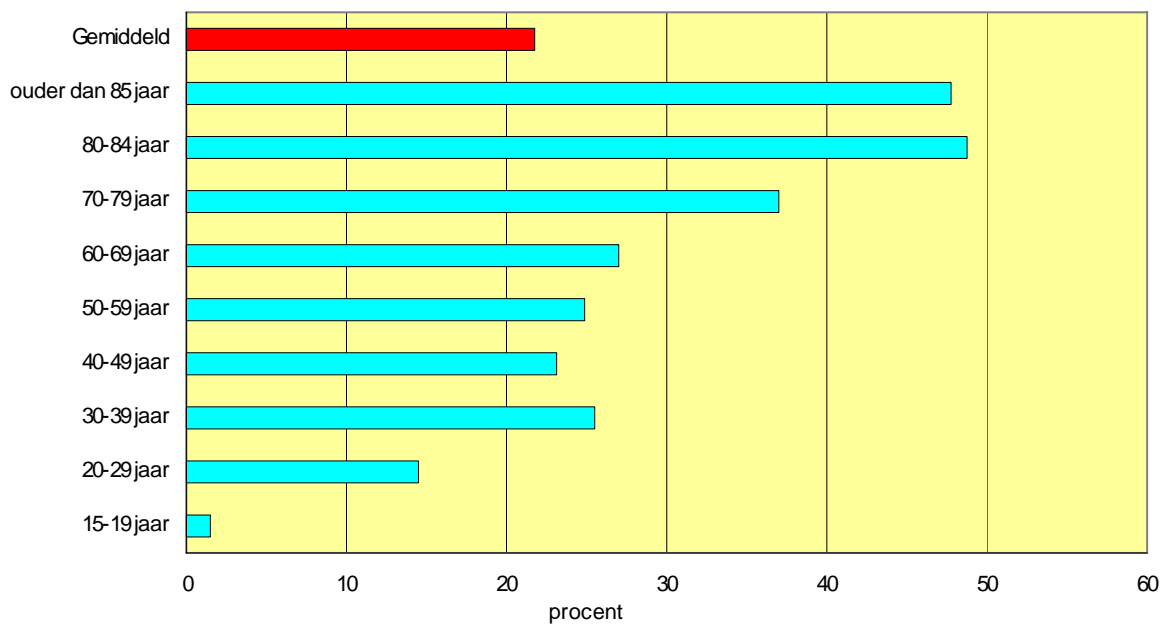
2.11 Procentuele verdeling naar opleidingsniveau van de hoofdkostwinner per GSB wijk en in Nederland

gebied opleidings niveau ¹⁾	1999			2002		
	lager	middelbaar	hoger	lager	middelbaar	hoger
Centrum	8	20	72	10	22	68
Oranjewijk / Schilderswijk	14	33	53	14	28	58
Oud Zuid	12	38	50	16	40	45
Nieuw Zuid (corporatief)	22	44	34	24	45	31
Nieuw Zuid (particulier)	13	34	53	17	36	46
Oosterpark	30	30	39	31	30	39
Korreweg / De Hoogte	13	21	65	17	23	61
Lewenborg	26	40	34	21	44	35
Beijum	20	38	43	20	44	36
Nieuw Oost	19	44	37	20	41	39
Paddepoel	30	34	36	29	36	35
Vinkhuizen	31	32	37	27	29	44
Nieuw West	20	54	26	29	51	20
Hoogkerk / De Dorpen	17	64	19	25	53	22
Gemeente Groningen	20	34	46	21	35	44
Nederland	31	43	26	30	43	27

Bron: Expérian

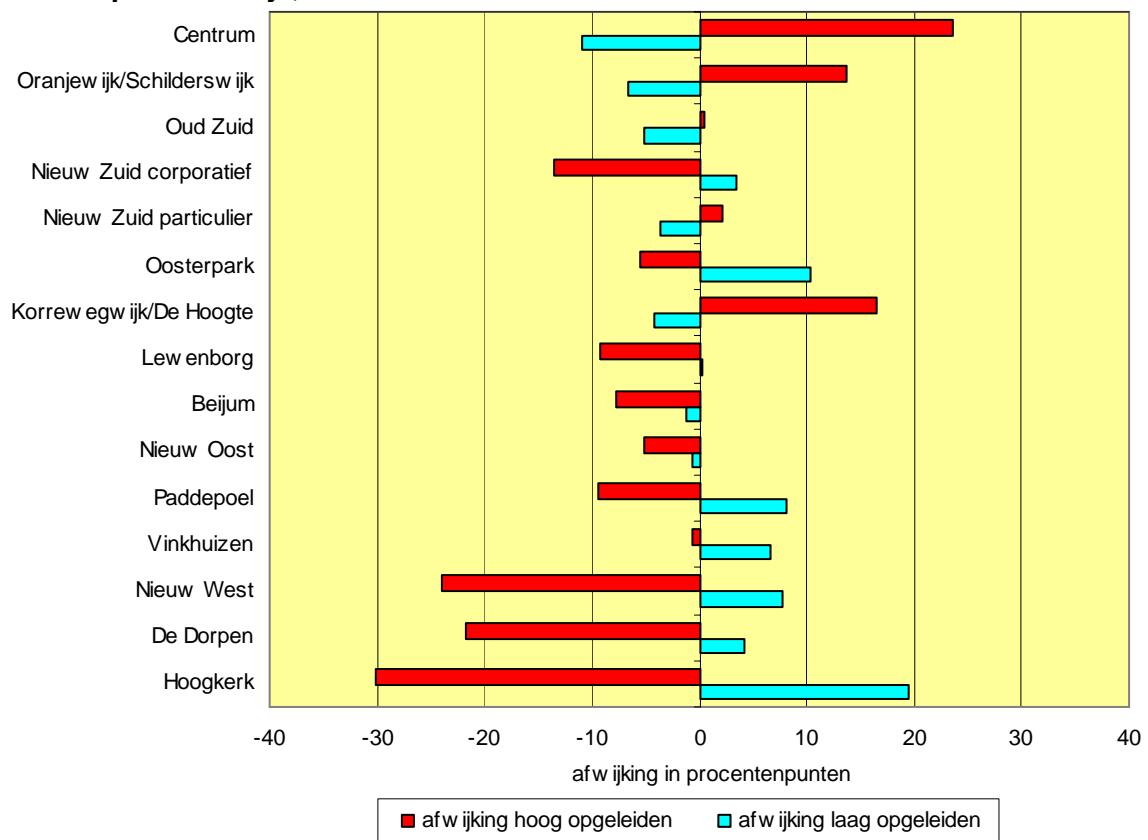
1) Lager = Lager(beroeps)onderwijs; middelbaar = MAVO, HAVO, VWO, MBO; hoger = HBO, WO

2.9.a Alleenwonenden naar leeftijd in zelfstandige woningen, percentage, 1 januari 2005

Bron: DIA

2.11.a Afwijking van het opleidingsniveau van de hoofdkostwinner van het gemiddelde per GSB wijk, 2002

Bron: Expérian

2.12.1 Bevolking naar herkomstland (volgens de VNG methode)

Land(groep)	2000	2002	2004	2005		eerste generati e		2005
				totaal	<i>index</i> 2000=10 0	totaal	%	<i>index</i> 2000=10 0
traditionele doelgroepen								
Turkije	864	943	1.058	1.119	129,5	628	56,1	112,9
Marokko	793	885	941	968	122,1	461	47,6	112,5
Tunesië	143	167	173	189	132,2	89	47,1	106,6
Algerije, Egypte, Libië	246	279	308	337	137,0	193	57,3	121,7
Aruba, Ned. Antillen	2.690	3.114	3.267	3.223	119,8	2.242	69,6	128,1
Suriname	3.173	3.140	3.188	3.219	101,4	1.712	53,2	92,7
Latijns Amerika	917	1.040	1.183	1.241	135,3	860	69,3	136,4
(Ex)Joegoslavië	699	824	844	835	119,5	617	73,9	132,7
Noord-mediterraan 1)	1.015	1.010	1.058	1.249	123,1	669	53,6	105,9
totaal trad. doelgroepen	10.540	11.402	12.020	12.380	117,5	7.471	60,3	114,5
vluchtelingenlanden								
Afghanistan	127	212	287	306	240,9	272	88,9	369,0
Irak	539	627	617	641	118,9	514	80,2	121,5
Iran	628	652	696	708	112,7	585	82,6	112,2
Vietnam	236	227	255	284	120,3	188	66,2	106,8
Ethiopië	88	100	91	97	110,2	74	76,3	85,5
Somalië	322	308	271	243	75,5	175	72,0	77,6
totaal vluchtelingenlanden	1.940	2.126	2.217	2.279	117,5	1.808	79,3	119,1
overig niet-westers								
Oost Europa (EEG, 2004 en 2005)	1.176	1.440	754	896	163,7	605	67,5	123,6
overig Oost Europa 2)			976	1.029	.	849	82,5	
overig Midden-Oosten	297	406	452	466	156,9	331	71,0	141,8
China incl. Hong Kong	755	862	1.118	1.125	149,0	842	74,8	182,5
overig Azië en overig Australië	930	1.031	1.162	1.239	133,2	899	72,6	127,0
rest Afrika	1.064	1.409	1.673	1.690	158,8	1.196	70,8	167,9
totaal overig niet-westers	4.222	5.148	6.135	6.445	152,7	4.722	73,3	159,1
rest allochtonen								
Indonesië	1.776	1.999	2.165	2.255	127,0	957	42,4	129,2
voorm. Ned. Indië en Ned. Nw-Guinea	4.566	4.431	4.281	4.173	91,4	1.070	25,6	88,7
overig West Europa	6.324	6.388	6.372	6.621	104,7	2.980	45,0	103,9
rest Westers 3)	1.023	1.057	1.092	1.127	110,2	688	61,0	98,4
overig 4)	309	313	331	319	103,2			
totaal rest allochtonen	13.998	14.188	14.241	14.495	103,6	5.725	39,5	103,1
totaal allochtonen	30.700	32.864	34.613	35.512	115,7	19.726	55,5	119,0
geen allochtonen (NL)	142.509	142.802	144.716	145.235	101,9	145.235		
totale bevolking	173.209	175.666	179.329	180.747	104,4			

Bron: DIA

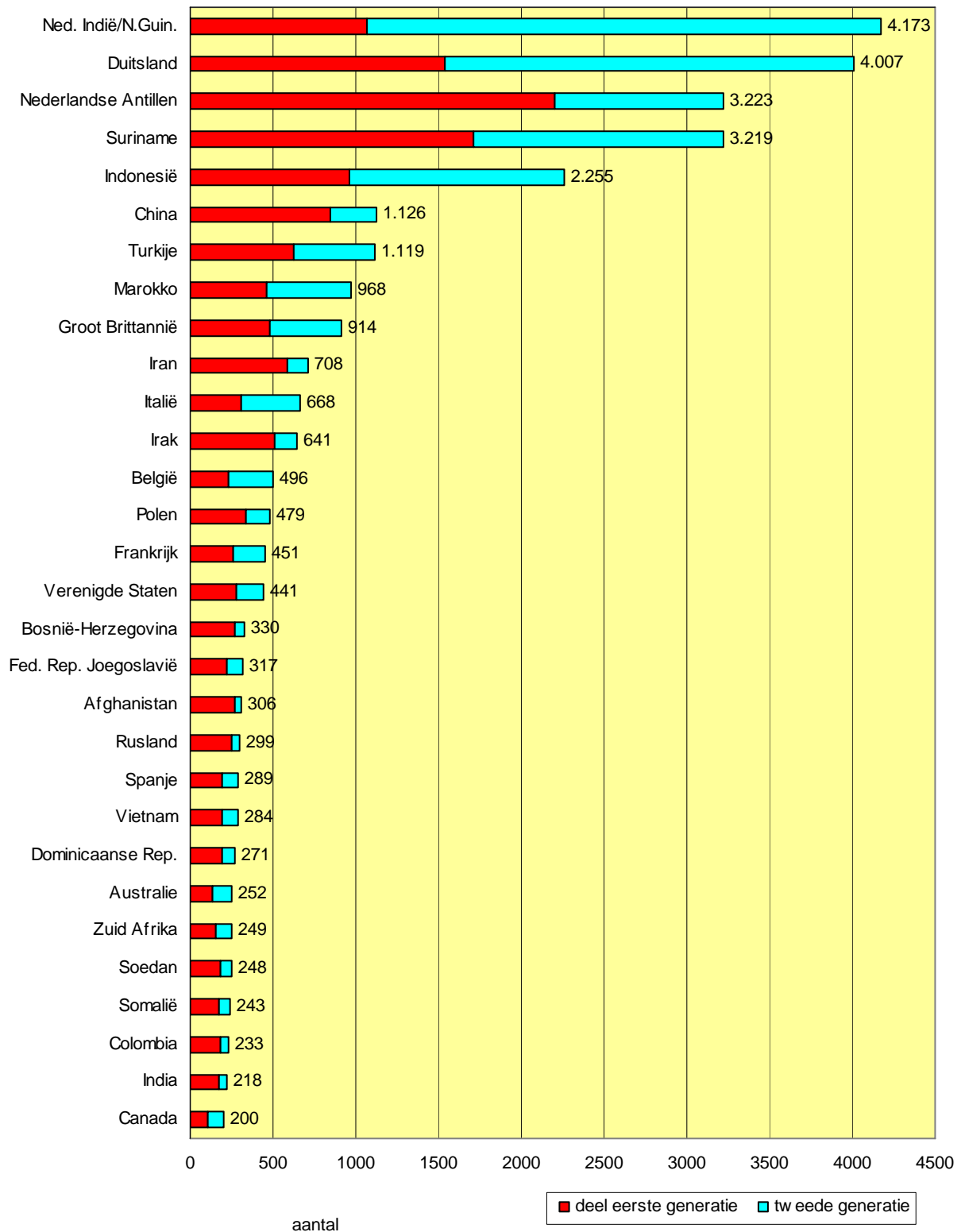
1) Portugal, Spanje, Italië, Griekenland, Cyprus, Malta

2) Exclusief (ex)Joegoslavië

3) Rest Westers; Verenigde Staten, Canada, Australië, Nieuw Zeeland, Japan en Israël

4) Overig, persoon en ouders in Nederland geboren maar persoon met een buitenlandse nationaliteit, voor 75% Europee

2.12.a Minderheden per land, per 1 januari 2005, eerste en tweede generatie samen, herkomstlanden met 200 of meer personen

Bron: DIA

2.12.2 Leeftijdverdeling naar herkomst op 1 januari 2005

		0 - 14 jaar	15 - 29 jaar	30 - 44 jaar	45 - 54 jaar	55 - 64 jaar	65 jaar en ouder	totaal
doelgroepen	abs.	2.922	4.336	3.027	1.241	523	258	12.307
	%	23,7	35,2	24,6	10,1	4,2	2,1	100
vluchtelingenland en	abs.	543	696	710	211	56	36	2.252
	%	24,1	30,9	31,5	9,4	2,5	1,6	100
overig niet westers	abs.	1.329	2.788	1.512	503	205	108	6.445
	%	20,6	43,3	23,5	7,8	3,2	1,7	100
(Ned.)indië	abs.	354	2.042	1.640	1.278	544	552	6.410
	%	5,5	31,9	25,6	19,9	8,5	8,6	100
overig westers	abs.	847	2.608	1.715	863	816	899	7.748
	%	10,9	33,7	22,1	11,1	10,5	11,6	100
overig	abs.	120	82	38	35	47	28	350
	%	34,3	23,4	10,9	10,0	13,4	8,0	100
Nederland	abs.	17.609	45.417	31.921	17.817	13.519	18.952	145.235
	%	12,1	31,3	22,0	12,3	9,3	13,0	100
totaal	abs.	23.724	57.969	40.563	21.948	15.710	20.833	180.747
	%	13,1	32,1	22,4	12,1	8,7	11,5	100

Bron: DIA

2.13 Bevolking naar nationaliteit en geboorteland op 1 januari

geboorteland / nationaliteit	2000	2002	2004	2005	index 2005 2000=100
persoon Nederland					
Nederlandse	142.509	142.801	144.716	145.243	101,9
Nederlands + vreemde	259	269	288	302	116,6
vreemde	44	45	22	19	43,2
totaal	142.812	143.115	145.026	145.564	101,9
persoon Nederland, moeder niet-Nederland					
Nederlandse	7.014	7.355	7.648	7.712	110,0
Nederlands + vreemde	1.333	1.560	1.784	1.893	142,0
vreemde	299	317	388	406	135,8
totaal	8.646	9.232	9.820	10.011	115,8
persoon Nederland, vader niet-Nederland					
Nederlandse	3.863	4.014	4.174	4.254	110,1
Nederlands + vreemde	893	988	1.081	1.127	126,2
vreemde	83	66	65	61	73,5
totaal	4.839	5.068	5.320	5.442	112,5
persoon niet-Nederland					
Nederlandse	8.309	8.592	8.696	8.589	103,4
Nederlands + vreemde	3.700	3.827	4.002	4.023	108,7
vreemde	4.903	5.832	6.465	7.118	145,2
totaal	16.912	18.251	19.163	19.730	116,7
totaal	173.209	175.666	179.329	180.747	104,4

Bron: DIA

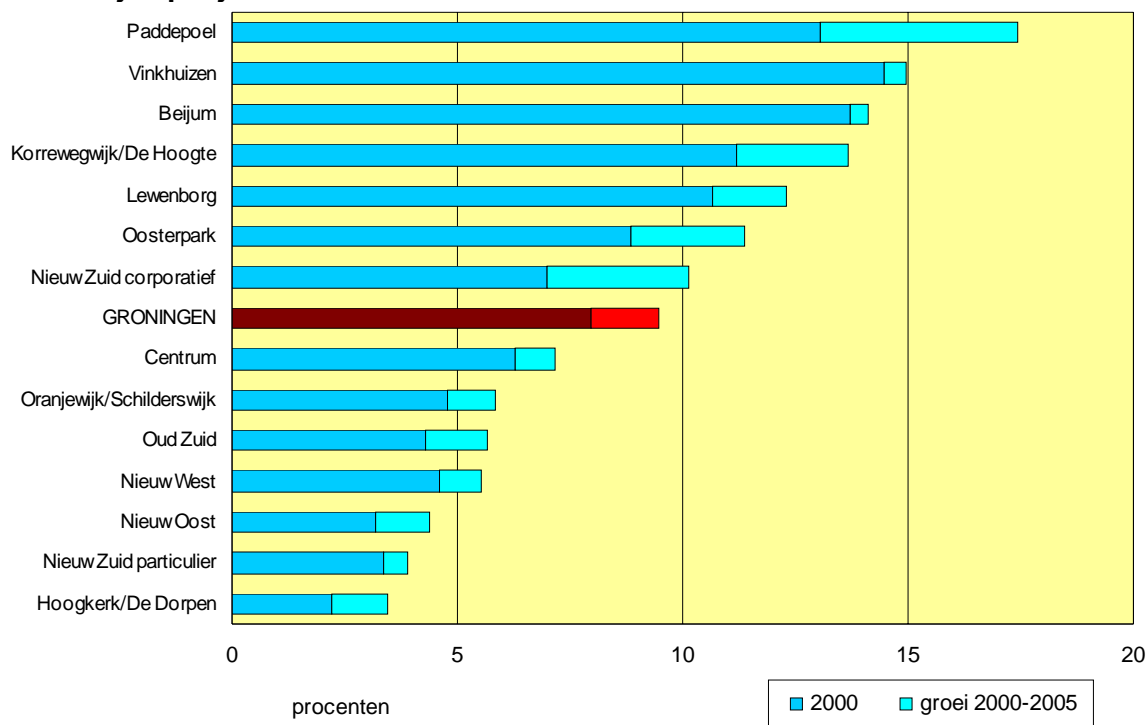
2.14 Asielzoekers in de gemeente Groningen op 1 januari

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
asielzoekers in asielzoekerscentra	409	495	820	788	485	250
<i>op de centra ingeschreven in het bevolkingsregister</i>	89	116	288	452	434	256
<i>asielzoekers: zelfzorgarrangement 1)</i>	275	400	488	371	188	122
totaal	684	895	1.308	1.159	673	372

Bron: COA

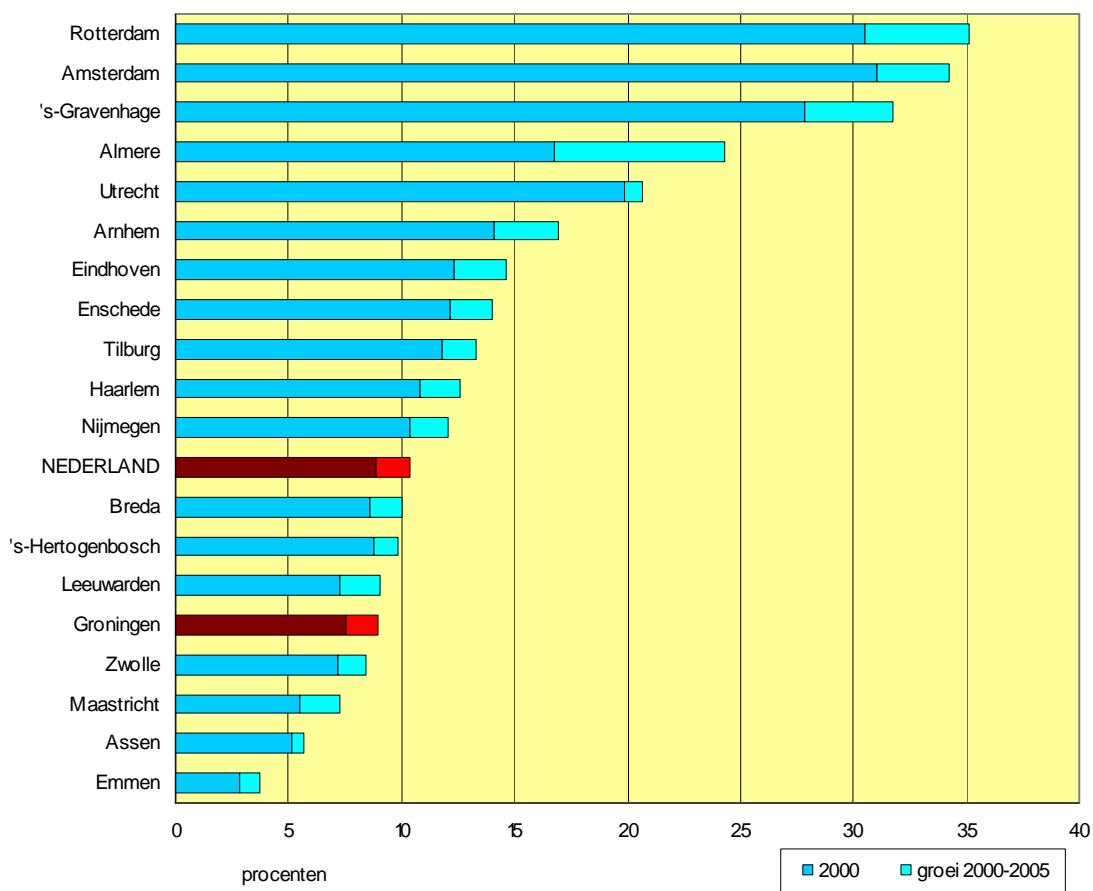
1) Asielzoekers in het zelfzorgarrangement wonen buiten het AZC en staan ingeschreven in Groningen

2.12.b Niet-westerse allochtonen in percentages van de totale bevolking per GSB wijk op 1 januari

Bron: DIA

2.12.c Niet-westerse allochtonen in percentages van een aantal gemeenten op 1 januari

Bron: CBS

HOOFDSTUK 3

WOONRUIMTE

Wonen op het tweede maaiveld. Lighthouses in de Rabenhauptstraat, Rivierenbuurt

Meer laagbouw

De gemeente Groningen kent 82.931 zelfstandige woningen. Van deze woningen zijn 31.689 laagbouw en 51.242 gestapeld. De laatste jaren groeit het aantal laagbouwwoningen en neemt het aantal gestapelde woningen af. Dit komt onder meer door de stadsvernieuwing waarbij voornamelijk portiekwoningen en boven/benedenwoningen worden afgebroken en vervangen door laagbouw. Een tweede oorzaak is dat in de uitbreidingswijken vooral laagbouw gebouwd wordt.

Groei wooneenheden door splitsing

Naast de zelfstandige woningen zijn er de niet-zelfstandige woonruimten, waaronder 16.081 wooneenheden en 315 bijzondere woongebouwen zoals verzorgingshuizen en kamerbewoning. De laatste jaren neemt het aantal wooneenheden snel toe. Dit komt doordat zelfstandige woningen worden gesplitst in gemiddeld 3 tot 4 woon-eenheden. Veelal ten behoeve van de studenthuisvesting. Bijzondere woongebouwen zijn gebouwen opgedeeld in aparte woonruimten bijvoorbeeld verzorgingshuizen.

Steeds meer Groningers hebben een eigen huis

Ruim 40% van de woningen in Groningen wordt bewoond door de eigenaar. Dit is ten opzichte van 1999 een toename met 13 procentpunten.

Huurhuizen worden verkocht, deels aan bestaande, deels aan nieuwe bewoners. De nieuwbouw bestaat voornamelijk uit koopwoningen. In vergelijking met Nederland als geheel is het percentage eigen woningen nog wel laag. Dit is in alle grote en de meeste middelgrote steden het geval.

Groei aantal woningen lager dan in de regio

De groei van het aantal zelfstandige woningen bedroeg de afgelopen vijf jaar een kleine 200 per jaar. Het aantal woonruimten (zelfstandig en niet-zelfstandig) neemt vooral toe door nieuwbouw en splitsing. De grootste toename komt door nieuwbouw, gemiddeld 710 per jaar over de afgelopen 5 jaar. Afname van zelfstandige woningen vindt plaats door sloop en verbouw, meestal tot wooneenheden. De groei van zelfstandige woningen blijft achter bij die in de regio. De gebouwde woningen zijn vooral koopwoningen en huurwoningen in de hogere prijsklassen.

Allochtonen vooral in huurwoningen

Circa 40% van de Groningers woont in een eigen woning. Dit percentage ligt bij de Nederlanders iets hoger dan bij allochtonen. Deze bewonen vooral huurwoningen. Een uitzondering hierop is de groep uit voormalig Nederlands-Indië en Indonesië. Het aandeel eigen woningbezitters is in deze groep overeenkomstig het gemeentelijk gemiddelde. In de gestapelde bouw is er een oververtegenwoordiging van allochtonen ten opzichte van Nederlanders, dit geldt ook hier niet voor mensen uit voormalig Nederlands-Indië en Indonesië.

Leegstand vooral in woningen boven bedrijf

In Groningen staan ruim 3.400 zelfstandige woningen leeg, dit is 4,2% van het totaal. Ruim 1.500 hiervan staan al meer dan een jaar leeg. Een

deel van de leegstaande woningen betreft net opgeleverde woningen die nog niet bewoond zijn. Een ander deel betreft woningen die op de nominatie staan gesloopt te worden, bijvoorbeeld voor wijkvernieuwing. Opvallend is het grote percentage woningen boven een bedrijf dat leeg staat, 23,5%. Dit komt deels doordat een aantal leegstaande woningen in gebruik is door het bedrijf. Dit komt vooral voor in het centrum en de Oranje/Schilderswijk.

Het is steeds moeilijker een huurhuis in de sociale sector te vinden

De kans op het krijgen van een huurwoning in de sociale sector wordt steeds moeilijker. Vond in 2000 nog bijna 20% van de ingeschrevenen een woning in de sociale sector, in 2003 was dat percentage minder dan 14%. Vooral alleenstaanden komen moeilijk aan een woning. In totaal stonden per 1 januari 2004 16.500 woningzoekenden ingeschreven, waarvan ruim een kwart op het moment van inschrijving buiten de gemeente woont.

Eigenaren waarderen hun woning hoger dan huurders

Groningers zijn over het algemeen tevreden met hun woning. Er is wel een verschil tussen bewoners van koop- en van huurwoningen. Eigenaren zijn meer tevreden en geven hun woning gemiddeld een 8,1. Huurders geven een 7,4. Over de grootte van de woning heerst de grootste ontevredenheid. Dit geldt zowel voor koop- als huurwoningen. Grootste tevredenheid is er over de sfeer die de woning uitademt.

Inhoud

3.1.1	Woonruimtevoorraad op 1 januari.....	30
3.1.2	Zelfstandige woonruimte voor bejaardenhuisvesting en gehandicapten-woonruimten per 1 januari.....	30
3.1.3	Gemiddelde WOZ waarde van bestaande en toegevoegde woningen, Groningen en Nederland.....	30
3.1.a	Percentage laagbouw ten opzicht van de totale woonruimtevoorraad per buurtcombinatie, 2005.....	31
3.1.b	Ontwikkelingen woonruimte naar type	31
3.1.4.1	Eigendomsverhoudingen zelfstandige woningen op 1 januari.....	32
3.1.4.2	Eigendomsverhoudingen zelfstandige woningen op 1 januari in procenten.....	32
3.1.5	Zelfstandige woningen verdeeld naar bouwperiode.....	32
3.1.6	Zelfstandige woonruimte verdeeld naar oppervlakte	32
3.1.c	Percentage woningen eigenaar-bewoner per GSB wijk, 2000 en 2005.....	33
3.1.d	Percentage zelfstandige woningen groter dan 100m2 per GSB wijk.....	33
3.2.1	Opgeleverde woonruimten, nieuwbouw	34
3.2.2	Percentage koopwoningen van het totaal aantal gereed gekomen woningen, Groningen en Nederland.....	34
3.2.3	Opgeleverde woningen in Groningen en in de regio Groningen-Assen.....	34
3.2.4	Gemiddeld transactiebedrag van woningen van eigenaar-bewoners, Groningen en Nederland.....	34
3.2.a	Aandeel van koopwoningen ten opzichte van het totaal aantal woningen in een aantal gemeenten, 2003	35
3.2.b	Toename van het aantal woningen 2000-2004 per 1.000 woningen aanwezig op 1 januari 2000, Groningen en de regiogemeenten	35
3.3.1	Toevoeging van woonruimte naar type	36
3.3.2	Toevoeging woonruimte naar reden van toevoeging.....	36
3.3.a	Mate van stedelijkheid: omgevingsadressendichtheid in een aantal gemeenten, 2004	37
3.3.b	Nieuwbouw van zelfstandige en niet-zelfstandige woonruimten per GSB wijk, totaal aantal 2000-2004	37
3.4.1	Afvoer van woonruimte naar type.....	38
3.4.2	Redenen van afvoer van woonruimte	38
3.4.a	Ontwikkeling van zelfstandige en niet- zelfstandige woonruimte.....	39
3.4.b	Sloop van zelfstandige en niet- zelfstandige woonruimte per GSB wijk, totalen in de periode 2000-2004	39
3.5.1	Aantal bewoners naar type woonruimte op 1 januari.....	40
3.5.2	Hoofdbewoners van zelfstandige woningen naar geboorteland en eigendom op 1 januari ..	40
3.5.3	Hoofdbewoners van zelfstandige woningen naar geboorteland en type woning op 1 januari.....	40
3.5.a	Gemiddelde bezetting van bewoonde zelfstandige woningen	41
3.5.b	Afwijking van het eigen woningbezit t.o.v. het gemiddelde naar herkomstland, 1 januari 2004	41
3.5.c	Binnen de wooneenheden geregistreerde kamerverhuuradressen, kamers en bewoners....	41
3.6.1	Administratieve leegstand van zelfstandige woningen naar woningtype op 1 januari 2005..	42
3.6.2	Administratieve leegstand van zelfstandige woonruimte naar eigendom op 1 januari	42
3.6.3	Administratieve leegstand van zelfstandige woonruimten per GSB wijk op 1 januari	42
3.6.a	Administratieve leegstand naar duur op 1 januari.....	43
3.6.b	Administratieve leegstand naar type op 1 januari	43
3.7.1	Woningzoekenden.....	44
3.7.2	Indicatie van het aantal wachtmaanden bij woningcorporatie IN voor het vinden van een studentenkamer	44
3.8	Gemiddelde huurverhoging per 1 juli in Groningen en Nederland.....	44
3.9	Oordeel over kwaliteit woning en woonomgeving, percentage bewoners dat het eens is met de stellingen	44
3.7.a	Slaagkans bij het verkrijgen van een huurwoning in de sociale sector naar type huishouden.....	45
3.9.a	Afwijking van de tevredenheid over de woning t.o.v. het gemeentelijk gemiddelde, 2004	45

3.1.1 Woonruimtevoorraad op 1 januari

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	index 2005 2000=100
zelfstandig (laagbouw)							
vrijstaande woning	2.022	2.059	2.177	2.278	2.327	2.343	115,9
twee onder één kap	2.084	2.172	2.423	2.702	2.854	2.927	140,5
geschakelde woning	1.674	1.672	1.790	1.826	1.857	1.907	113,9
woning in rij	23.387	23.531	23.652	24.055	24.133	24.361	104,2
boerderij	154	154	154	153	152	151	98,1
totaal laagbouw	29.321	29.588	30.196	31.014	31.323	31.689	108,1
zelfstandig (gestapeld)							
woning boven bedrijf	1.058	1.051	1.051	1.049	1.056	1.045	98,8
boven of benedenwoning	16.915	16.738	16.564	16.490	16.447	16.338	96,6
portiekwoning	24.607	24.377	24.458	24.303	24.270	24.051	97,7
galerijwoning	9.545	9.494	9.299	9.442	9.485	9.452	99,0
duplexwoning	556	437	437	404	356	356	64,0
totaal gestapeld	52.681	52.097	51.809	51.688	51.614	51.242	97,3
totaal zelfstandig	82.002	81.685	82.005	82.702	82.937	82.931	101,1
niet-zelfstandig							
wooneenheden	14.269	14.924	15.444	15.463	15.597	16.081	112,7
overig							
woonwagens	130	130	154	158	160	168	129,2
woonschepen	514	510	510	514	526	526	102,3
overig	387	386	388	386	393	392	101,3
totaal overig	1.031	1.026	1.052	1.058	1.079	1.086	105,3
totaal	97302	97.635	98.501	99.223	99.613	100.098	103
bijzondere woongebouwen	225	227	227	295	314	315	140,0
capaciteit bijz. woongebouwen	3.251	3.261	3.263	3.276	3.269	3.270	100,6

Bron: DIA

3.1.2 Zelfstandige woonruimte voor bejaardenhuisvesting en gehandicapten-woonruimten per 1 januari

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
woningen geschikt voor bejaarden	7.654	7.600	7.495	7.476	7.405	7.376
bejaardenwoningen	3.608	3.546	3.265	3.234	3.221	3.196
inleunwoningen	223	223	223	225	225	225
aanleunwoningen	1.027	1.027	1.027	1.027	1.027	1.027
totaal	12.512	12.396	12.010	11.962	11.878	11.824

Bron: DIA

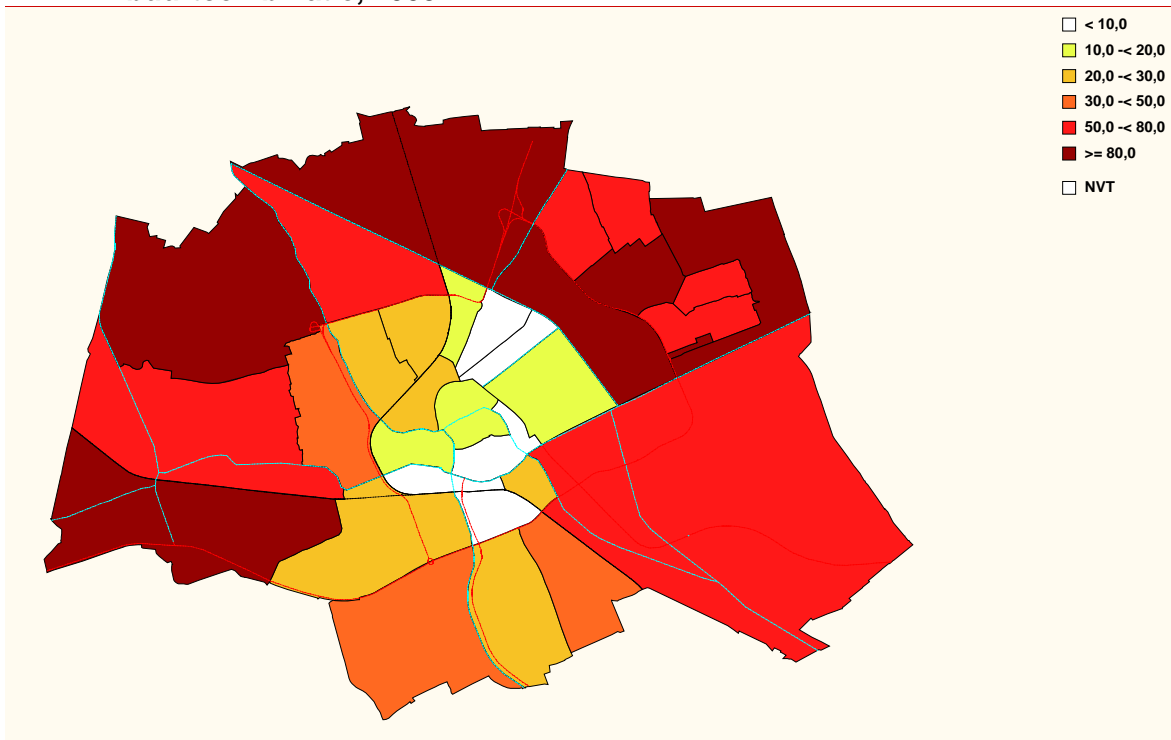
3.1.3 Gemiddelde WOZ waarde van bestaande en toegevoegde woningen, Groningen en Nederland

	2001	2002	2003	2004 ¹⁾	2005
Gemeente Groningen					
gemiddelde WOZ waarde van alle woningen, per 1-1 (€)	75.800	77.000	78.000	79.000	130.000
gemiddelde WOZ waarde van de in het jaar toegevoegde woningen (€)	165.000	131.000	146.000	197.000	.
	0				
Nederland					
gemiddelde WOZ waarde van alle woningen, per 1-1 (€)	131.000	132.000	133.000	.	.
	0				

Bron: DIA, CBS

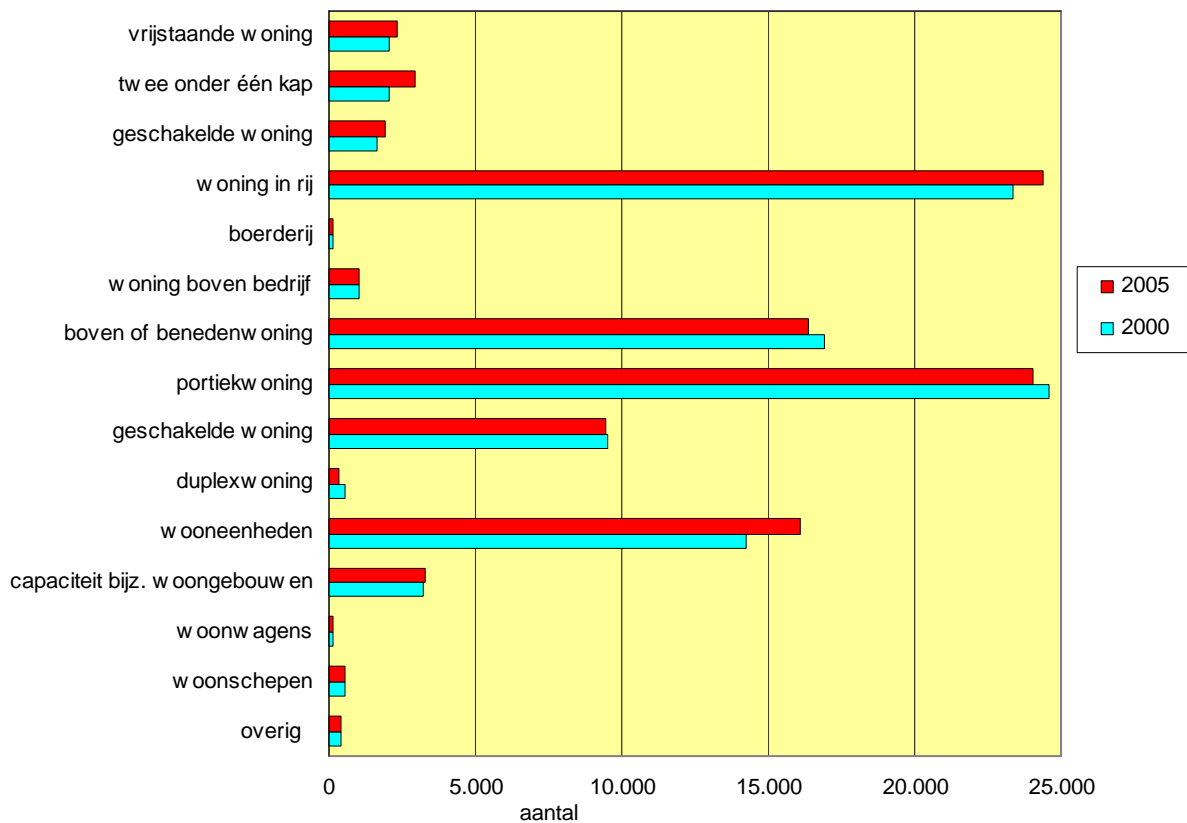
1) Prijspeil 1 jan 1999, vanaf 2004 prijspeil 1 jan 2003

3.1.a Percentage laagbouw ten opzicht van de totale woonruimtevoorraad per buurtcombinatie, 2005

Bron: DIA

3.1.b Ontwikkelingen woonruimte naar type

Bron: DIA

3.1.4.1 Eigendomsverhoudingen zelfstandige woningen op 1 januari

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	<i>index 2005 2000=100</i>
eigenaar/bewoner	29.160	30.109	31.376	31.754	32.788	33.505	114,9
corporatie	39.135	38.113	37.355	37.443	36.951	36.539	93,4
institutionele belegger	5.002	4.891	4.358	5.066	4.702	4.384	87,6
overig verhuur	8.186	7.796	7.952	7.772	7.732	7.759	94,8
onbekend ¹⁾	519	776	964	667	764	744	.
totaal	82.002	81.685	82.005	82.702	82.937	82.931	101,1

Bron: DIA

1) Onbekend: te slopen woningen en nieuwbouw waar nog geen eigenaar van bekend is

3.1.4.2 Eigendomsverhoudingen zelfstandige woningen op 1 januari in procenten

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	<i>landelijk 2003</i>
eigenaar/bewoner	35,6	36,9	38,3	38,4	39,5	40,4	55,0
corporatie	47,7	46,7	45,6	45,3	44,6	44,1	34,6
institutionele belegger	6,1	6,0	5,3	6,1	5,7	5,3	.
overig verhuur	10,0	9,5	9,7	9,4	9,3	9,4	.
onbekend	0,6	0,9	1,2	0,8	0,9	0,9	.
totaal	100	100	100	100	100	100	

Bronnen: DIA, ABF(Woningmarktmonitor)

3.1.5 Zelfstandige woningen verdeeld naar bouwperiode

Bouwperiode	2000	2002	2004	2005		<i>landelijk (%) 2002</i>
				absoluut	in %	
voor 1920	9.345	9.219	9.220	9.153	11,0	9,3
1920 - 1944	14.169	13.959	13.924	13.855	16,7	12,1
1945 - 1959	10.178	9.822	9.586	9.544	11,5	11,6
1960 - 1969	13.086	12.893	12.611	12.599	15,2	15,4
1970 - 1979	13.202	12.606	12.467	12.287	14,8	18,8
1980 - 1989	13.284	13.270	13.269	13.266	16,0	17,6
1990 - 1999	8.738	8.737	8.740	8.738	10,5	13,0
2000 - heden	.	1.499	3.120	3.489	4,2	2,1
totaal	82.002	82.005	82.937	82.931	100	100

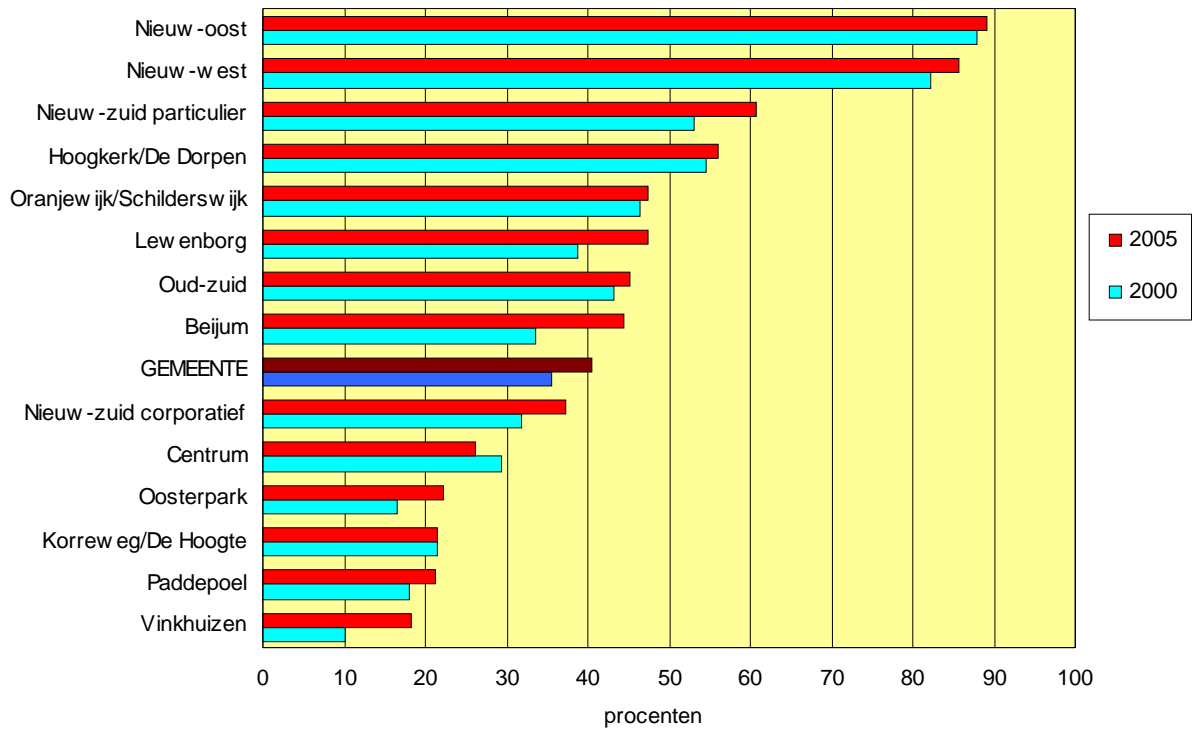
Bron: DIA, CBS

3.1.6 Zelfstandige woonruimte verdeeld naar oppervlakte

	2000	2002	2004	2005	<i>index 2005 2000=100</i>		
m2					absoluut	in %	
<= 39	2.239	2.138	2.092	2.083		2,5	93,0
40 - 59	11.743	11.415	11.201	11.133		13,4	94,8
60 - 79	21.936	21.567	21.447	21.338		25,7	97,3
80 - 99	22.339	22.034	22.144	21.977		26,5	98,4
100 - 119	12.767	12.935	13.278	13.333		16,1	104,4
>= 120	10.908	11.598	12.661	12.897		15,6	118,2
oppervlakte onbekend	70	318	114	170		0,2	
totaal	82.002	82.005	82.937	82.931		100	101,1

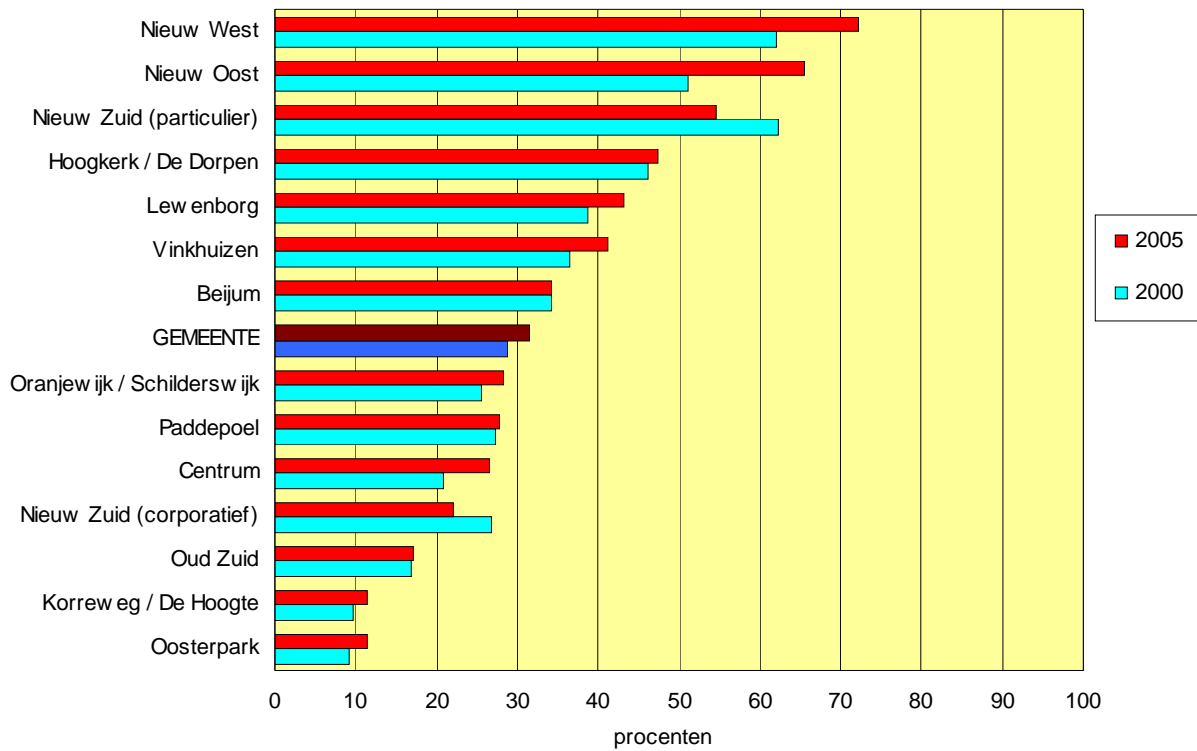
Bron: DIA

3.1.c Percentage woningen eigenaar-bewoner per GSB wijk, 2000 en 2005

Bron: DIA

3.1.d Percentage zelfstandige woningen groter dan 100m2 per GSB wijk

Bron: DIA

3.2.1 Opgeleverde woonruimten, nieuwbouw

sector ¹⁾	2000	2001	2002	2003	2004
sociale huursector					
woningen	25	163	183	268	155
eenheden	0	0	0	0	0
marktsector, gesubsidieerd					
sociaal, koop	11	0	0	4	12
huur	0	24	0	6	0
koop	126	14	24	226	278
marktsector, ongesubsidieerd					
huur	0	58	115	29	0
koop	314	870	825	229	129
totaal	476	1.129	1.147	762	574

Bron: ROEZ

1) Sociaal: koop tot €157.000,- en huur tot €368,- per maand

Markt, gesubsidieerd: koop €157.001,- tot €224.300,- en huur van €369,- tot €493,- per maand

Markt, ongesubsidieerd: koop boven €224.300,- en huur boven €493,- per maand

3.2.2 Percentage koopwoningen van het totaal aantal gereed gekomen woningen, Groningen en Nederland

	2000	2001	2002	2003	2004
Gemeente Groningen	100,0	76,4	78,9	66,6	73,0
landelijk	78,5	80,7	81,0	78,2	78,4

Bron: ABF(Woningmarktmonitor)

3.2.3 Opgeleverde woningen in Groningen en in de regio Groningen-Assen

regio ¹⁾	2000	2001	2002	2003	2004	voorraad 2005
Gemeente Groningen						
abs	293	1.053	1.003	465	424	83.063
in %	23	54	40	32	26	43
Groningen, regio 8						
abs	420	323	442	528	674	56.144
in %	33	17	18	37	41	29
Drenthe, regio 2						
abs	201	177	520	215	190	26.114
in %	16	9	21	15	12	14
Assen						
abs	369	393	560	229	354	26.699
in %	29	20	22	16	22	14
totaal						
abs	1.283	1.946	2.525	1.437	1.642	192.020
in %	100	100	100	100	101	100

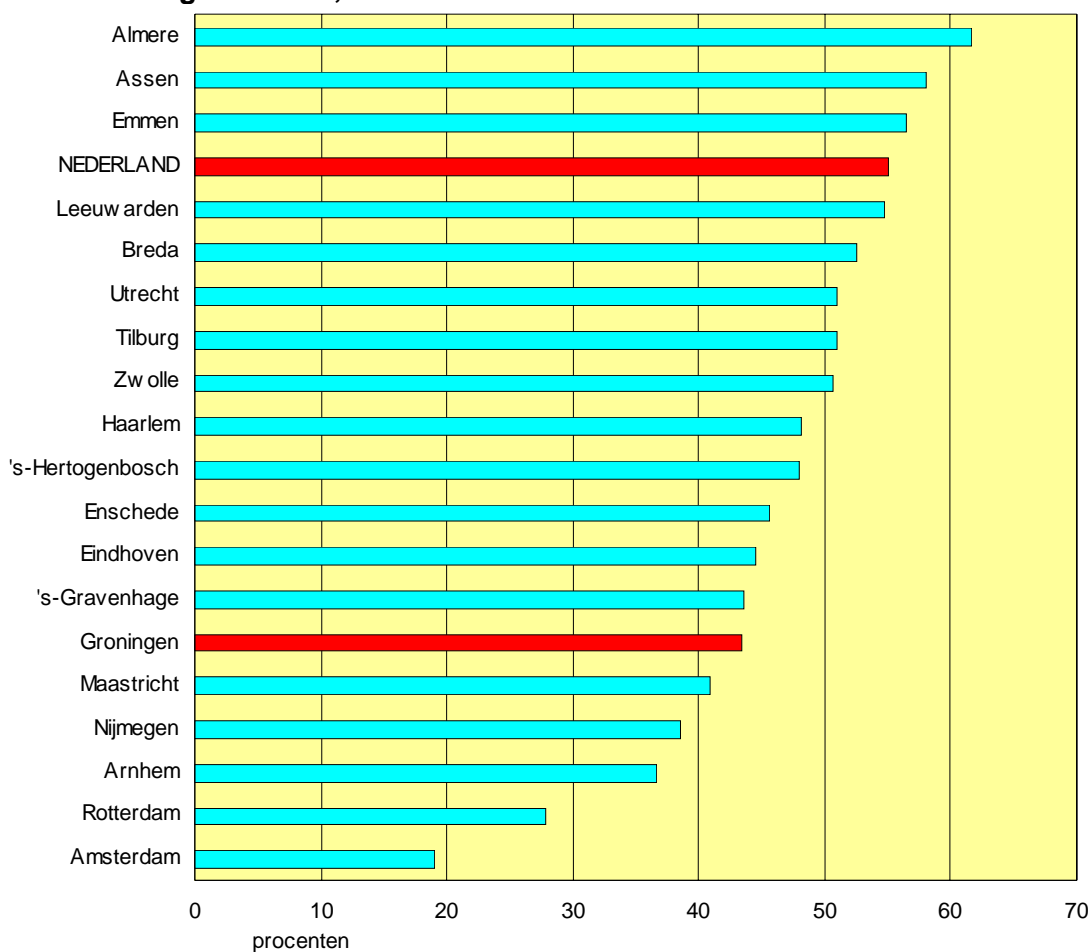
Bron: ABF(Woningmarktmonitor)

3.2.4 Gemiddeld transactiebedrag van woningen van eigenaar-bewoners, Groningen en Nederland

	1999	2000	2001	2002	2003	index 2002 1999=100
Groningen	99.400	111.100	119.400	136.600	142.800	137,4
Nederland	142.000	170.000	187.000	199.000		140,1

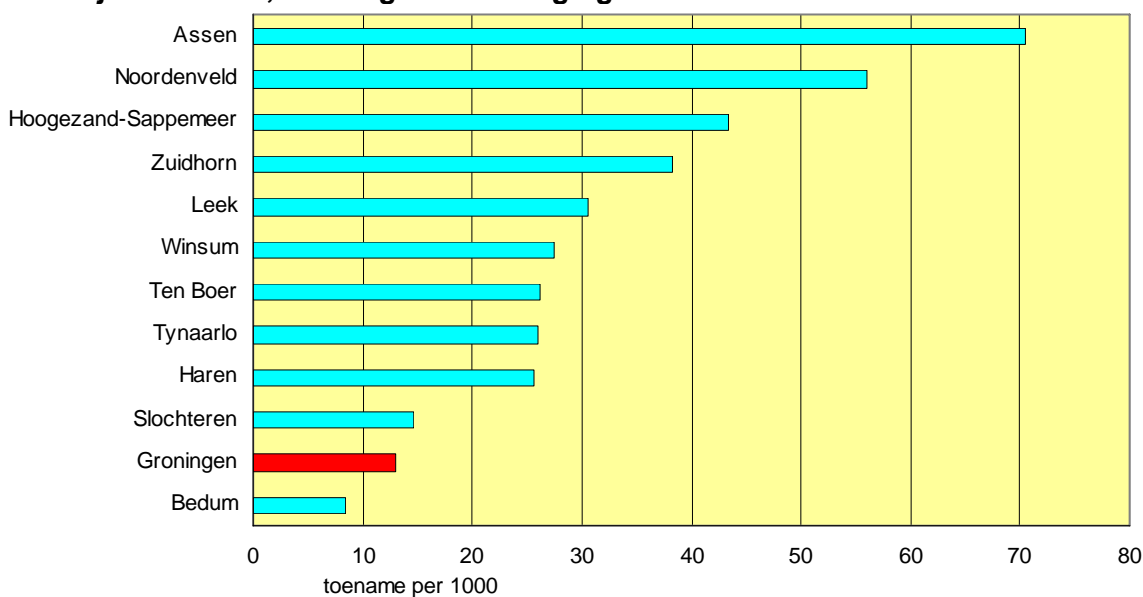
Bron: CBS, ROEZ

3.2.a Aandeel van koopwoningen ten opzichte van het totaal aantal woningen in een aantal gemeenten, 2003

Bron: ABF(Woningmarktmonitor)

3.2.b Toename van het aantal woningen 2000-2004 per 1.000 woningen aanwezig op 1 januari 2000, Groningen en de regiogemeenten

Bron: CBS

3.3.1 Toevoeging van woonruimte naar type

type woonruimte	2000	2001	2002	2003	2004
zelfstandig laagbouw					
vrijstaande woning	42	103	83	46	25
twee onder één kap	93	114	246	93	76
geschakelde woning	0	52	56	21	49
woning in rij	182	349	413	169	163
boerderij	0	1	1	0	0
totaal laagbouw	317	619	799	329	313
zelfstandig gestapeld					
woning boven bedrijf	10	156	4	13	3
boven- of benedenwoning	33	82	18	77	9
portiekwoning	66	215	122	66	50
galerijwoning	20	0	180	115	23
duplexwoning	0	0	15	0	0
totaal gestapeld	129	453	339	271	85
totaal zelfstandig en overig	446	1.072	1.138	600	398
niet zelfstandig en overig					
wooneenheid	560	426	122	250	451
overig	1	27	55	42	48
totaal niet-zelfstandig en overig	561	453	177	292	499
totaal toevoer	1.007	1.525	1.315	892	897

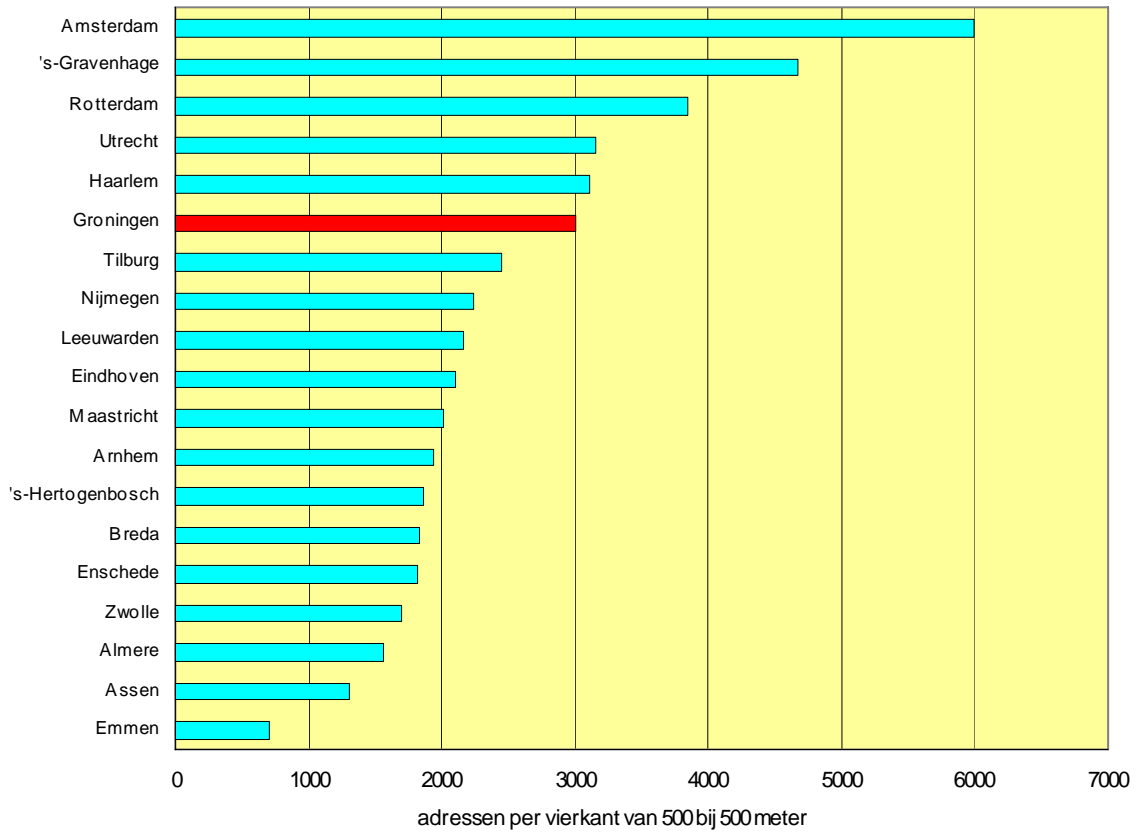
Bron: DIA

3.3.2 Toevoeging woonruimte naar reden van toevoeging

redenen	2000	2001	2002	2003	2004
zelfstandig					
nieuwbouw ¹⁾	389	1.047	999	464	392
splitsing	20	0	22	38	6
verbouw	13	22	8	29	0
anders	24	3	109	69	0
totaal zelfstandig	446	1.072	1.138	600	398
niet zelfstandig en overig					
nieuwbouw ¹⁾	0	2	6	0	33
splitsing	560	362	122	150	424
verbouw	0	62	0	57	23
anders	1	27	49	85	19
totaal niet-zelfstandig en overig	561	453	177	292	499
totaal toevoer	1.007	1.525	1.315	892	897

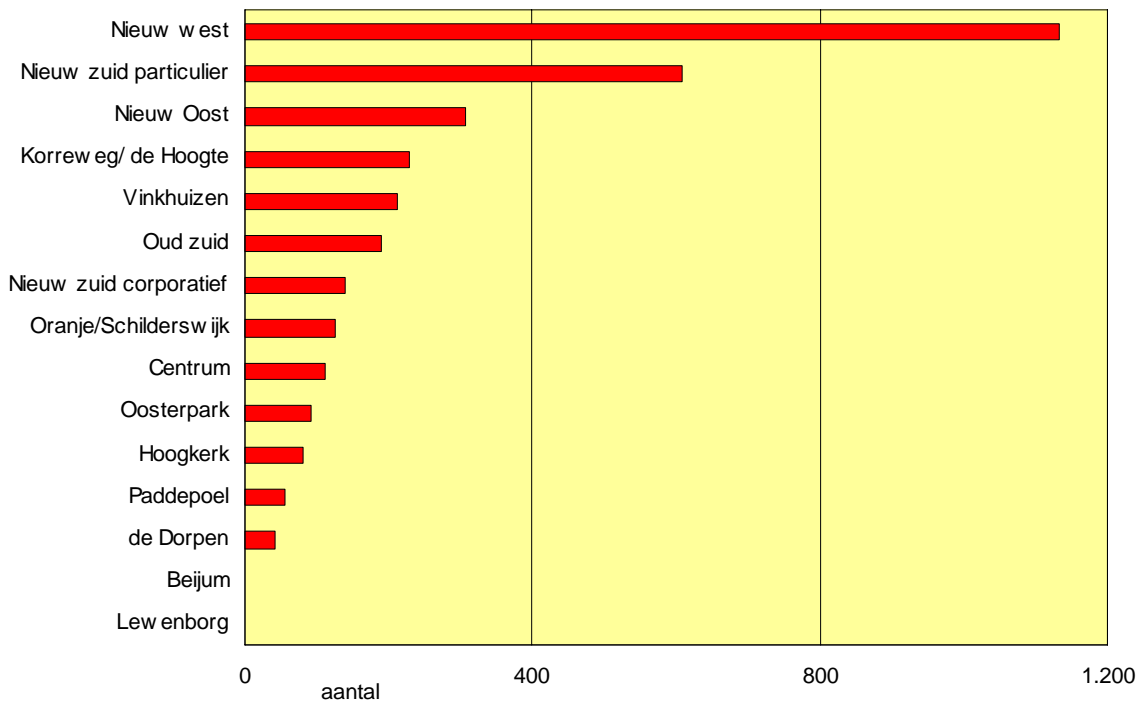
Bron: DIA

3.3.a Mate van stedelijkheid: omgevingsadressendichtheid in een aantal gemeenten, 2004

Bron: CBS

3.3.b Nieuwbouw van zelfstandige en niet-zelfstandige woonruimten per GSB wijk, totaal aantal 2000-2004

Bron: DIA

3.4.1 Afvoer van woonruimte naar type

type woonruimte	2000	2001	2002	2003	2004
zelfstandig (laagbouw)					
vrijstaande woning	5	4	3	3	2
twee onder één kap	4	0	2	3	1
geschakelde woning	1	0	0	0	0
woning in rij	49	16	10	36	19
boerderij	0	1	2	1	1
totaal laagbouw	59	21	17	43	23
zelfstandig (gestapeld)					
woning boven bedrijf	7	1	1	4	4
boven- of benedenwoning	75	101	46	76	33
portiekwoning	250	286	275	91	174
galerijwoning	71	228	36	72	41
duplexwoning	119	0	48	48	0
totaal gestapeld	522	616	406	291	252
totaal zelfstandig	581	637	423	334	275
niet zelfstandig en overig					
wooneenheid	83	24	103	143	16
overig	5	0	0	0	4
totaal niet zelfstandig en overig	88	24	103	143	20
totaal afvoer ¹⁾	669	661	526	477	295

Bron: DIA

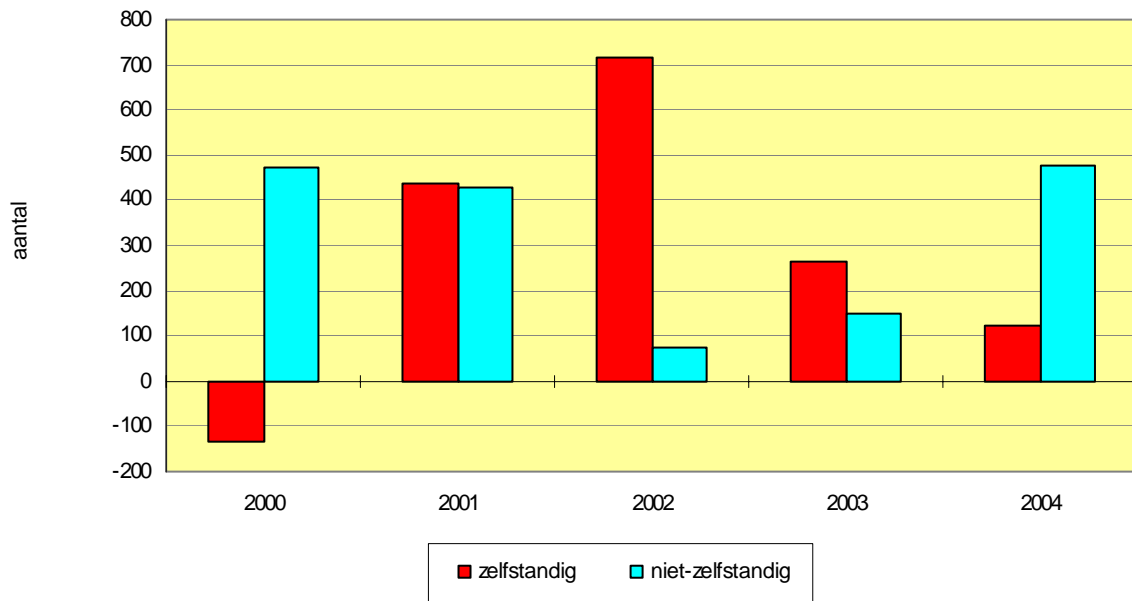
1) exclusief administratieve correcteis door omzetting van zelfstandige woningen in wooneenheden

3.4.2 Redenen van afvoer van woonruimte

redenen	2000	2001	2002	2003	2004
zelfstandig					
verbouw, waardoor afname	90	35	170	78	65
buitengebruikstelling	0	0	0	0	12
bestemmingsverandering	17	4	2	3	3
afbraak	474	598	251	253	194
brand en andere rampen	0	0	0	0	1
anders	0	0	0	0	0
totaal zelfstandig	581	637	423	334	275
niet zelfstandig en overig					
verbouw, waardoor afname	4	17	103	88	13
buitengebruikstelling	0	0	0	0	3
bestemmingsverandering	84	0	0	28	3
afbraak	0	7	0	27	1
brand en andere rampen	0	0	0	0	0
anders	0	0	0	0	0
totaal niet zelfstandig en overig	88	24	103	143	20
totaal afvoer	669	661	526	477	295

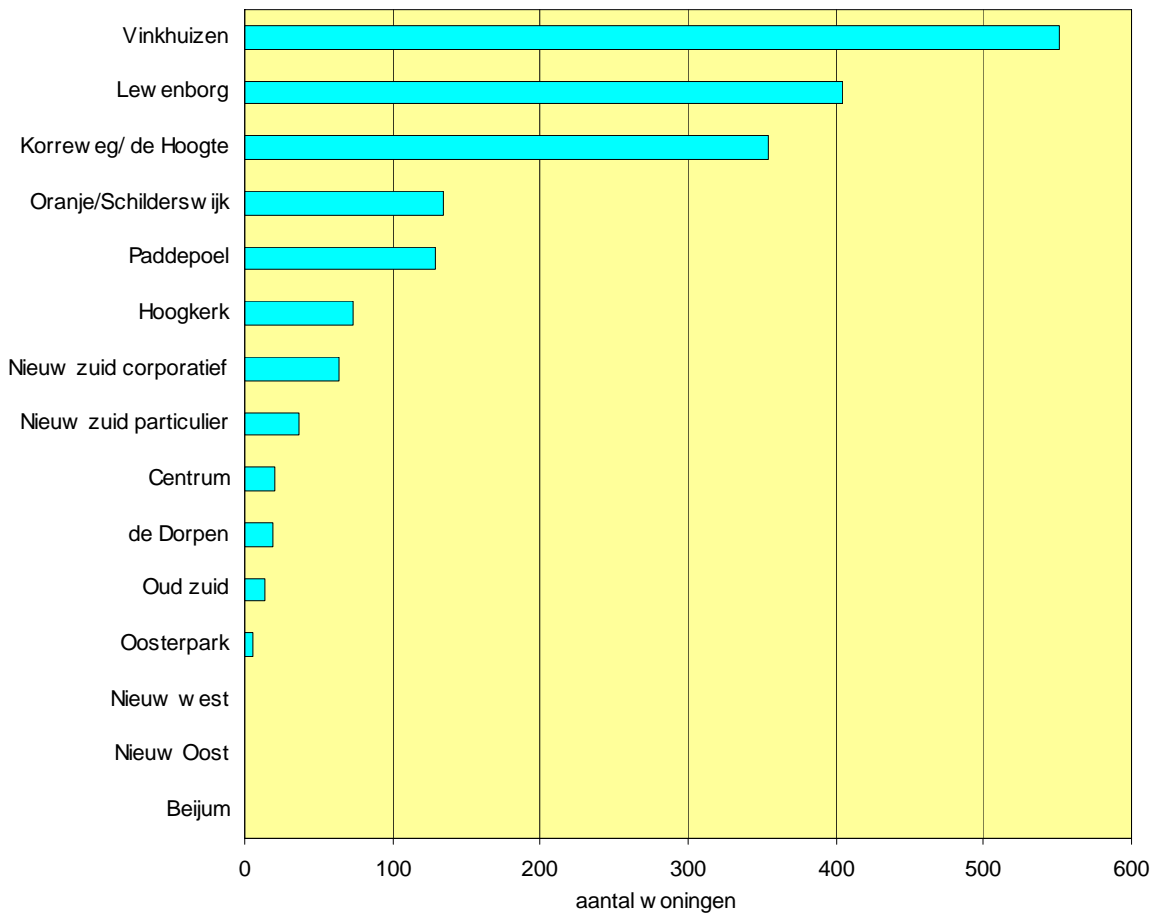
Bron: DIA

3.4.a Ontwikkeling van zelfstandige en niet- zelfstandige woonruimte

Bron: DIA

3.4.b Sloop van zelfstandige en niet- zelfstandige woonruimte per GSB wijk, totalen in de periode 2000-2004

Bron: DIA

3.5.1 Aantal bewoners naar type woonruimte op 1 januari

type woonruimte	2000	2001	2002	2003	2004	2005	index 2005 2000=100
zelfstandig (laagbouw)							
vrijstaande woning	5.310	5.394	5.683	5.940	6.125	6.137	115,6
twee onder één kap	5.514	5.831	6.524	7.421	7.898	8.178	148,3
geschakelde woning	4.534	4.518	4.803	4.945	5.075	5.168	114,0
woning in rij	57.643	57.833	58.079	58.431	58.685	58.994	102,3
boerderij	390	405	382	382	380	377	96,7
totaal laagbouw	73.391	73.981	75.471	77.119	78.163	78.854	107,4
zelfstandig (gestapeld)							
woning boven bedrijf	1.878	1.844	1.855	1.821	1.873	1.815	96,6
boven- of benedenwoning	28.112	27.741	27.242	26.958	27.166	27.240	96,9
portiekwoning	37.876	37.542	37.297	37.153	37.346	37.021	97,7
galerijwoning	13.152	13.321	13.036	13.053	13.213	13.129	99,8
duplexwoning	656	529	535	497	459	450	68,6
totaal gestapeld	81.674	80.977	79.965	79.482	80.057	79.655	97,5
totaal zelfstandig	155.065	154.958	155.436	156.601	158.220	158.509	102,2
onzelfstandig/anders	18.144	19.366	20.230	20.697	21.109	22.238	122,6
totaal	173.209	174.324	175.666	177.298	179.329	180.747	104,4

Bron: DIA

3.5.2 Hoofdbewoners van zelfstandige woningen naar geboorteland en eigendom op 1 januari

groep	2002				2004			
	corporatie	overig verhuur	eigen	totaal	corporatie	overig verhuur	eigen	totaal
Nederland	43,6	15,1	41,3	65.514	42,7	14,8	43,1	65.963
doelgroepen	72,2	7,8	20,0	4.125	74,5	8,2	23,2	4.367
vluchtelingenlanden	88,0	4,4	7,6	778	89,8	4,2	9,8	808
overig niet westers	64,6	13,6	21,9	1.541	73,5	16,2	23,9	1.752
(Ned)Indië,Nw Guinea	48,2	13,4	38,4	3.151	48,1	12,9	41,2	3.220
overig westers	45,4	20,7	33,9	3.248	44,4	21,2	34,9	3.266
overig/onbekend/leeg	30,8	48,0	21,2	3.648	30,1	48,6	19,0	3.561
totaal	45,6	16,2	38,3	82.005	45,1	16,1	40,0	82.937

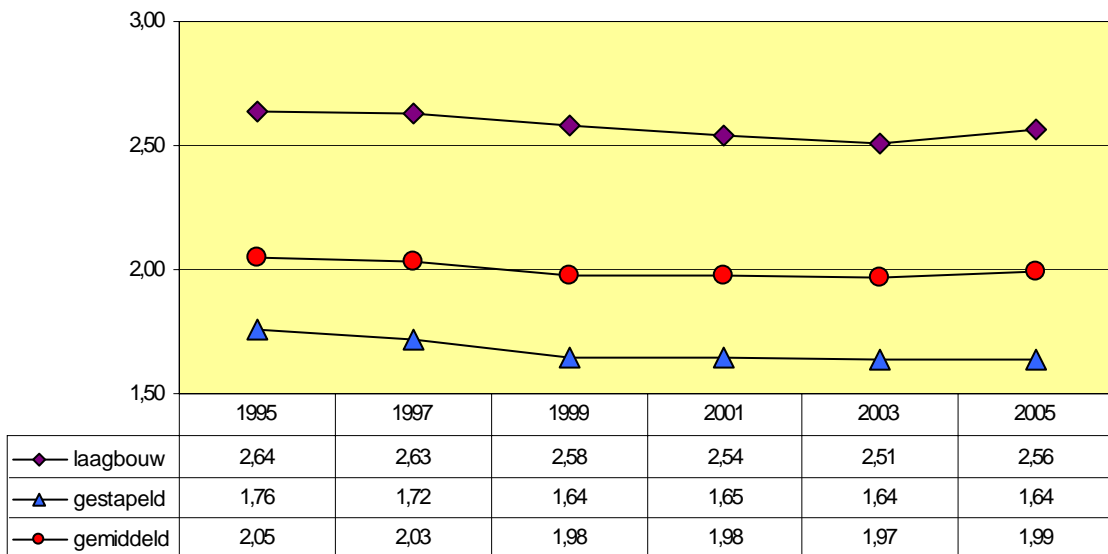
Bron: DIA

3.5.3 Hoofdbewoners van zelfstandige woningen naar geboorteland en type woning op 1 januari

groep	2002				2005			
	laagbouw		gestapeld	totaal	laagbouw		gestapeld	totaal
	rij	overig	rij		overig			
Nederland	29,6	8,7	61,8	65.514	30,1	9,8	60,6	65.850
doelgroepen	27,6	2,9	69,6	4.125	31,6	3,7	73,4	4.484
vluchtelingenlanden	24,0	1,3	74,7	778	29,6	2,3	73,1	817
overig niet westers	23,2	3,3	73,5	1.541	27,3	3,9	88,9	1.851
(Ned)Indië,Nw Guinea	36,0	7,4	56,6	3.151	37,0	7,9	56,8	3.205
overig westers	28,0	6,4	65,5	3.248	27,9	6,9	66,3	3.281
overig/onbekend/leeg	15,3	6,8	77,9	3.648	16,6	6,1	71,7	3.443
totaal	28,8	8,0	63,2	82.005	29,7	8,9	62,5	82.931

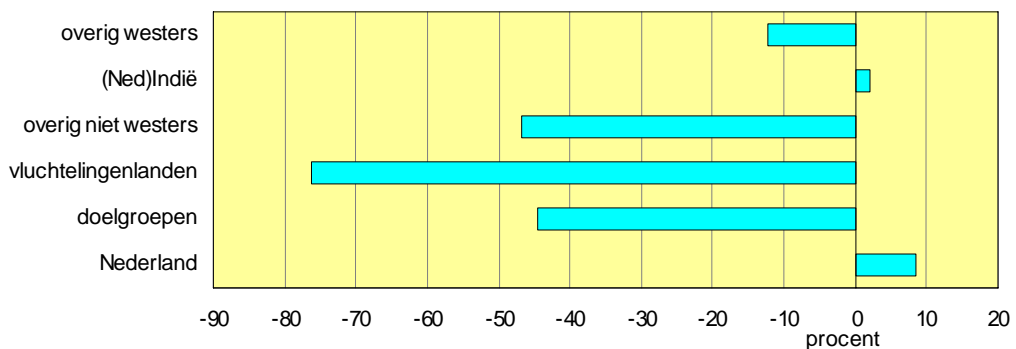
Bron: DIA

3.5.a Gemiddelde bezetting van bewoonde zelfstandige woningen

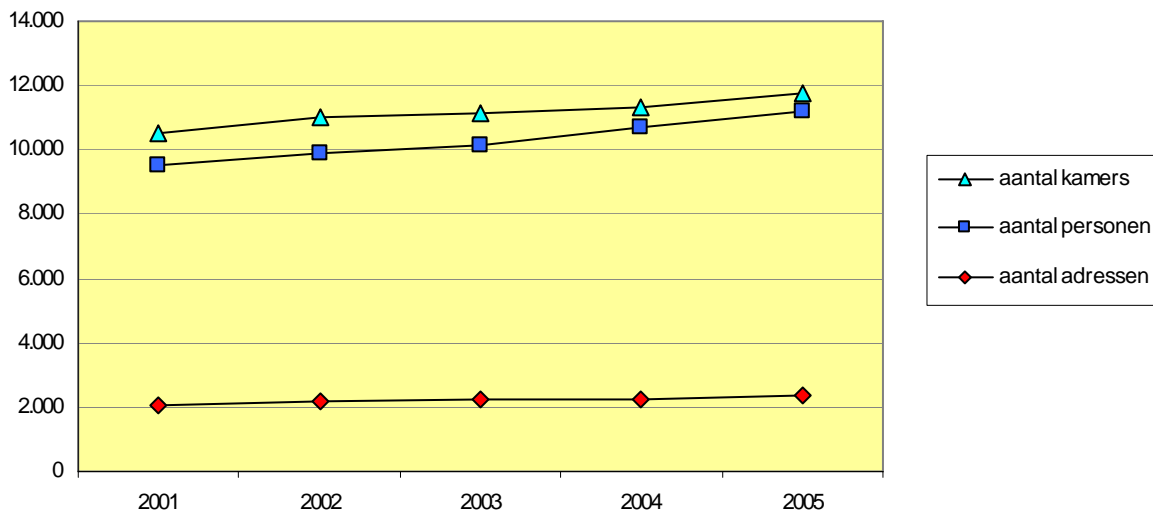
Bron: DIA

3.5.b Afwijking van het eigen woningbezit t.o.v. het gemiddelde naar herkomstland, 1 januari 2004

Bron: DIA

3.5.c Binnen de wooneenheden geregistreerde kamerverhuuradressen, kamers en bewoners

Bron: DIA

3 WOONRUIMTE

3.6.1 Administratieve leegstand van zelfstandige woningen naar woningtype op 1 januari 2005

type woonruimte	2000	2001	2002	2003	2004	2005	index 2004 2000=100
laagbouw							
vrijstaande woning	57	71	94	101	96	100	175,4
twee onder één kap	80	55	91	80	71	67	83,8
geschakelde woning	23	20	44	34	35	31	134,8
woning in rij	613	558	527	665	591	577	94,1
boerderij	12	11	15	15	13	18	150,0
totaal laagbouw	785	715	771	895	806	793	101,0
gestapeld							
woning boven bedrijf	221	224	238	251	248	248	112,2
boven- of benedenwoning	1.091	1.012	1.065	1.157	1.092	991	90,8
portiekwoning	992	923	1.068	948	867	804	81,0
galerijwoning	430	318	359	512	439	485	112,8
duplexwoning	26	18	35	27	9	18	69,2
totaal gestapeld	2.760	2.495	2.765	2.895	2.655	2.546	92,2
laagbouw + gestapeld	3.545	3.210	3.536	3.790	3.461	3.339	94,2

Bron: DIA

3.6.2 Administratieve leegstand van zelfstandige woonruimte naar eigendom op 1 januari

eigendom	2000		2002		2004		2005	
	aantal	perc.	aantal	perc.	aantal	perc.	aantal	perc.
eigenaar/bewoner	708	2,4	739	2,4	656	2,0	641	2,0
corporatie	1.288	3,3	1.063	2,8	1.048	2,8	1.036	2,8
institutionele belegger	265	5,3	203	4,7	205	4,4	176	3,7
overige verhuur	1.015	12,4	1.027	12,9	1.035	13,4	994	12,9
onbekend	269	51,8	504	52,3	517	67,7	492	64,4
totaal	3.545	4,3	3.210	4,3	3.461	4,2	3.339	4,0

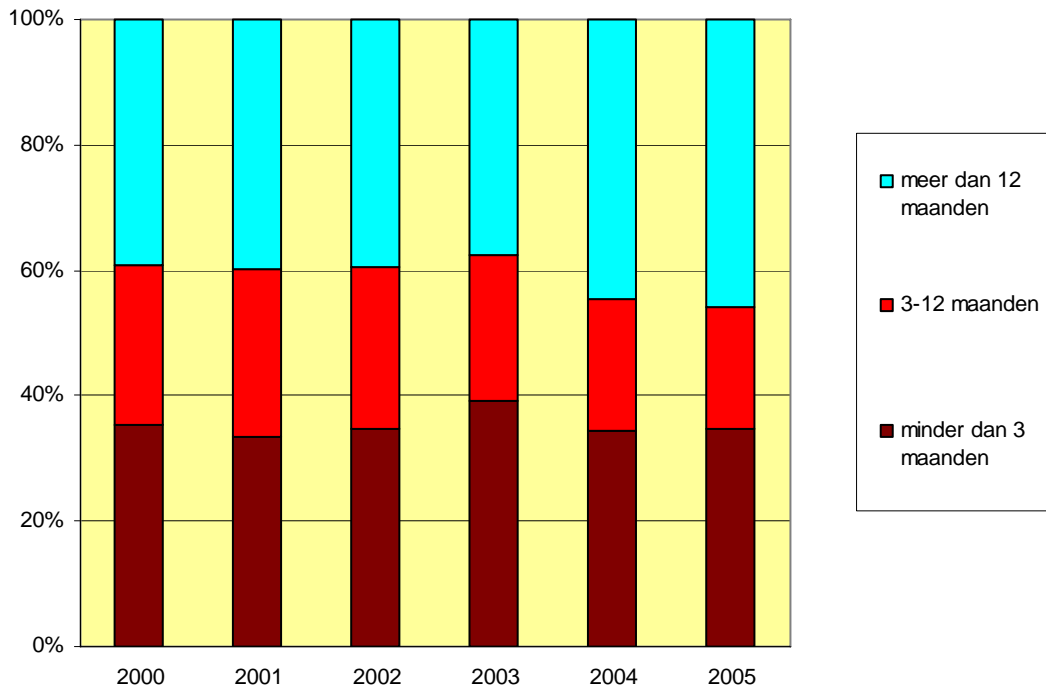
Bron: DIA

3.6.3 Administratieve leegstand van zelfstandige woonruimten per GSB wijk op 1 januari

GSB-wijk	1999		2003		2005	
	leegstand	perc.	leegstand	perc.	leegstand	perc.
Centrum	735	11,7	710	11,1	698	10,9
Oranje-/schilderswijk	364	5,6	335	5,3	348	5,4
Oud zuid	382	4,6	390	4,7	312	3,8
Nieuw zuid corporatief	328	4,3	276	3,6	261	3,4
Nieuw zuid particulier	277	4,5	257	3,8	238	3,5
Oosterpark	248	4,2	403	6,8	300	5,1
Korrewegwijk	277	3,3	339	4,1	277	3,4
Lewenborg	419	9,2	196	4,7	92	2,3
Beijum	222	3,7	151	2,5	150	2,5
Nieuw oost	52	1,8	97	3,1	45	1,4
Paddepoel	170	2,1	195	2,4	207	2,6
Vinkhuizen	141	2,8	157	3,5	175	3,8
Nieuw west	57	3,8	108	3,9	52	1,7
Hoogkerk/de dorpen	87	2,0	176	4,1	180	4,2
totaal	3.759	3,9	3.790	4,6	3.335	4,0

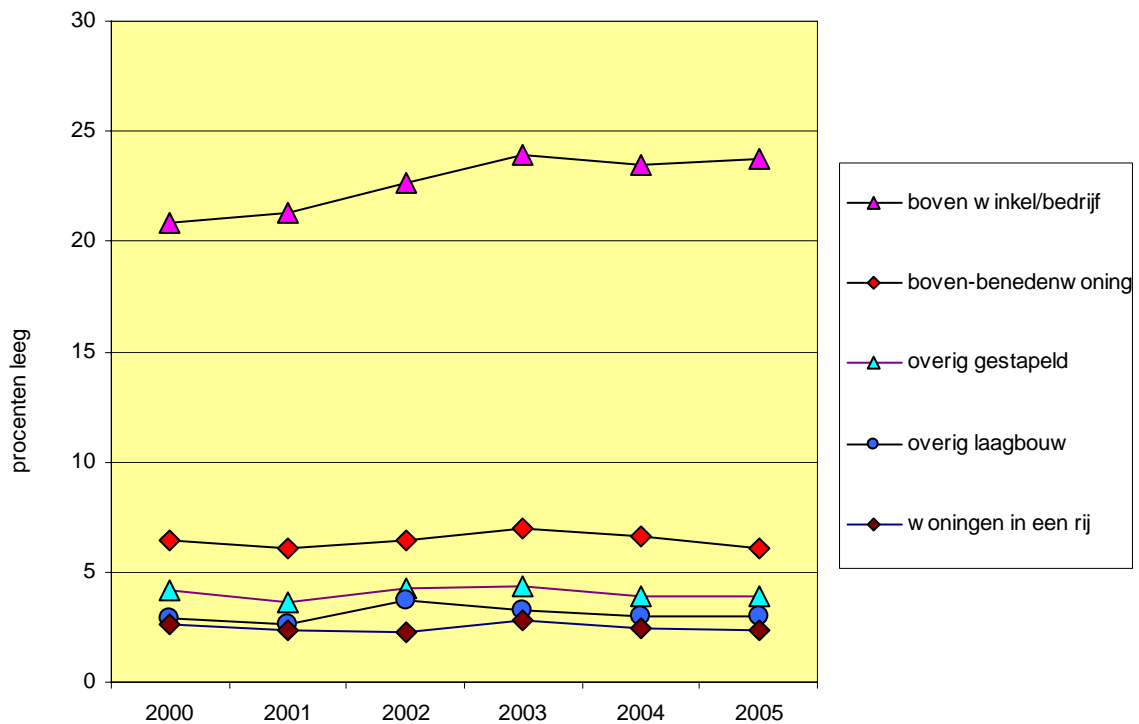
Bron: DIA

3.6.a Administratieve leegstand naar duur op 1 januari

Bron: DIA

3.6.b Administratieve leegstand naar type op 1 januari

Bron: DIA

3.7.1 Woningzoekenden

	2000	2001	2002	2003	2004	index 2003 2000=100
nieuwe inschrijvingen	11.275	10.754	10.136	8.339	.	74,0
koppelingen ¹⁾	4.128	3.632	3.551	3.278	2.788	79,4
woningzoekenden per 31 dec.	22.823	25.309	26.716	26.487	25.303	116,1
wonend in Groningen	17.049	18.605	19.683	19.499	.	114,4
wonend buiten Groningen	5.774	6.704	7.033	6.988	.	121,0

Bron: Woningnet

3.7.2 Indicatie van het aantal wachtmaanden bij woningcorporatie IN voor het vinden van een studentenkamer

studiejaar ¹⁾	2000	2001	2002	2003	2004
eerstejaars	1-6	2-10	5-10	3-8	3-8
ouderejaars	6-36	18-42	12-36	12-18	12-18

Bron: Woningcorporatie
IN

1) Gegevens op basis van wachttijden, IN beheert 3000 kamers

3.8 Gemiddelde huurverhoging per 1 juli in Groningen en Nederland

	2001	2002	2003	2004	2005
Groningen ¹⁾	2,6	2,9	3,2	2,9	1,7
Nederland	2,5	2,8	3,2	3	1,8
maximaal toegestaan ²⁾	3,8	2,7-4,7	3-5	3-5	1,6-2,7

Bron: Woningcorporaties

1) op basis van 30.000 Huurwoningen

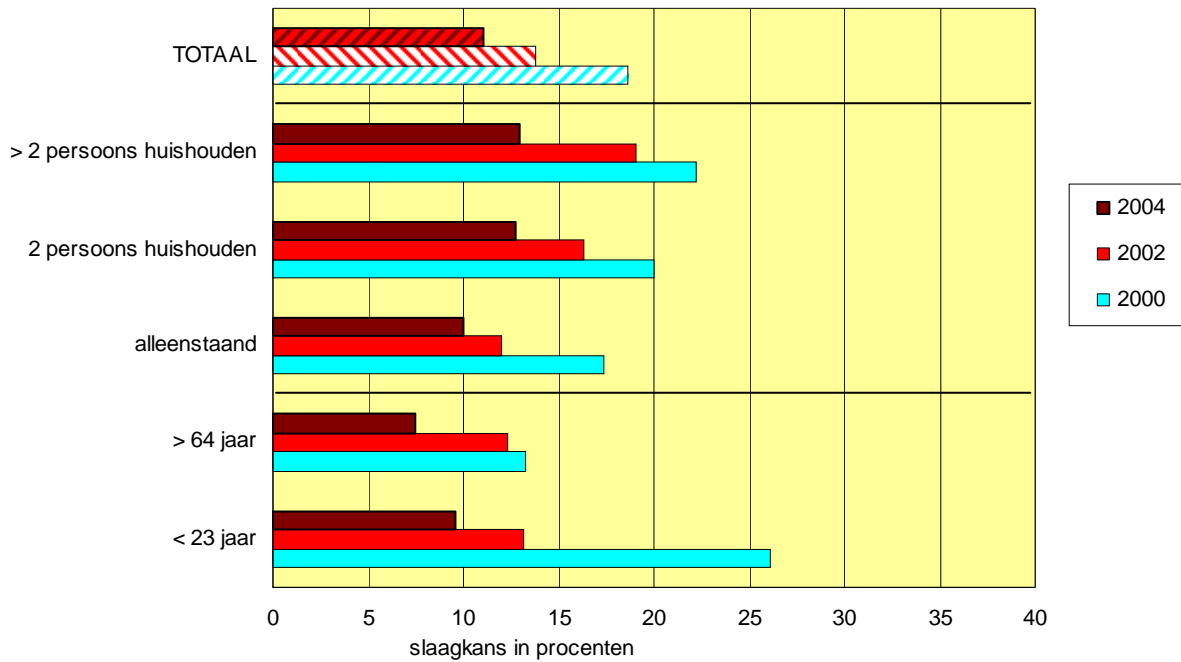
2) De maximaal toegestane verhoging in 2005 was 2,7 en voor woningbouwverenigingen 1,6

3.9 Oordeel over kwaliteit woning en woonomgeving, percentage bewoners dat het eens is met de stellingen

		2000	2002	2004 gem.	koop	huur
De woning	heeft een geschikte indeling	90	92	93	95	90
	is groot genoeg	81	82	80	85	75
	is goed onderhouden	87	84	82	92	70
	heeft een goede sfeer	94	94	95	97	92
Rapportcijfer woning		7,6	7,6	7,7	8,1	7,4
Rapportcijfer woonomgeving		7,1	7,2	7,3	.	.
De woonomgeving is afgelopen jaar vooruit gegaan		30%	32%	40%	.	.
De woonomgeving is afgelopen jaar achteruit gegaan		21%	41%	17%	.	.

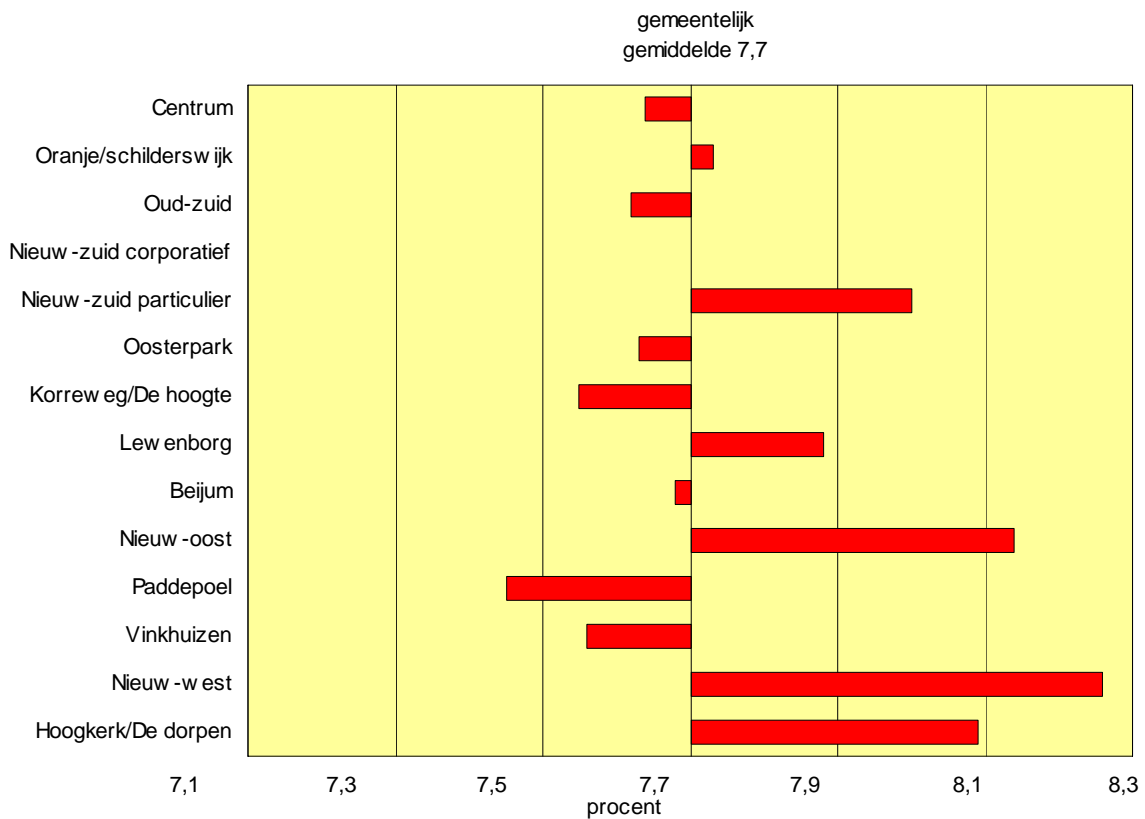
Bron: SOZAWE(L&V)

3.7.a Slaagkans bij het verkrijgen van een huurwoning in de sociale sector naar type huishouden

Bron: Woningnet

3.9.a Afwijking van de tevredenheid over de woning t.o.v. het gemeentelijk gemiddelde, 2004

Bron: SOZAWE(L&V)

HOOFDSTUK 4

VOLKSGEZONDHEID

De traumahelicopter van het UMCG, het vervoermiddel van het Mobiel Medisch Team (MMT). Met de traumahelicopter kan het MMT binnen twintig minuten op alle plekken in Groningen, Drenthe, Friesland en een gedeelte van Overijssel zijn.

Stad Groninger ziekenhuizen verzorgen groot deel van Noord-oost Nederland

De gemeente Groningen kent twee ziekenhuizen, het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) en het Martini Ziekenhuis. Het laatste ziekenhuis is nu nog op twee locaties gevestigd, maar deze zullen worden samengevoegd. De vestiging aan de van Swietenlaan in de wijk Hoornse Meer wordt met nieuwbouw uitgebreid zodat er één groot Martini ziekenhuis ontstaat, de bouw is al begonnen.

Het UMCG en Martini ziekenhuis hebben samen ruim 2.000 bedden en bedienen een groot deel van Noord-oost Nederland. Van de patiënten in het UMCG komt ruim driekwart van buiten de stad. Van het Martini Ziekenhuis is dat een ongeveer tweederde.

Een opvallende ontwikkeling is de toename van de dagverpleging. Dit komt door voortschrijden in techniek waardoor patiënten niet meer in het ziekenhuis hoeven te overnachten. Dagverpleging wordt ook door de regelgeving gestimuleerd. Ook het totale aantal consulten neemt bij beide ziekenhuizen toe

Meer groepspraktijken bij artsen

Huisartsen gaan meer en meer over tot het vormen van groepspraktijken. Groningen kent 44 huisartsenpraktijken met in totaal 84 huisartsen. Ten opzichte van 5 jaar geleden is het aantal praktijken met 12 afgenomen terwijl het aantal artsen is toegenomen.

Doodsoorzaken

Gemiddeld overlijden er 1.500 Groningers per jaar. De meeste mensen zijn een natuurlijke dood gestorven. Hart en vaatziekten zijn nog steeds de belangrijkste doodsoorzaak gevolgd door kanker (respectievelijk 32% en 29% van de totale sterfte). Beschouwen we de doodsoorzaken naar leeftijd, dan zien we dat in de leeftijdscategorie tot 75 jaar nieuwvormingen (kanker) de belangrijkste doodsoorzaak is. Boven de 75 jaar overlijden er meer mensen aan hart- en vaatziekten. Vijf procent van de mensen overlijdt aan een niet natuurlijke dood zoals ongelukken en zelfmoord. Dit komt meer bij mannen dan bij vrouwen voor.

Een op de vijf is stadgers gebruikt overmatig alcohol

Door de GGD is in de provincie Groningen een enquête gehouden over de gezondheid van de bevolking. Uit de enquête blijkt onder meer dat 36% van de stad-Groningers rookt. Dit percentage is iets hoger dan dat van de hele provincie en ook hoger dan het landelijke referentiecijfer. Aangezien roken de belangrijkste oorzaak is van vermijdbare sterfte is dit ongunstig voor de gezondheidstoestand van de bevolking in de toekomst.

Met betrekking tot alcoholgebruik blijkt dat een op de vijf Stadgers overmatig alcohol gebruikt. (dagelijks meer dan 4 glazen of één maal in de week 6 of meer glazen alcoholhoudende drank drinken). Overmatig alcoholgebruik komt vaker voor op jonge leeftijd en meer bij mannen dan vrouwen.

Cannabisgebruik

Van de stadgers van 20-64 jaar heeft een kwart ooit cannabis gebruikt en 4% is recente gebruiker. Cannabisgebruik komt het meest voor in de leeftijdsgroep 20-34 jaar. Van de personen van 50 jaar en ouder heeft 91% nog nooit cannabis gebruikt.

Overgewicht neemt toe bij kinderen en jong volwassenen

Het percentage kinderen van 9-12 jaar met overgewicht in Groningen is tussen 2002 en 2004 toegenomen van 10% naar 15%, in de groep 13-16 jaar vond een lichte toename plaats (van 8 naar 9%). Opvallend is dat overgewicht veel meer voorkomt bij VMBO-leerlingen (16%) dan op HAVO-VWO (4%).

Het percentage overgewicht bij volwassenen in de stad bedroeg in 2002 38%. Dit is lager dan het landelijke cijfer. Dit cijfer wordt sterk beïnvloed door de bevolkingsopbouw van de stad. De aanwezigheid van veel hoog opgeleide jongeren en een relatief hoog opgeleide beroepsbevolking beïnvloed het percentage gunstig. Wel is het aantal personen met overgewicht toegenomen in de leeftijdsgroepen tot 44 jaar en van 65 jaar en ouder

Meer volwassenen dan jongeren voldoen aan de norm gezond bewegen

De Nederlandse norm gezond bewegen betekent voor jongeren minimaal 1 uur per dag matig intensief bewegen. Voor volwassenen is dat een half uur per dag gedurende minimaal 5 dagen per week. De helft van de volwassenen voldoet aan deze norm. Van de jongeren beweegt iets minder dan de helft dagelijks genoeg. Bijna tweederde van de jongeren is lid van een sportvereniging. Ook hier zijn de percentages bij HAVO-VWO hoger dan bij VMBO leerlingen.

Over gezondheid van de Groninger bevolking is achtergrondinformatie beschikbaar bij het informatiecentrum Gezondheid van de HVD-GGD Groningen

Inhoud

4.1	De Groninger ziekenhuizen.....	50
4.2	Aantal huisartsen, tandartsen en apothekers.....	50
4.3	Overleden personen uit de gemeente Groningen naar doodsoorzaak.....	50
4.1.a	Herkomst patienten UNCG en Martiniziekenhuis.....	51
4.3.a	Sterfgevallen naar oorzaak en leeftijd, Groningen, totaal over de periode 1999 t/m 2004.....	51
4.4.1	Roken, alcohol- en cannabisgebruik, personen van 20 jaar en ouder, percentages.....	52
4.4.2	Roken, alcohol- en cannabisgebruik, personen van 20 jaar en ouder, percentages.....	52
4.5	Overgewicht naar leeftijd, Groningen vergeleken met Nederland, percentages	52
4.6.1	De Nederlandse norm gezond bewegen naar leeftijd, percentage dat aan de norm voldoet.....	52
4.6.2	Percentage van de bevolking dat eet volgens de richtlijn gezonde voeding.....	52
4.4.a	Roken naar leeftijd, 2002	53
4.4.b	Alcoholgebruik naar leeftijd, 6 glazen of meer per keer in de laatste 4 weken, 2002.....	53
4.4.c	Cannabisgebruik naar leeftijd, 2002.....	53

4 VOLKSGEZONDHEID

4.1 De Groninger ziekenhuizen

	2000	2001	2002	2003	2004
Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG)					
<i>klinische gegevens</i>					
opnamen	29.145	27.324	27.266	27.823	29.032
verpleegdagen	272.783	265.269	262.187	265.211	261.590
gemiddelde verpleegduur (dagen)	9,35	9,71	9,62	9,53	9,01
bedden	1.084	1.097	1.097	1.097	1.097
gem. bedbezetting (%)	74,7	72,8	72,6	72,8	71,8
dagverpleging (dagen)	5.336	7.339	8.931	11.161	12.600
dagdelen psychiatrische beh.	9.220	9.425	10.596	10.872	11.647
<i>poliklinische gegevens</i>					
eerste consulten	91.352	92.428	93.581	98.990	105.444
herhalingsconsulten	275.409	278.686	277.525	283.329	290.451
totaal consulten	366.761	371.114	371.106	382.319	395.895
Martini Ziekenhuis					
<i>klinische gegevens</i>					
opnamen	23.114	23.453	23.299	24.167	24.502
verpleegdagen	189.668	189.679	177.999	171.608	165.861
gemiddelde verpleegduur (dagen)	8,2	8,4	7,6	7,1	6,8
bedden	942	942	942	942	942
gem. bedbezetting (%)	55,0	55,2	52,0	50,0	48,0
dagverpleging (personen)	12.821	12.955	14.532	15.720	20.356
<i>poliklinische gegevens</i>					
eerste consulten	117.873	119.699	123.055	125.230	125.931
herhalingsconsulten	152.987	156.338	155.014	155.863	155.513
totaal consulten	270.860	276.037	278.069	281.093	281.444

Bronnen: UMCG, Martini Ziekenhuis

4.2 Aantal huisartsen, tandartsen en apothekers

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
huisartsen						
praktijken	53	56	52	50	44	44
artsen	79	82	81	82	84	.
tandartsen						
praktijken	76	74	72	70	69	68
artsen	91	88	86	94	96	99
praktijken voor fysiotherapie	42	42	42	44	45	48
apotheken	18	17	17	17	18	18

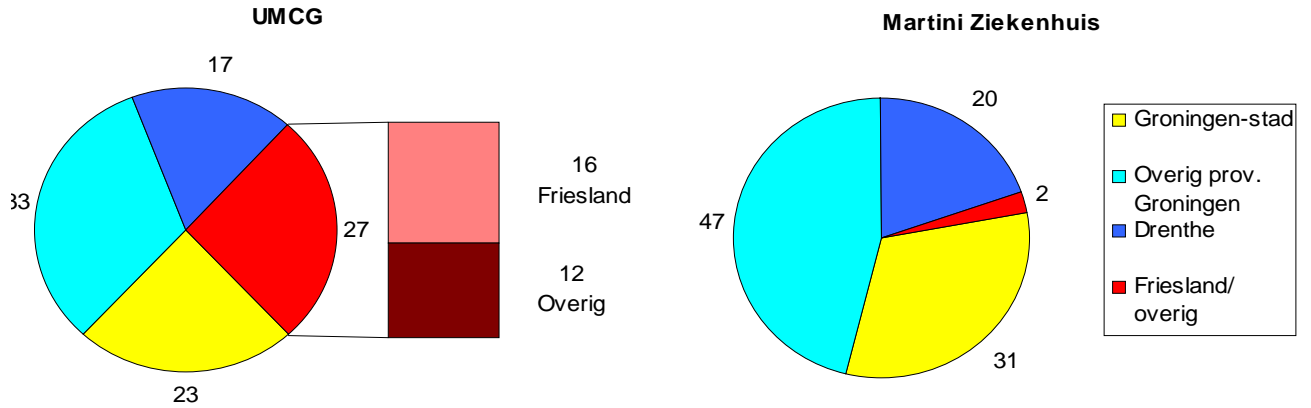
Bronnen: DIA(vestigingenregister), tandartsen

4.3 Overleden personen uit de gemeente Groningen naar doodsoorzaak

	2000	2001	2002	2003	2004	perc.(2004)
ziekten	1.425	1.515	1.460	1.370	1.385	95
<i>o.a.</i>						
<i>nieuwvormingen (kanker)</i>	435	445	430	400	420	29
<i>hart en vaatziekten</i>	495	520	500	480	475	32
<i>ziekten van de ademhalingsorganen</i>	110	150	140	140	165	11
<i>psychische stoornissen</i>	55	75	95	80	80	5
niet natuurlijke doodsoorzaken	70	75	55	95	80	5
<i>o.a.</i>						
<i>vervoersongevallen</i>	5	15	10	15	15	1,0
<i>overige ongevallen</i>	30	25	15	35	35	2,4
<i>zelfdoding</i>	25	25	25	35	25	1,7
totaal	1.495	1.590	1.515	1.465	1.465	100

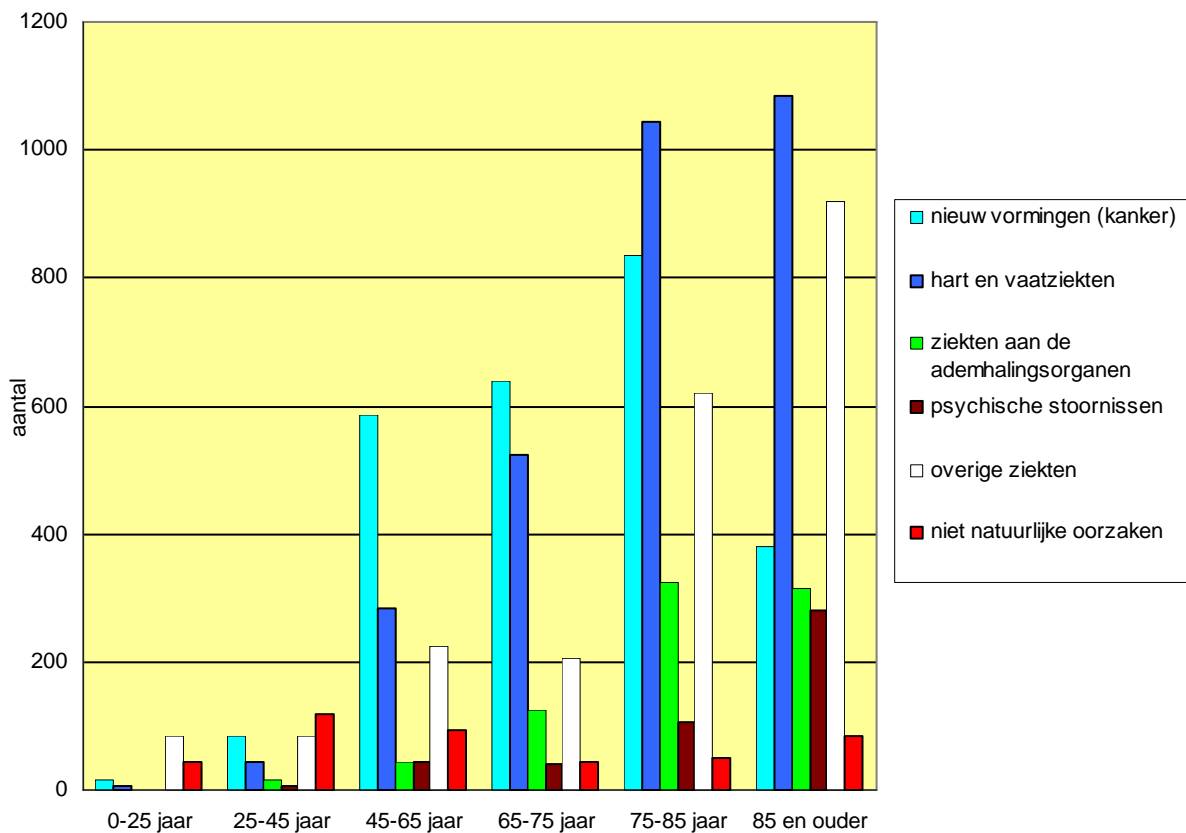
Bron: CBS

4.1.a Herkomst klinische patiënten in het UMCG en het Martiniziekenhuis naar regio in 2004

Bronnen: UMCG, Martini Ziekenhuis

4.3.a Sterfgevallen naar oorzaak en leeftijd, Groningen, totaal over de periode 1999 t/m 2004

Bron: CBS

4 VOLKSGEZONDHEID

4.4.1 Roken, alcohol- en cannabisgebruik, personen van 20 jaar en ouder, percentages

het aantal inwoners dat	1998		2000 Nederland	2002	
	gemeente	provincie		gemeente	provincie
rookt	37	35	33	36	34
alcohol houdende dranken gebruikt	81	76	86	82	77
overmatig alcohol gebruikt	17	15	16	20	18
cannabis gebruikt in de voorgaande 4 weken ¹⁾	4	2	.	4	3
ooit cannabis heeft gebruikt	28	15	.	25	15

Bron: HVD

1) Cannabis 20 t/m 64 jaar

4.4.2 Roken, alcohol- en cannabisgebruik, personen van 20 jaar en ouder, percentages

het aantal inwoners dat	mannen	vrouwen
rookt	41	32
alcohol houdende dranken gebruikt	84	79
overmatig alcohol gebruikt	26	14
cannabis gebruikt in de voorgaande 4 weken ¹⁾		
ooit cannabis heeft gebruikt	26	24

Bron: HVD

4.5 Overgewicht naar leeftijd, Groningen vergeleken met Nederland, percentages

Leeftijd	Groningen, 1998	Groningen, 2002	Nederland, 2002	Groningen, 2004
9 - 12 jaar	.	10	9	15
13 - 16 jaar	.	8	9	9
20 - 24 jaar	15	21	20	.
25 - 34 jaar	23	28	35	.
35 - 44 jaar	32	39	40	.
45 - 54 jaar	43	42	53	.
55 - 64 jaar	51	51	58	.
65 jaar en ouder	51	62	57	.

Bron: HVD

4.6.1 De Nederlandse norm gezond bewegen naar leeftijd, percentage dat aan de norm voldoet

Minimaal een half uur per dag matig intensief bewegen (jongeren 1 uur per dag)	1998	2002	2004
9 - 12 jaar	.	.	41
13 - 16 jaar	.	.	40
20 - 34 jaar	53	53	.
35 - 49 jaar	52	49	.
50 - 64 jaar	52	58	.
65 jaar eo	50	53	.
totaal	52	53	.

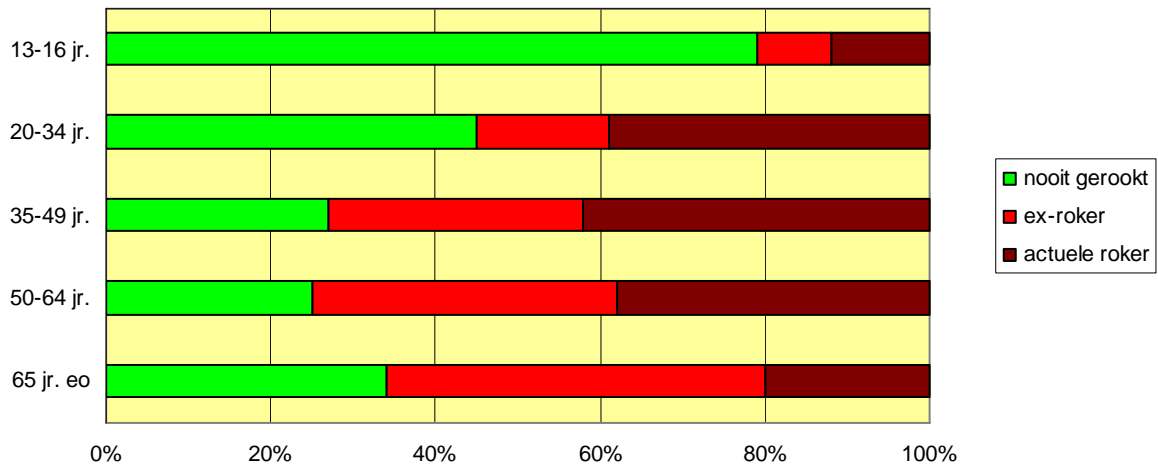
Bron: HVD

4.6.2 Percentage van de bevolking dat eet volgens de richtlijn gezonde voeding

	1998	2002	2004
2 stukken fruit per dag	40	43	42
4 scheppen groente per dag (voor kinderen: iedere dag groente)	14	14	44
5x of vaker per week ontbijt	82	77	86
2x of vaker per week vis	19	26	.

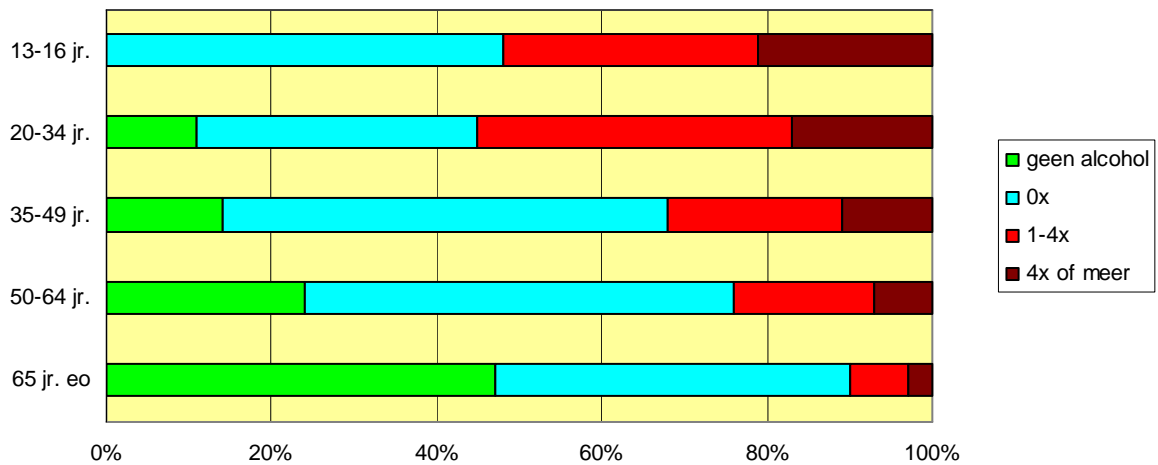
Bron: HVD

4.4.a Roken naar leeftijd, 2002

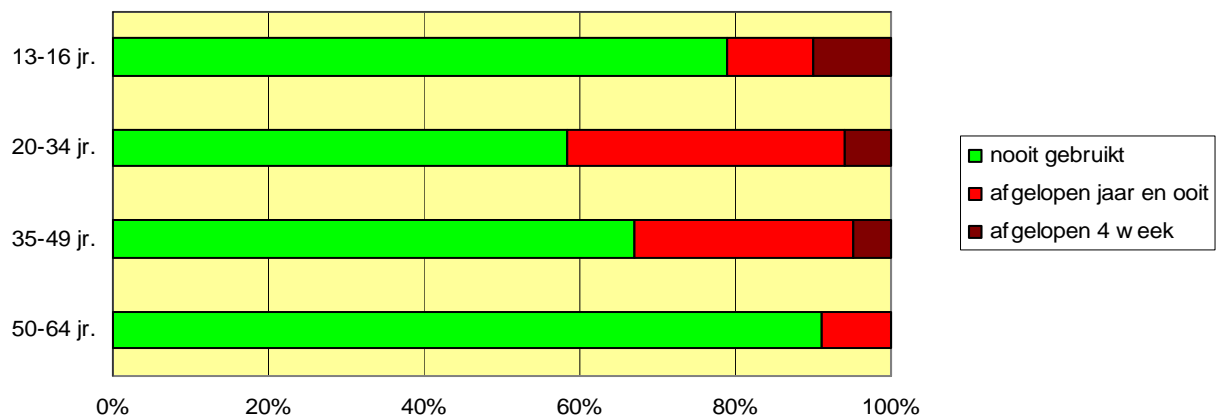
Bron: HVD

4.4.b Alcoholgebruik naar leeftijd, 6 glazen of meer per keer in de laatste 4 weken, 2002

Bron: HVD

4.4.c Cannabisgebruik naar leeftijd, 2002

Bron: HVD

HOOFDSTUK 5

WERKGELEGENHEID EN ECONOMIE

De Mediacentrale, het centrum voor Media- en internetbedrijven. Het is de verbouwde voormalige Helpmancentrale.

Ontwikkeling werkgelegenheid

Ook de gemeente Groningen heeft last van de recessie. Het aantal arbeidsplaatsen is tussen april 2002 en april 2004 afgenomen met bijna 4.500, een daling van 3,4%. Deze daling komt geheel voor rekening van de mannen. Opvallend is dat het aantal arbeidsplaatsen bezet door vrouwen wel is toegenomen. Het aantal vestigingen is het laatste jaar toegenomen. Er waren op 1 april 2004 ruim 9.100 vestigingen van bedrijven of instellingen.

De niet-commerciële dienstverlening is de grote banenmotor van de stad

De grootste afname van de werkgelegenheid vond plaats in de industrie en bouw, dit is een landelijke ontwikkeling. Er is ook afname in de commerciële dienstverlening. Hier binnen neemt de werkgelegenheid vooral af in de handel, de horeca en de financiële instellingen. In de ICT neemt het aantal banen, na een afname tot 2003, weer toe.

De niet-commerciële dienstverlening is binnen de gemeente de grootste 'werkgever' met tevens een groei in werkgelegenheid. De sectoren overheid, met provinciale- en rijksdiensten, onderwijs, door universiteit en HBO en gezondheidszorg, (veel werkgelegenheid in de ziekenhuizen), zijn binnen de gemeente oververtegenwoordigd.

De helft van de werkgelegenheid in 214 van de 9114 vestigingen

Verreweg het grootste aantal vestigingen is klein. 80% Van de vestigingen heeft 9 of minder werkzame personen. De 214 grootste vestigingen (2,3% van de vestigingen) hebben meer dan 50% van de medewerkers in dienst.

Pendel laag bij de handel en horeca

Van alle vaste arbeidskrachten die in de gemeente Groningen werken, woont 47% buiten de gemeente. Per branche zijn de cijfers zeer verschillend. Van de werknemers in industrie en bouwnijverheid woont 59% buiten de gemeente. Dit percentage ligt bij de handel en horeca lager dan gemiddeld, 35%.

Onder uitzendkrachten is het pendelpercentage eveneens laag, van hen woont 26% buiten de gemeente.

Voor sieraden en speelgoed moet de klant naar het centrum

Meer dan de helft van de detailhandelsvestigingen bevindt zich in het centrum van de gemeente. Voor de aanschaf van sieraden, kunst, speelgoed, mode-artikelen en schoenen moet de klant naar het centrum. 80% Van de zaken in deze artikelen is daar gevestigd. Planten- en dierenzaken en natuurlijk supermarkten zijn meer verspreid door de gemeente.

Omzetontwikkeling vergelijkbaar met landelijk

Uit de ERBO enquête die de Kamer van Koophandel jaarlijks onder bedrijven houdt, blijkt dat de afname van de omzet sinds 2001, in 2004 weer omgebogen is in een toename. Vooral de dienstensector doet het goed, ook in verhouding met Nederland. Het aandeel van de export ten opzichte van de totale omzet schommelt in Groningen rond de 9%. Dit cijfer is veel lager dan

dat van Nederland als geheel waar het percentage schommelt rond de 22%. Het percentage in Groningen schommelt sterk, omdat de export afhankelijk is van een gering aantal bedrijven.

Kantoorruimte en bedrijventerreinen

Groningen heeft 1 miljoen vierkante meter kantoorruimte. Het aanbod (beschikbare voorraad) was 1 januari 2004 115.000 m². Per jaar wisselt ongeveer 50.000 vierkante meter van eigenaar of huurder. Als we het aantal vierkante meters per inwoner vergelijken met andere grote en middelgrote gemeenten dan neemt de stad een middenpositie in.

Ook het aantal uitgegeven hectaren bedrijventerrein wisselt sterk per jaar. In 2004, bijvoorbeeld, is 9,6 hectare uitgegeven, tegenover 21,5 hectare in 2000.

De detailhandel

De effectieve vloerproductiviteit in de binnenstad van Groningen bedroeg in 2004 € 18.900,- voor dagelijkse goederen. Voor niet-dagelijkse goederen bedroeg die € 5.500,-. De productiviteit is in de binnenstad veel hoger dan in de overige winkelgebieden in de gemeente.

Toename binnenstadsbezoek

Sinds 1999 is het bezoek aan de binnenstad fors toegenomen van 464.000 bezoekers per week naar bijna 600.000 in 2004. Doel van de gemeente is een jaarlijkse groei van 1% te bewerkstelligen. Dat doel is de afgelopen jaren ruimschoots gehaald.

Groningse economische vitaliteit is in orde

Van alle gemeenten in Nederland wordt op basis van de economische groeiprestaties, specialisaties en het vestigingsklimaat de economische vitaliteit vastgesteld. Het resultaat wordt uitgedrukt in een rapportcijfer. Groningen kreeg in 2003 een 7½. Vergeleken met andere grote en middelgrote gemeenten neemt Groningen een middenpositie in.

Inhoud

5.1	Kerncijfers van de werkgelegenheid	58
5.2	Arbeidsplaatsen naar arbeidsduur en geslacht op 1 april.....	58
5.3	Vestigingen en arbeidsplaatsen naar grootte van de vestigingen	58
5.1.a	Ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen, Groningen vergeleken	59
5.1.b	Arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners, Groningen vergeleken, 2004	59
5.4	Arbeidsplaatsen naar sector en sectie (SBI-'93) op 1 april	60
5.5	Vestigingen naar sector en sectie (SBI-'93) op 1 april.....	60
5.4.a	Ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen naar sector.....	61
5.5.a	Toegevoegde bedrijven naar branchegroep en bedrijfsgrootte	61
5.6	Detailhandelsvestigingen in de totale gemeente en in het centrum.....	62
5.7	Werkgelegenheid in de kansrijke clusters.....	62
5.6.a	Aandeel detailhandelsvestigingen in het centrum, per branche, 2004	63
5.7.a	Ontwikkeling van de werkgelegenheid in de kansrijke clusters	63
5.8	Woon-werkverkeer van arbeidskrachten, per branchegroep	64
5.9.1	Bedrijfsomzet in volumemutaties, gemeente Groningen en Nederland.....	64
5.9.2	Exportomzet in volumemutaties en de exportquote, gemeente Groningen en Nederland	64
5.10	Opname, aanbod en voorraad van kantoorruimten en bedrijventerreinen	64
5.9.a	Percentage bedrijven dat investeert naar branchegroep, gemeente Groningen en Nederland.....	65
5.10.a	Oppervlakte kantoorruimte (>250m ²) per inwoner, Groningen vergeleken, 2005.....	65
5.11.1	Verkoopvloeroppervlak van detailhandelsvestigingen	66
5.11.2	Effectieve vloerproductiviteit Groninger binnenstad, winkelcentrum Paddepoel en totaal	66
5.12	Kooporiëntatie niet-dagelijkse goederen op de Binnenstad, Paddepoel en overig Groningen, percentages van de koopkracht.....	66
5.12.a	Potentiële lokale en regionale klanten van een aantal gemeenten, 2004.....	67
5.12.b	Aantal bezoekers binnenstad per week van binnen en buiten de gemeente	67
5.13	De economische vitaliteit uitgedrukt in een rapportcijfer, Groningen vergeleken	68
5.14	Ontwikkeling internationale, meerdaagse congressen regio Groningen.....	68
5.13.a	Sociaal economische index, Groningen vergeleken	69
5.13.a	Sociaal economische index, Groningen vergeleken	69

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.1 Kerncijfers van de werkgelegenheid

		2000	2001	2002	2003	2004
arbeidsplaatsen vast,	voltijd ¹⁾	92.380	96.547	100.935	99.203	99.204
	deeltijd	19.069	20.596	22.927	22.371	22.628
totaal		111.449	117.143	123.862	121.574	121.832
uitzendkrachten,	voltijd ¹⁾	4.821	4.383	4.145	3.415	1.996
	deeltijd	1.431	1.705	1.277	1.303	1.021
totaal		6.252	6.088	5.422	4.718	3.017
arbeidsplaatsen totaal		117.701	123.231	129.284	126.292	124.849
groeipercentage		3,6	4	3,7 ²⁾	-2,3	-1,1
vestigingen		7.985	8.382	8.705	8.684	9.114
groeipercentage		1,7	5,0	3,9	-0,2	5,0

Bron: DIA(Vestigingenregister)

1) 15 uur of meer per week

2) Exclusief een administratieve verplaatsing van 1.500 werkzame personen in de schoonmaak.

5.2 Arbeidsplaatsen naar arbeidsduur en geslacht op 1 april

		2002	2003	2004	ontwikkeling 2003-2004	
					abs	%
voltijd ¹⁾	mannen	62.966	60.436	58.471	-1.965	-3,3
	vrouwen	42.114	42.182	42.729	547	1,3
	totaal	105.080	102.618	101.200	-1.418	-1,4
deeltijd	mannen	9.744	9.174	9.520	346	3,8
	vrouwen	14.460	14.500	14.129	-371	-2,6
	totaal	24.204	23.674	23.649	-25	-0,1
deeltijd+voltijd	mannen	72.710	69.610	67.991	-1.619	-2,3
	vrouwen	56.574	56.682	56.858	176	0,3
	totaal	129.284	126.292	124.849	-1.443	-1,1

Bron: DIA(Vestigingenregister)

5.3 Vestigingen en arbeidsplaatsen naar grootte van de vestigingen

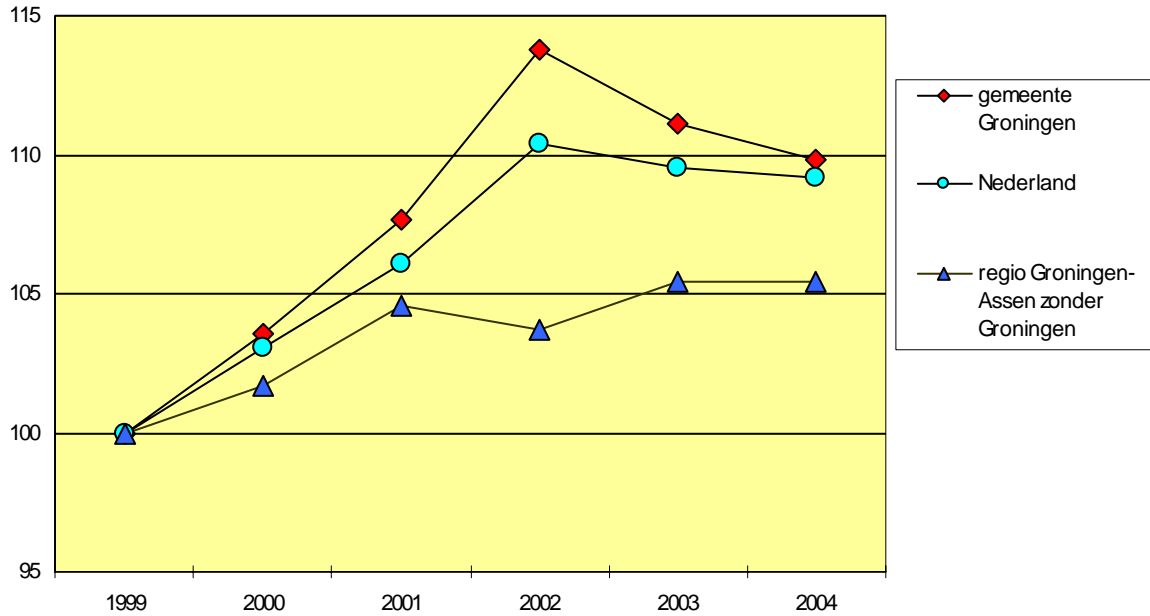
		2002		2003		2004	
klasse ¹⁾		abs	%	abs	%	abs	%
vestigingen	zonder	420	4,8	417	4,8	524	5,7
	klein	6.444	74,0	6.501	74,9	6.867	75,3
	middel	1.616	18,6	1.542	17,8	1.509	16,6
	groot	225	2,6	224	2,6	214	2,3
totaal		8.705	100	8.684	100	9.114	100
arbeidsplaatsen	klein	17.573	13,6	17.646	14,0	17.866	14,3
	middel	45.159	34,9	43.432	34,4	41.965	33,6
	groot	66.552	51,5	65.214	51,6	65.018	52,1
totaal		129.284	100	126.292	100	124.849	100

Bron: DIA(Vestigingenregister)

1) klein = 1-9, middel = 10-99, groot = >= 100 werkzame personen

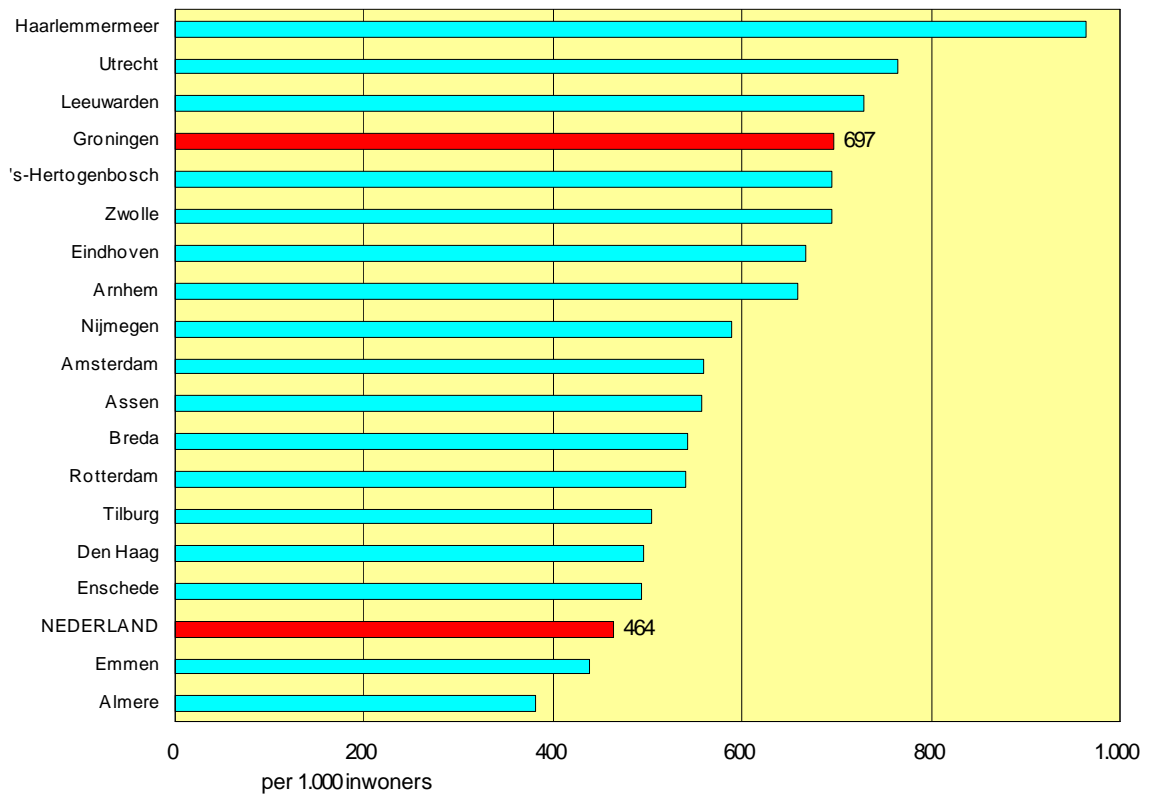
5.1.a Ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen, Groningen vergeleken

index, 1999 = 100

Bron: DIA(Vestigingenregister), LISA

5.1.b Arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners, Groningen vergeleken, 2004

Bron: LISA

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.4 Arbeidsplaatsen naar sector en sectie (SBI-'93) op 1 april

sector	sectie	aantal arbeidsplaatsen			ontwikkelin g	
		2002	2003	2004	absoluut	%
landbouw	landbouw (A)	225	197	191	-6	-3,0
	225	197	191	-6	-3,0	
	industrie (D)	9.134	8.701	8.285	-416	-4,8
	nutsbedrijven (E)	1.785	2.006	1.612	-394	-19,6
	bouwnijverheid (F)	5.823	5.244	4.689	-555	-10,6
industrie en bouwnijverheid		16.742	15.951	14.586	-1.365	-8,6
	handel (G)	15.898	15.701	15.189	-512	-3,3
	horeca (H)	5.378	5.424	5.238	-186	-3,4
vervoer, opslag en communicatie (I)		6.309	5.583	6.299	716	12,8
	financiële instellingen (J)	3.355	3.292	2.828	-464	-14,1
	zakelijke dienstverlening (K)	29.063	27.342	26.824	-518	-1,9
commerciële dienstverlening		60.003	57.342	56.378	-964	-1,7
	overheid (L/Q)	11.141	11.249	11.691	442	3,9
	onderwijs (M)	14.127	13.589	13.450	-139	-1,0
	gezondheids- en welzijnszorg (N)	22.021	22.828	23.250	422	1,8
	cultuur/recreatie (O)	5.025	5.136	5.303	167	3,3
niet-commerciële dienstverlening		52.314	52.802	53.694	892	1,7
totaal		129.284	126.292	124.849	-1.443	-1,1

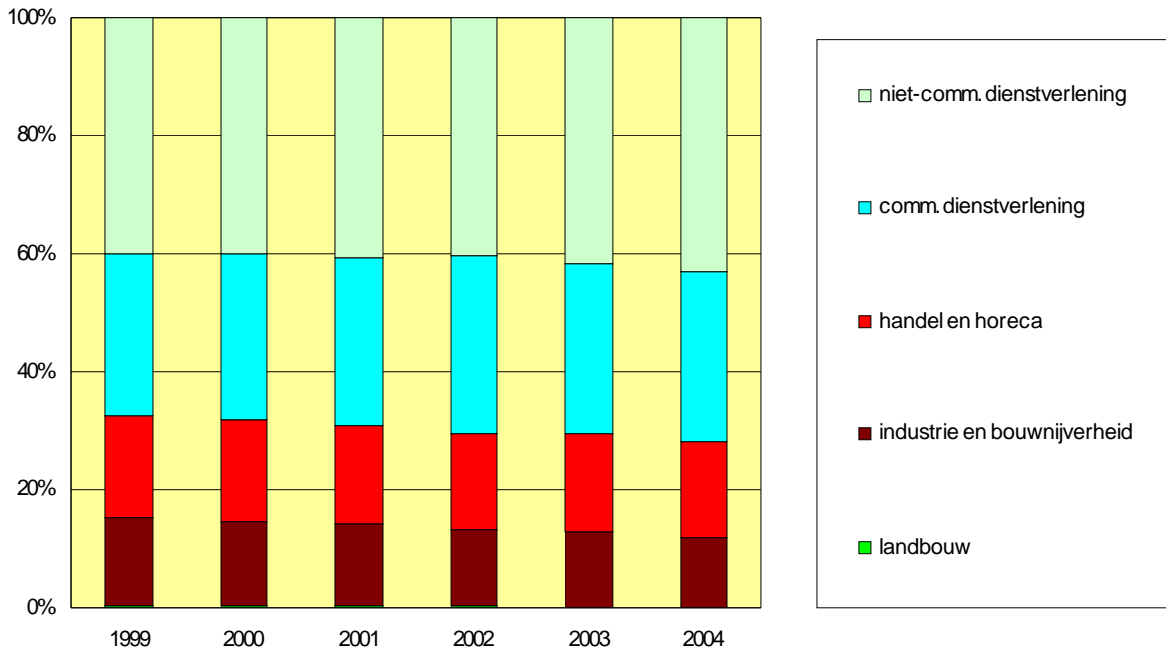
Bron: DIA(Vestigingenregister)

5.5 Vestigingen naar sector en sectie (SBI-'93) op 1 april

sector	sectie	aantal vestigingen			ontwikkeling 2003-2004	
		2002	2003	2004	absoluut	%
landbouw	landbouw (A)	57	55	58	3	5,5
	57	55	58	3	5,5	
	industrie (D)	461	436	454	18	4,1
	nutsbedrijven (E)	9	8	8	0	0,0
	bouwnijverheid (F)	419	416	425	9	2,2
industrie en bouwnijverheid		889	860	887	27	3,1
	handel (G)	1.979	1.996	2.097	101	5,1
	horeca (H)	606	627	646	19	3,0
vervoer, opslag en communicatie (I)		265	262	276	14	5,3
	financiële instellingen (J)	211	226	232	6	2,7
	zakelijke dienstverlening (K)	2.235	2.233	2.390	157	7,0
commerciële dienstverlening		5.296	5.344	5.641	297	5,6
	overheid (L/Q)	105	104	102	-2	-1,9
	onderwijs (M)	350	343	365	22	6,4
	gezondheids- en welzijnszorg (N)	805	814	819	5	0,6
	cultuur/recreatie (O)	1.203	1.164	1.242	78	6,7
niet-commerciële dienstverlening		2.463	2.425	2.528	103	4,2
totaal		8.705	8.684	9.114	430	5,0

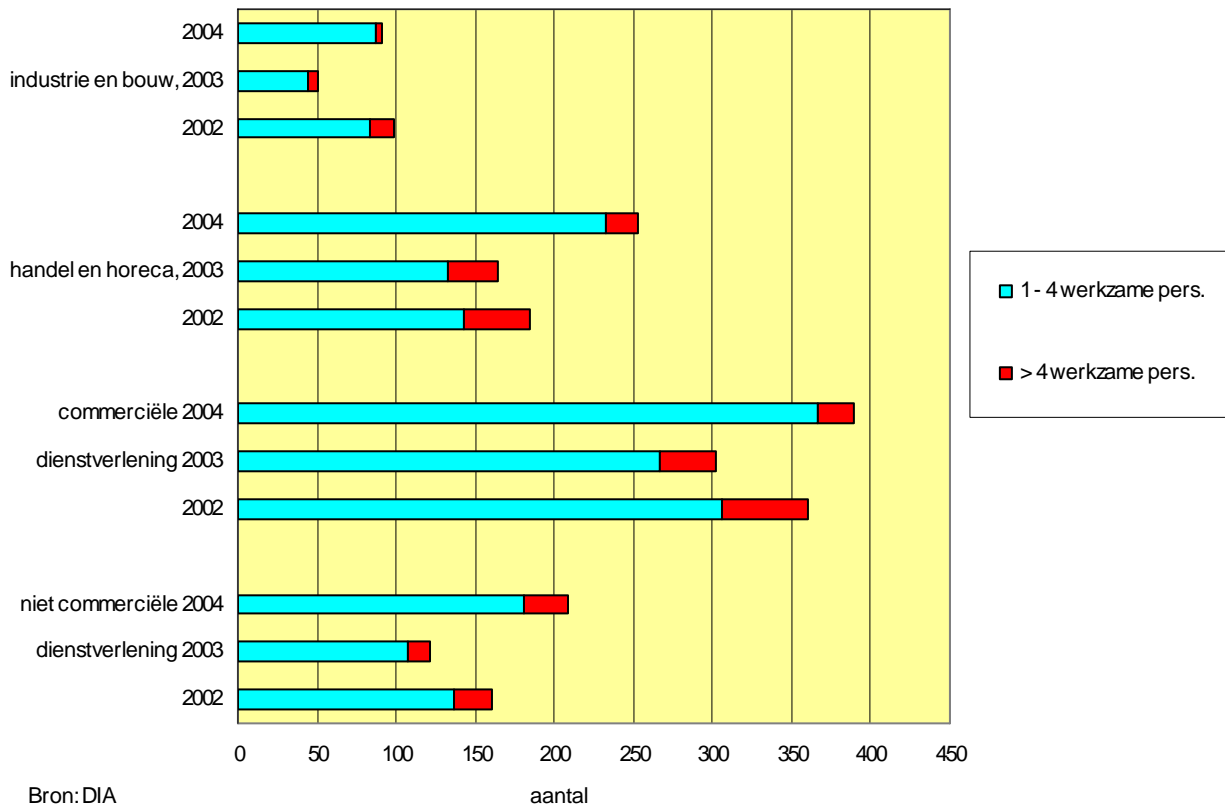
Bron: DIA(Vestigingenregister)

5.4.a Ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen naar sector

Bron: DIA(Vestigingenregister)

5.5.a Toegevoegde bedrijven naar branchegroep en bedrijfsgrootte

Bron: DIA

Bron: DIA(Vestigingenregister)

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.6 Detailhandelsvestigingen in de totale gemeente en in het centrum

branche	1999	2000	2001	2002	2003	2004	waarvan in Centrum
supermarkten	53	52	52	51	51	51	8
overig voedings en genotmiddelen	218	202	186	174	174	176	67
persoonlijke verzorging	40	40	40	42	44	47	17
totaal dagelijkse goederen	311	294	278	267	269	274	92
warenhuizen e.d.	4	4	5	6	6	6	4
apotheken, parfumerie	25	22	22	21	23	24	5
mode, schoeisel en stoffen	259	260	249	249	265	262	206
meubels etc.	137	134	131	125	130	135	63
wit- bruingoed, geluidsdragers	64	65	66	64	65	63	40
computers	24	21	21	20	18	20	7
ijzerwaren, bouwmarkten	66	61	61	67	68	70	10
(kantoor)boekhandels	56	53	54	55	55	54	39
fotografie	25	25	26	25	23	21	11
opticiens	21	20	20	20	21	21	13
juweliers/uurwerken	24	26	28	29	28	29	25
fietsen	42	42	40	39	39	39	13
(water)sport en kamperen	39	35	34	34	34	35	20
planten/dieren	78	72	68	66	68	66	10
speelgoed	15	15	14	14	16	17	14
kunst	23	26	28	28	28	29	23
tweedeh. artikelen / antiek	80	79	78	74	76	75	47
overig detailhandel	56	58	57	53	55	52	35
totaal niet dagelijkse goederen	1.038	1.018	1.002	989	1.018	1.018	585
totaal	1.349	1.312	1.280	1.256	1.287	1.292	677

Bron: DIA(Vestigingenregister)

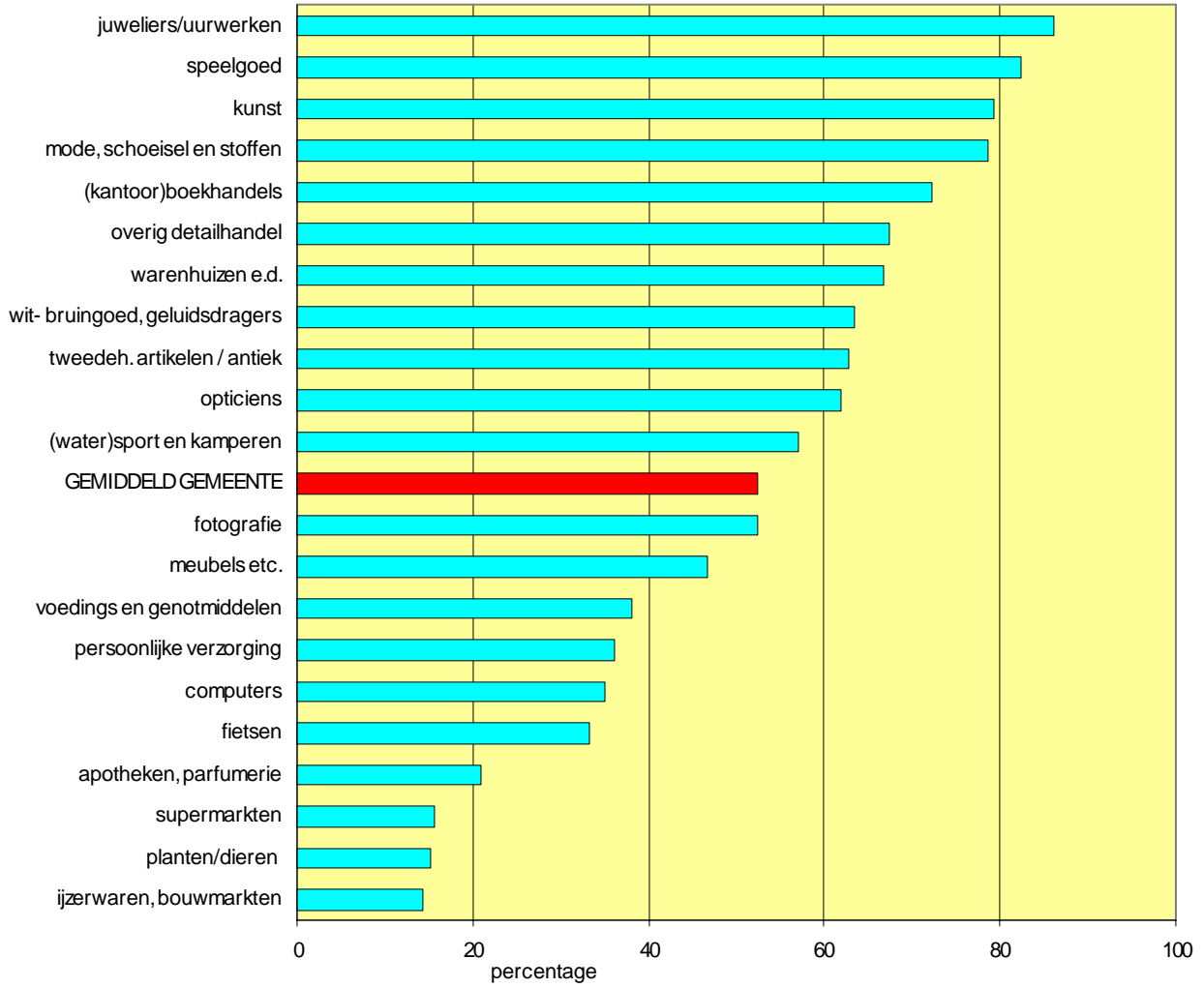
1) Het Centrum omvat de postcodegebieden 9711 en 9712

5.7 Werkgelegenheid in de kansrijke clusters

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	groei % 2003-2004
aantal arbeidsplaatsen							
ICT sector	8.582	9.845	10.289	11.005	8.612	10.023	12,8
life sciences	1.712	1.844	2.335	2.510	2.549	2.425	-4,9
toerisme	1.608	1.663	1.743	1.863	1.985	1.893	-4,9
energie en milieu	2.112	1.968	1.761	1.998	2.352	1.918	-21,7
totaal	14.014	15.320	16.128	17.376	15.498	16.259	4,4
aantal vestigingen							
ICT sector	355	421	515	557	522	585	11,3
Life sciences	63	69	80	92	91	93	2,2
Toerisme	213	184	180	180	186	206	11,1
Energie en milieu	34	33	35	40	39	38	-2,5
totaal	665	707	810	869	838	922	9,7

Bron: DIA(Vestigingenregister)

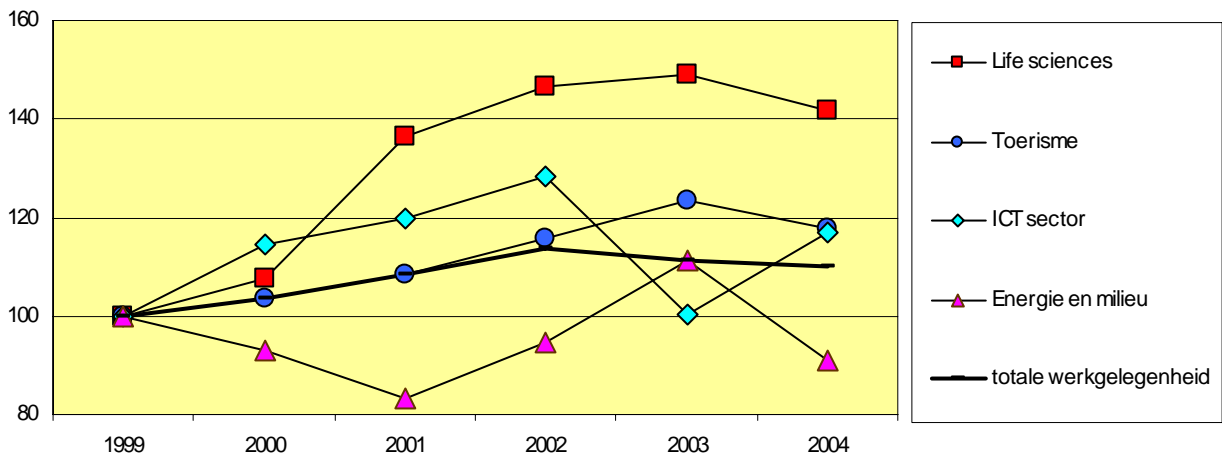
5.6.a Aandeel detailhandelsvestigingen in het centrum, per branche, 2004

Bron: DIA(Vestigingenregister)

5.7.a Ontwikkeling van de werkgelegenheid in de kansrijke clusters

index, 1999= 100

Bron: DIA(Vestigingenregister)

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.8 Woon-werkverkeer van arbeidskrachten, per branchegroep

% per branchegroep ¹⁾	1999	2000	2001	2002	2003	2004
industrie en bouwnijverheid	55	55	58	57	59	59
handel en horeca	39	36	35	35	35	35
commerciële dienstverlening	51	54	54	52	47	47
niet-commerciële dienstverlening	49	52	48	46	48	48
gemeente Groningen, vaste krachten	49	50	49	47	47	47
uitzendkrachten	39	34	34	34	26	26

Bron: DIA(Vestigingenregister)

1) Percentage arbeidskrachten werkend bij vestigingen in de gemeente, wonend buiten de gemeente

5.9.1 Bedrijfsomzet in volumemutaties, gemeente Groningen en Nederland

	% volumemutatie ¹⁾	2000	2001	2002	2003	2004
industrie	Groningen	100,6	97,9	100,2	99,5	96,5
	Nederland	103,5	99,2	100,5	100,2	100,2
detailhandel	Groningen	102,7	98,7	98,4	95,5	99,1
	Nederland	101,3	99,5	98,4	97,5	99,7
diensten	Groningen	102,3	103,2	96,5	100,8	102,5
	Nederland	104,7	100,1	97,8	97,5	99,8
totale bedrijfsleven	Groningen	101,6	100	97,8	97,8	98,9
	Nederland	102,9	99	98,8	98,1	99,9

Bron: KvK

1) De cijfers zijn gecorrigeerd voor de inflatie; voorgaand jaar = 100

5.9.2 Exportomzet in volumemutaties en de exportquote, gemeente Groningen en Nederland

		2000	2001	2002	2003	2004
% volumemutatie ¹⁾	Groningen	115,1	96,7	101,7	101,8	101,8
	Nederland	105,8	98,2	100,5	100,8	101,5
exportquote	Groningen	9,2	11,5	8,0	9,0	10,0
	Nederland	22,6	22,2	22,7	23,7	21,3

Bron: KvK

1) De cijfers zijn gecorrigeerd voor de inflatie; voorgaand jaar = 100

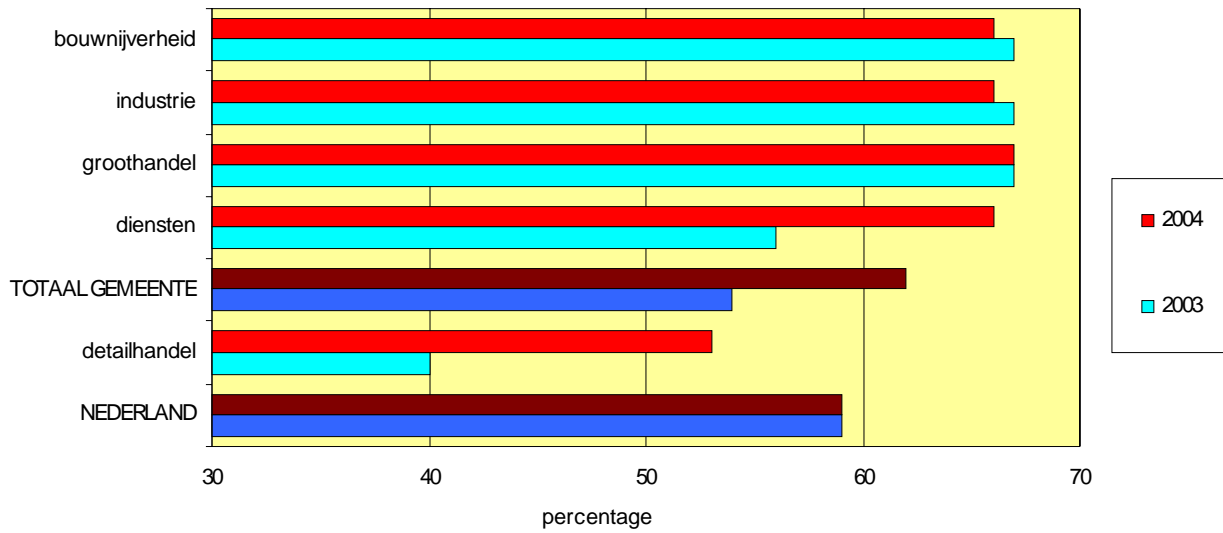
5.10 Opname, aanbod en voorraad van kantoorruimten en bedrijventerreinen

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
kantoorruimte(m ²)						
voorraad per 1 jan.	.	860.850	852.900	901.840	1.001.100	1.000.900
waarvan aanbod per 1 jan.	.	43.550	77.250	123.050	116.132	115.604
opname over het jaar						
bestaande bouw	44.560	49.900	25.000	40.050	.	.
nieuwbouw	20.190	13.000	9.600	12.000	.	.
totaal	64.750	62.900	34.600	52.050	63.200	
uitgegeven bedrijventerrein (ha)	21,5	20,2	15,2	11,0	9,6	

Bron: ROEZ

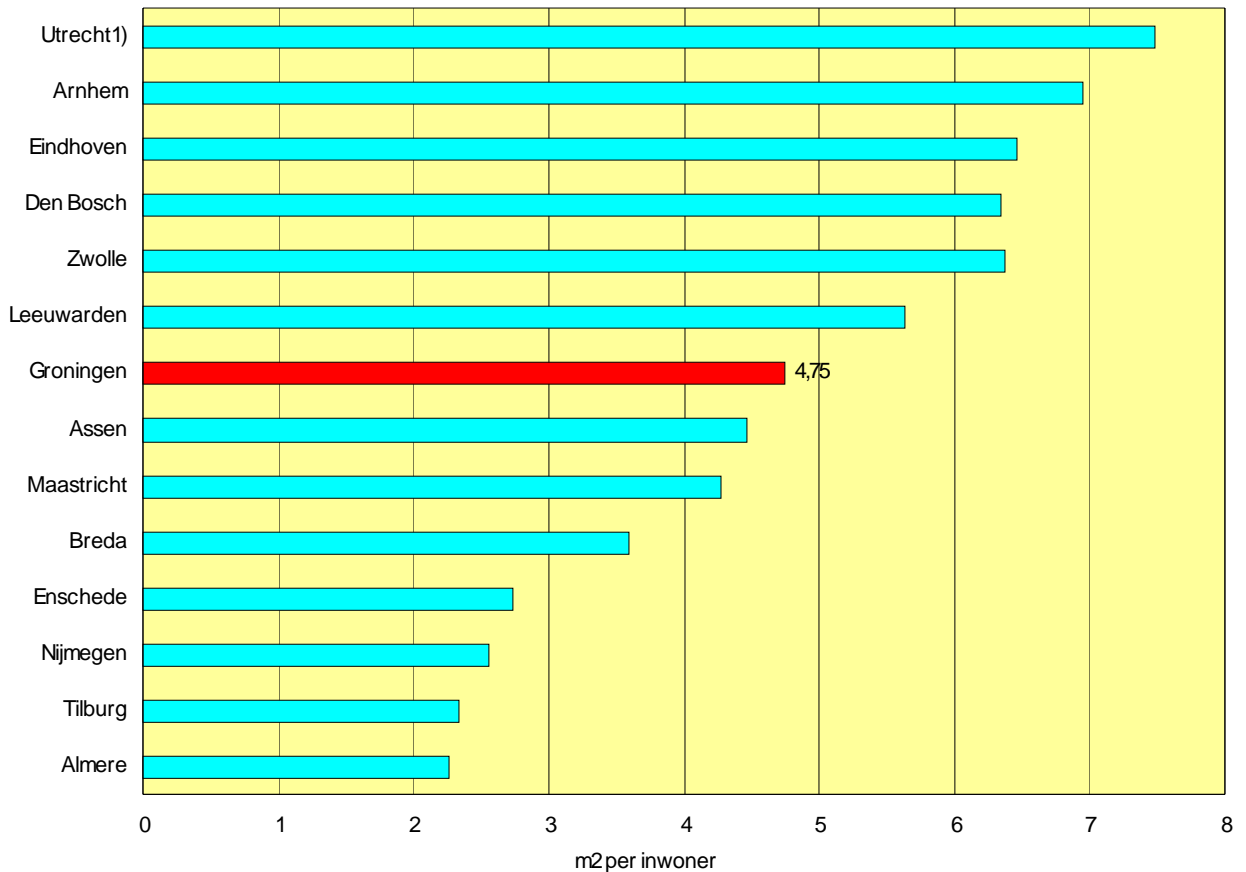
5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.9.a Percentage bedrijven dat investeert naar branchegroep, gemeente Groningen en Nederland

Bron: KvK

5.10.a Oppervlakte kantoorruimte (>250m²) per inwoner, Groningen vergeleken, 2005

Bron: Dynamis

1) Utrecht incl. Maarssen, Bunnik, Houten en Nieuwegein

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.11.1 Verkoopvloeroppervlak van detailhandelsvestigingen

	1999	2002	2003	2004
Groningen-binnenstad 1) dagelijkse goederen	9.000	9.200	9.300	10.100
niet-dagelijkse goederen	94.100	99.500	100.200	103.800
totaal binnenstad	103.100	108.700	109.500	113.900
gehele gemeente dagelijkse goederen	58.000	55.400	59.400	62.700
niet-dagelijkse goederen	275.600	280.100	301.100	300.200
totaal gemeente	333.600	335.500	360.500	362.900

Bron: Goudappel

Coffeng

1) De binnenstad omvat het gebied binnen de diepen en het Westershavengebied

5.11.2 Effectieve vloerproductiviteit Groninger binnenstad, winkelcentrum Paddepoel en totaal

Effectieve vloerproductiviteit in €/m ² per jaar	1999	2001	2002	2003	2004	landelijk 2000
Binnenstad						
eff. vloerproductiviteit dagelijkse goederen	9.400	11.800	12.100	16.700	18.900	12.500
eff. vloerproductiviteit niet dagelijkse goederen	4.400	5.400	6.700	7.500	5.500	4.600
winkelcentrum Paddepoel						
eff. vloerproductiviteit dagelijkse goederen	10.000		9.220			
eff. vloerproductiviteit niet dagelijkse goederen	4.300		3.070			
Gemeente totaal						
eff. vloerproductiviteit dagelijkse goederen	5.700		6.760		7.000	
eff. vloerproductiviteit niet dagelijkse goederen	2.150		2.820		2.500	

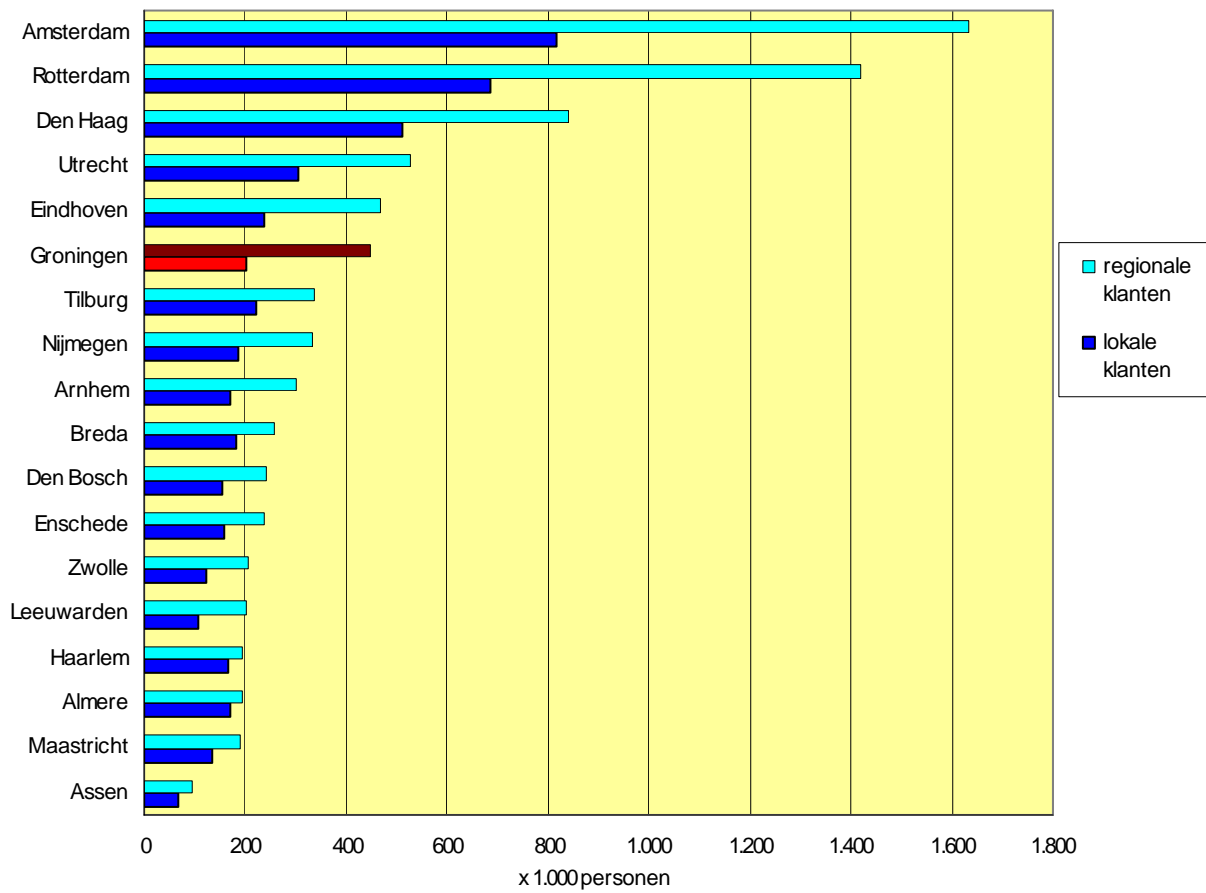
Bron: Goudappel Coffeng

5.12 Kooporiëntatie niet-dagelijkse goederen op de Binnenstad, Paddepoel en overig Groningen, percentages van de koopkracht

van / naar	2000	2002	2003	2004	2004		totaal
	Binnenstad				WC Paddepoel	overig Groningen	
Groningen	53	64	67	66	5	20	91
Bedum	34	42	47	48	1	10	59
Ten Boer	41	47	53	54	0	3	57
Winsum	46	52	47	48	2	6	56
Zuidhorn	36	40	44	46	3	3	52
Eelde	31	33	36	40	0	3	43
Haren	33	35	37	39	0	3	42
Hoogezand-Sappemeer	17	28	31	31	0	2	33
Slochteren	21	25	28	28	0	3	31
Peize	22	26	25	26	0	2	28
Grootegast	18	31	30	26	0	1	27
Zuidlaren	23	22	22	24	0	1	25
Leek	21	24	23	21	0	1	22
Vries	13	23	24	21	0	1	22
Roden	15	20	21	20	0	1	21
totaal	39	48	49	48	3	11	62

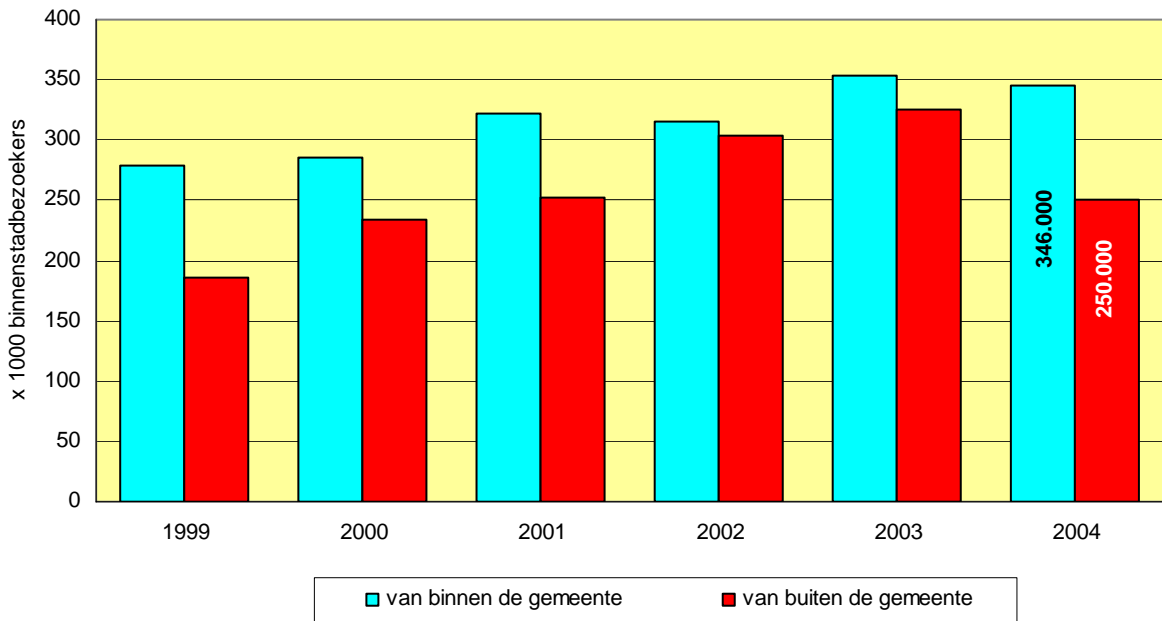
Bron: Goudappel Coffeng

5.12.a Potentiële lokale en regionale klanten van een aantal gemeenten, 2004

Bron: Goudappel Coffeng

5.12.b Aantal bezoekers binnenstad per week van binnen en buiten de gemeente

Bron: Goudappel Coffeng

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

5.13 De economische vitaliteit uitgedrukt in een rapportcijfer, Groningen vergeleken

Gemeente	2002	2003
's-Hertogenbosch	7,85	7,75
Zwolle	7,70	7,73
Breda	7,59	7,71
Utrecht	7,64	7,65
Leeuwarden	7,05	7,61
Almere	7,47	7,51
Groningen	7,22	7,51
Rotterdam	7,12	7,47
Amsterdam	7,53	7,43
Tilburg	7,25	7,39
Eindhoven	7,44	7,34
's-Gravenhage	7,08	7,34
Arnhem	7,20	7,31
Assen	6,96	7,26
Maastricht	7,13	7,19
Nijmegen	7,14	7,12
Enschede	6,90	6,84
Haarlem	6,82	6,79

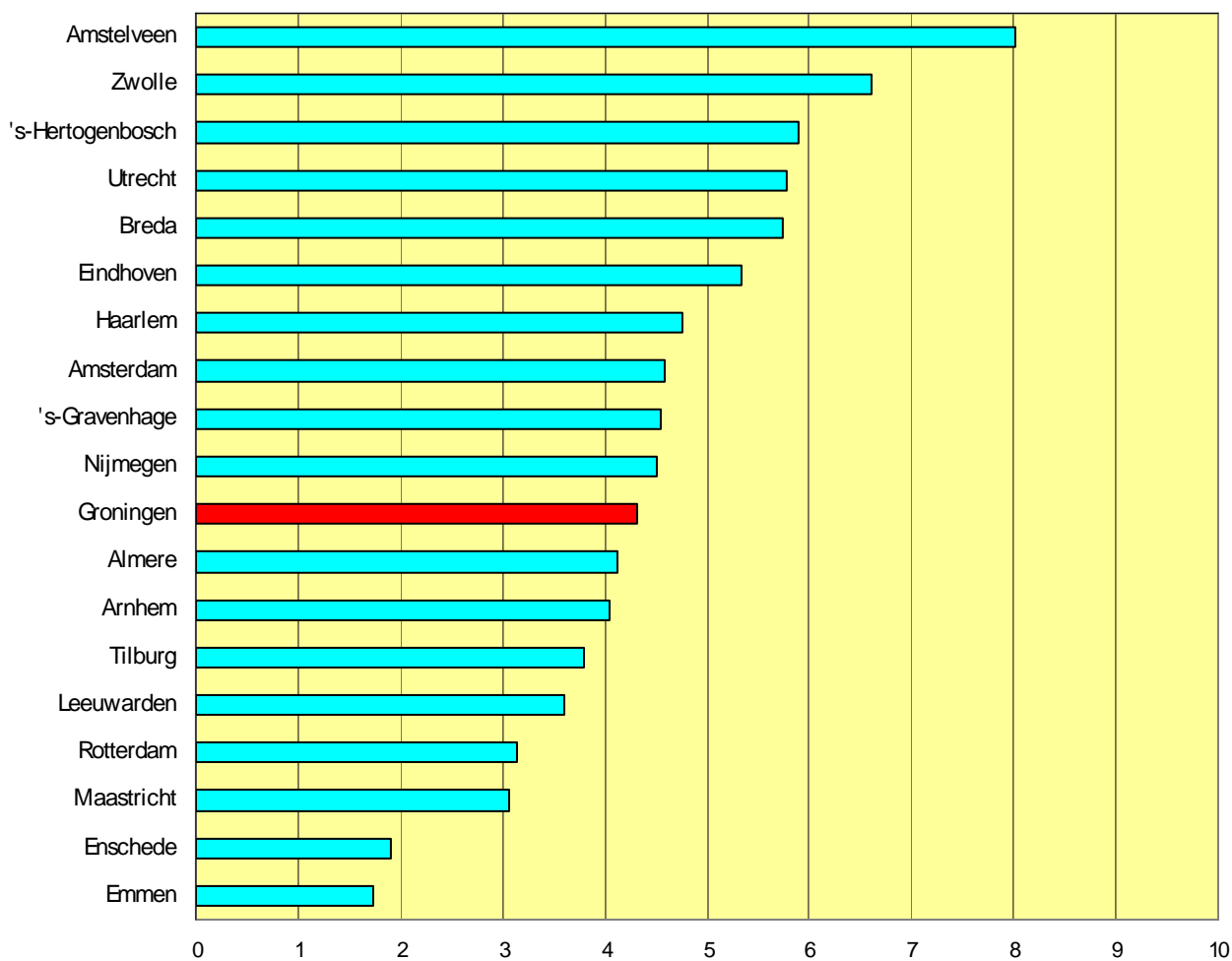
Bron: Bureau Louter

5.14 Ontwikkeling internationale, meerdaagse congressen regio Groningen

	2000	2001	2002	2003	2004
aantal congressen	75	71	64	63	67
aantal congresdeelnemersdagen	74.784	73.385	48.669	47.015	51.590

Bron: Groningen Congres Bureau

5.13.a Sociaal economische index, Groningen vergeleken

Bron: Atlas voor gemeenten

5 WERKGELEGEN HEID EN ECONOMIE

HOOFDSTUK 6

WERKLOOSHEID

Groningen@work is een project voor werkloze jongeren van de dienst Sociale Zaken en Werk. SOZAWE werkt hierin samen met de Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW), de dienst Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn (OCSW) en het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Werkloze jongeren moeten om voor een uitkering in aanmerking te komen actief op zoek gaan naar een baan en werken bij de DSW. Op de foto burgemeester Wallage tijdens een werkbezoek met één van de deelnemers.

Trend Groningen gunstiger dan de landelijke trend in de werkloosheid

De werkloosheid wordt uitgedrukt in niet werkende werkzoekenden (NWW'ers). Tussen januari 2004 en januari 2005 is het aantal werklozen in de gemeente Groningen afgenomen met 128. Dit is ten opzichte van het landelijke gemiddelde een gunstige ontwikkeling. De totale werkloosheid is ten opzichte van het landelijke gemiddelde nog wel hoog.

De daling doet zich vooral voor in de groepen tot 29 jaar. Dit is landelijk niet of in veel mindere mate het geval. Het project Groningen@work, waarbij jongeren om in aanmerking te komen voor een uitkering als tegenprestatie moeten werken en actief op zoek moeten naar een baan, heeft in belangrijke mate bijgedragen bij het behalen van dit resultaat.

Meer mannen werkloos

Absoluut zijn er meer mannen dan vrouwen werkloos. Het percentage NWW'ers onder mannen is echter kleiner. Dat komt omdat de beroepsbevolking van de vrouwen kleiner is dan die van de mannen. De beroepsbevolking omvat alle mensen van 15-65 jaar die tenminste 12 uur per week werken of naar werk op zoek zijn.

Veel NWW'ers moeilijk bemiddelbaar

NWW'ers worden ingedeeld in fasen, van fase 1 (gemakkelijk bemiddelbaar) tot fase 4 (zeer moeilijk bemiddelbaar). Meer dan 60% van de werklozen zit in fase 3 of 4. Vooral werklozen van boven de 40 jaar zitten in fase 4. Opvallend is dat van de jongeren tot 23 jaar de meerderheid in fase 3 of 4 zit. Ten opzichte van januari 2004 is het aantal vrouwen in fase 4 afgenomen en mannen toegenomen.

Etniciteit

Van de 12.432 NWW'ers zijn er 2.000 niet in Nederland geboren, dit is 16% van alle NWW'ers. Dit percentage is groter dan het percentage onder de potentiële beroepsbevolking (12,5% onder de bevolking in de leeftijdsgroep 15-64 jaar). De werkloosheid onder allochtonen is dus hoger dan gemiddeld.

Hierbij moeten een aantal zaken worden aangetekend. De Antillianen en een groot deel van de Surinamers zijn Nederlanders, ze kunnen zelf aangeven of ze tot de allochtonen of tot de Nederlanders willen worden gerekend. Het aantal als NWW'er geregistreerde Antillianen en Surinamers kan dus lager zijn dan het werkelijke aantal. In de overige doelgroepen (o.a. Turken, Marokkanen, Ex-Joegoslaven) is het percentage NWW'ers hoger dan gemiddeld.

Stijging onder hoger opgeleiden

Ondanks de afname van het totale aantal werklozen is er een stijging onder de hoger opgeleiden, (vanaf HAVO/MBO) zowel absoluut als relatief. Het aantal werklozen met alleen basisonderwijs of VBO/MAVO is de laatste twee jaar afgenomen.

Aantal langdurig werklozen neemt af

Ten opzichte van de periode voor 2004 is het aantal langdurig werklozen (langer dan drie jaar)

afgenomen, zowel absoluut als relatief. Dit geldt zowel voor het totaal als voor de allochtonen.

Halvering aangemelde vacatures

De vacaturegraad (het aantal vacatures per 100 werkzame personen) is sinds 2002 van 6,5 afgenomen naar 1,5. De afname zien we in alle bedrijfstakken. Ondanks de afname is de vacaturegraad bij de zakelijke dienstverlening nog wel het hoogste.

Inhoud

6.1.1	Beroepsbevolking en niet werkende werkzoekenden (NWW'ers) op 1 januari	74
6.1.2	NWW'ers naar geslacht op 1 januari	74
6.1.3	NWW'ers naar leeftijdsgroep op 1 januari.....	74
6.1.4	NWW'ers naar opleidingsniveau op 1 januari, percentages	74
6.1.5	NWW'ers naar inschrijvingsduur op 1 januari, percentages	74
6.1.a	NWW'ers naar fase in percentages, 1 januari 2005.....	75
6.1.b	NWW'ers naar fase, verdeeld naar geslacht, leeftijd en duur, 1 januari 2005	75
6.1.6.1	Allochtone NWW'ers op 1 januari.....	76
6.1.6.2	NWW'ers naar herkomstgebied, totaal en meer dan drie jaar werkloos op 1 januari	76
6.2	Vacatures en vacaturegraad per bedrijfstak, peildatum 1 april.....	76
6.1.c	NWW'ers in Groningen, de regio en Nederland, index, 2000 = 100	77
6.1.d	Procentuele ontwikkeling van het aantal NWW'ers in de periode jan. 2004 - jan. 2005, Groningen vergeleken.....	77

6 WERKLOOSHEID

6.1.1 Beroepsbevolking en niet werkende werkzoekenden (NWW'ers) op 1 januari

categorie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	<i>index 2005, 2000=100</i>
beroepsbevolking	77.786	78.310	80.905	81.920	83.700	87.550	112,6
aantal NWW'ers	14.187	10.772	10.698	10.696	12.560	12.432	87,6
NWW'ers in % v.d. beroepsbevolking	18,2	13,8	13,6	13,1	14,6	14,2	

Bron: CWI

6.1.2 NWW'ers naar geslacht op 1 januari

geslacht	2000	2001	2002	2003	2004	2005
man	7.863	6.128	6.181	6.216	7.257	7.078
vrouw	5.714	4.644	4.517	4.480	5.303	5.354

Bron: CWI

6.1.3 NWW'ers naar leeftijdsgroep op 1 januari

leeftijdsgroep	2000	2001	2002	2003	2004	2005	<i>ontwikkeling 2004-2005 procenten</i>
15-22 jaar	1.741	844	860	756	1.080	932	-19,6
23-29 jaar	4.613	2.134	1.896	1.960	2.574	2.412	-8,3
30-39 jaar	3.754	3.201	3.175	3.128	3.510	3.526	0,5
40-49 jaar	2.718	2.830	2.832	2.722	2.993	3.013	0,7
50-59 jaar	705	1.662	1.796	1.847	2.061	1.758	-16,4
>=60 jaar	46	101	139	283	342	791	158,7
totaal	13.577	10.772	10.698	10.696	12.560	12.432	-1,2

Bron: CWI

6.1.4 NWW'ers naar opleidingsniveau op 1 januari, percentages

opleidingsniveau	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Basisonderwijs	19	20	21	16	13	11
VBO/MAVO	31	32	33	30	27	25
MBO/HAVO/VWO	21	21	22	26	30	34
HBO	16	14	13	15	16	17
WO	13	12	11	13	13	13
totaal	14.187	10.772	10.698	10.696	12.560	12.432

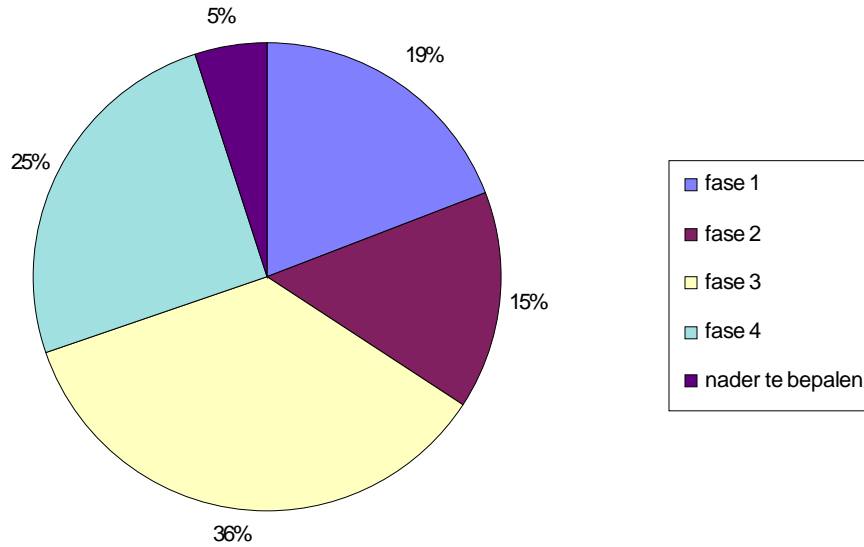
Bron: CWI

6.1.5 NWW'ers naar inschrijvingsduur op 1 januari, percentages

inschrijvingsduur	2000	2001	2002	2003	2004	2005
tot 1 jaar	39	45	38	45	50	43
1 tot 3 jaar	21	18	22	20	24	31
3 jaar en langer	40	37	40	35	26	26
totaal	14.187	10.772	10.698	10.696	12.560	12.432

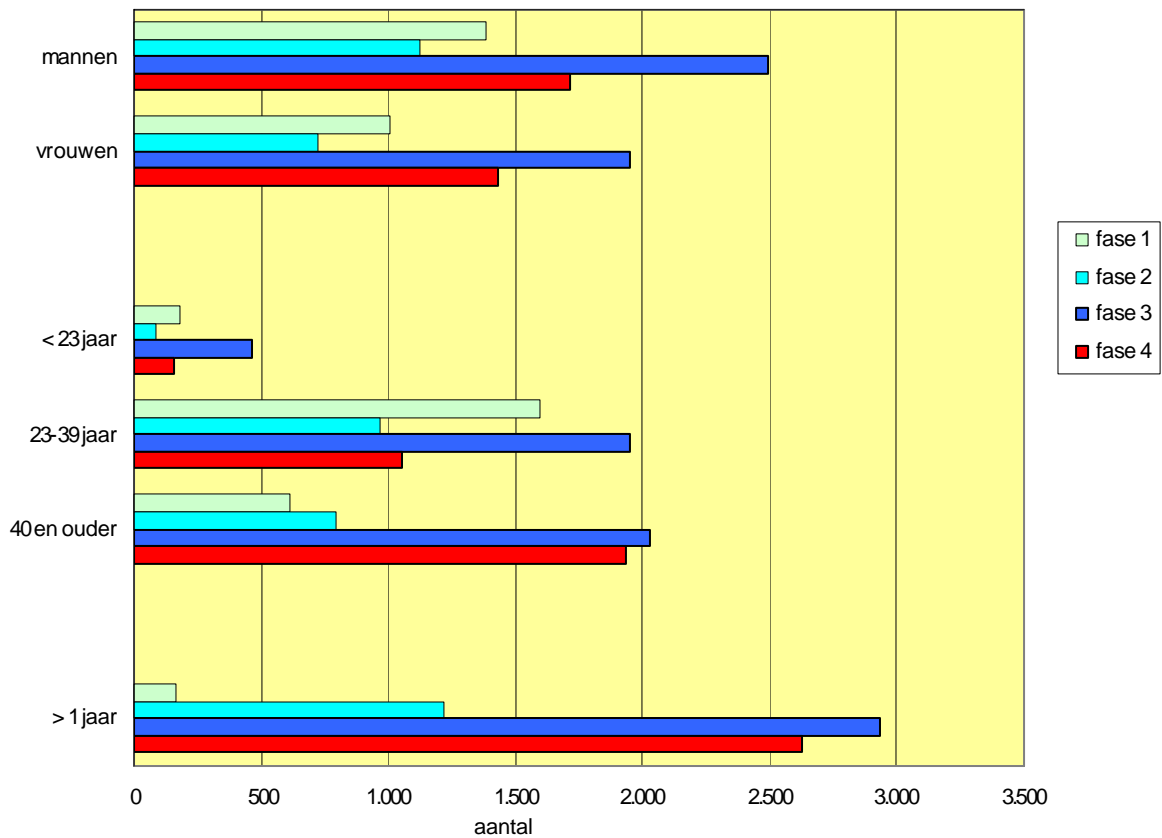
Bron: CWI

6.1.a NWW'ers naar fase in percentages, 1 januari 2005

Bron: CWI

6.1.b NWW'ers naar fase, verdeeld naar geslacht, leeftijd en duur, 1 januari 2005

Bron: CWI

6 WERKLOOSHEID

6.1.6.1 Allochtone NWW'ers op 1 januari

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
absoluut						
korter dan 1 jaar	514	535	739	805	968	704
1 tot 3 jaar	499	409	486	450	577	807
3 jaar en langer	823	696	678	612	474	489
totaal	1.836	1.640	1.903	1.867	2.019	2.000
in procenten						
korter dan 1 jaar	28,0	32,6	38,8	43,1	47,9	35,2
1 tot 3 jaar	27,2	24,9	25,5	24,1	28,6	40,4
3 jaar en langer	44,8	42,4	35,6	32,8	23,5	24,5
totaal allochtonen	100	100	100	100	100	100

Bron: CWI

6.1.6.2 NWW'ers naar herkomstgebied, totaal en meer dan drie jaar werkloos op 1 januari

herkomstgebied	2002	2003	2004	2005
Nederlands	8.795	8.831	10.332	10.432
Turkije	87	79	88	88
Marokko	105	98	100	97
Suriname	217	225	217	218
Aruba/Nederlandse Antillen	387	356	403	364
Voormalig Joegoslavië	86	86	78	64
Overig niet- Nederlands	1.021	1.021	1.342	1.169
totaal	10.698	10.696	12.560	12.432

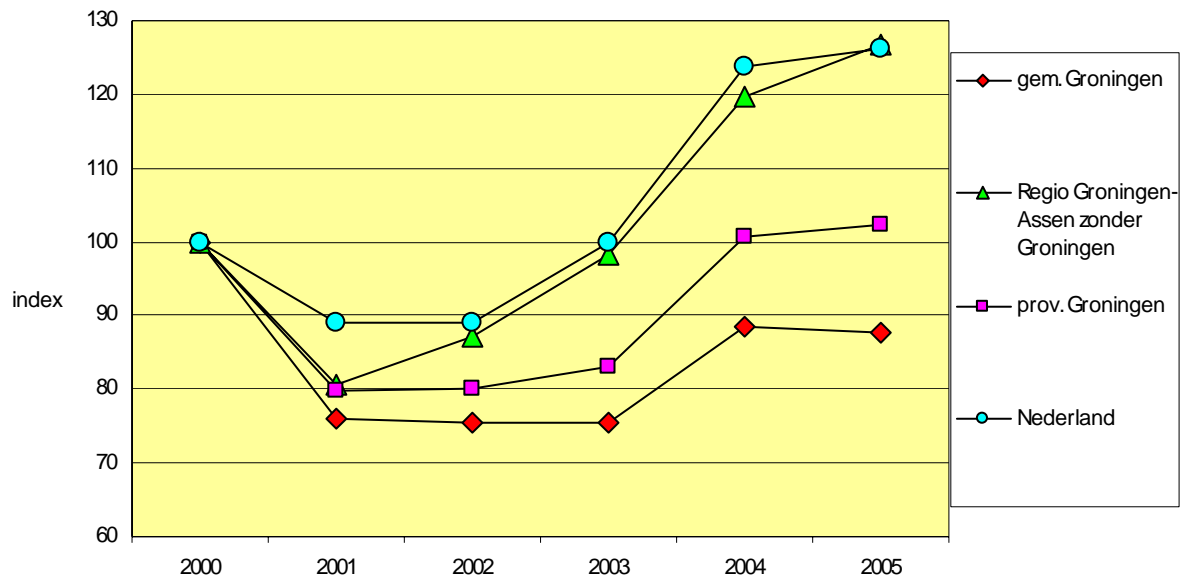
Bron: CWI

6.2 Vacatures en vacaturegraad per bedrijfstak, peildatum 1 april

	2001		2002		2003		2004	
	aantal	vacature graad	aantal	vacature graad	aantal	vacature graad	aantal	vacature graad
Landbouw	12	8,3	2	1,7	0	0,0	0	0,0
Industrie/Nutsbedrijven	386	5,9	324	4,4	163	1,5	154	1,6
Bouw	327	9,3	202	5,5	128	2,4	45	1,0
Handel en Horeca	504	4,1	811	7,7	326	1,5	289	1,4
Zakelijke dienstverlening	2.243	12,6	2.144	9,1	897	2,5	883	2,7
Overheid en onderwijs	482	3,9	557	4,8	467	1,9	149	0,6
Gezondheid en welzijn	484	7,0	542	3,9	337	1,5	178	0,8
Overige niet-commerciële dienstverlening	158	5,3	170	6,1	115	2,2	82	2,0
totaal	4.596	7,3	4.752	6,5	2.433	1,9	1.780	1,5

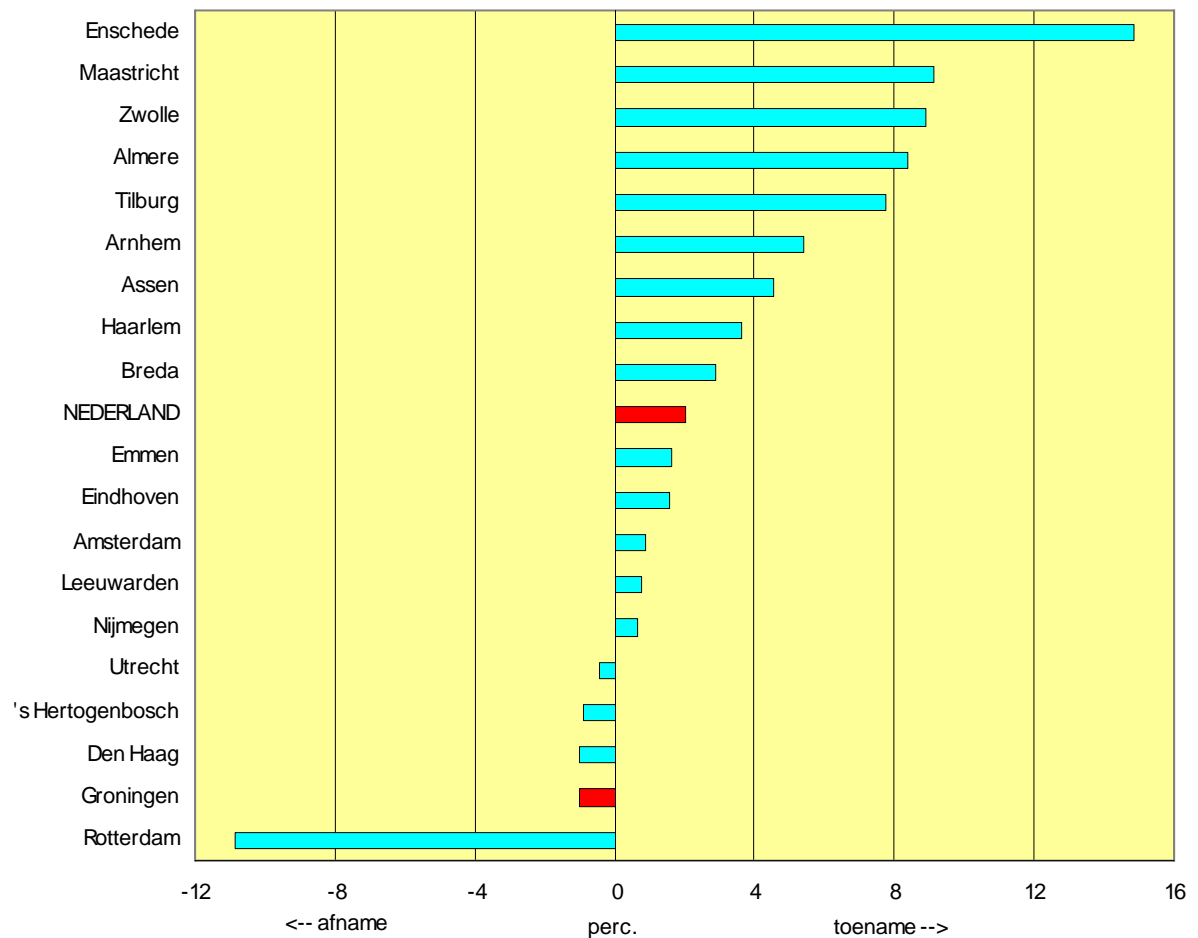
Bron: DIA(Vestigingenregister)

6.1.c NWW'ers in Groningen, de regio en Nederland, index, 2000 = 100

Bron: CWI

6.1.d Procentuele ontwikkeling van het aantal NWW'ers in de periode jan. 2004 - jan. 2005, Groningen vergeleken

Bron: CWI

HOOFDSTUK 7

SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

De Belastingdienst/Noord/kantoor Groningen gevestigd in de 'groene toren' aan de Engelse Kamp 6. Hier kunnen inwoners terecht voor algemene informatie over belastingzaken.

Aantal uitkeringen neemt weer toe

Het aantal uitkeringsgerechtigden krachtens de Wet Werk en Bijstand (WWB) neemt na een afname weer toe. In de periode 2000-2002 was er een afname van 10.023 naar 8.431. Begin 2005 waren er weer 9.800 uitkeringsgerechtigden. Er is een duidelijke toename van het aantal mensen dat korter dan 3 jaar een uitkering ontvangt, terwijl het aantal mensen dat langer dan drie jaar een uitkering ontvangt afneemt. Het percentage ten opzichte van de bevolking verschilt sterk per wijk en loopt uiteen van 1,2% in Nieuw oost tot 10,6% in Paddepoel. Zie voor de wijkindeling achter in dit boek.

Aantal WAO-ers laatste jaren constant

In totaal kende Groningen per 31 december 2003 9.162 WAO-ers, een licht afname sinds 2002. Bij de Wajong (de arbeidsongeschiktheidsverzekering voor jonggehandicapten) is er een toename, bij de WAO en WAZ een afname. Er zitten meer mannen dan vrouwen in de WAO, het verschil wordt echter kleiner. In verhouding met Nederland als geheel zitten er in Groningen meer jongeren in de WAO. Daarbij moet worden aangetekend dat de gemeente een relatief jonge bevolking kent.

Inkomensgegevens: vergelijkbaarheid

De inkomensgegevens van 2002 zijn in absolute bedragen niet goed te vergelijken met die van voorgaande jaren. Dit komt doordat in 2002 meer huishoudens in de berekeningen zijn meegenomen. De ontwikkelingen en de verschillen tussen wijken en gemeenten kunnen wel met elkaar worden vergeleken. Daarom is gekozen voor het opnemen van de relatieve rangnummers (gerelateerd aan het aantal gemeenten) van 1998 vergeleken met 2002.

Veel lage inkomens in Groningen

Het gemiddelde inkomen in Groningen behoort tot het laagste in Nederland. Dit geldt zowel voor het inkomen per inwoner als het inkomen per huishouden. Het inkomen per inwoner ligt in Groningen dicht bij het landelijke gemiddelde als het inkomen per huishouden. Dit komt onder anderen omdat er in Groningen naar verhouding weinig grote huishoudens zijn. Net als Groningen zitten de meeste grote gemeenten qua koopkracht onder het landelijke gemiddelde.

Grote verschillen tussen de wijken.

Tussen de wijken bestaan grote verschillen in inkomens: de hoogste inkomens per huishouden vinden we in de nieuwbouwwijken Nieuw west, Nieuw oost en Nieuw zuid particulier. De laagste inkomens per huishouden vinden we in het Oosterpark, de Korrewegwijk en Vinkhuizen.

De Stadjerspas is er vooral voor de minima

Om ondersteuning aan lagere inkomensgroepen te geven geeft de gemeente de Stadjerspas uit. De pas kan door iedereen worden gekocht, maar vindt vooral aftrek bij minima. Er zijn in 2004 11.302 van deze passen verkocht waarvan 8.808 door minima. De Stadjerspas wordt het meest gebruikt om te zwemmen of te schaatsen. Voordelig strippenkaarten voor bus en trein kopen was in 2003 nog goed voor een tweede plaats in gebruik. Dit is uit

het pakket gehaald omdat dat valt onder inkomensondersteuning en dat is niet meer toegestaan.

Aantal meldingen bij geldzorg stijgt fors

Het aantal personen dat zich met financiële problemen bij Bureau Geldzorg meldt stijgt fors. Was dat aantal in 2000 nog 1.148, in 2004 was dit aantal bijna verdubbeld tot 2.058. Niet alle mensen die zich melden komen in aanmerking voor hulp op financieel gebied.

Om te wonen is Groningen een dure gemeente

Voor alle gemeenten is uitgezocht wat de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden per jaar zijn. Ten opzicht van de meeste grote en middelgrote gemeenten is een Gronings huishouden met een bedrag van 553 euro per jaar relatief duur uit.

Een groot deel van die lasten bestaat uit de OZB belasting. Het tarief van de OZB is omlaag gegaan. Dit is gebeurd om de stijgingen in de OZB waarde te compenseren.

HOOFDSTUK 7

SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

Inhoud

7.1.1	Uitkeringen Wet Werk en Bijstand (WWB) naar uitkeringssoort van personen tot en met 65 jaar en zelfstandig wonend	82
7.1.2	Opleidingsniveau van bijstandsgerechtigden tot en met 22 jaar, 1 april.....	82
7.1.3	Uitstroom NABW naar soort uitstroom	82
7.2	Aantal lopende uitkeringen WW per 31 december.....	82
7.1.a	Bijstandsuitkeringen per GSB wijk, 2002 en 2005	83
7.2.a	WW uitkeringen per 100 inwoners van 15 tot 65 jaar, Groningen vergeleken, ultimo 2001-ultimo 2003.....	83
7.3.1	Uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid per 31 december	84
7.3.2	Percentage uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar leeftijd en geslacht per 31 december.....	84
7.3.3	Procentuele verdeling uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar klasse per 31 december	84
7.3.a	Percentage uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar geslacht en totaal.....	85
7.3.b	Procentuele verdeling van het aantal uitkeringsgerechtigden arbeidsongeschiktheid naar leeftijd, Groningen en Nederland	85
7.4.1	Gemiddelde inkomens per inwoner en per huishouden in 2002 en de rangnummers van het inkomen per inwoner, Groningen vergeleken	86
7.4.2	Gemiddelde inkomens per inwoner en per huishouden in 2002 en de rangnummers van het inkomen per inwoner, Groningen en de regiogemeenten.....	86
7.4.a	De koopkrachtindex in 1998 en 2002, Groningen vergeleken	87
7.4.b	Inkomensverdeling van individuen met 52 weken inkomen in 20% groepen, Groningen vergeleken met de regio.....	87
7.4.3	Gemiddeld besteedbaar inkomen per inwoner en huishouden per GSB wijk, 2002.....	88
7.4.4	Inkomen naar sociaal economische categorie	88
7.4.c	Percentage huishoudens met inkomens in de laagste 20% klasse per wijk.....	89
7.4.d	Percentage huishoudens met inkomens in de hoogste 20% klasse per wijk	89
7.5	Verkochte stadjespassen naar tariefgroep	90
7.6	Aanmeldingen bij bureau geldzorg per gebied.....	90
7.7	Gemeentelijke belastingen in Euro's per jaar	90
7.5.a	Gebruik Stadjespas voor een aantal activiteiten tegen ingelevering van een coupon	91
7.7.a	Woonlasten van een aantal gemeenten in Euro's per jaar per huishouden, 2005	91

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.1.1 Uitkeringen Wet Werk en Bijstand (WWB) naar uitkeringssoort van personen tot en met 65 jaar en zelfstandig wonend

uitkering ¹⁾	inschrijfduur	2000	2001	2002	2003	2004	2005
NABW	< 3 jaar	3.420	3.464	2.997	3.207	4.658	5.099
	>=3 jaar	6.351	5.046	5.235	5.272	4.772	4.499
	totaal	9.771	8.510	8.232	8.479	9.430	9.598
ROA	< 3 jaar	47	39	37	28	8	7
	>=3 jaar	5	4	3	2	65	47
	totaal	52	43	40	30	73	54
IOAW/Z	< 3 jaar	60	53	31	29	88	85
	>=3 jaar	140	124	128	129	72	63
	totaal	200	177	159	158	160	148
totaal	< 3 jaar	3.527	3.556	3.065	3.264	4.754	5.191
	>=3 jaar	6.496	5.174	5.366	5.403	4.909	4.609
totaal		10.023	8.730	8.431	8.667	9.663	9.800

Bron: SOZAWE

1) NABW Nieuwe Algemene Bijstands Wet

ROA Regeling Opvang Asielzoekers

IOAW/Z Inkomensondersteuning Oudere Arbeidsongeschikten (Werklozen en Zelfstandigen)

7.1.2 Opleidingsniveau van bijstandsgerechtigden tot en met 22 jaar, 1 april

soort onderwijs	2005
Geen basisonderwijs	35
LBO/MAVO	55
MBO/HAVO/VWO	231
HBO	113
WO	3
Onbekend	4
totaal	441

Bron: SOZAWE

7.1.3 Uitstroom NABW naar soort uitstroom

uitstroom naar	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Regulier werk	2.610	2.197	1.543	1.154	692	1.120
Gesubsidieerd werk	153	141	92	264	143	199
Overige (oa andere inkomsten, verhuizing)	2.424	2.294	1.780	1.810	1.706	2.761
Beëindigingsbesluiten totaal	5.187	4.632	3.415	3.228	2.541	4.080

Bron: SOZAWE

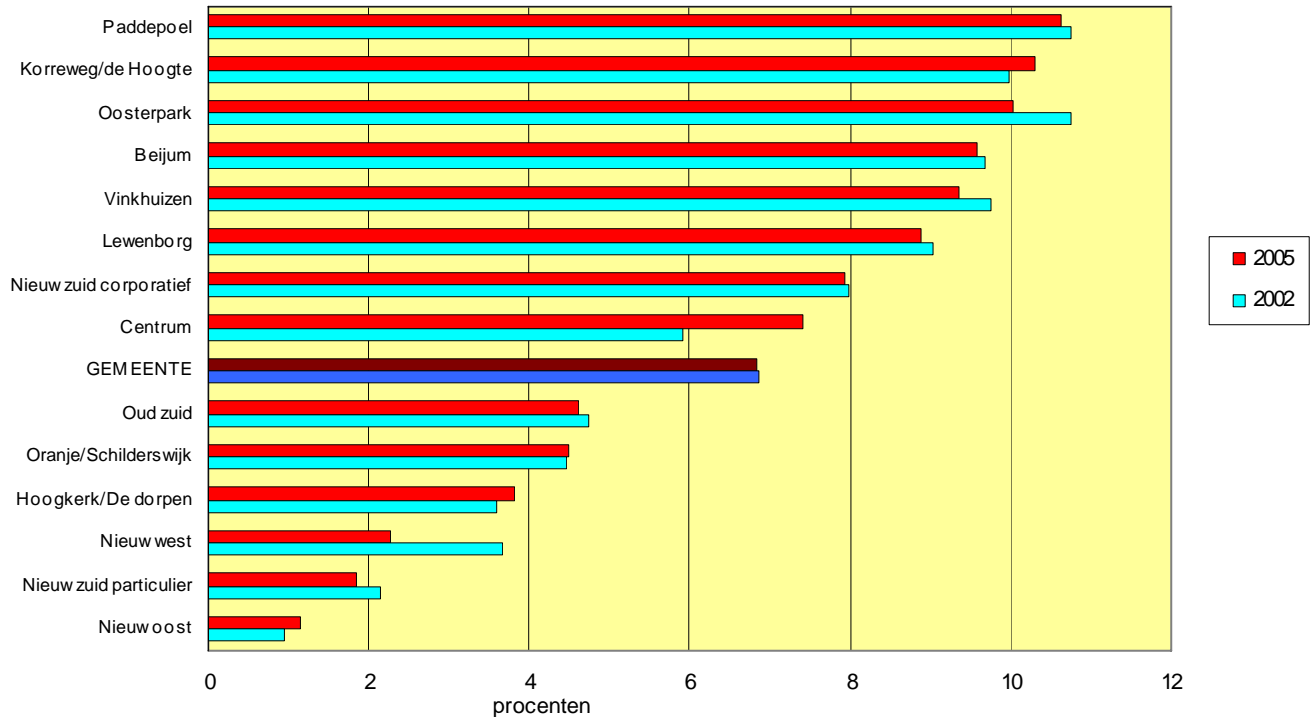
7.2 Aantal lopende uitkeringen WW per 31 december

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	index 2003 1998=100
Groningen	3.568	2.886	2.554	2.158	2.719	3.902	109,4
waarvan % mannen	60	57	56	57	59	61	.
% vrouwen	40	43	44	43	41	39	.
Provincie Groningen	13.702	10.725	9.602	7.745	9.404	12.725	92,9
Nederland	280.328	221.174	193.578	165.678	204.933	280.321	100,0

Bron: UWV

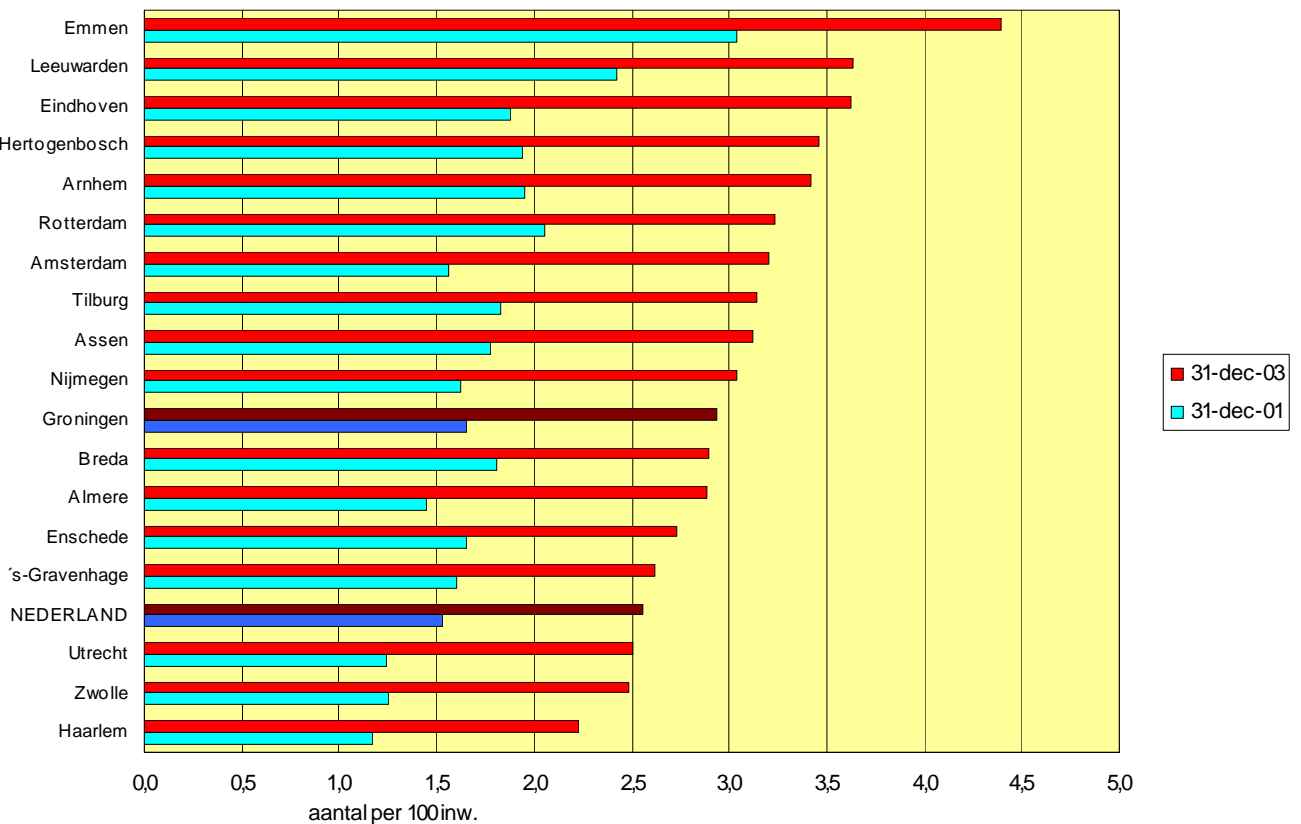
7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.1.a Bijstandsuitkeringen per GSB wijk, 2002 en 2005

Bron: SOZAWE

7.2.a WW uitkeringen per 100 inwoners van 15 tot 65 jaar, Groningen vergeleken, ultimo 2001- ultimo 2003

Bron: UWV

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.3.1 Uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid per 31 december

soort uitkering 1)	duur uitkering	1998	1999	2000	2001	2002	2003
WAO	tot 5 jaar		2.241	2.473	2.636	2.564	2.356
	vanaf 5 jaar		4.433	4.309	4.340	4.357	4.372
	totaal	6.582	6.674	6.782	6.976	6.921	6.728
WAZ	tot 5 jaar		110	107	118	119	118
	vanaf 5 jaar		221	228	237	240	231
	totaal	352	331	335	355	359	349
Wajong	tot 5 jaar		424	539	594	617	594
	vanaf 5 jaar		1.279	1.304	1.333	1.399	1.491
	totaal	1.613	1.703	1.843	1.927	2.016	2.085
	tot 5 jaar		2.775	3.119	3.348	3.300	3.068
	vanaf 5 jaar		5.933	5.841	5.910	5.996	6.094
totaal		8.547	8.708	8.960	9.258	9.296	9.162

Bron: UWV

WAO = wet arbeidsongeschiktheidsverzekering

WAZ = wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen

Wajong = wet arbeidsongeschiktheidsverzekering voor jonggehandicapten

7.3.2 Percentage uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar leeftijd en geslacht per 31 december

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
leeftijdsgroep in jaren						
15 - 24	1,0	1,0	1,3	1,4	1,5	1,5
25 - 34	3,2	3,3	3,4	3,5	3,5	3,4
35 - 44	6,4	6,8	6,8	7,1	6,9	6,7
45 - 54	13,2	13,2	13,2	13,0	12,5	12,0
55 - 64	23,5	22,6	22,2	22,0	21,5	20,7
geslacht						
man	7,4	7,3	7,2	7,2	7,2	6,9
vrouw	6,0	6,2	6,5	6,8	6,8	6,7
totaal	6,7	6,7	6,9	7,0	7,0	6,8

Bron: UWV

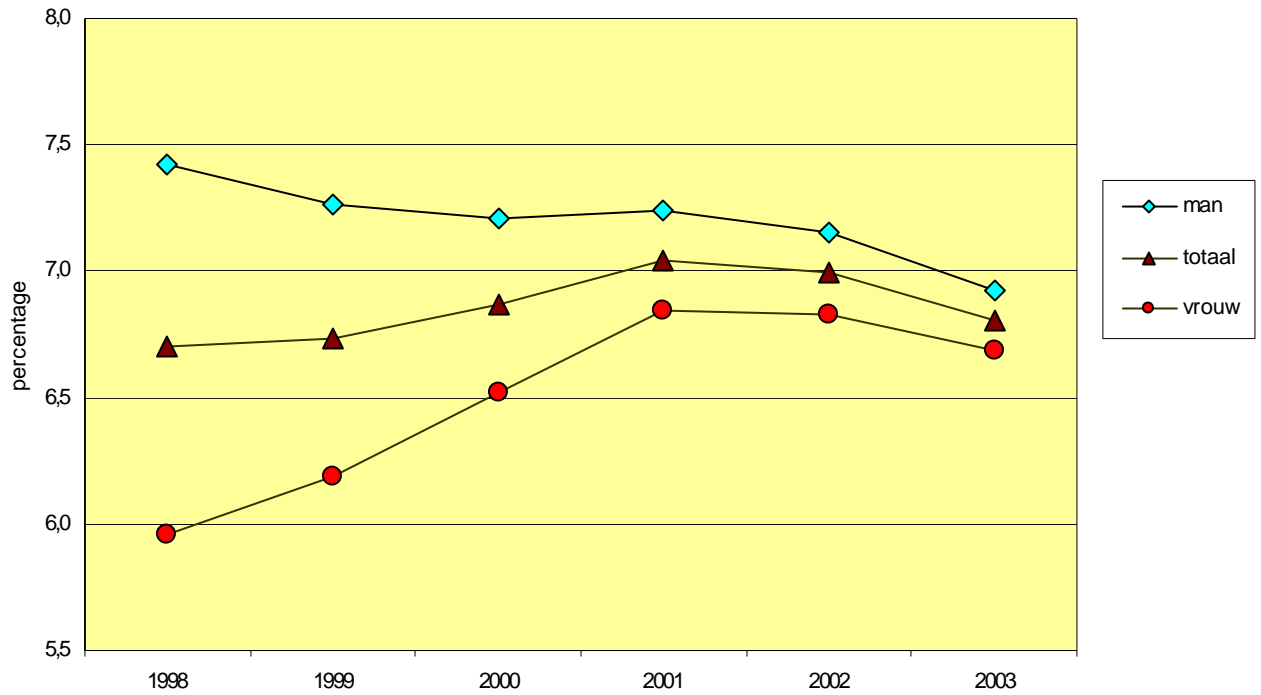
7.3.3 Procentuele verdeling uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar klasse per 31 december

arbeidsongeschiktheidsklasse	1998	1999	2000	2001	2002	2003
< 80% arbeidsongeschikt	22,2	22,4	22,4	23,9	24,2	24,6
80-100% arbeidsongeschikt	77,8	77,6	77,6	76,1	75,8	75,4
totaal absoluut	8.547	8.708	8.960	9.258	9.296	9.164

Bron: UWV

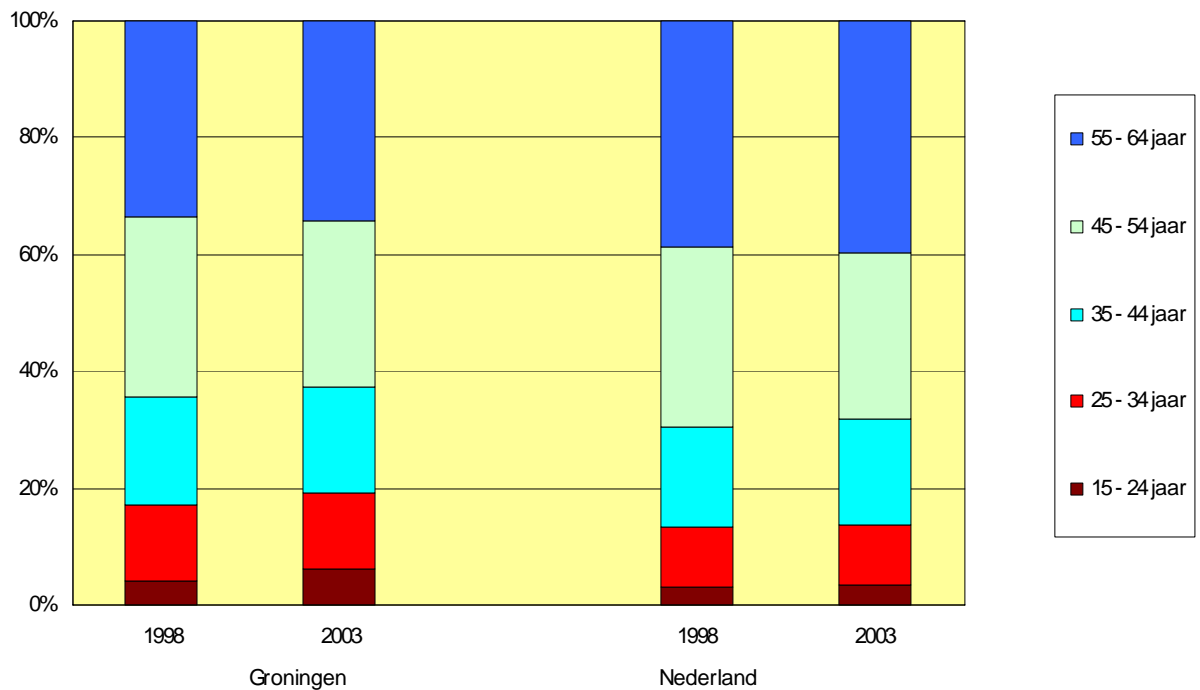
7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.3.a Percentage uitkeringsgerechtigden wegens arbeidsongeschiktheid naar geslacht en totaal

Bron: UWV

7.3.b Procentuele verdeling van het aantal uitkeringsgerechtigden arbeidsongeschiktheid naar leeftijd, Groningen en Nederland

Bron: UWV

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.4.1 Gemiddelde inkomens per inwoner en per huishouden in 2002 en de rangnummers van het inkomen per inwoner, Groningen vergeleken

gemeente	Relatieve rangnummers inkomen per inwoner		gemiddeld inkomen 2002 (€)			koopkracht index 2002
	1998	2002	per inwoner	per inw. met 52 weken inkomen	per huishouden	
Almere	64	66	12.300	18.900	31.400	100,0
Amsterdam	22	17	13.700	19.400	26.300	97,2
Arnhem	45	51	12.600	18.000	26.600	92,9
Breda	22	22	13.400	18.800	30.100	101,4
Emmen	81	92	11.400	16.200	27.400	89,1
Eindhoven	27	30	13.100	18.100	28.100	97,2
Enschede	91	94	11.400	16.500	26.200	88,6
's Gravenhage	26	23	13.400	19.300	27.800	98,6
Groningen	76	69	12.200	16.700	25.000	91,5
Haarlem	14	16	13.800	18.900	29.100	100,5
's Hertogenbosch	25	22	13.400	18.600	30.400	101,9
Leeuwarden	74	75	12.100	16.900	25.500	89,6
Maastricht	57	58	12.500	17.200	.	.
Nijmegen	51	55	12.500	17.500	26.800	93,8
Rotterdam	59	68	12.200	17.800	25.600	90,5
Tilburg	63	62	12.400	17.300	28.500	95,3
Utrecht	25	20	13.500	18.700	28.600	101,4
Zwolle	42	39	12.900	18.000	29.100	98,1
Nederland			12.900	18.600	30.300	100

Bron: CBS(RIO)

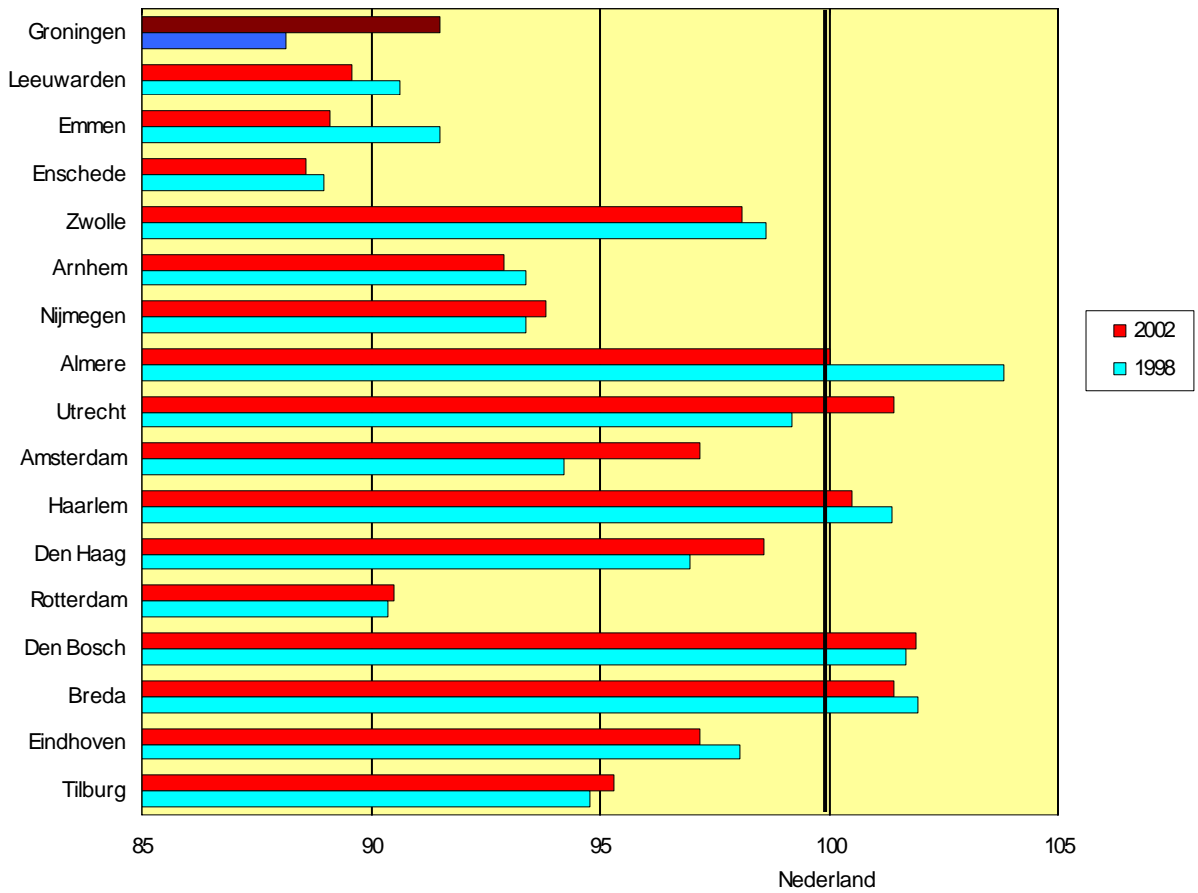
7.4.2 Gemiddelde inkomens per inwoner en per huishouden in 2002 en de rangnummers van het inkomen per inwoner, Groningen en de regiogemeenten

gemeente	Relatieve rangnummers inkomen per inwoner		gemiddeld inkomen 2002 (€)		
	1998	2002	per inwoner	per inw. met 52 weken inkomen	per huishouden
Assen	62	67	12.300	17.800	27.200
Bedum	88	86	11.700	17.600	28.800
Groningen	76	69	12.200	16.700	25.000
Haren	3	3	15.800	22.800	34.800
Hoogezand	86	90	11.500	16.600	25.500
Leek	81	85	11.700	17.600	29.000
Noordenveld	39	38	12.900	18.800	30.800
Slochteren	77	73	12.100	18.200	30.200
Ten Boer	93	93	11.400	17.700	25.600
Tynaarlo	21	19	13.600	19.600	31.300
Winsum	86	80	11.900	18.100	29.000
Zuidhorn	80	84	11.700	18.500	29.900
Nederland			12.900	18.600	29.200

Bron: CBS(RIO)

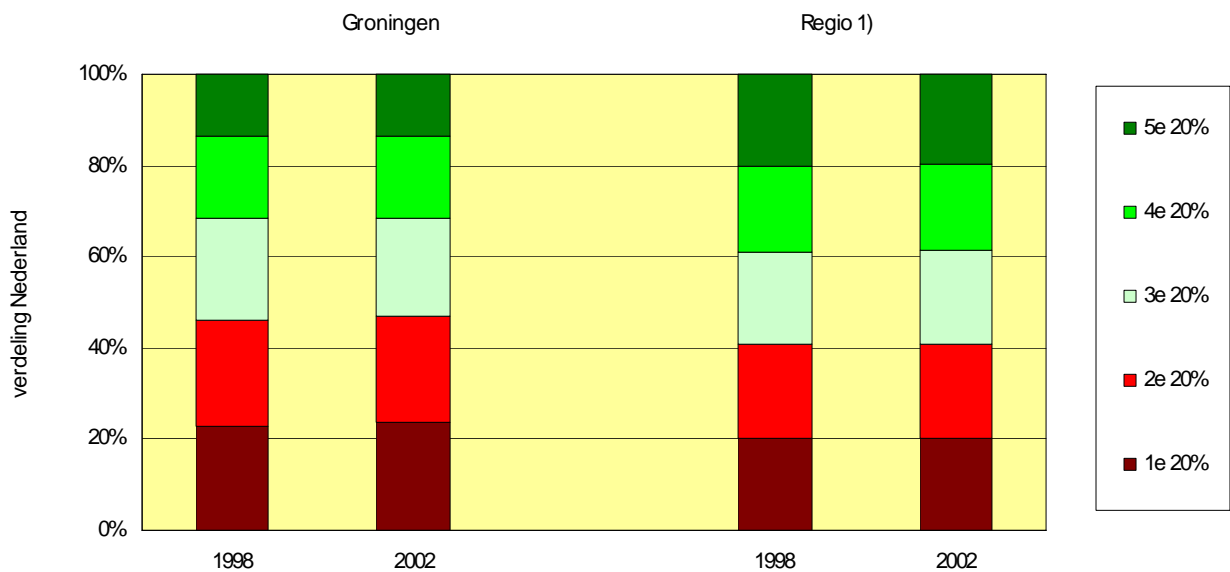
7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.4.a De koopkrachtindex in 1998 en 2002, Groningen vergeleken

Bron: CBS(RIO)

7.4.b Inkomensverdeling van individuen met 52 weken inkomen in 20% groepen, Groningen vergeleken met de regio

Bron: CBS(RIO)

1) De regio is de regio Groningen-Assen uitgezonderd de gemeente Groningen

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.4.3 Gemiddeld besteedbaar inkomen per inwoner en huishouden per GSB wijk, 2002

	per inwoner	per inwoner met 52 weken inkomen	per huishouden	Koopkrachtindex 2002 Nederland = 100
1 Centrum	12.300	15.900	23.600	96,2
2 Oranje/Schilderswijk	12.600	17.030	25.700	98,1
3 Oud Zuid	12.900	16.120	23.300	92,4
4 Nieuw Zuid corporatief	13.300	16.880	23.600	90,0
5 Nieuw Zuid particulier	16.800	23.160	35.400	123,7
6 Oosterpark	11.600	14.800	20.400	80,1
7 Korrewegwijk	10.800	14.100	20.100	78,2
8 Lewenborg	11.100	16.270	24.800	84,4
9 Beijum	10.700	16.480	24.000	82,0
10 Nieuw Oost	12.900	19.400	35.000	108,1
11 Paddepoel	11.100	14.980	21.700	80,1
12 Vinkhuizen	9.800	13.910	21.600	76,3
13 Nieuw West	12.700	19.920	34.800	107,1
14 Hoogkerk	11.400	16.040	25.500	86,3
15 De dorpen	12.200	17.350	29.000	93,4
gemeente Groningen	12.200	16.700	25.000	91,5

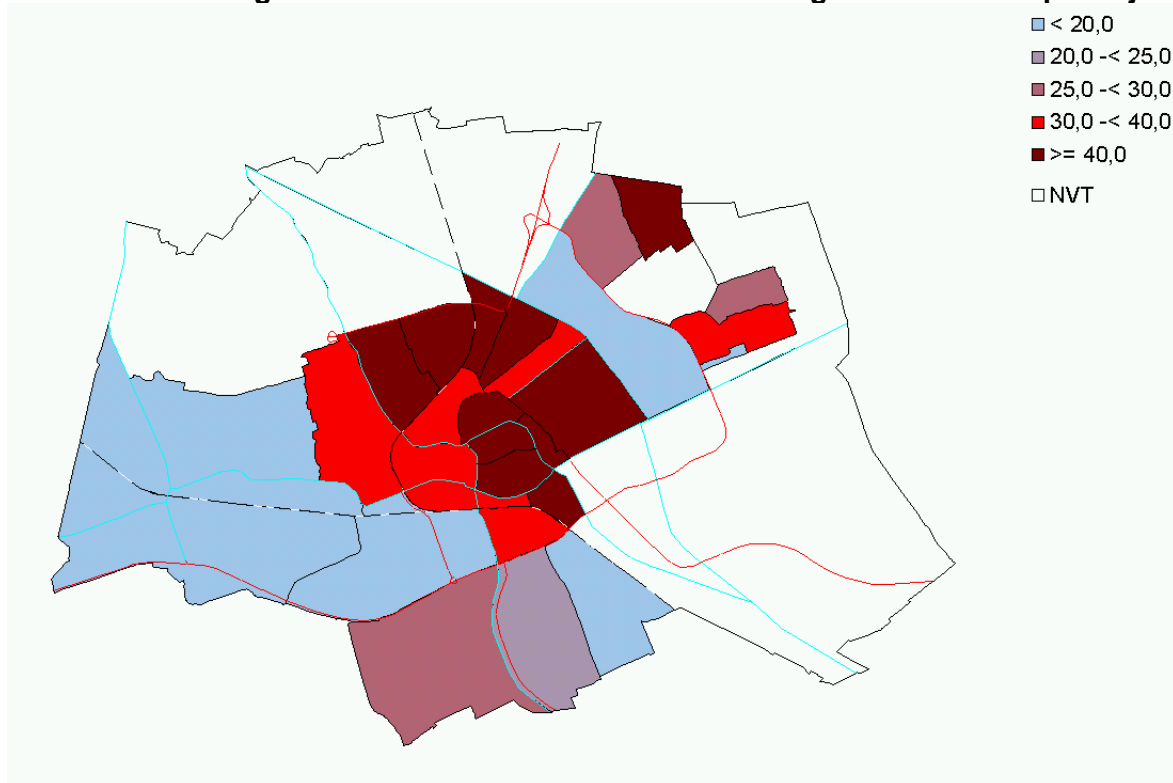
Bron: CBS(RIO)

7.4.4 Inkomen naar sociaal economische categorie

inkomstenbron	1998 %	2002 %	gem. inkomen €
Groningen			
zelfstandige	5,8	5,7	20.600
werknemer	55,7	49,6	20.000
pensioen ontvanger	21,9	18,7	15.600
WW/bijstandsgerechtigde	.	7,3	11.700
arbeidsongeschiktheid	.	4,4	14.200
overig niet-actief	16,3	14,2	.
totaal	100	99,9	16.700
Nederland			
zelfstandige	7,6	7,7	21.400
werknemer	57,8	56	20.800
pensioen ontvanger	23	22,3	16.200
WW/bijstandsgerechtigde	.	3,6	12.400
arbeidsongeschiktheid	.	5,5	14.200
overig niet-actief	11,4	4,9	.
totaal	100	100	18.600

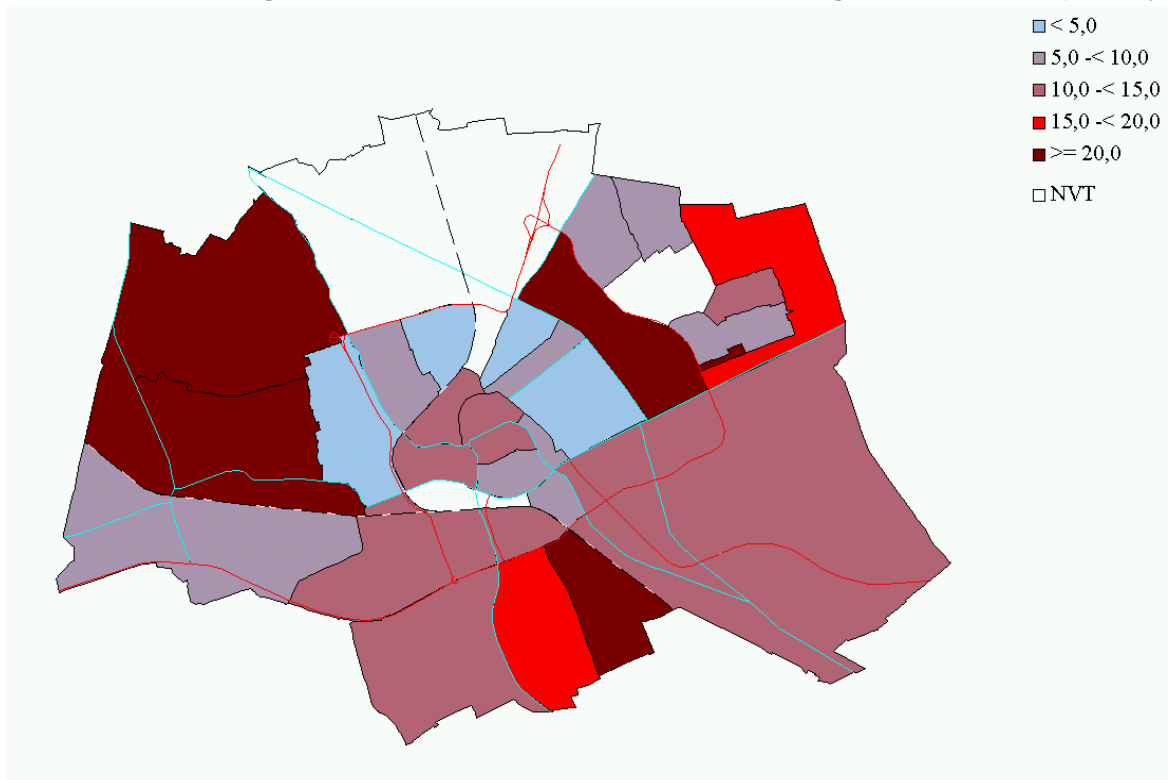
Bron: CBS(RIO)

7.4.c Percentage huishoudens met inkomens in de laagste 20% klasse per wijk

Bron: CBS(RIO)

7.4.d Percentage huishoudens met inkomens in de hoogste 20% klasse per wijk

Bron: CBS(RIO)

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

7.5 Verkochte stadjerspassen naar tariefgroep

Tariefgroepen ¹⁾	2000	2001	2002	2003	2004
Tariefgroep A	10.578	9.945	9.798	9.561	8.808
Tariefgroep B	2.338	2.654	2.296	2.221	1.877
Tariefgroep C	996	1.129	865	791	608
diversen	133	102	74	96	9
totaal absoluut	14.045	13.830	13.033	12.669	11.302

Bron: DIA

1) Tariefgroepen A: voor minima, tariefgroep B: voor studenten, tariefgroep C: voor de overige inwoners

7.6 Aanmeldingen bij bureau geldzorg per gebied

gebied	aantal absoluut			aantal per 1.000 inwoners		
	2000	2002	2004	2000	2002	2004
Centrum	120	165	174	8,1	10,8	11,2
Oranje/Schillderswijk	58	73	110	4,1	5,2	7,7
Oud zuid (incl. Buitenhof)	81	111	140	4,7	6,2	7,6
Nieuw zuid corporatief en particulier	34	137	218	1,2	5,0	7,8
Oosterparkwijk	112	149	145	11,1	14,5	14,2
Korrewegwijk/ de Hoogte	192	214	319	11,9	13,3	20,0
Lewenborg	99	107	130	10,2	11,1	14,0
Beijum	166	202	255	11,9	14,6	18,7
Nieuw oost/Oosterhoogebrug	9	19	24	0,9	1,9	2,2
Paddepoel	142	201	276	8,5	12,1	16,6
Vinkhuizen	101	119	168	9,5	11,8	16,3
Nieuw west zonder de Held zuid en Buitenhof	0	1	7	0,0	0,4	1,8
Hoogkerk/ de Dorpen zonder Oosterhoogebrug met de Held zuid	34	35	67	3,1	2,9	5,5
gemeente totaal	1.148	1.580	2.058	6,6	9,0	11,5

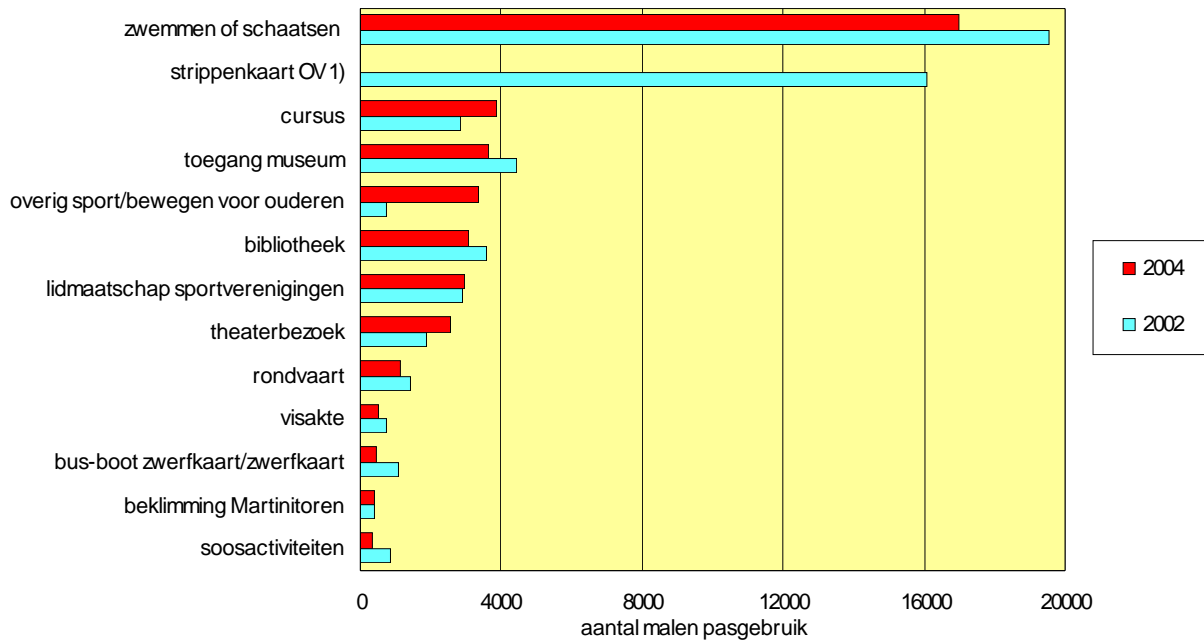
Bron: SOZAWE

7.7 Gemeentelijke belastingen in Euro's per jaar

	2001	2002	2003	2004	2005
woonlasten					
WOZ gebruikersbelasting, per € 2.268,- econ. waarde	3,53	3,72	4,10	4,19	2,80
WOZ eigenarenbelasting, per € 2.268,- econ. waarde	4,41	4,64	5,12	5,23	3,50
WOZ, bij een economische waarde van € 100.000,-	349,36	367,84	405,68	415,33	277,20
Rioolrechten	79,41	86,20	92,15	97,00	101,65
Afvalstoffenheffing per perceel	207,09	213,60	234,84	273,60	279,12
totaal OZB, rioolrechten en afvalstoffenheffing	635,86	667,64	732,67	785,93	657,97
overige belastingen					
Logiesbelasting sterrenhotels, per persoon per nacht	1,36	1,40	1,40	1,40	1,40
Logiesbelasting overig, per persoon per nacht	0,68	0,70	0,70	0,70	0,70
Reinigingsrechten (bedrijven), laagste tarief	255,50	269,19	334,44	342,12	342,12
Hondenbelasting, eerste hond	63,98	67,32	70,32	72,00	80,16

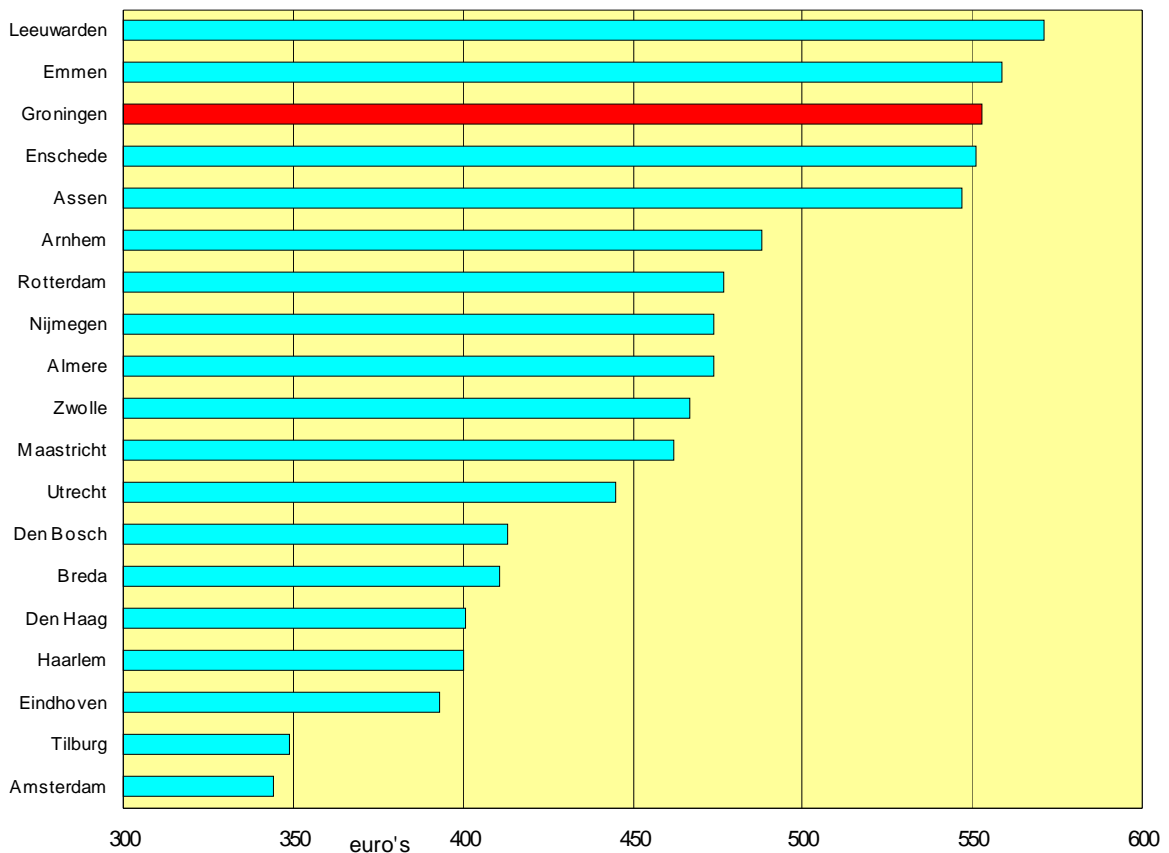
Bron: DIA

7.5.a Gebruik Stadspas voor een aantal activiteiten tegen ingelevering van een coupon

Bron: DIA
1) vanaf 2004 uit het pakket

7.7.a Woonlasten van een aantal gemeenten in Euro's per jaar per huishouden, 2005

Bron: Coelo

7 SOCIALE ZORG, INKOMEN EN LASTEN

HOOFDSTUK 8

ONDERWIJS

In Vinkhuizen staat de nieuwbouw van de Leo van Gelderschool, onderdeel van het Reitdiep College (Voortgezet Onderwijs)

Aantal leerlingen basisonderwijs neemt toe

In overeenstemming met de bevolkingsontwikkeling tot 12 jaar neemt het aantal leerlingen in het basisonderwijs toe. De toename komt ten goede aan het openbaar basisonderwijs.

Het gemiddelde aantal leerlingen per school was in oktober 2004 317. De opheffingsnorm voor een school bedraagt 159 leerlingen. Een aantal Gereformeerde scholen en een Reformatorisch school voldoen niet aan die norm. Maar omdat binnen een bepaalde afstand niet een school met dezelfde signatuur is, mogen deze scholen toch open blijven.

CITO scores: de mooie score van 2003 niet weer behaald in 2004

In 2003 waren de CITO-scores van Groningen boven het landelijke gemiddelde. De scores voor Groningen vertoonden in de jaren tot 2003 een stijgende tendens. In 2004 was de gemiddelde score in Groningen lager dan in 2003 terwijl de landelijk de score omhoog is gegaan.

De scholen in de wijken Nieuw zuid particulier en vooral in de Oranje/Schilderswijk scoren beter dan het landelijke gemiddelde.

Groningen centrum voor voortgezet onderwijs

Het aantal leerlingen op het voortgezet onderwijs schommelt rond de 12.500. Groei vond plaats bij leerlingen op HAVO en VWO niveau terwijl het aantal leerlingen in het lager beroepsonderwijs een dalende tendens vertoont. Het aantal leerlingen per 1000 inwoners van 12-17 jaar is in Groningen erg hoog. Hieruit blijkt dat de regio voor wat betreft het voortgezet onderwijs sterk op Groningen gericht is.

De opleidingssector gezondheid/welzijn groeit bij de ROC's

Het aantal studenten op de ROC's is het afgelopen jaar licht toegenomen. In totaal zaten er per 1 oktober 2004 ruim 16.600 studenten op de ROC's en 978 op het AOC. Het aantal is bij de ROC's ongeveer gelijk verdeeld over de drie hoofdrichtingen economie, gezondheid/welzijn en techniek. In de sector gezondheid/welzijn is het aantal studenten toe genomen, in de beide andere sectoren is het aantal studenten afgenomen.

Eén op de 8 stadgers is student

Groningen staat bekend als studentenstad. In Groningen studeren ruim 43.000 studenten aan een HBO instelling of aan de Rijksuniversiteit. Van deze studenten wonen circa 24.000 in de gemeente Groningen. Dit betekent dat één op de 7 á 8 stadgers student is.

Het afgelopen jaar is het aantal eerstejaars studenten op de Hanzehogeschool en de Rijksuniversiteit samen met 600 toegenomen.

Beperken aantal voortijdig schoolverlaters

Voor instromen in de arbeidsmarkt is het belangrijk dat iedere jongere een startkwalificatie behaalt. Voor de gemeente zijn hiervoor twee indicatoren van belang. Ten eerste het aantal voortijdig schoolverlaters en als tweede het aantal jongeren dat ten hoogste beschikt over een VMBO diploma, deze jongeren hebben (nog) geen startkwalificatie.

Het Regionaal Meld en Coördinatiepunt (RMC) is een gemeentelijke instelling waar voortijdig schoolverlaters instromen en op een traject gezet worden. In het schooljaar 2003-2004 zijn 555 jongeren ingestroomd bij het RMC, dit aantal is vergelijkbaar met de aantallen uit de seizoenen 2000-2001 en 2002-2003.

Het aantal jongeren dat ten hoogste beschikt over een VMBO diploma was in 2003 en 2004 vrijwel gelijk. Wel is het aantal jongeren met ten hoogste VMBO onder de autochtonen afgenomen en onder de allochtonen toegenomen.

Inhoud

8.1.1	Leerlingen in het basisonderwijs naar denominatie, 1 oktober van schooljaar.....	96
8.1.2	Leerlingen in het speciaal (voortgezet) onderwijs, 1 oktober van schooljaar	96
8.1.3	Basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs, 1 oktober van schooljaar.....	96
8.2	Cito scores per GSB wijk, 2000-2004	96
8.1.a	Leerlingen in het basisonderwijs naar leerlinggewicht, percentages	97
8.1.b	Gemiddelde schoolgrootte naar denominatie in Groningen en Nederland als geheel	97
8.3	Leerlingen in het voortgezet onderwijs, peildatum 1 oktober van schooljaar	98
8.4.1	Studenten van de ROC's en het AOC naar opleidingsniveau per 1 oktober	98
8.4.2	Studenten van de ROC's en het AOC naar studierichting (alleen middelbaar beroepsonderwijs).....	98
8.5.1	Instroom voortijdig schoolverlaters bij het RMC per schooljaar	98
8.5.2	Jongeren 15-22 jaar die ten hoogste beschikken over een VMBO diploma	98
8.3.a	Leerlingen in het voortgezet onderwijs, openbaar en bijzonder.....	99
8.6.a	Aandeel van de beroepsbevolking met een afgeronde HBO- of universitaire opleiding, Groningen vergeleken, 2002.....	99
8.6.1	Studenten Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit wonend binnen en buiten de gemeente Groningen	100
8.6.2	Studenten Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit naar studiejaar	100
8.6.3	Studenten overige HBO instellingen in Groningen, peildatum 1 oktober van studiejaar	100
8.6.b	Aantal studenten WO en HBO in gemeenten met 10.000 en meer studenten, studiejaar '04-'05.....	101
8.6.c	Studenten Rijksuniversiteit en Hanzehogeschool naar studierichting, studiejaar '04-'05	101

8 ONDERWIJS

8.1.1 Leerlingen in het basisonderwijs naar denominatie, 1 oktober van schooljaar

soort onderwijs	'99-'00	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	index '04-'05 '99-'00=100
openbaar basisonderwijs	6.267	6.336	6.580	6.799	6.969	7.119	113,6
bijzonder basisonderwijs							
Protestants Christelijk	2.827	2.864	2.902	2.877	2.931	2.911	103,0
Rooms Katholiek	750	719	701	646	580	560	74,7
Gereformeerd	379	366	369	365	379	381	100,5
Reformatorisch	86	78	79	70	69	74	86,0
Neutraal	741	682	709	679	662	667	90,0
totaal bijzonder basisonderwijs	4.783	4.709	4.760	4.637	4.621	4.593	96,0
totaal	11.050	11.045	11.340	11.436	11.590	11.712	106,0

Bron: OCSW

8.1.2 Leerlingen in het speciaal (voortgezet) onderwijs, 1 oktober van schooljaar

soort speciaal onderwijs	'99-'00	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	index '04-'05 '99-'00=100
categorie 1 scholen (SBO) openbaar	266	282	297	293	288	306	115,0
categorie 1 scholen (SBO) bijzonder	385	376	406	330	300	292	75,8
categorie 1 scholen totaal	651	658	703	623	588	598	91,9
expertise centra openbaar	566	583	606	657	609	487	86,0
expertise centra bijzonder	880	977	1.004	1.027	1.067	1.179	134,0
expertise centra totaal	1.446	1.560	1.610	1.684	1.676	1.666	115,2
totaal speciaal onderwijs	2.097	2.218	2.313	2.307	2.264	2.264	108,0

Bron: OCSW

8.1.3 Basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs, 1 oktober van schooljaar

soort school	'99-'00	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05
basisonderwijs	20	20	19	19	19	19
Protestants Christelijk	9	9	9	9	9	9
Rooms Katholiek	3	3	3	3	3	3
Gereformeerd	3	3	3	3	3	3
Reformatorisch	1	1	1	1	1	1
Neutraal	2	2	2	2	2	2
totaal basisscholen	38	38	37	37	37	37
speciaal onderwijs	7	7	6	6	5	5
bijzonder	10	8	9	9	9	10
totaal speciaal onderwijs	17	15	15	15	14	15
totaal	55	53	52	52	51	52

Bron: OCSW

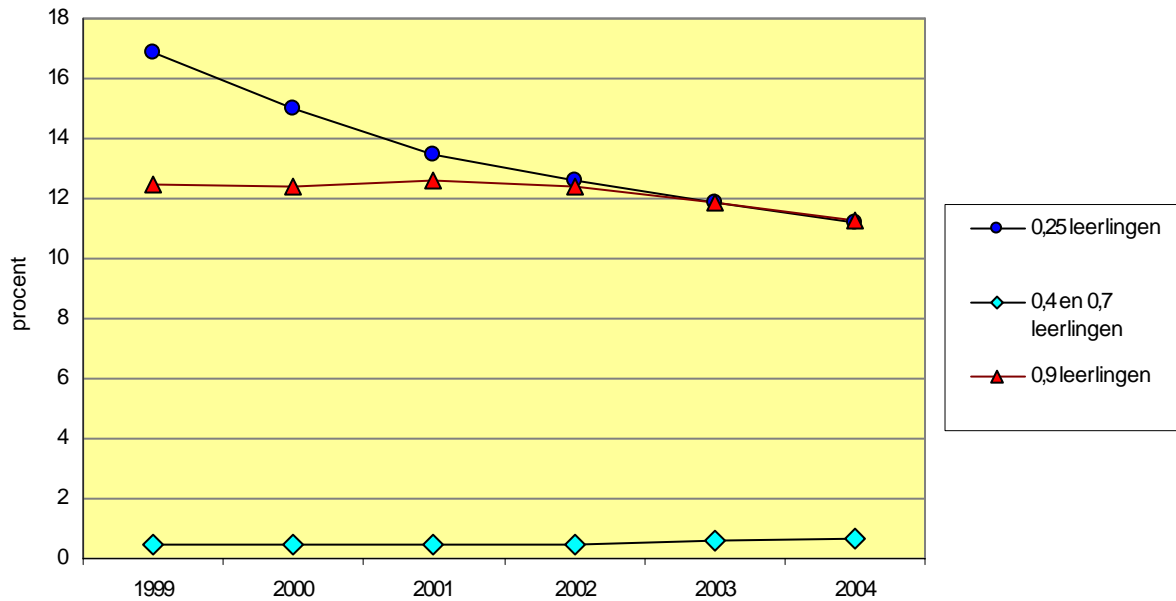
8.2 Cito scores per GSB wijk, 2000-2004

GSB wijk	2000	2001	2002	2003	2004
Centrum	538,6	539,6	538,2	538,3	536,1
Oranje-/Schilderswijk	535,3	537,7	538,3	536,2	540,8
Oud zuid/Nieuw Zuid corporatief ¹⁾	536,8	534,6	534,0	535,4	533,9
Nieuw Zuid particulier	536,2	537,8	537,6	537,9	537,6
Korrewegwijk/Oosterpark ¹⁾	528,8	533,1	531,4	536,5	534,8
Lewenborg	528,4	532,1	533,1	529,7	531,3
Beijum	533,3	534,4	534,8	535,2	534,0
Paddepoel	530,2	533,6	530,8	532,2	529,4
Vinkhuizen	529,2	526,9	525,8	531,5	530,8
Hoogkerk/de dorpen	530,7	531,4	534,6	531,8	531,8
gemiddeld gem. Groningen	532,8	534,3	534,2	534,7	533,9
landelijk	534,0	534,9	534,8	534,7	535,2

Bron: ABCG

1) Wijken samengevoegd

8.1.a Leerlingen in het basisonderwijs naar leerlinggewicht, percentages

Bron: OCSW

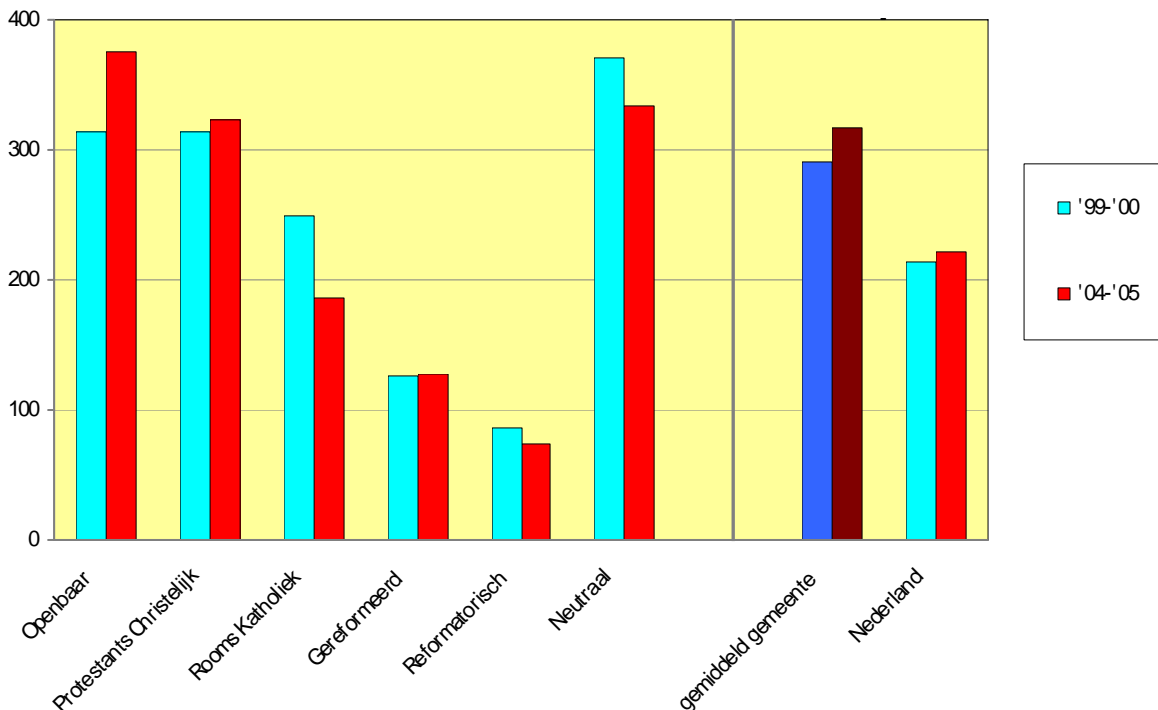
0,25 leerlingen: Nederlandse leerlingen van ouders met een laag opleidingsniveau

0,4 leerlingen: Schipperskinderen

0,7 leerlingen: Woonwagen- en zigeunerkinderen

0,9 leerlingen: Allochtone kinderen van ouders met een laag opleidings- en beroepsniveau

8.1.b Gemiddelde schoolgrootte naar denominatie in Groningen en Nederland als geheel

Bron: OCSW

8.3 Leerlingen in het voortgezet onderwijs, peildatum 1 oktober van schooljaar

soort onderwijs	klas	'99-'00	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	index '04-'05 '99-'00=100
Praktijkonderwijs	1 t/m 6	330	351	338	485	509	454	137,6
AVO/VBO-onderbouw	1 en 2	4.091	4.370	4.298	4.608	4.447	4.392	107,4
LWOO	1 t/m 4	703	661	736	541	641	613	87,2
VBO	3 en 4	949	868	941	975	904	1.091	115,0
MAVO	3 en 4	1.086	1.016	995	1.069	1.131	711	65,5
HAVO	3 t/m 5	2.045	1.801	1.824	2.053	2.265	2.285	111,7
VWO	3 t/m 6	2.614	2.551	2.594	2.709	2.874	2.923	111,8
totaal		11.818	11.618	11.726	12.440	12.771	12.469	105,5

Bron: OCSW

8.4.1 Studenten van de ROC's en het AOC naar opleidingsniveau per 1 oktober

soort onderwijs	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	index '04-'05 '99-'00=100
VBO	710	664	608	612	698	98,3
BBO/BBL	4.713	5.234	5.462	4.878	4.441	94,2
MBO/BOL	12.628	12.380	12.430	12.646	13.172	104,3
totaal	18.051	18.278	18.500	18.136	18.311	101,4

Bron: AOC, ROC's

8.4.2 Studenten van de ROC's en het AOC naar studierichting (alleen middelbaar beroepsonderwijs)

sector ¹⁾	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	index '04-'05 '99-'00=100
landbouw/groen/dierverzorging	1.097	1.150	927	977	978	89,2
economie	5.985	6.098	6.225	5.912	5.841	97,6
gezondheid/welzijn	4.838	4.557	5.215	5.426	5.549	114,7
techniek	5.320	5.809	5.525	5.209	5.245	98,6
totaal	17.240	17.614	17.892	17.524	17.613	102,2

Bron: AOC, ROC's

1) zonder VBO

8.5.1 Instroom voortijdig schoolverlaters bij het RMC per schooljaar

	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04
via OCSW/RMC	202	167	240	228
via Jongerenloket/CWI	311	190	329	327
instroom totaal	513	357	569	555

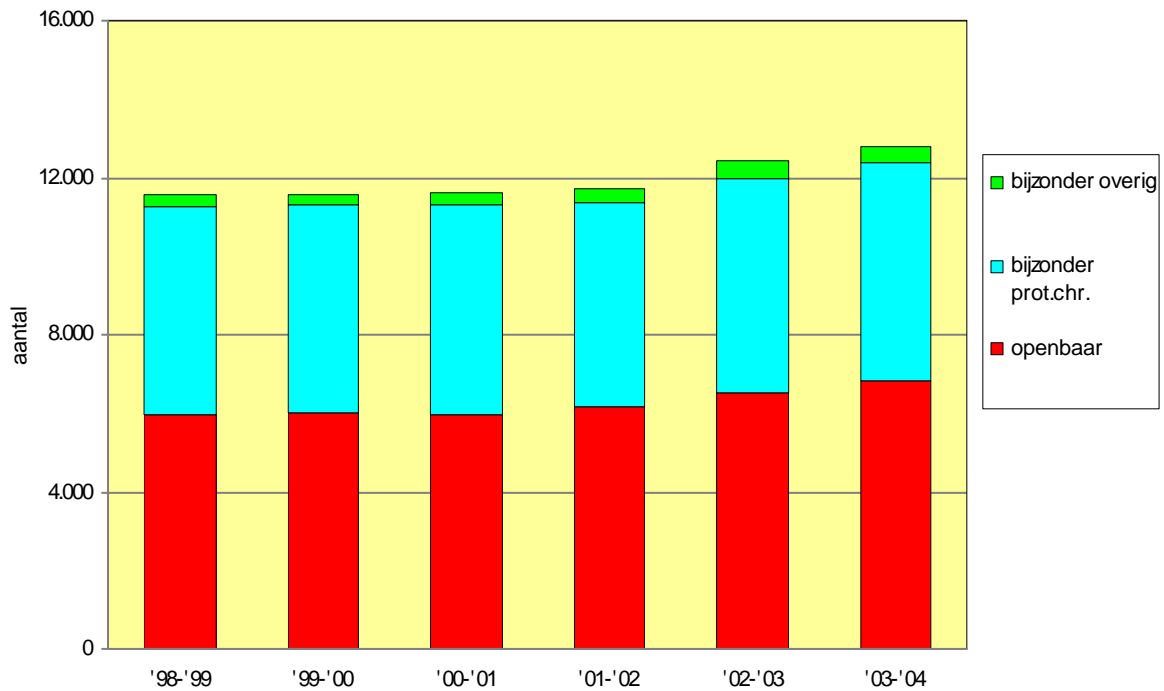
Bron: OCSW

8.5.2 Jongeren 15-22 jaar die ten hoogste beschikken over een VMBO diploma

	2003		2004	
	absoluut	percentage	absoluut	percentage
allochtonen	445	7,9%	545	9,5%
autochtonen	1.579	7,4%	1.475	6,9%
totaal	2.024	7,5%	2.020	7,2%

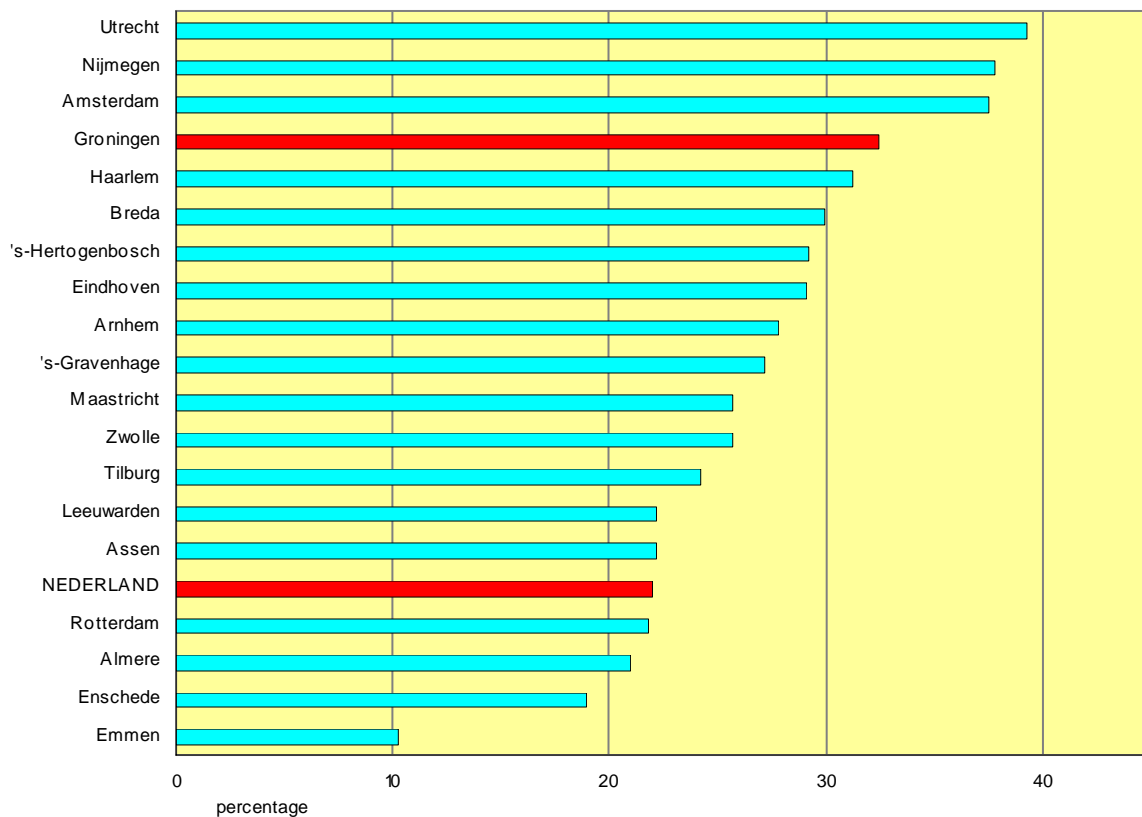
Bron: OCSW

8.3.a Leerlingen in het voortgezet onderwijs, openbaar en bijzonder

Bron: OCSW

8.6.a Aandeel van de beroepsbevolking met een afgeronde HBO- of universitaire opleiding, Groningen vergeleken, 2002

Bron: CBS(EBB)

8.6.1 Studenten Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit wonend binnen en buiten de gemeente Groningen

woonplaats		'99-'00	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	index '04-'05 '99-'00=100
gemeente Groningen								
HHG		8.242	8.150	8.110	8.022	7.933	7.883	95,6
RuG		12.777	12.744	13.317	13.800	14.455	14.676	114,9
totaal		21.019	20.894	21.427	21.822	22.388	22.559	107,3
buiten gem. Groningen								
HHG		8.958	9.549	9.797	9.797	10.470	11.361	126,8
RuG		5.612	5.998	6.350	6.369	6.778	7.597	135,4
totaal		14.570	15.547	16.147	16.166	17.248	18.958	130,1
totaal								
HHG ¹⁾		17.200	17.699	17.907	17.819	18.403	19.244	111,9
RuG ¹⁾		18.389	18.742	19.667	20.169	21.233	22.273	121,1
totaal aantal studenten		35.589	36.441	37.574	37.988	39.636	41.517	116,7

Bron: RUG, HHG

8.6.2 Studenten Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit naar studiejaar

		'99-'00	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	index '04-'05 '99-'00=100
eerstejaars								
HHG		5.180	5.292	5.055	4.722	5.104	5.441	105,0
RuG		4.026	3.969	4.316	3.973	4.523	4.767	118,4
totaal		9.206	9.261	9.371	8.695	9.627	10.208	110,9
ouderejaars								
HHG		12.020	12.407	12.852	13.097	13.299	13.803	114,8
RuG		14.363	14.773	15.351	16.196	16.627	17.506	121,9
totaal		26.383	27.180	28.203	29.293	29.926	31.309	118,7
totaal								
HHG ¹⁾		17.200	17.699	17.907	17.819	18.403	19.244	111,9
RuG ¹⁾		18.389	18.742	19.667	20.169	21.150	22.273	121,1
totaal aantal studenten		35.589	36.441	37.574	37.988	39.553	41.517	116,7

Bron: RUG, HHG

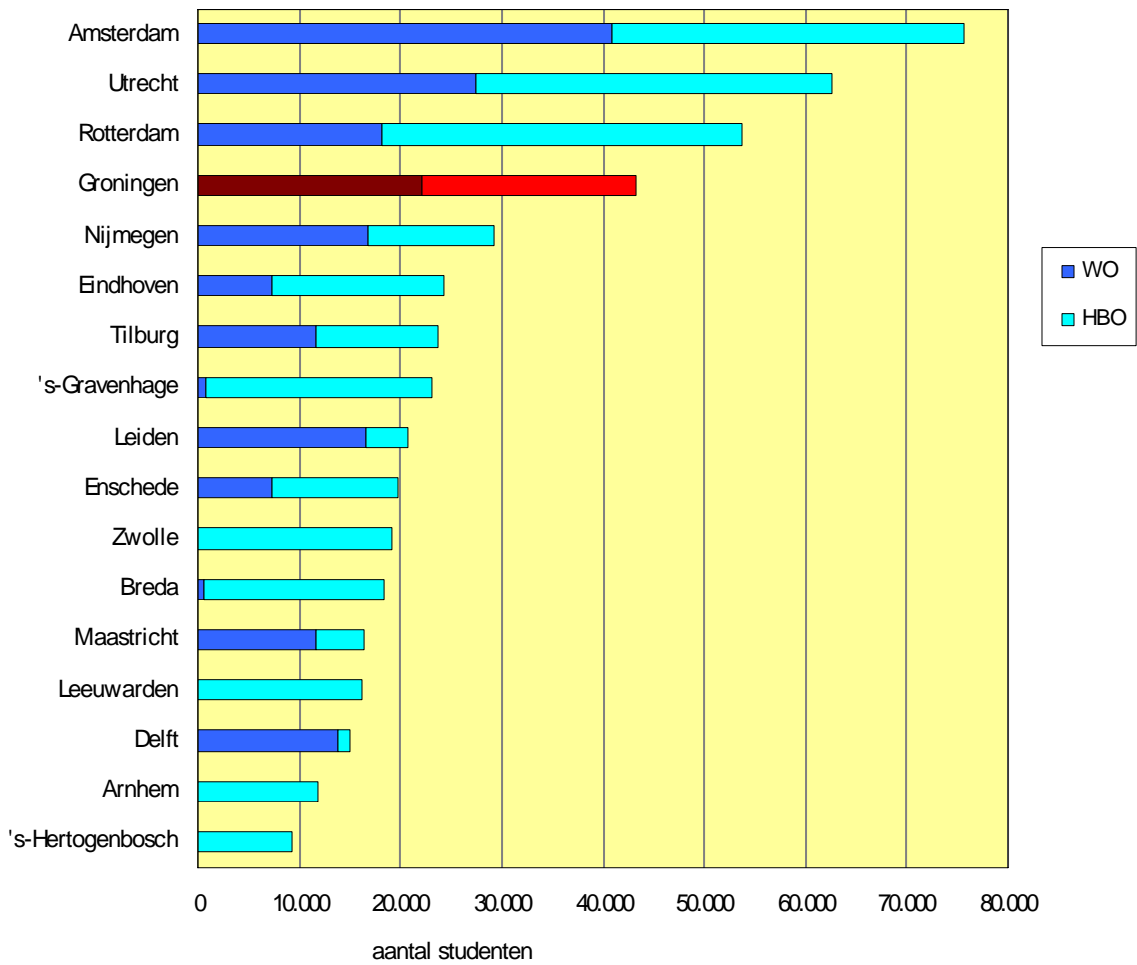
1) HHG per 1 oktober, RUG per 1 januari

8.6.3 Studenten overige HBO instellingen in Groningen, peildatum 1 oktober van studiejaar

instelling		'99-'00	'00-'01	'01-'02	'02-'03	'03-'04	'04-'05	index '04-'05 '99-'00=100
Chr. Hogeschool Noord-Nederland		300	327	357	399	382	422	140,7
HBO Nederland		401	472	480	667	620	721	179,8
Kweekschool voor vroedvrouwen		-	50	50	87	120	150	.
Noorderpoortcollege (NTA academie)		41	14					.
Fontys		139	158	141	147	168	184	132,4
Rijks agrarische hogeschool van Hall				110	115	127	120	.
NHL			68	89	96	96	138	.
Hogeschool INHOLLAND		160	189	180	179	164	144	90,0
totaal		1.041	1.278	1.407	1.690	1.677	1.879	.

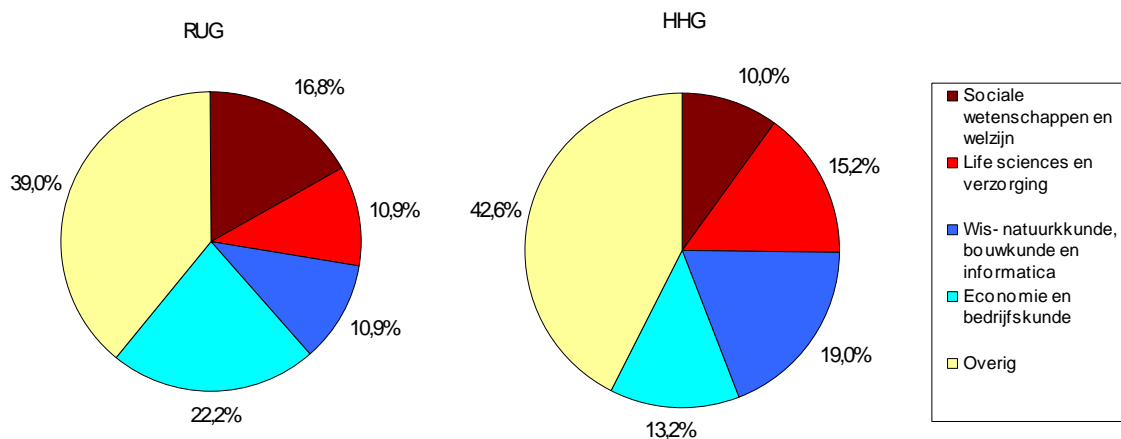
Bron: Onderwijsinstellingen

8.6.b Aantal studenten WO en HBO in gemeenten met 10.000 en meer studenten, studiejaar '04-'05

Bron: Onderwijsinstellingen

8.6.c Studenten Rijksuniversiteit en Hanzehogeschool naar studierichting, studiejaar '04-'05

Bronnen: RUG, HHG

HOOFDSTUK 9

WELZIJN

Een deel van de collectie twee- en driewielers voor minder validen van het Hulpmiddelen Centrum Groningen.

Groningen kent relatief weinig wachtenden voor zorg

De wachtlijstgegevens in de tabel betreffen de totale provincie Groningen. De aantallen in de gemeente Groningen bedragen ongeveer eenderde van het totaal.

Het aantal personen op wachtlijsten voor zorg schommelt. Tussen oktober 2001 en december 2004 is er in de provincie een afname van 1.900 naar 1.500. De meeste wachtenden zijn er voor een verzorgingshuis.

Het aantal wachtenden in de gemeente Groningen is relatief laag. In Groningen wachten 19 personen per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder op zorg, terwijl het gemiddelde van de grote en middelgrote gemeenten 29 per 1.000 is.

Kosten WVG verstrekkingen vervoer nemen toe

Krachtens de WVG (Wet Voorziening Gehandicapten) stonden er in 2004 1.594 woonvoorzieningen, 1.426 vervoersvoorzieningen en 4.585 rolstoelvoorzieningen uit. Ten opzichte van 5 jaar geleden is dit een vermindering van 10%. De kosten nemen echter wel toe. Voor de vervoersvoorzieningen, waaronder deeltaxi en scootmobiel, zijn de kosten het meest gestegen. Deze kosten zijn 41% hoger dan 5 jaar geleden.

Aantal postadressen en gebruik opvang door daklozen stijgt

De capaciteit van nachtopvang is in 2001 verdubbeld: in het A-huis is vanaf dat jaar het aantal bedden verhoogd van 15 naar 30. Het bezettingspercentage wordt beïnvloed door het aantal extra bedden, dat bijgeplaatst wordt tijdens extreme weersomstandigheden (tot 2001 15 extra bedden, vanaf 2001 7 extra bedden).

Vooral mannen alcohol en drugsverslaafd

Het aantal cliënten van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), een organisatie ontstaan door fusie van onder meer de Ambulante Verslavingszorg Groningen (AVG) en de Kuno van Dijk stichting, in de gemeente Groningen bedroeg in 2004 1.179. De grootste groepen cliënten van de ambulante hulpverlening van VNN zijn de verslaafden primair in harddrugs, 713 mensen en de alcoholverslaafden, 366 mensen. Het aantal alcoholverslaafde cliënten laat een forse stijging zien ten opzichte van 2002 (toen 233). Het percentage vrouwelijke cliënten van VNN bedraagt gemiddeld 23%.

Gebruik kinderopvang neemt toe

De totale capaciteit van de kinderopvang neemt toe. Het aantal gesubsidieerde plaatsen neemt echter af. In totaal wordt door bijna 7.000 kinderen gebruik gemaakt van de instellingen voor kinderopvang. Dit betreft zowel kinderen van binnen als buiten de gemeente Groningen. Het gebruik is fors toegenomen, in 2001 maakten nog geen 3.000 kinderen gebruik van de kinderopvang.

Tweederde van de kinderen die gebruik maakt van de kinderopvang valt in de leeftijdsgroep (0-4 jaar), eenderde maakt gebruik van de naschoolse opvang (4-12 jaar).

Veel van de nieuwkomers die een inburgerings traject volgen zijn jong

Jaarlijks komen tussen de 1.000 en 2.000 mensen vanuit het buitenland in Groningen wonen (zie hoofdstuk 2, tabel 2.7.1). Lang niet al deze nieuwkomers hoeven een inburgeringstraject te volgen.

Per jaar volgen tussen de 200 en 300 nieuwkomers een inburgeringstraject via Bureau Nieuwkomers. Bureau Nieuwkomers is een onderdeel van de Sociale Zaken en Werk van de gemeente Groningen. De helft van deze nieuwkomers is jonger dan 30 jaar. Bij de reden waarom nieuwkomers in Groningen komen wonen is er een verschil tussen mannen en vrouwen. Mannen zijn vaak voormalig asielzoekers en vrouwen zijn voor het merendeel gezinsvormers of -herenigers.

Inhoud

9.1	Welzijnsinstellingen waarbij huisvesting wordt geboden op 1 april.....	106
9.2.1	Wachtlijsten voor thuiszorg, verzorgingshuizen en verpleeghuizen in de provincie Groningen	106
9.2.2	Cliënten van en het aantal verleende uren zorg door Thuiszorg Groningen	106
9.3	Verstrekingen van voorzieningen krachtens de Wet Voorziening Gehandicapten	106
9.2.a	Wachtenden op zorg per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder, 2003	107
9.2.b	Percentage inwoners dat zorg van Thuiszorg ontvangt per leeftijdscategorie	107
9.4.1	Thuis- en daklozen die een postadres hebben in een opvanghuis, 1 januari.....	108
9.4.2	Gebruik van de voorzieningen voor nacht- en 24 uursopvang van stichting Huis	108
9.5.1	Poliklinische behandeling van verslaafden in de kliniek in Groningen naar middellengebruik	108
9.5.2	Ambulante hulpverlening verslavingszorg, aantal cliënten naar middellengebruik.....	108
9.5.a	Cliënten ambulante verslavingszorg per 1.000 inwoners stad en provincie Groningen (zonder de stad), middelen harddrugs en alcohol	109
9.5.b	Gemiddelde leeftijd cliënten ambulante hulpverlening VNN naar soort verslaving	109
9.5.c	Percentage vrouwelijke cliënten ambulante hulpverlening VNN naar soort verslaving	109
9.6.1	Aantal voorzieningen voor kinderopvang op 1 april	110
9.6.2	Capaciteit van de voorzieningen voor kinderopvang per 31-12.....	110
9.7.1	In- en uitstroom van nieuwkomers op inburgeringstrajecten	110
9.7.2	In- en uitstroom van nieuwkomers naar herkomstgroep	110
9.7.3	In- en uitstroom van nieuwkomers naar leeftijd en geslacht	110
9.7.4	In- en uitstroom van nieuwkomers naar opleidingsniveau	110
9.6.a	Gebruik van de gesubsidieerde instellingen voor kinderopvang, absolute aantallen	111
9.7.a	Reden van vestiging van nieuwkomers, 2003 en 2004 samen.....	111

9.1 Welzijnsinstellingen waarbij huisvesting wordt geboden op 1 april

soort instelling	1999	2000	2001	2002	2003	2004
verpleeghuizen	5	5	5	5	5	6
huizen voor gehandicapten	22	22	17	14	14	15
verzorgingstehuizen	14	14	14	15	15	15
opvangtehuizen	36	36	33	32	28	23
totaal	77	77	69	66	62	59

Bron:

DIA(Vestigingenregister)

9.2.1 Wachlijsten voor thuiszorg, verzorgingshuizen en verpleeghuizen in de provincie Groningen

soort zorg	maart 2001	okt. 2001	nov. 2002	okt. 2003	ultimo 2004
zorg thuis	297	496	260	321	
verzorgingshuishouding	608	1.089	829	686	
verpleeghuishouding	243	336	254	191	
totaal	1.148	1.921	1.343	1.198	1.510

Bron: Zorgkantoor

9.2.2 Cliënten van en het aantal verleende uren zorg door Thuiszorg Groningen

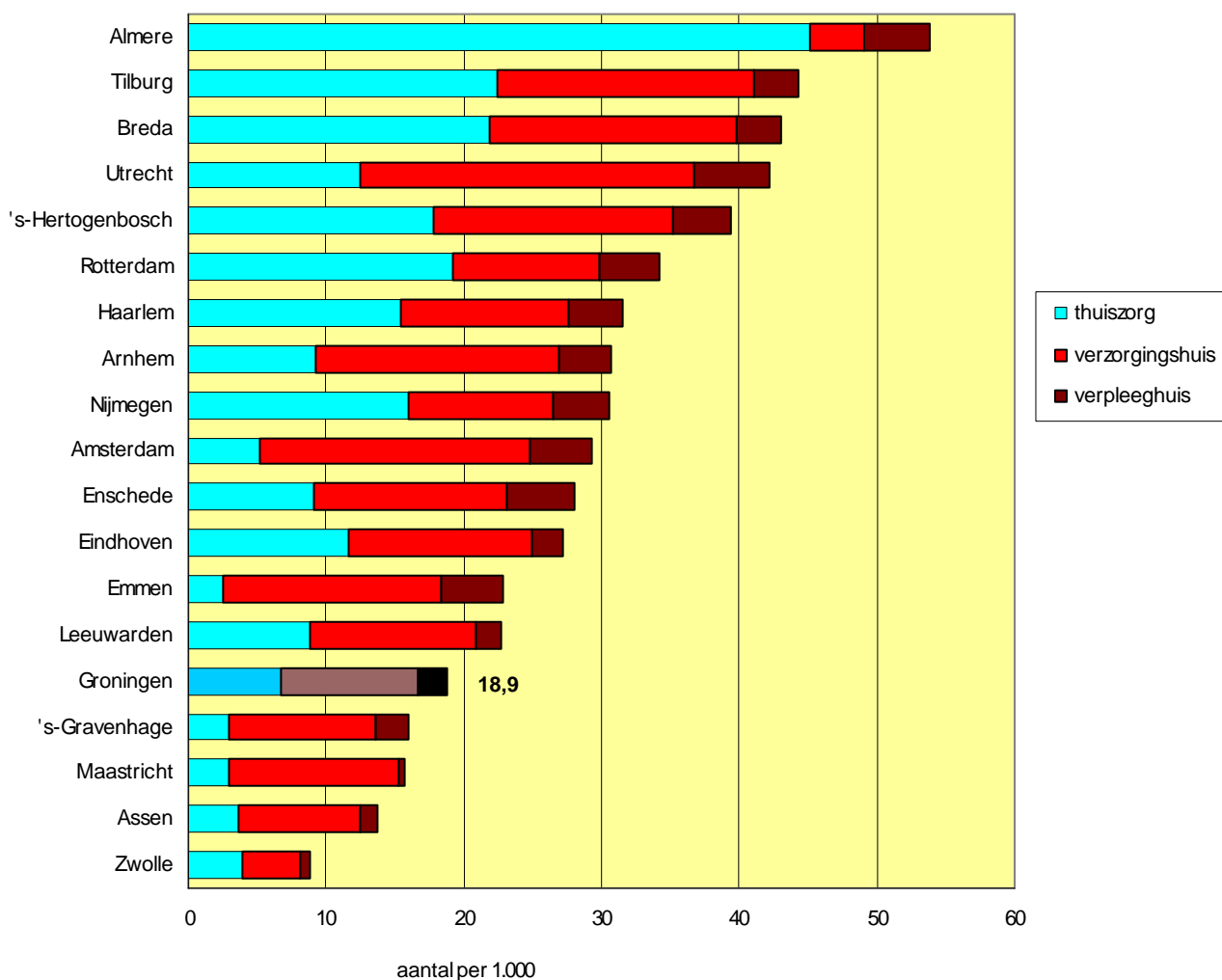
	2002 cliënten	uren zorg	gemiddeld per cliënt per maand	2004 cliënten	uren zorg	gemiddeld per cliënt per maand
alpha	1.384	176.754	10,6	1.181	155.270	11,0
hulpverlening huishoudelijke verzorging	2.741	363.459	11,1	2.593	371.309	11,9
verzorging en verpleging	1.755	292.256	13,9	1.818	314.692	14,4
totaal	5.880	832.469		5.592	841.271	

Bron: Thuiszorg
Groningen**9.3 Verstrekkingen van voorzieningen krachtens de Wet Voorziening Gehandicapten**

voorziening	verstrekkingen					<i>index 2004</i>
	2000	2001	2002	2003	2004	<i>2000=100</i>
woonvoorzieningen	1.719	2.005	2.412	1.977	1.594	93
vervoersvoorziening	1.587	1.450	1.445	1.625	1.426	90
en rolstoelvoorziening	5.165	5.159	5.640	5.887	4.585	89
totaal verstrekkingen	8.471	8.614	9.497	9.489	7.605	90
lasten (x €1000)						
woonvoorzieningen	2.116	2.561	2.339	2.875	2.373	112
vervoersvoorziening	2.030	2.254	2.520	2.942	2.858	141
en rolstoelvoorziening	1.651	1.810	2.227	2.351	1.850	112
totaal lasten	5.797	6.625	7.086	8.168	7.081	122

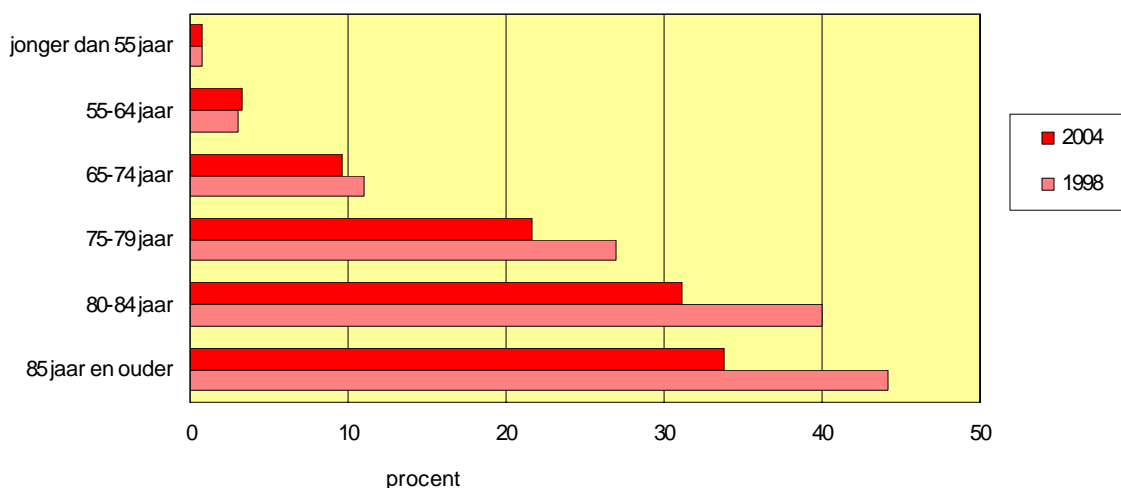
Bron: HVD

9.2.a Wachtenden op zorg per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder, 2003

Bron: RIVM

9.2.b Percentage inwoners dat zorg van Thuiszorg ontvangt per leeftijdscategorie

Bron: Thuiszorg Groningen

9.4.1 Thuis- en daklozen die een postadres hebben in een opvanghuis, 1 januari

soort	geslacht	2000	2001	2002	2003	2004	2005
dagopvang ¹⁾	mannen	274	169	266	220	237	167
	vrouwen	43	37	45	48	45	36
totaal dagopvang		317	206	311	268	282	203
24-uurs opvang ²⁾	mannen	95	147	151	188	182	219
	vrouwen	9	20	22	14	17	27
totaal 24-uursopvang		104	167	173	202	199	246
	mannen	369	316	417	408	419	386
	vrouwen	52	57	67	62	62	63
totaal		421	373	484	470	481	449

Bron: DIA

1) Dagopvang: De Open Hof, het Twaalfde huis en het Leger des Heils

2) 24 uursopvang: Eemshuis, Sociaal pension Nieuwe Ebbingestraat, Ommelanderhuis en Heemskerckhuis

9.4.2 Gebruik van de voorzieningen voor nacht- en 24 uursopvang van stichting Huis

		1999	2000	2001	2002	2003	2004
nachtopvang	capaciteit (bedden) ¹⁾	15	15	30	30	30	30
	bezetting (mens/dag)	5.643	6.085	7.245	10.454	11.483	11.936
	bezettingspercentage	102,0	113,3	95,5	95,5	104,9	109,0
24 uurs opvang	capaciteit (bedden)	97	111	111	108	108	108
	bezetting (mens/dag)	28.773	35.413	38.292	38.232	38.089	37.694
	bezettingspercentage	87,2	87,4	94,5	94,4	96,0	95,6

Bron: Stichting huis

1) Tot 2001 Hoekhuis met een capaciteit van 15 plaatsen (regelmatig overbezetting), vanaf 2001 A-huis met een capaciteit van 30 plaatsen

9.5.1 Poliklinische behandeling van verslaafden in de kliniek in Groningen naar middellengebruik

	2003	2004
aantal cliënten	1.170	1.506
gemiddeld aantal contacten	12	11
primaire verslavingsproblematiek (percentages):		
alcohol	32	32
drugs	20	26
cannabis	7	7
gokken	2	2
nvt/geen/onbekend	32	32

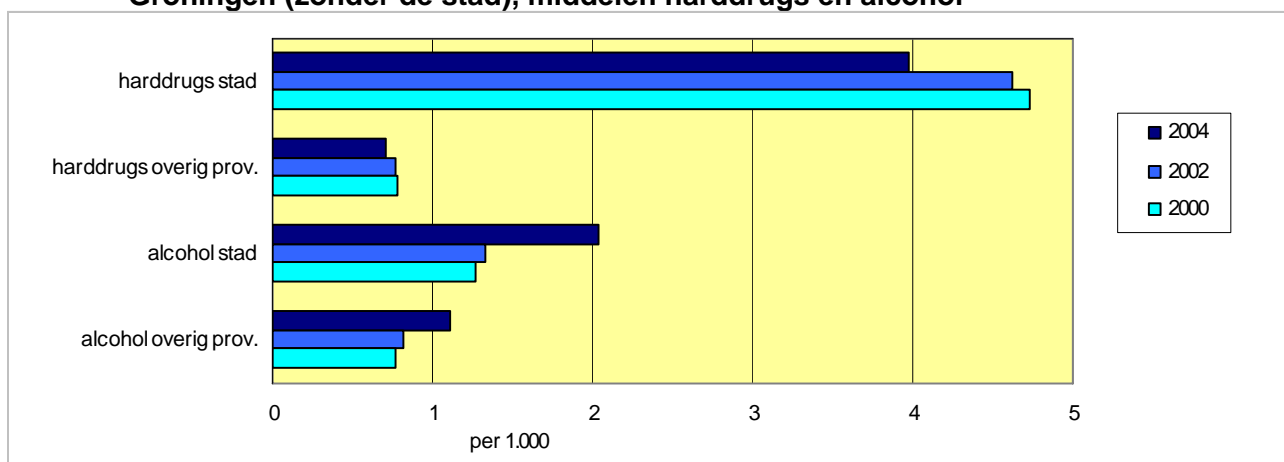
Bron: VNN

9.5.2 Ambulante hulpverlening verslavingszorg, aantal cliënten naar middellengebruik

	2000	2001	2002	2003	2004
aantal cliënten	1.101	1.077	1.101	1.223	1.179
primaire verslavingsproblematiek					
harddrugs	820	825	811	799	713
alcohol	219	190	233	336	366
cannabis	24	30	31	48	52
rest middelen	10	6	6	5	8
gokken	28	26	20	35	40

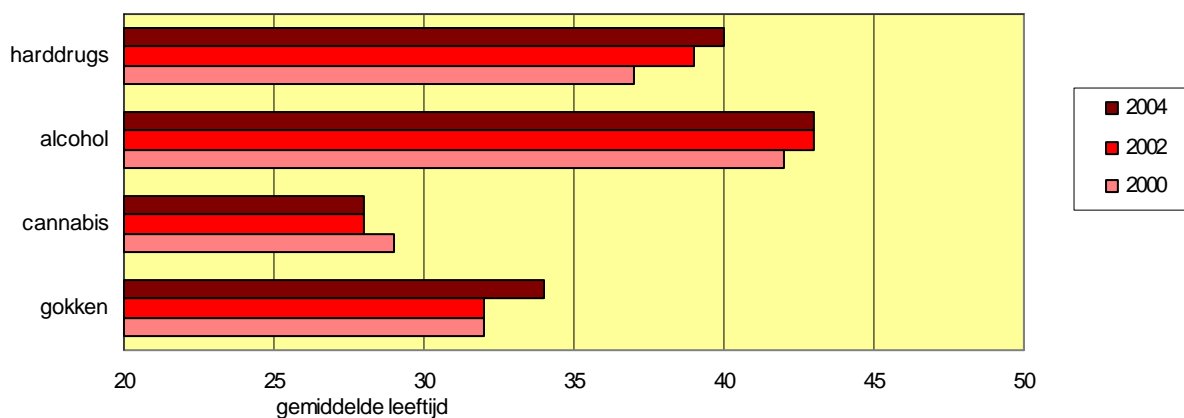
Bron: VNN

9.5.a Cliënten ambulante verslavingszorg per 1.000 inwoners stad en provincie Groningen (zonder de stad), middelen harddrugs en alcohol

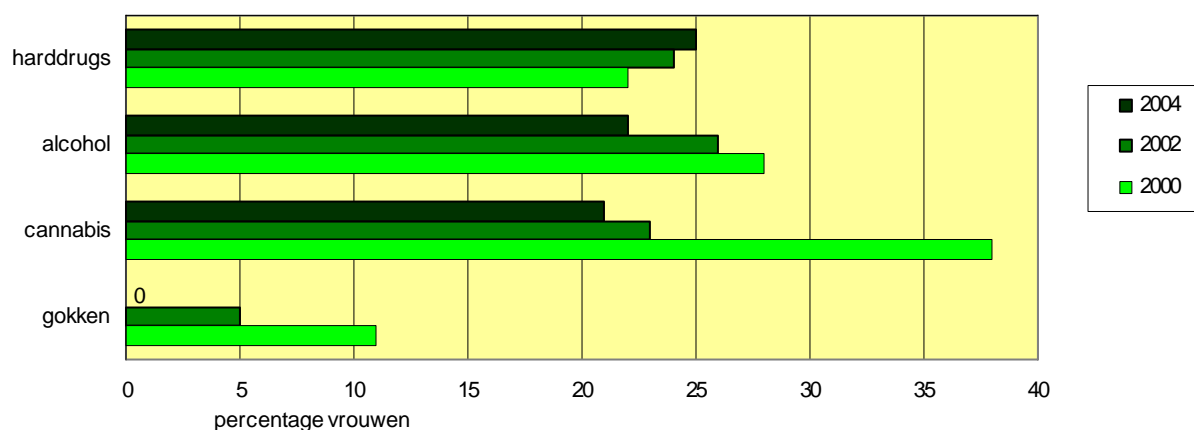
Bron: VNN

9.5.b Gemiddelde leeftijd cliënten ambulante hulpverlening VNN naar soort verslaving

Bron: VNN

9.5.c Percentage vrouwelijke cliënten ambulante hulpverlening VNN naar soort verslaving

Bron: VNN

9.6.1 Aantal voorzieningen voor kinderopvang op 1 april

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
kinderdagverblijven, peuterspeelzalen	75	76	87	92	96	103

Bron: DIA(Vestigingenregister)

9.6.2 Capaciteit van de voorzieningen voor kinderopvang per 31-12

soort kinderopvang	2000		2002		2004	
	capaciteit in plaatsen	waarvan gesubsidieerd	capaciteit in plaatsen	waarvan gesubsidieerd	capaciteit in plaatsen	waarvan gesubsidieerd
kinderdagverblijf	1.023	263	1.586	280	1.918	196
naschoolse opvang	463	242	776	282	1.087	150
flexibele opvang	17	0	0	0	0	0
gastouderopvang	224	171	254	165	250	109
halve-dag opvang	5	5	12	0	12	0
totaal	1.732	681	2.628	727	3.267	455

Bron: OCSW

De bezettingsgraad van alle kinderopvang van van 1999 tot en met 2001 meer dan 90% 2002 en 2003 rond de 90%. In 2004 lag de bezettingsgraad op ongeveer 85%.

9.7.1 In- en uitstroom van nieuwkomers op inburgeringstrajecten

	2000	2001	2002	2003	2004
instroom	264	224	254	274	211
afgeronde trajecten ¹⁾	101	213	211	222	242
op traject op 1 januari	254	233	180	150	261

Bron: SOZAWE

1) Inclusief van voorgaande

9.7.2 In- en uitstroom van nieuwkomers naar herkomstgroep

	2003	2004
doelgroepenlanden	55	45
vluchtelingenlanden	38	50
overig niet westers	165	114
overig/onbekend	16	2

Bron: SOZAWE

9.7.3 In- en uitstroom van nieuwkomers naar leeftijd en geslacht

	2003	2004
< 20 jaar	15	4
20-29 jaar	134	79
30-39 jaar	89	89
40-49 jaar	25	33
50-59 jaar	11	4
ouder dan 59 jaar	0	2
mannen	124	102
vrouwen	150	109

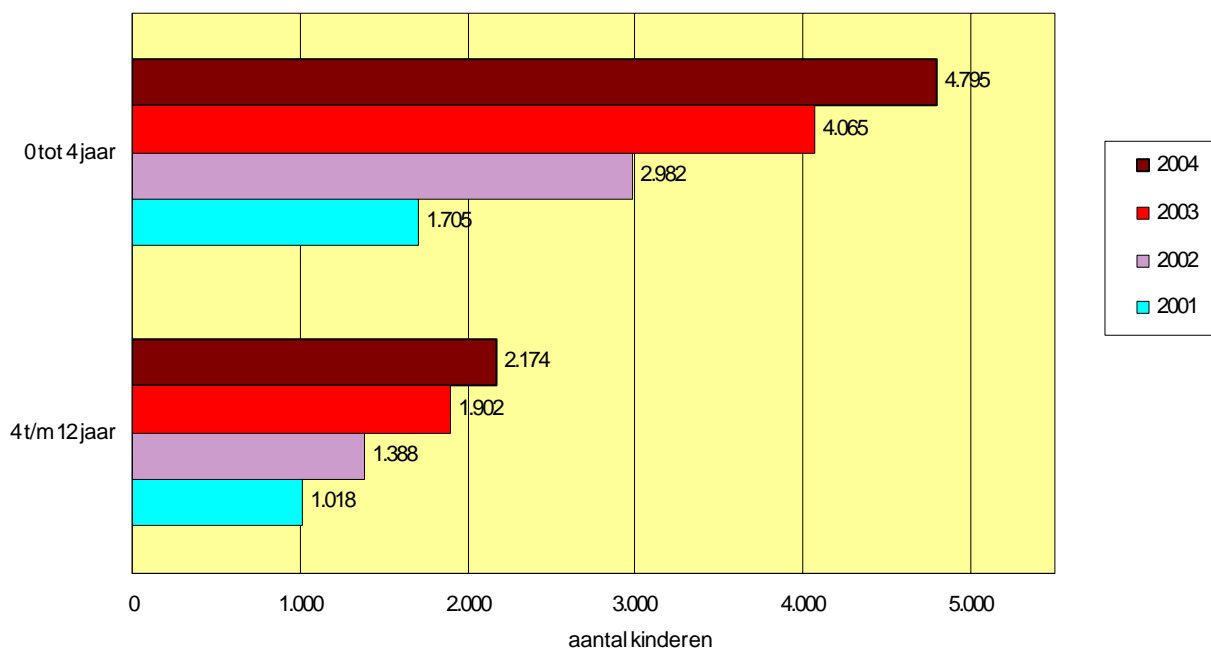
Bron: SOZAWE

9.7.4 In- en uitstroom van nieuwkomers naar opleidingsniveau

	2003	2004
analfabeet	5	12
lees- en schrijfvaardig	34	67
laag opgeleid	109	40
middelbaar opgeleid	49	39
hoog opgeleid	68	53
onbekend	9	0

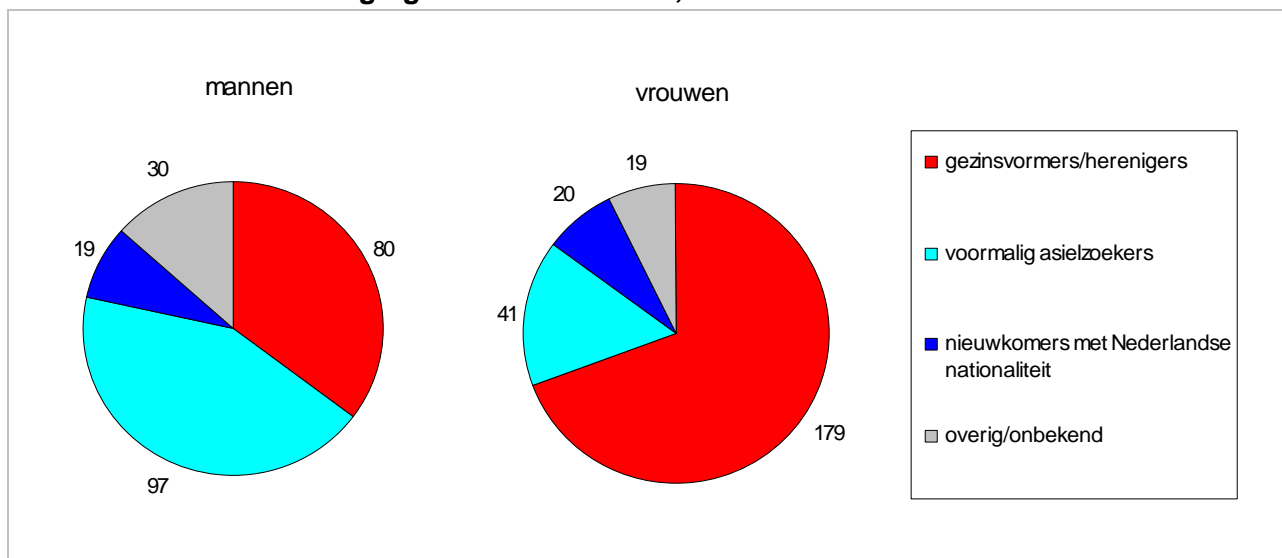
Bron: SOZAWE

9.6.a Gebruik van de gesubsidieerde instellingen voor kinderopvang, absolute aantallen

Bron: OCSW

9.7.a Reden van vestiging van nieuwkomers, 2003 en 2004 samen

Bron: SOZAWE

HOOFDSTUK 10

CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

Aan de Kardingereiland in het recreatiegebied Kardingereiland zijn onder meer een indoor skibaan en een klimcentrum gevestigd

De openbare- en de universiteitsbibliotheek

In de gemeente bevinden zich de openbare bibliotheek en de universiteitsbibliotheek, beide met meer vestigingen. Omdat ze een verschillende functie hebben zijn ze moeilijk met elkaar te vergelijken.

De openbare bibliotheek heeft 53.300 leden. De bibliotheek had in 2004 ruim 376.800 delen. Het aantal uitleningen bedroeg in 2004 1,6 miljoen. Het aantal leden en uitleningen loopt terug, dit is een ontwikkeling die ook elders voorkomt.

De universiteitsbibliotheek heeft geen leden. De bibliotheek beschikt over ruim 3 miljoen delen verspreid over de centrale- en de facultaire bibliotheken. Het aantal uitleningen was in 2004 303.000. Het aantal uitleningen is veel lager dan bij de openbare bibliotheek. De laatste jaren komen steeds meer delen elektronisch voorhanden.

Monumenten

Groningen heeft 850 monumenten. In 2004 zijn er 75 naoorlogse gemeentemonumenten bijgekomen. Groningen daarmee nu een van de koplopers in Nederland in het bewaren van architectuur uit de wederopbouwperiode.

Naast de monumenten zijn er nog 8 beschermde stadsgezichten en 12 gebieden met een bijzondere waarde.

Stedelijke muziekschool voor alle leeftijden

De stedelijke muziekschool had in 2004 2.235 cursisten. Van de cursisten is 10% ouder dan 50 jaar. De jeugd maakt naar verhouding meer gebruik van de school.

Daarnaast geeft de muziekschool les op vensterscholen. Hier waren in 2004 3.045 leerlingen bij betrokken. Dit aantal is de laatste jaren gegroeid omdat steeds meer scholen deelnemen.

Het Casino is de grootste publiekstrekker

Een attractie die veel publiek trekt is het casino met jaarlijks meer dan 300.000 bezoekers. Van alle musea krijgt het Groninger museum het meeste bezoek, in 2004 219.500. April 2004 is het stripmuseum geopend, dit museum trok in het eerste jaar 36.000 bezoekers.

Jaarlijks vele honderdduizenden bezoekers naar theaters en podia

De Schouwburg, het Kruithuis en de Oosterpoort samen trekken jaarlijks rond de 300.000 bezoekers. Het Martiniplaza ruim 500.000 waarvan er 100.000 naar muziek of theater gaan. Daarnaast kent de stad nog een aantal kleinere theaters, waarvan het Grand Theater de meeste bezoekers (16.000) trekt. De poppodia Vera en Simplon trekken samen ruim 60.000 bezoekers per jaar.

Toch gaat 39% van de Groningers nooit naar het theater. 7% Bezoekt 1 maal per maand of vaker een theater.

Groningen 6^e bioscoopstad van Nederland

De drie grote bioscopen in Groningen trokken in 2004 bijna 800.000 bezoekers. Daarmee is Groningen, evenals voorgaand jaar, de zesde bioscoopstad van Nederland. Het aantal is ten opzichte

van 2003 met 100.000 gedaald. De daling van het bioscoopbezoek is een landelijke ontwikkeling. Naast de grote bioscopen kent Groningen nog een drietal filmhuizen, Deze filmhuizen trekken jaarlijks rond de 6.000 bezoekers.

Groningen uitgaansstad

Groningen is een echte uitgaansstad, getuige de vele horecagelegenheden. De stad telt 200 cafés/bar/disco's en 300 cafetaria's en restaurants. Van al deze gelegenheden bevindt de helft zich in het centrum van de stad. Van de Groninger bevolking van 18 jaar en ouder bezoekt 72% wel eens een café.

Er zijn in Groningen 13 hotels en een jeugdhotel. Samen met de opleidingscentra met overnachtingsmogelijkheid en bed en breakfast door particulieren hebben deze ruim 220.000 overnachtingen per jaar. Dit aantal is de afgelopen jaren toegenomen.

Meer vierkante meters terras uitgegeven

In 2004 is het aantal meters terras bij horecagelegenheden, zowel in als buiten het centrum, fors gestegen. Dit komt omdat er extra terrassen zijn uitgegeven en omdat ook de terrassen bij sportverenigingen sinds 2004 mee zijn genomen.

Toename in aantal toeristische overnachtingen

Het aantal toeristische overnachtingen binnen de gemeente stijgt. In totaal waren er in 2004 bij hotels 223.800 toeristische overnachtingen, in 2001 was dat aantal nog 207.300.

Voor al het aantal pleziervaartuigen dat de gemeente bezoekt en het aantal overnachtingen op campings neemt toe. Sinds 2001 is er 30% stijging van 22.570 overnachtingen in 2001 tot 29.760 in 2004.

Van de Groningers sport 41% nooit

Er is een groot verschil in mate van sportbeoefening van de stadgers. Van de bevolking van 18 jaar en ouder sport 37% meerdere keren per week, terwijl 41% nooit sport.

Van de stadgers bezoekt 65% nooit een sportwedstrijd terwijl een klein percentage, 2%, enkele malen per week een sportwedstrijd bezoekt.

Bezoek aan topsportwedstrijden

De meeste bezoekers trekken de thuiswedstrijden van FC Groningen, jaarlijks ruim 200.000.

De grote toename van het bezoek aan de basketballers van de MPC Capitals, van 14.200 bezoekers in het seizoen 2002-2003 naar 56.500 het seizoen 2003-2004 heeft zich in het seizoen 2004-2005 doorgezet naar 64.350.

Inhoud

10.1.1	De openbare bibliotheek Groningen.....	116
10.1.2	De universiteitsbibliotheek.....	116
10.2	Rijks- en gemeentemonumenten	116
10.3	Cursisten van de stedelijke muziekschool naar soort activiteit	116
10.2.a	Rijksmonumenten per 1.000 inwoners van een aantal gemeenten, 2004	117
10.3.a	Leerlingen stedelijke muziekschool naar leeftijd, seizoen 2004	117
10.4	Bezoekers van Groninger attracties	118
10.5	Bezoekers van theaters en podia.....	118
10.5.a	Percentage van de bevolking van 18 jaar en ouder dat musea en/of theaters bezoekt.....	119
10.5.b	Verkochte kaarten voor het openluchtfestival Noorderzon	119
10.6	Filmbezoek	120
10.7.1	Horeca, het centrum vergeleken met de totale gemeente	120
10.7.2	Bedden en overnachtingen van logiesverstrekkende bedrijven.....	120
10.7.3	Plaatsen en overnachtingen op campings, overnachtingen in jachthavens en het bezoek van cruise schepen	120
10.6.a	Bioscoopbezoekers in een aantal gemeenten, de top 15	121
10.7.a	Bevolking van 18 jaar en ouder dat cafe's, disco's of bioscopen bezoekt	121
10.7.b	Vierkante meters terras bij de horeca, centrum en de rest van de gemeente	121
10.8	Sportaccommodaties in de gemeente Groningen.....	122
10.9	Verhuur en ingebruikgeving van gemeentelijke sportaccommodaties	122
10.10	Bezoekers zwembaden	122
10.11	Bezoekers sportcentrum Kardingse	122
10.12.1	Sportverenigingen gevestigd in de gemeente Groningen naar tak van sport.....	123
10.12.2	Bezoek aan topsportwedstrijden	123
10.12.a	Sportbeoefening en bezoek aan sportwedstrijden van inwoners van 18 jaar en ouder	123

10 CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

10.1.1 De openbare bibliotheek Groningen

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
aantal leden ¹⁾						
jeugd	21.000	20.000	19.850	19.200	19.200	19.700
volwassen	36.100	36.300	35.750	34.800	34.350	33.600
totaal	57.100	56.300	55.600	53.990	53.550	53.300
aantal uitleningen	1.824.000	1.826.500	1.776.600	1.680.500	1.636.650	1.611.200
<i>collectie (aantal banden)</i>	<i>490.700</i>	<i>485.800</i>	<i>487.200</i>	<i>452.400</i>	<i>403.800</i>	<i>376.800</i>
<i>digitaal raadpleegbare delen</i>					<i>430</i>	<i>434</i>

Bron: Openbare Bibliotheek

1) inclusief de leden die niet in de gemeente wonen

10.1.2 De universiteitsbibliotheek

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
aantal uitleningen	172.000	163.700	171.800	171.200	180.100	175.600
aantal uitleningen facultaire bibliotheken	137.100	130.400	126.000	128.300	132.100	127.400
totaal aantal uitleningen	309.100	294.100	297.800	299.500	312.200	303.000
<i>collectie (aantal delen) ¹⁾</i>	<i>2.816.600</i>	<i>2.880.900</i>	<i>2.948.200</i>	<i>3.014.000</i>	<i>3.075.100</i>	<i>3.124.200</i>
<i>digitaal raadpleegbare delen</i>	<i>1.000</i>	<i>7.000</i>	<i>11.000</i>	<i>12.000</i>	<i>15.000</i>	<i>17.000</i>

Bron: Universiteitsbibliotheek

1) collectie centrale universiteitsbibliotheek en facultaire bibliotheken

10.2 Rijks- en gemeentemonumenten

	1994	2003	2004
rijksmonumenten ¹⁾	347	636	636
gemeentemonumenten	139	139	214
beschermde stadsgezichten (rijk)	.	.	8
gebieden met bijzondere waarde (gemeente)	.	.	12
totaal monumenten	486	775	850

Bron: ROEZ

1) Er zijn 347 monumenten van voor 1850; eind 1994 zijn van rijkswege 289 objecten uit de periode 1850-1940 toegevoegd als rijksmonument

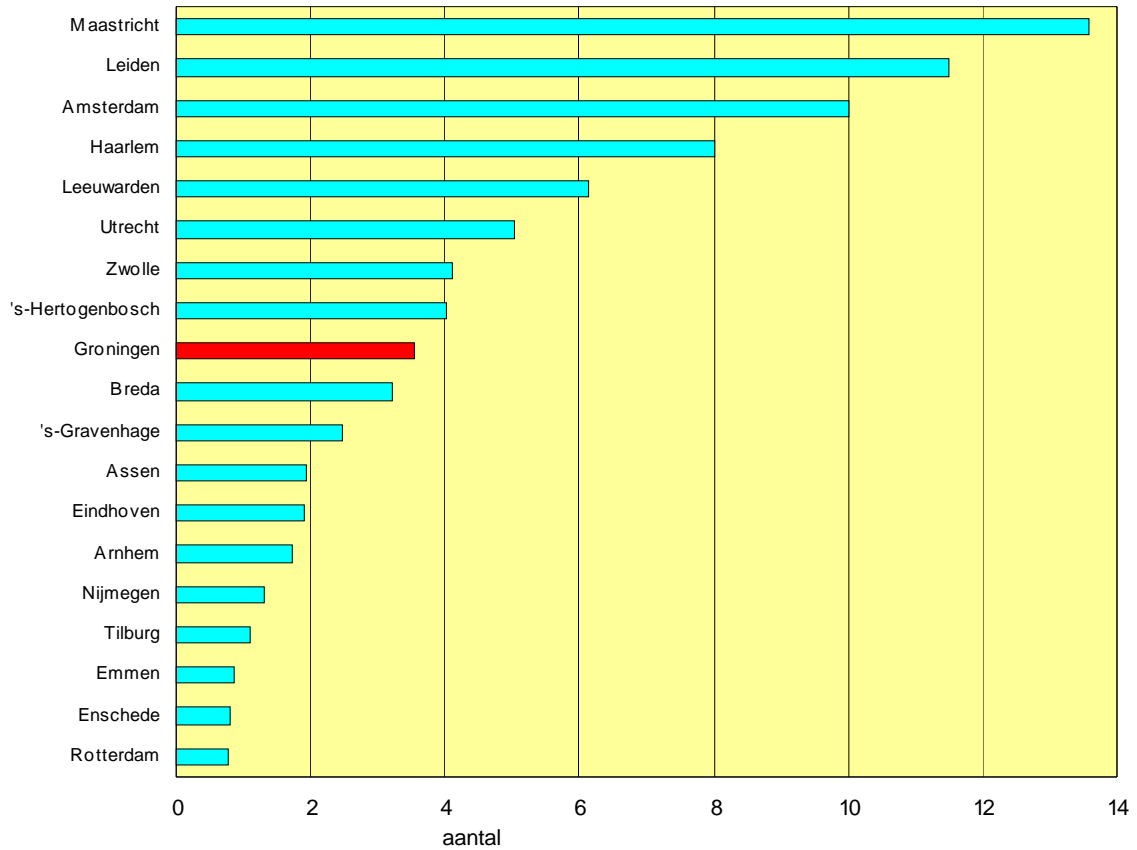
10.3 Cursisten van de stedelijke muziekschool naar soort activiteit

soort muziekactiviteit	2000	2001	2002	2003	2004
ensembles en orkesten	212	391	304	387	342
kindercursussen	323	363	290	337	297
overige cursussen	241	104	61	31	14
kortlopende activiteiten	381	320	319	299	253
instrumentaal/vocaal	1.217	1.439	1.294	1.233	1.224
dans	96	77	90	90	105
totaal	2.470	2.694	2.358	2.377	2.235
leerlingen via vensterscholen ¹⁾	2.246	4.510	2.555	3.000	3.045

Bron: Stedelijke Muziekschool

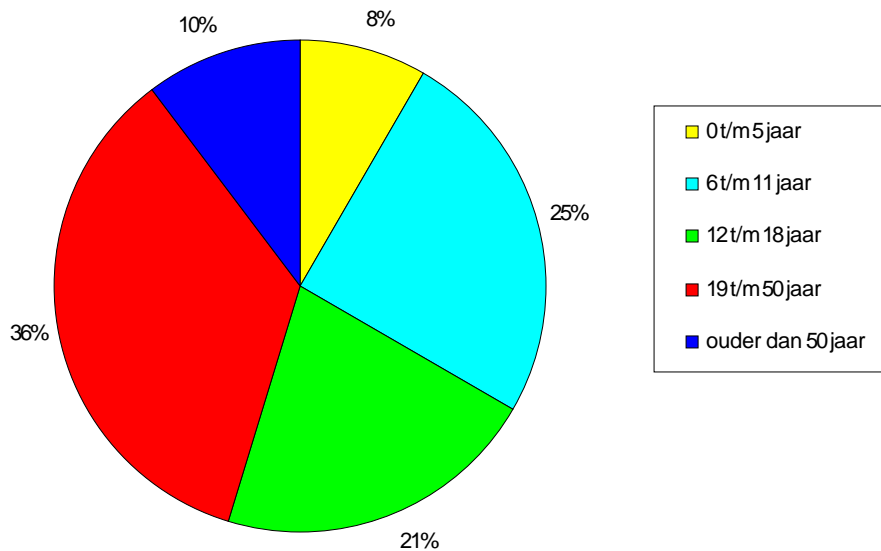
1) Het hoge aantal vensterschoolleerlingen in 2001 wordt verklaard door demonstratielessen die dat jaar op basisscholen georganiseerd zijn.

10.2.a Rijksmonumenten per 1.000 inwoners van een aantal gemeenten, 2004

Bron: NCM

10.3.a Leerlingen stedelijke muziekschool naar leeftijd, seizoen 2004

Bron: Stedelijke Muziekschool

10 CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

10.4 Bezoekers van Groninger attracties

	2000	2001	2002	2003	2004
Groninger Museum	220.000	201.000	345.000	235.000	219.500
Grafisch Museum	7.450	7.000	6.800	6.600	7.700
Volkenkundig Museum	9.500	9.000	6.050	gesloten	
Scheepvaart/Niemeyers tabaksmuseum	20.000	16.900	20.500	17.100	16.900
Natuurmuseum	24.850	23.500	21.250	22.200	17.700
Universiteitsmuseum	1.450	470	1.000	¹⁾	7.700
Anatomisch Museum	4.200	4.100	2.700	gesloten	
Nederlands Stripmuseum					36.000
totaal musea	287.450	261.970	403.300	280.900	305.500
Casino	323.900	355.400	344.900	337.100	339.500
Martinitoren	33.268	40.000	40.300	33.100	38.300
Rondvaartboot	64.000	64.000	64.000	66.000	67.000
Kinderboerderij Stadspark	100.000	100.000	100.000	100.000	120.000
Wegafarm recreatiepark Kardinge	20.000	40.000	60.000	75.000	80.000

Bron: Marketing Groningen

1) Wegens verbouwing geen betrouwbare bezoeksantallen

10.5 Bezoekers van theaters en podia

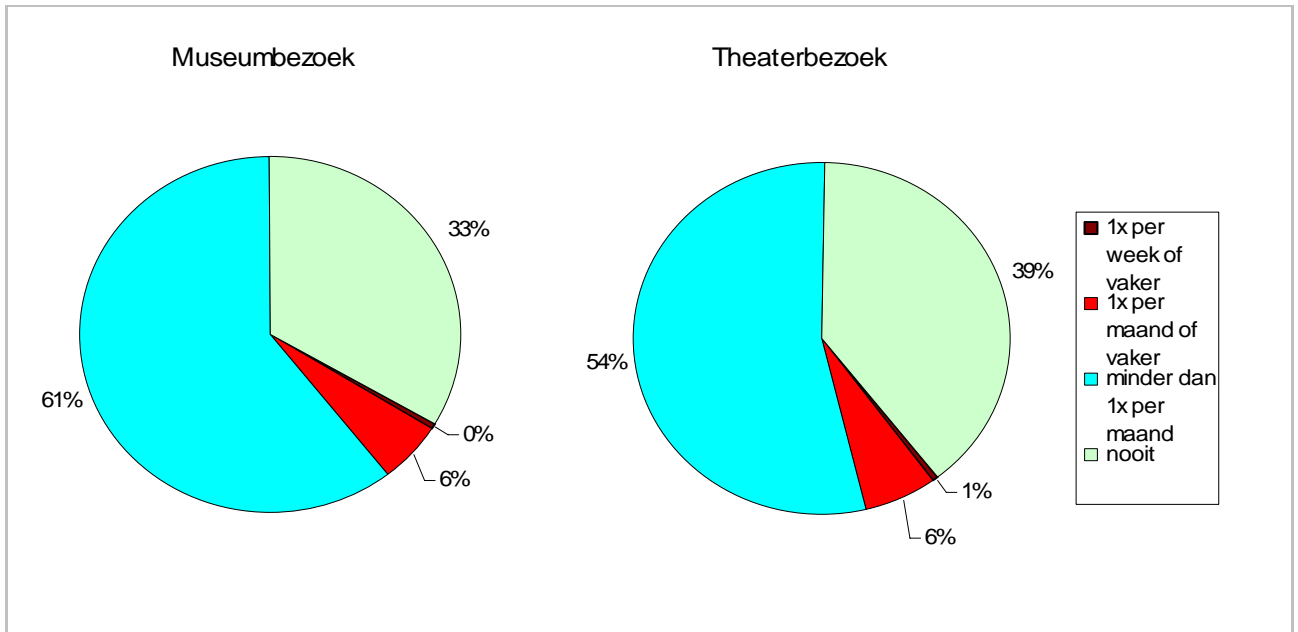
einde seizoen/jaar	2000	2001	2002	2003	2004	index 2004 2000=100
bezoekers						
Stadsschouwburg/Kruithuis/ Oosterpoort	311.200	298.000	291.000	274.200	341.600	109,8
<i>o.a. theater/cabaret/entertainment</i>	108.100	106.100	113.400	97.900	128.700	119,1
<i>o.a. muziek</i>	175.900	156.800	151.400	152.200	178.600	101,5
Martiniplaza, muziek en theater	64.000	98.000	116.300	150.100	112.200	175,3
Grand Theatre	17.200	16.200	14.100	16.900	16.200	94,2
Usva-theater (excl film)	6.300	4.100	4.700	6.500	5.100	81,0
Universiteitstheater	7.000	9.300	5.700	6.600	5.800	82,9
Prinsentheater	4.900	5.500	7.600	7.500	7.000	142,9
Machinefabriek	7.300	4.300	6.800	7.700	7.100	97,3
Theater Benjamin (jeugd)	3.600	3.600	3.600	3.600	opgeheven	
De Citadel (jeugd) ¹⁾	2.800	10.100	3.300	900	1.300	.
Poppodium Vera	20.200	26.200	23.900	26.800	27.300	135,1
Simplon, muziek ²⁾	.	.	20.600	33.000	35.000	.
totaal bezoekers kunst en cultuur	444.500	475.300	497.600	532.900	557.300	125,4
voorstellingen/evenementen						
Stadsschouwburg/Kruithuis/Oosterp oort	743	760	751	740	881	118,6
<i>o.a. theater/cabaret/entertainment</i>	334	356	376	343	393	117,7
<i>o.a. muziek</i>	312	295	300	330	393	126,0
Martiniplaza, muziek en theater	32	49	36	83	86	268,8
Grand Theatre	287	168	151	179	170	59,2
Usva-theater (excl. film)	121	87	99	110	102	84,3
Universiteitstheater	114	140	106	117	89	78,1
Prinsentheater	86	104	133	143	126	146,5
Machinefabriek	99	65	45	91	63	63,6
Theater Benjamin (jeugd)	40	40	40	40	opgeheven	
De Citadel (jeugd)	55	65	87	.	.	.
Poppodium Vera	181	221	208	224	263	145,3
Simplon, muziek ²⁾	.	.	127	195	.	.

Bron: OCSW, Theaters en podia

1) de Citadel vanaf 2003 alleen in theater Groningen, 2) Simplon na verbouwing open vanaf eind maart 2002

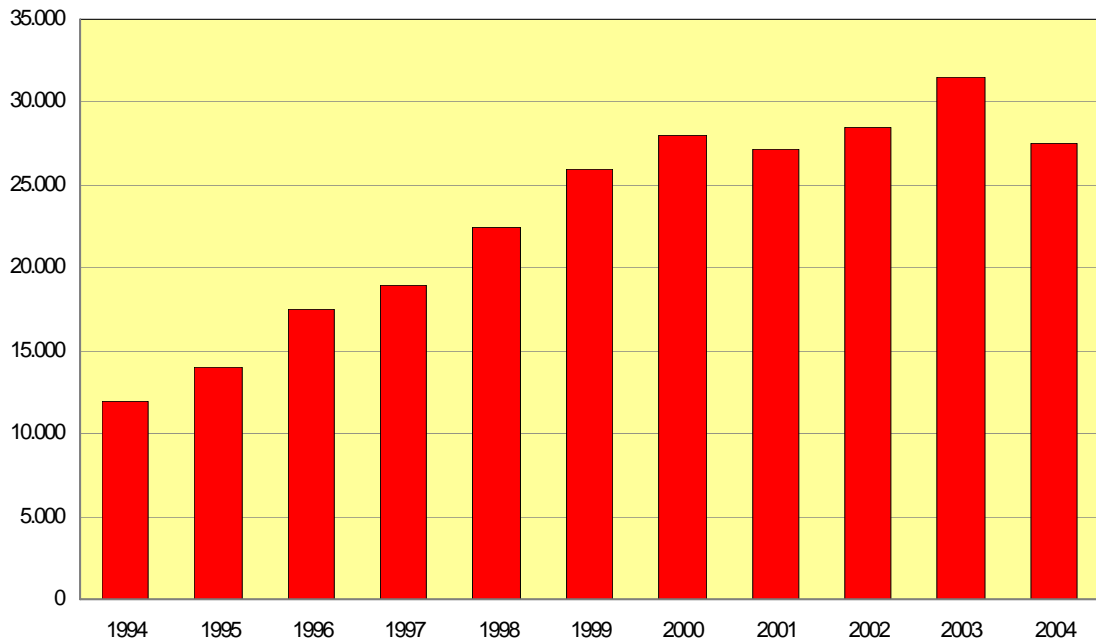
10 CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

10.5.a Percentage van de bevolking van 18 jaar en ouder dat musea en/of theaters bezoekt

Bron: SOZAWE(L&V)

10.5.b Verkochte kaarten voor het openluchtfestival Noorderzon

Bron: Noorderzon

10 CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

10.6 Filmbezoek

	2000	2001	2002	2003	2004
bioscopen					
aantal bezoekers	795.000	868.000	858.000	891.000	778.000
aantal bioscopen/filmzalen	3/16	3/16	3/16	3/16	3/16
aantal stoelen	2.917	2.917	2.917	2.917	2.917
filmhuizen					
aantal bezoekers	4.420	5.880	6.050	6.910	5.550
aantal filmhuizen	4	4	3	3	3

Bron: NVB, Filmhuizen

10.7.1 Horeca, het centrum vergeleken met de totale gemeente

horeca gelegenheden	2002		2004		percentage in het centrum
	gemeente	w.v. centrum 1)	gemeente	w.v. centrum	
hotels/pensions	13	9	14	9	64
restaurants	140	96	137	91	66
cafetaria's/lunchrooms	175	66	181	64	35
café's/bars/disco's	209	141	208	140	67
kantines en catering	86	7	101	11	11
totaal	623	319	641	315	49

Bron: DIA(Vestigingenregister)

1) het centrum omvat de postcodegebieden 9711 en 9712

10.7.2 Bedden en overnachtingen van logiesverstrekkende bedrijven

omschrijving	2001	2002	2003	2004
hotels				
aantal hotels	13	13	13	13
aantal bedden per 1-1	1.156	1.368	1.414	1.414
overnachtingen hotels	189.800	193.500	197.900	201.700
overnachtingen jongerenhotel	12.000	13.500	13.300	13.300
overnachtingen overige logiesverstrekkende bedrijven				
opleidingscentra met hotelfaciliteit	3.900	6.400	8.500	7.600
bed & ontbijt particulier	1.600	1.200	1.200	1.200
totaal overnachtingen	207.300	214.600	220.900	223.800

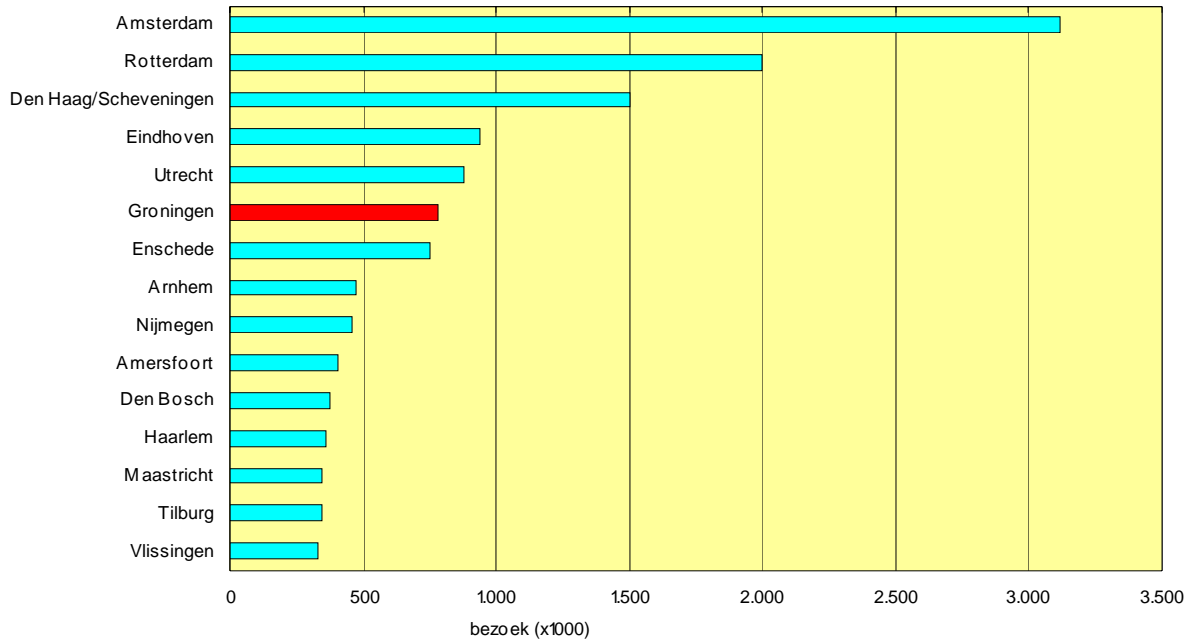
Bron: Marketing Groningen, DIA

10.7.3 Plaatsen en overnachtingen op campings, overnachtingen in jachthavens en het bezoek van cruise schepen

omschrijving	2001	2002	2003	2004
camping Stadspark				
toeristische plaatsen	190	190	190	190
overnachtingen toeristische plaatsen	10.780	11.900	14.760	15.210
camping Engelbert				
vaste plaatsen (inclusief huisjes)	69	69	69	69
toeristische plaatsen	42	42	42	42
overnachtingen toeristische plaatsen	750	670	1.230	1.400
totaal aantal overnachtingen op campings	11.530	12.570	15.990	16.610
jachthavens				
aantal nachten personen pleziervaartuigen	11.040	11.780	11.520	13.150
aantal bezoeken linecruisers	30	37	19	20

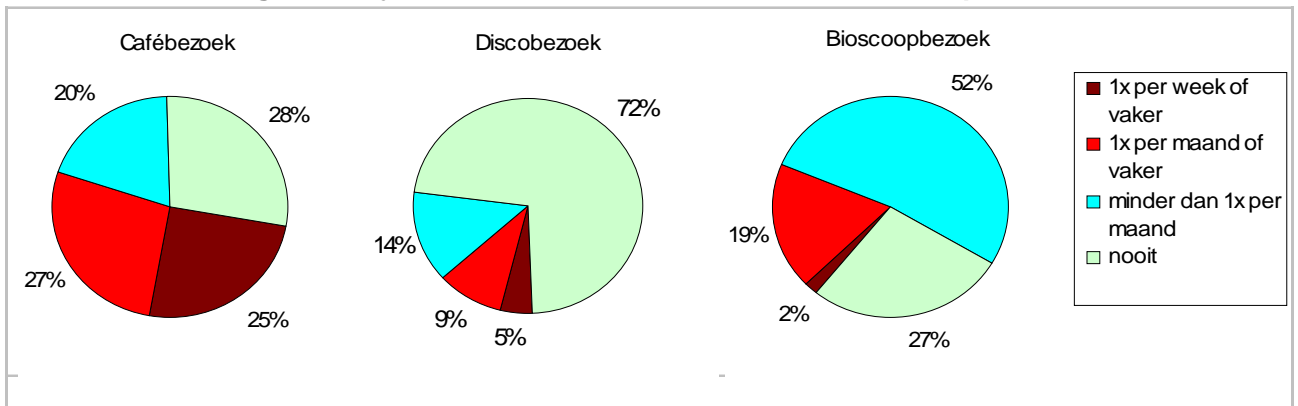
Bronnen: Havenkantoor, jachthavens, campings, DIA

10.6.a Bioscoopbezoekers in een aantal gemeenten, de top 15

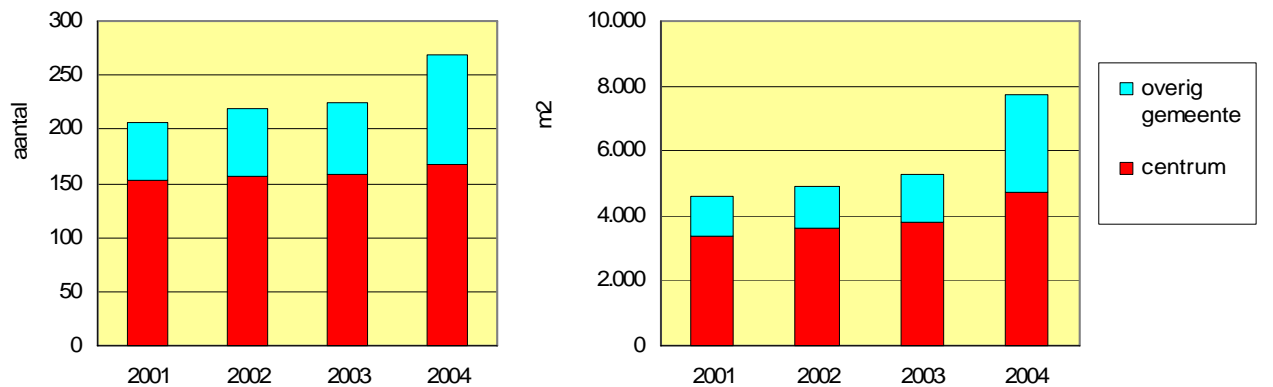
Bron: NVB

10.7.a Bevolking van 18 jaar en ouder dat cafe's, disco's of bioscopen bezoekt

Bron: SOZAWE(L&V)

10.7.b Vierkante meters terras bij de horeca, centrum en de rest van de gemeente

Bron: ROEZ

10 CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

10.8 Sportaccommodaties in de gemeente Groningen

	2000	2001	2002	2003	2004		
					gemeentelij k	particulier	totaal
openlucht							
sportparken	20	20	20	19	19	1	20
sportvelden	110	113	113	112	101	9	110
tennisparken	4	4	4	4	2	2	4
recreatieve tennisbanen	10	10	10	6	10	0	10
overdekt							
sporthallen	10	10	10	10	7	3	10
gymzalen	40	40	40	39	39	0	39

Bron: OCSW

10.9 Verhuur en ingebruikgeving van gemeentelijke sportaccommodaties

	uren in 2003	uren in 2004
sportvelden	36.300	35.400
gymlokalen	68.400	66.330
sporthallen	21.600	23.750
multifunctionele panden	2.500	2.380

Bron: OCSW

10.10 Bezoekers zwembaden

		2002	uren	2003	uren	2004	uren
		bezoekers	verenigingen	bezoekers	verenigingen	bezoekers	verenigingen
gemeentelij k							
<i>overdekt</i>	Kardinge	251.100	1.500	219.100	1.600	229.300	1.700
	de Parrel	103.700	1.600	106.800	1.300	107.900	1.500
	Helperbad	96.500	2.900	96.700	3.000	100.000	2.900
<i>openlucht</i>	Papiermolen	100.600		117.300		91.000	
totaal		551.900	6.000	539.900	5.900	528.200	6.100
particulier							
<i>openlucht</i>	Hoogkerk	39.700		43.800		32.500	
	Engelbert	11.700		22.400		11.400	
totaal		51.400		66.200		43.900	

Bronnen: OCSW, Zwembaden

10.11 Bezoekers sportcentrum Kardinge

	2001	uren	2003	uren	2004	uren
	bezoekers	verenigingen	bezoekers	verenigingen	bezoekers	verenigingen
zwembad	255.600	1.446	219.100	1.635	229.300	1.691
ijsbaan	129.500	2.116	110.500	2.147	109.000	2.160
tennis/squash	37.000		32.400		25.100	
fitness/aerobics	16.000		19.800		20.000	
totaal	438.100	3.562	381.800	3.782	383.400	3.851

Bron: OCSW

10 CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

10.12.1 Sportverenigingen gevestigd in de gemeente Groningen naar tak van sport

	1999	2004		1999	2004		1999	2004
aangepaste sport	19	14	hockey	3	4	sjoelen	4	4
american football	.	1	inline hockey	1	1	snooker/pool	0	2
atletiek	2	2	honk- en softbal	1	1	skiën	1	1
badminton	9	10	jeu de boules	1	2	tafeltennis	12	15
basketbal	6	6	kaatsen	1	1	teleskiën	1	1
biljart	17	17	kanovaren	1	1	tennis	10	8
bob en slee	1	1	kegelen	16	15	triatlon	1	2
boksen	2	3	korfbal	5	5	verdediging	20	24
boogschieten	2	1	modelsport	3	3	voetbal	38	35
bowlen	2	3	motorsport	1	3	volleybal	32	33
bridge	13	19	paarden	3	6	wandelen	3	5
cricket	1	1	parachutespringen	1	0	waterpolo	2	2
dammen	3	4	roeien	3	3	waterskiën	3	2
darten	2	3	rugby	2	2	wielersport	3	4
duiken	5	9	schaatsen	4	6	ijshockey	1	2
frisbeeën	1	2	schaken	10	11	ijsleehochey	1	0
go	1	1	schermen	2	2	zeilen	3	2
gymnastiek	9	10	schieten	7	9	zweefvliegen	2	1
handbal	7	7	shorttrack	0	1	zwemmen	14	12

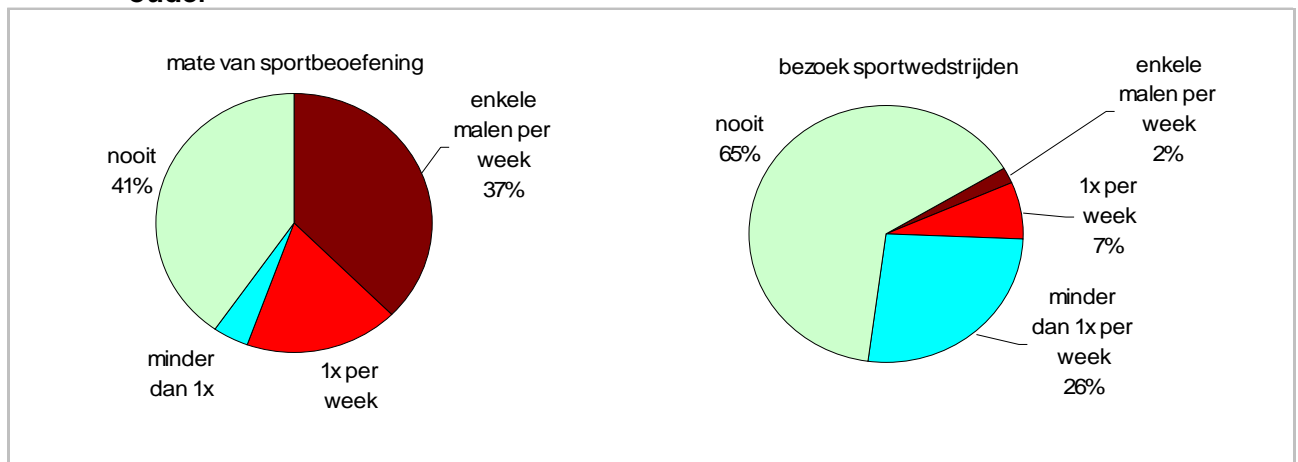
Bron: OCSW

10.12.2 Bezoek aan topsportwedstrijden

		capaciteit	seizoen 2003-2004		seizoen 2004-2005	
		accommodatie	aantal thuisduels	bezoekers	aantal thuisduels	bezoekers
Voetbal	FC Groningen	12.500	17	204.100	17	202.500
Basketbal	MPC Capitals	4.000	26	56.500	22	64.350
	MPC Celeritudo	300	14	2.500	14	2.000
Volleybal	Lycurgus (heren)	1.000	15	9.750	15	10.000
	Donitas (dames)	500	14	2.700	seizoen geen eredivisie	
Korfbal	Nic korfbal	600	15	7.800	15	7.600
IJshockey	Gijs Grizzlies	600	15	4.500	.	.

Bron: Sportverenigingen

10.12.a Sportbeoefening en bezoek aan sportwedstrijden van inwoners van 18 jaar en ouder

Bron: SOZAWE(L&V)

HOOFDSTUK 11

VERKEER EN VERVOER

Recreatievaart door de Groninger diepen, hier de hoek Noorderhaven Reitdiepskade

Aantal auto's per 1.000 inwoners in Groningen lager dan gemiddeld

In Groningen waren er 1 januari 2004 64.149 personenauto's geregistreerd, dit zijn 360 per 1.000 inwoners. Dit is minder dan in Nederland als geheel, waar er 420 auto's per 1.000 inwoners zijn. De groei van het aantal personenauto's is in Groningen iets groter dan in Nederland als geheel.

Binnen de gemeente zijn er grote verschillen per wijk in het aantal auto's per 100 huishoudens. In de binnenstad, bijvoorbeeld, zijn er 31 auto's per 100 huishoudens terwijl dat in de gemeente als geheel 54 per 100 is.

Toename betaalde parkeerplaatsen

Sinds 1999 is er een flinke toename van het aantal plaatsen betaald parkeren. In 1999 waren er een kleine 7.400 bemeerde parkeerplaatsen in de openbare ruimte en 2.750 in parkeergarages. Tot 2005 zijn deze aantallen gegroeid tot ruim 17.000 in de openbare ruimte en 4.225 in parkeergarages. De groei in de openbare ruimte komt door het instellen van betaald parkeren in de wijken rondom het centrum, het 'schilparkeren'. Groei bij de parkeergarages komt door de bouw van garages buiten de binnenstad, de Ossenmarkt, de Westerhaven en aan het begin van de Korreweg.

Gebruik transferia blijft groeien

De transferia zijn voorzieningen waarbij de auto kan worden geparkeerd en vervolgens met de bus naar het centrum kan worden gereden. Transferia maakten de laatste jaren een grote groei door. In 2000 werden er op jaarbasis 835.000 passagiers vervoerd van en naar de transferia. In 2004 was dat aantal 1.148.800, een groei van 38%.

Groningen fietsstad 2002

Groningen doet zijn naam als fietsstad eer aan. Het aantal fietskilometers per inwoner per dag is alleen in Zwolle hoger dan in Groningen. In onze stad wordt per inwoner gemiddeld 3,5 kilometer per dag gefietst. Van het aantal verplaatsingen van Groningers, 3,4 per persoon per dag, gebeurt 1,3 op de fiets. Landelijk is dit 0,8 van de 3,1 verplaatsingen. Het gebruik van de bewaakte gemeentelijke fietsenstallingen is het afgelopen jaar afgenomen. Het afschaffen van stadspas korting is een oorzaak hiervan.

Buspassagiers

Van zowel de stad- als de streeklijnen zijn aantallen passagiers opgenomen. De streeklijnen hebben een telpunt net buiten de stadsgrenzen, de stadlijnen net binnen de binnenstadsgrenzen. Voor een deel fungeren de streeklijnen binnen de stad ook als stadsvervoer. Aan de tabellen is goed het verschil in aantal passagiers tussen de diverse OV trajecten af te lezen. Ook wijzigingen in routes weerspiegelen zich in de tabel.

Grote verschillen in tevredenheid over het openbaar vervoer per wijk

Van de stadspassagiers is bijna 80% tevreden over het openbaar vervoer. Er bestaan echter grote verschillen in de tevredenheid tussen de wijken. Wijken waar de waardering in 2000 het hoogst was

scoorden in 2004 nog hoger. In de Korrewegwijk is de tevredenheid het grootst, 86% van de inwoners is tevreden. Wijken die in 2000 slecht scoorden, scoorden in 2004 ook slecht. Voorbeelden zijn Nieuw oost (o.a. Ulgersmaborg en de Hunze) en de wijk Nieuw west (de Held en omgeving). In Hoogkerk/ Oosterhogebrug en de Meerdorpen is de tevredenheid gestegen van 44% in 2000 naar 61% in 2004.

De verschillen in tevredenheid komen vooral door een verschil in de aanwezigheid van buslijnen en bijbehorende frequenties.

Luchtvaart: wisselingen in aantal passagiers

Groningen airport Eelde kent een sterke fluctuatie van het aantal passagiersbewegingen. Vooral de veranderingen in de lijndiensten zijn hierop van grote invloed. In 2004 maakten 155.000 passagiers gebruik van het vliegveld. Het aantal vliegbewegingen is de afgelopen jaren gedaald. Dit kwam vooral door een afname van het aantal les en oefenvluchten.

Autoverkeer blijft toenemen

De ringwegen in de stad krijgen elk jaar meer verkeer te verwerken. Ten opzichte van 1995 is het verkeer toegenomen met 10%. Het drukste traject is de Zuidelijke ringweg met 80.100 auto's op een gemiddelde werkdag.

Scheepvaart binnen de gemeente neemt toe

In de gemeente Groningen zijn voor het scheepvaartverkeer een viertal telpunten. Het drukste telpunt is de Oostersluis in het Van Starckenborghkanaal. Daar kwamen in 2004 23.752 schepen langs, waarvan 15.313 beroepsvaart en 8.439 recreatievaart. Dit is na een afname in 2002 en 2003 weer een toename.

In de Dorkwerdersluis in het Reitdiep is het beeld heel anders, van de 4.895 scheepvaartpassages is het merendeel (4.719) recreatievaart.

Inhoud

11.1.1	Geregistreerde motorvoertuigen in de gemeente Groningen op 1 januari	128
11.1.2	Gemiddeld aantal auto's per 100 huishoudens in het centrum, de hele gemeen-te en Nederland	128
11.2	Parkeercapaciteit per 1 januari.....	128
11.1a	Personenauto's per 1.000 inwoners, Groningen vergeleken	129
11.2.a	Waardering van ondernemers voor parkeermogelijkheden in de binnenstad, Groningen vergeleken	129
11.3	Vervoerde passagiers van en naar het transferium en de P+R lokaties (citybus)	130
11.4	Bewaakte rijwielstallingen en aantallen gestalde rijwielen	130
11.3.a	Waardering van ondernemers voor bereikbaarheid van de stad per auto, Groningen vergeleken	131
11.4.a	Gemiddelde afgelegde fietsafstand in kilometers per persoon per dag, Groningen vergeleken, 2002-2003.....	131
11.5.1	Aantal busreizigers stadslijnen op een gemiddelde werkdag	132
11.5.2	Aantal busreizigers per traject op een gemiddelde werkdag	132
11.6	Aantal in- en uitstappers op de NS-stations op een gemiddelde werkdag	132
11.7	Meerjarenoverzicht Groningen Airport Eelde	132
11.5.a	Percentage inwoners dat tevreden is over het openbaar vervoer in de wijk	133
11.5.b	Waardering van ondernemers voor bereikbaarheid van de stad per openbaar vervoer, Groningen vergeleken	133
11.8.1	Verkeersintensiteit op het binnenstads- en het agglomeratiecordon op een gemiddelde werkdag	134
11.8.2	Verkeersintensiteit op de ringwegen op een gemiddelde werkdag.....	134
11.9	Woninggebonden en zakelijke verplaatsingen naar aantal personen op een gemiddelde werkdag van en naar de stad, 1997	134
11.8.a	Indexcijfers van de verkeersintensiteit, Groningen vergeleken.....	135
11.8.b	Gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag naar vervoermiddel, Groningen en Nederland, 2003	135
11.8.c	Gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag naar motief, Groningen en Nederland, 2003	135
11.10.1	Scheepvaartpassages beroepsvaart, telpunten gemeente Groningen.....	136
11.10.2	Scheepvaartpassages recreatievaart, telpunten gemeente Groningen.....	136
11.10.3	Scheepvaartpassages beroepsvaart en lading (tonnage) door de Oostersluis	136
11.10.4	Containervervoer van en naar Groningen door de Gaarkeukensluis en de zeesluizen Farmsum.....	136
11.10.a	Telpunten beroeps- en recreatievaart	137
11.10.b	Beroeps- en recreatievaart, passages op de telpunten binnen de gemeente	137

11 VERKEER EN VERVOER

11.1.1 Geregistreerde motorvoertuigen in de gemeente Groningen op 1 januari

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	index 2004 1999=10 0
personenauto's	52.708	56.038	58.933	61.196	63.311	64.149	121,7
bedrijfsauto's							
bestelauto's	6.107	6.758	7.605	8.492	9.225	9.600	157,2
vrachtauto's	640	573	510	499	505	495	77,3
trekkers	235	234	246	266	307	304	129,4
speciale voertuigen	312	352	392	425	467	510	163,5
bussen	318	315	248	68	69	74	23,3
totaal bedrijfsauto's	7.612	8.232	9.001	9.750	10.573	10.983	144,3
motoren	3.064	3.161	3.269	3.467	3.754	3.985	130,1
totaal motorvoertuigen	63.384	67.431	71.203	74.413	77.638	79.117	124,8

Bron: CBS

11.1.2 Gemiddeld aantal auto's per 100 huishoudens in het centrum, de hele gemeente en Nederland

	1999	2001	2004
centrum ¹⁾	29	31	31
gemeente Groningen	48	52	54
Nederland	79	82	85

Bron: Expérian

1) Het centrum omvat de postcodegebieden 9711 en 9712

11.2 Parkeercapaciteit per 1 januari

	2001	2002	2003	2004	2005	2005
openbare ruimte (bemeterde plaatsen)						vergunninghouders
binnenstad	900	940	940	940	910	1.328
eerste ring ¹⁾	9.930	9.930	12.800	12.800	15.000	13.252
tweede ring ²⁾	1.125	1.125	1.125	1.125	1.125	0
totaal openbare ruimte	11.955	11.995	14.865	14.865	17.035	14.580
parkeergarages						
binnenstad	1.695	1.695	1.695	1.695	1.695	
nabij binnenstad ³⁾	450	1.630	1.930	1.930	1.930	
totaal in en nabij centrum	2.145	3.325	3.625	3.625	3.625	
bij Martiniplaza	600	600	600	600	600	
parkeergarages totaal aantal	10	12	13	13	13	
parkeergarages totaal capaciteit	2.745	3.925	4.225	4.225	4.225	
parkeerlocaties (P+R, gedeeltelijk betaald)	1.450	1.450	1.450	1.450	1.450	
parkeerlocaties transferia (gratis)	1.000	1.000	1.000	1.000	1.500	
totaal openbare parkeerplaatsen	17.150	18.370	21.540	21.540	24.210	

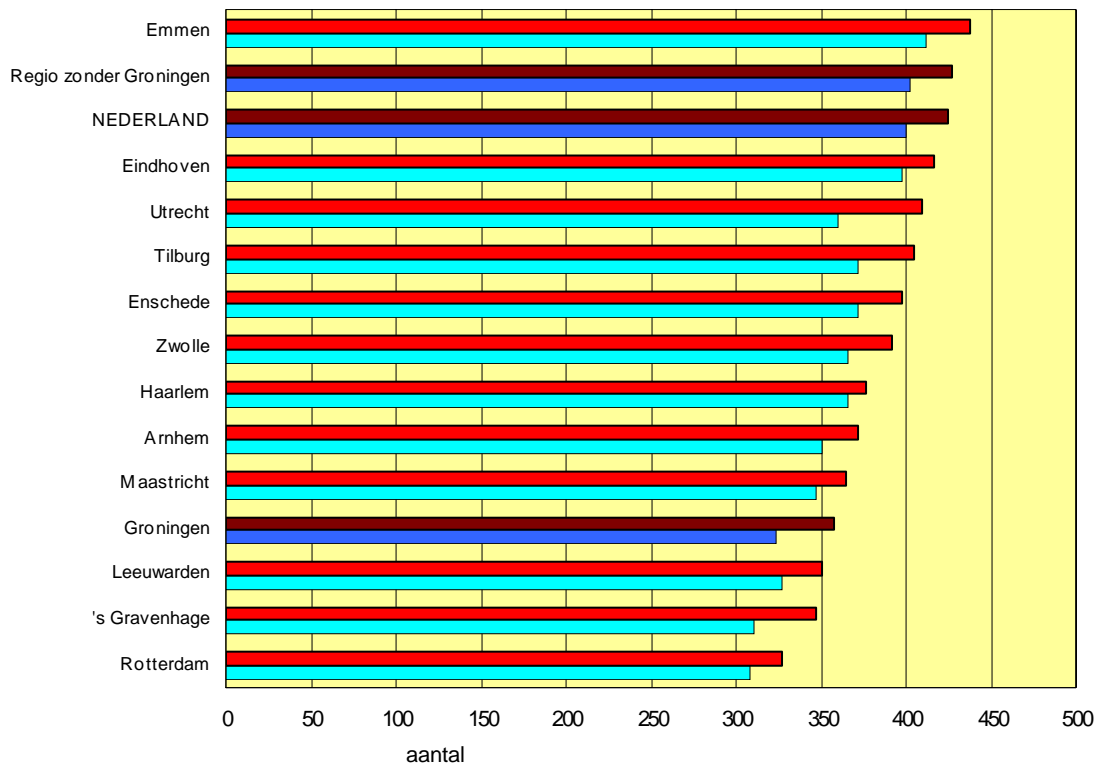
Bron: ROEZ

1) Eerste ring: de wijken rondom de binnenstad waar buurtparkeren is ingevoerd

2) Tweede ring: overige gebieden buiten het centrum

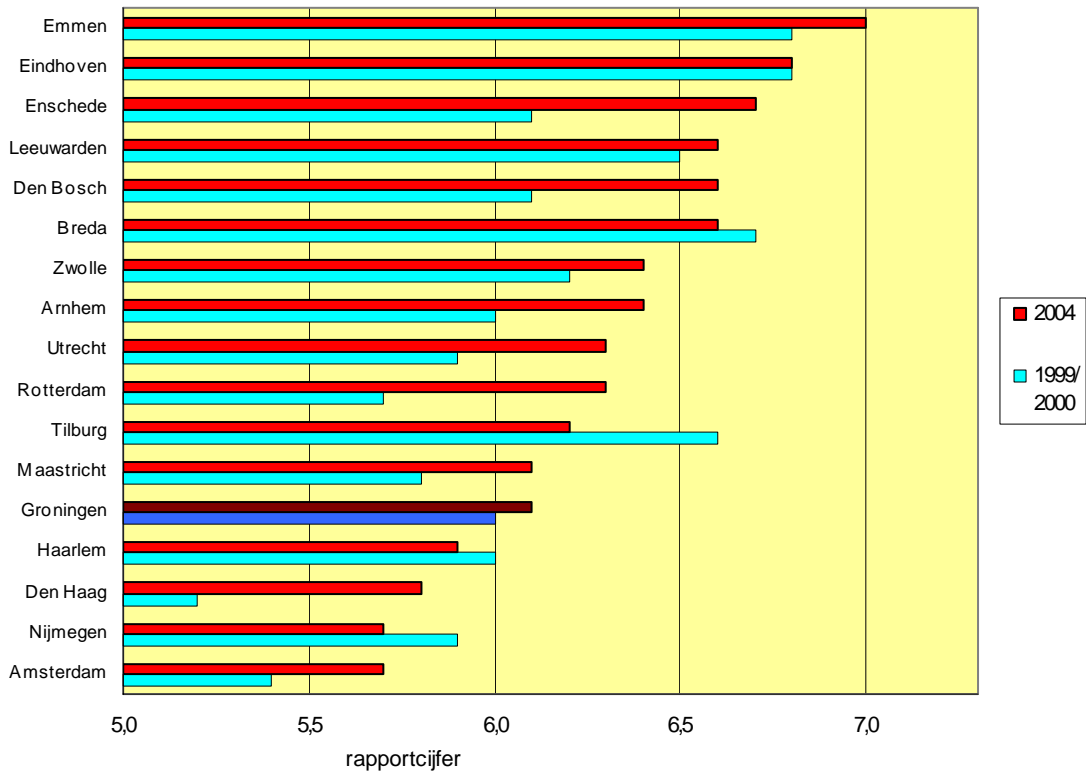
3) Zonder parkeergarage UMCG

11.1a Personenauto's per 1.000 inwoners, Groningen vergeleken

Bron: CBS

11.2.a Waardering van ondernemers voor parkeermogelijkheden in de binnenstad, Groningen vergeleken

Bron: RvB

11 VERKEER EN VERVOER

11.3 Vervoerde passagiers van en naar het transferium en de P+R lokaties (citybus)

lokatie	2000	2001	2002	2003	2004
Sontweg	485.000	575.000	647.500	649.600	677.500
Peizerweg	72.000	75.000	71.800	60.600	54.100
Zaanstraat	123.000	185.000	172.400	184.400	195.600
Kardinge	155.000	195.000	212.500	213.200	221.500
totaal	835.000	1.030.000	1.104.200	1.107.800	1.148.800

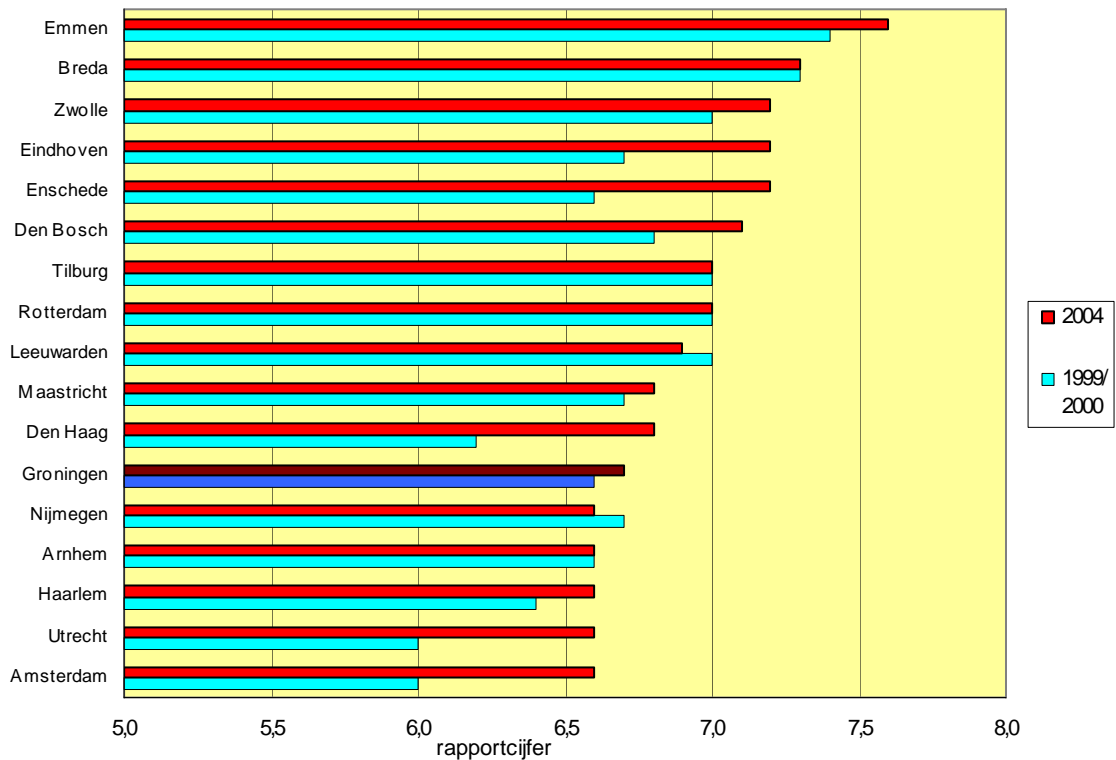
Bron: Arriva

11.4 Bewaakte rijwielstallingen en aantallen gestalde rijwielen

	2000	2001	2002	2003	2004
plaatsen					
gemeentelijke stallingen					
aantal stallingen	27	30	31	31	31
w.v. mobiele stallingen	3	5	5	5	4
aantal plaatsen	16.600	19.000	20.000	20.500	20.500
w.v. in mobiele stallingen	1.500	2.000	2.000	2.500	2.500
stalling station					
aantal plaatsen	2.800	2.700	2.700	2.700	2.700
aantal gestalde fietsen en bromfietsen					
gemeentelijke stallingen					
aantal jaarabbonementen	13.200	14.900	16.500	17.000	17.000
gebruik door abbonementhouders	1.555.000	1.625.600	1.872.000	1.872.400	.
fietsen	202.000	200.100	175.900	176.400	102.300
bromfietsen	12.700	13.200	11.100	10.900	8.700
totaal gemeentelijke stallingen	1.769.700	1.839.000	2.059.000	2.059.700	.
stalling hoofdstation					
fietsen					
dagstalling	200.000	180.000	160.000	140.000	160.000
weekkaarten	2.600	2.400	2.200	2.000	2.400
maandkaarten	7.230	7.000	6.000	5.000	5.000
jaarkaarten	1.000	700	600	500	500
bromfietsen, motoren					
dagstalling	4.000	3.500	3.000	2.000	1.500
weekkaarten	100	95	85	80	-
maandkaarten	90	80	70	-	-
jaarkaarten	8	6	3	3	2

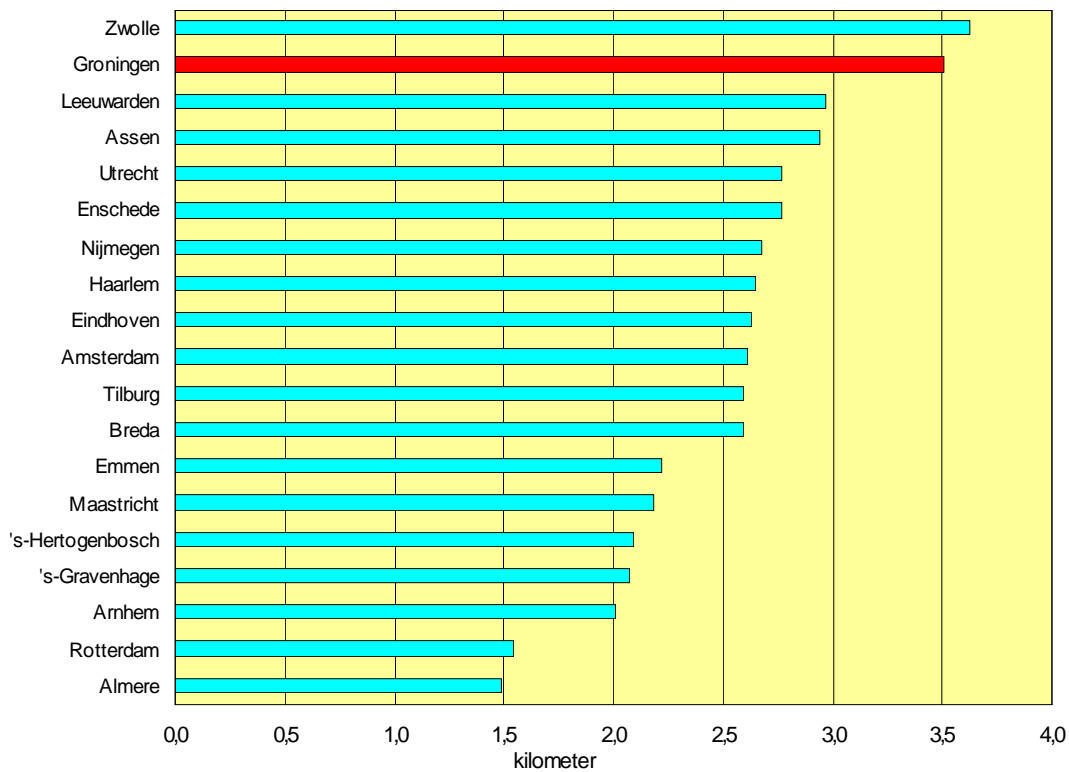
Bronnen: SWP, Stationsstalling

11.3.a Waardering van ondernemers voor bereikbaarheid van de stad per auto, Groningen vergeleken

Bron: RvB

11.4.a Gemiddelde afgelegde fietsafstand in kilometers per persoon per dag, Groningen vergeleken, 2002-2003

Bron: CBS

11 VERKEER EN VERVOER

11.5.1 Aantal busreizigers stadlijnen op een gemiddelde werkdag

richting	2003	2004	richting	2003	2004
Korrewegwijk	3.126	2.838	Vinkhuizen	4.897	4.148
Oosterpark	780	707	Vinkhuizen-Oosterpark	1.591	907
Lewenborg	6.424	5.735	Hoogkerk	1.828	1.701
Beijum	5.957	5.287	Hoornse meer	4.378	4.034
Selwerd (lijn 5)	502	951	De Wijert	3.054	3.222
Zernike	12.053	11.384	Coendersborg	788	813

Bron: Arriva

11.5.2 Aantal busreizigers per traject op een gemiddelde werkdag

traject naar/ van Groningen	2000	2001	2002	2003	2004
Heerenveen (+Q-liner Lelystad)	1.824	1.999	2.133	2.229	2.248
Drachten	2.468	2.608	2.640	2.647	2.766
Leek/Marum	2.786	2.849	2.771	2.874	2.926
Roden	2.677	2.749	2.759	2.806	2.896
Eelde	1.337	1.206	1.149	1.221	1.431
Haren	3.868	4.519	4.315	3.458	3.439
A28 Assen	1.610	1.789	1.947	2.395	2.288
Zuidlaren/Gieten/Emmen	3.763	3.432	3.500	3.549	3.599
Stadskanaal/Emmen	1.618	1.401	1.338	1.397	1.476
Hoogezand/Veendam	4.389	3.829	3.672	3.564	3.653
Winschoten	1.342	1.017	999	867	531
Slochteren	1.665	1.761	1.633	1.547	1.618
Delfzijl/Ten Boer	2.545	2.768	2.481	2.143	2.215
Bedum	2.110	2.227	2.068	1.951	2.034
Winsum	1.472	1.617	1.397	1.478	1.472
Zuidhorn	2.794	2.737	2.155	2.155	2.391
totaal	38.268	38.508	36.957	36.281	36.983

Bron: Arriva

11.6 Aantal in- en uitstappers op de NS-stations op een gemiddelde werkdag

	2000	2001	2002	2003	2004
hoofdstation (Groningen Centraal)	27.195	28.026	28.689	29.632	29.617
noorderstation (Groningen-Noord)	2.391	1.841	1.797	1.318	1.769
totaal	29.586	29.867	30.486	30.950	31.386

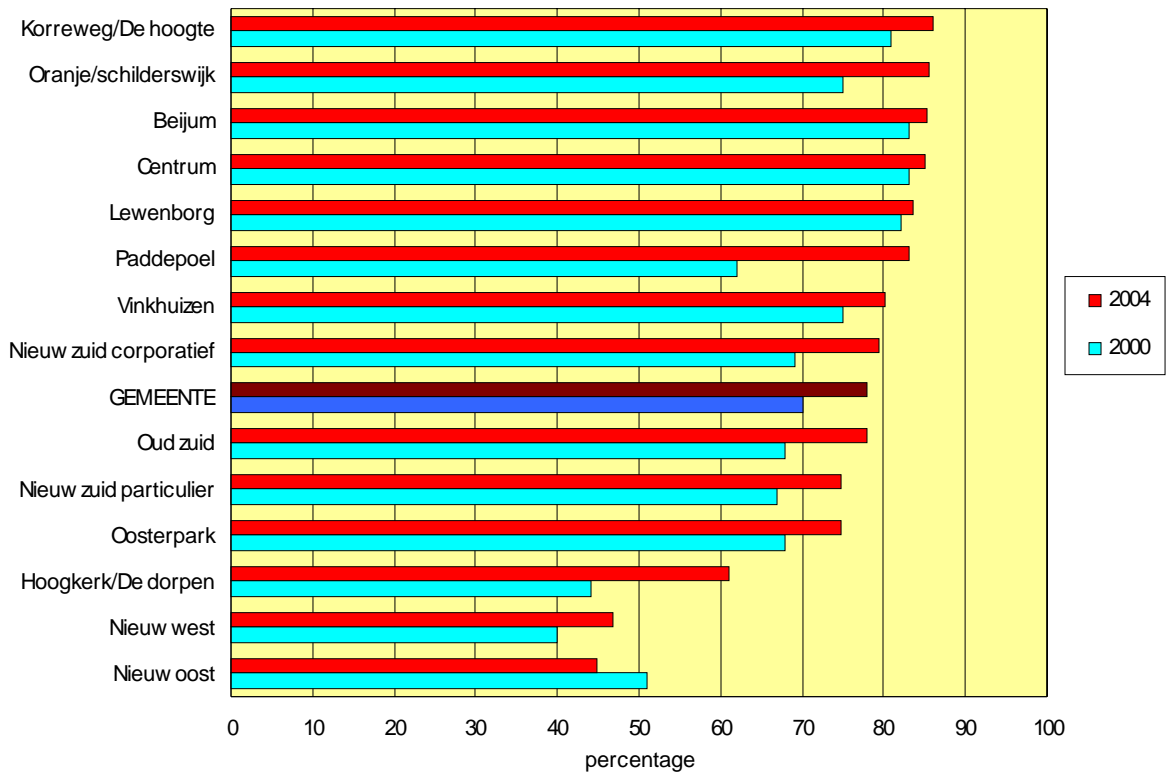
Bronnen: NS, Provincie Groningen

11.7 Meerjarenoverzicht Groningen Airport Eelde

	2000	2001	2002	2003	2004	<i>index 2004 2000=100</i>
vliegbewegingen						
lijndiensten	272	623	929	488	692	254,4
charters	942	960	1.093	1.113	991	105,2
les-/oefenvluchten	39.888	32.256	42.621	36.085	27.175	68,1
overig	27.950	25.662	23.128	17.256	16.347	58,5
totaal	69.052	59.501	67.771	54.942	45.205	65,5
passagiersbewegingen						
lijndiensten totaal	1.200	2.175	3.277	41.849	30.816	2.568,0
charters	104.091	121.307	138.163	128.939	118.963	114,3
overig	7.076	8.673	6.851	7.063	5.755	81,3
totaal	112.367	132.155	148.291	177.851	155.534	138,4
luchtvracht (x 1 ton)	4.500	4.500	4.100	4.200	4.200	93,3

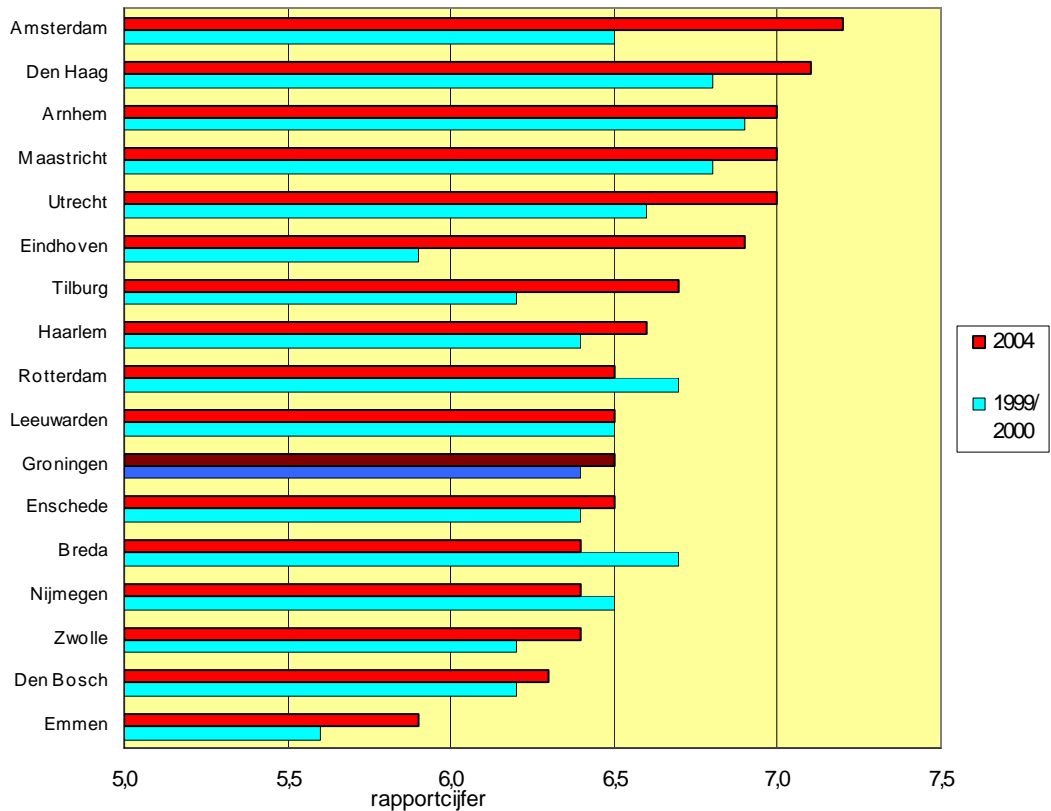
Bron: Groningen Airport Eelde

11.5.a Percentage inwoners dat tevreden is over het openbaar vervoer in de wijk

Bron: SOZAWE(L&V)

11.5.b Waardering van ondernemers voor bereikbaarheid van de stad per openbaar vervoer, Groningen vergeleken

Bron: RvB

11 VERKEER EN VERVOER

11.8.1 Verkeersintensiteit op het binnenstads- en het agglomeratiecordon op een gemiddelde werkdag

cordon	1995	2001	2002	2003	2004	index 2004, 1995=100
agglomeratiecordon ¹⁾						
(brom)fietsverkeer	15.700	14.550	14.250	13.550	14.450	92,0
autoverkeer	214.600	246.900	253.200	255.200	260.700	121,5
totaal	230.300	261.450	267.450	268.750	275.150	119,5
binnenstadscordon ²⁾						
(brom)fietsverkeer	95.550	97.725	102.550	99.900	105.500	110,4
autoverkeer	231.200	245.600	248.500	247.300	241.400	104,4
totaal	326.750	343.325	351.050	347.200	346.900	106,2

Bron: ROEZ, Provincie Groningen, Rijkswaterstaat

1) Het agglomeratiecordon omvat alle uitgaande wegen van de gemeente Groningen en de plaats Haren

2) Het binnenstadscordon wordt begrensd door de Zuidelijke ringweg, de Westelijke ringweg, de spoorlijn Groningen-Winsum, het van Starckenborghkanaal, het Eemskanaal en de Europaweg.

11.8.2 Verkeersintensiteit op de ringwegen op een gemiddelde werkdag

ringweg	wegvak	1995	2000	2002	2004	index 2004 1995=100
noord	Frieschestraatweg/Zonnelaan	21.100	23.900	27.400	26.300	124,6
	Iepenlaan/Noordzeeweg	24.300	27.400	30.400	31.100	128,0
	Noordzeeweg	30.200	31.400	33.600	33.100	109,6
oost	Busbaan/Akeleiweg	31.500	33.200	34.300	34.400	109,2
	Euvelgunnerbrug	32.400	37.000	37.300	38.900	120,1
zuid	Julianaplein/Europaweg	70.300	75.900	78.300	80.100	113,9
west	Laan 1940-1945	36.800	40.500	39.100	38.100	103,5
	Plataanlaan/Edelsteenlaan	22.000	23.600	25.600	25.900	117,7
totaal		268.600	292.900	306.000	307.900	114,6

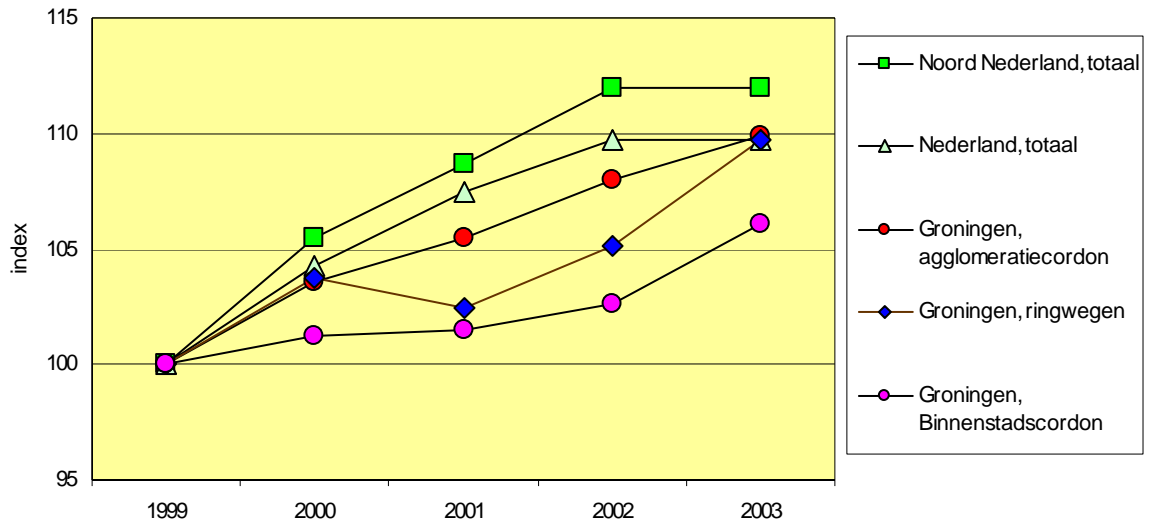
Bron: Provincie Groningen, Rijkswaterstaat

11.9 Woninggebonden en zakelijke verplaatsingen naar aantal personen op een gemiddelde werkdag van en naar de stad, 1997

Provincie/land	langzaam verkeer	openbaar vervoer	auto	totaal
Groningen	16.295	20.505	73.770	110.570
Drenthe	4.981	10.117	38.299	53.397
Friesland	80	3.350	14.551	17.981
Overijssel	0	585	1.383	1.968
Duitsland	0	2	1.145	1.147
Noord Holland	0	228	853	1.081
Utrecht	0	198	517	715
Gelderland	0	115	537	652
Zuid Holland	0	147	496	643
Flevoland	0	57	294	351
Zeeland	0	15	87	102
Noord Brabant	0	4	61	65
België	0	3	27	30
Limburg	0	1	29	30
totaal	21.356	35.327	132.049	188.732

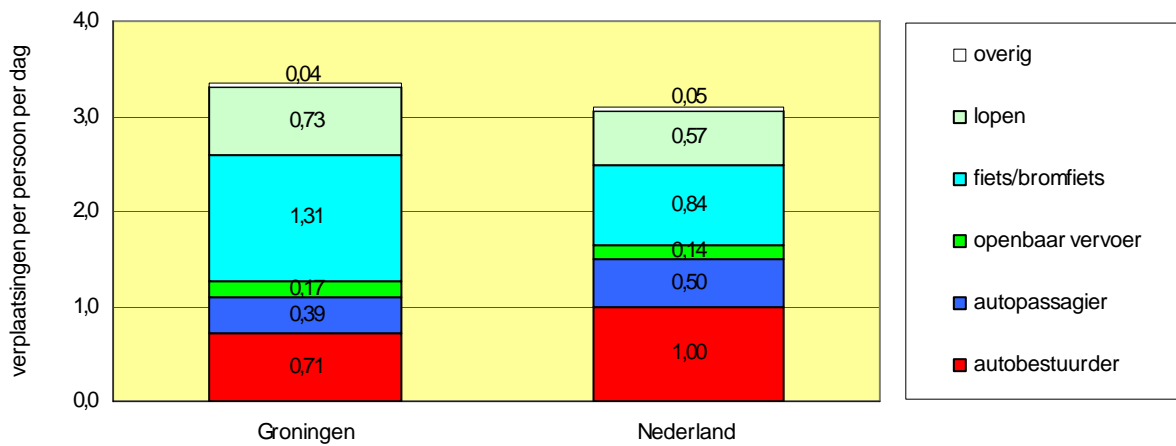
Bron: VES

11.8.a Indexcijfers van de verkeersintensiteit, Groningen vergeleken

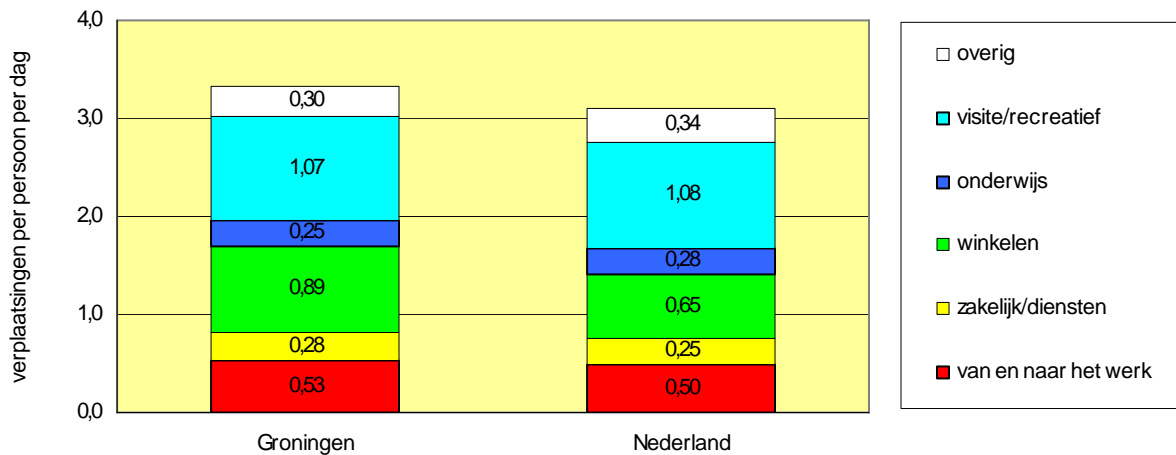
Bron: VES, CBS

11.8.b Gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag naar vervoermiddel, Groningen en Nederland, 2003

Bron: CBS

11.8.c Gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag naar motief, Groningen en Nederland, 2003

Bron: CBS

11 VERKEER EN VERVOER

11.10.1 Scheepvaartpassages beroepsvaart, telpunten gemeente Groningen

telpunt	2000	2001	2002	2003	2004
Oostersluis	15.148	14.743	13.179	12.458	15.313
Euvelgunnerbrug	4.835	4.080	3.568	3.025	3.471
Kinder(vier)verlaten	540	582	842	571	481
Dorkwerdersluis	292	537	245	202	176

Bron: Provincie Groningen

11.10.2 Scheepvaartpassages recreatievaart, telpunten gemeente Groningen

telpunt	2000 ¹⁾	2001	2002	2003	2004
Oostersluis	6.474	8.559	9.114	7.573	8.439
Euvelgunnerbrug	4.501	4.579	4.787	4.552	4.269
Kinder(vier)verlaten	425	343	344	526	434
Dorkwerdersluis	5.500	2.929	4.154	4.831	4.719

Bron: Provincie Groningen

1) In 2000 is door een gedeeltelijke stremming in het van Starckenborghkanaal het aantal passages door de Oostersluis lager en door de Dorkwerdersluis hoger dan gemiddeld.

11.10.3 Scheepvaartpassages beroepsvaart en lading (tonnage) door de Oostersluis

vervoer		2000	2001	2002	2003	2004
containervervoer	aantal schepen	1.031	941	892	857	1.089
	lading	529.420	493.724	476.464	453.987	594.583
bulkvervoer	aantal schepen	10.028	9.636	8.464	8.252	10.293
	lading	6.214.070	6.102.259	5.479.208	5.476.107	6.492.850
tankvaart	aantal schepen	3.217	3.036	2.905	2.533	3.033
	lading	1.771.147	1.627.564	1.613.536	1.356.950	1.886.204
overig	aantal schepen	872	1.130	918	816	898
	lading	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
totaal Oostersluis	aantal schepen	15.148	14.743	13.179	12.458	15.313
	lading	8.514.637	8.223.547	7.569.208	7.287.044	8.973.637

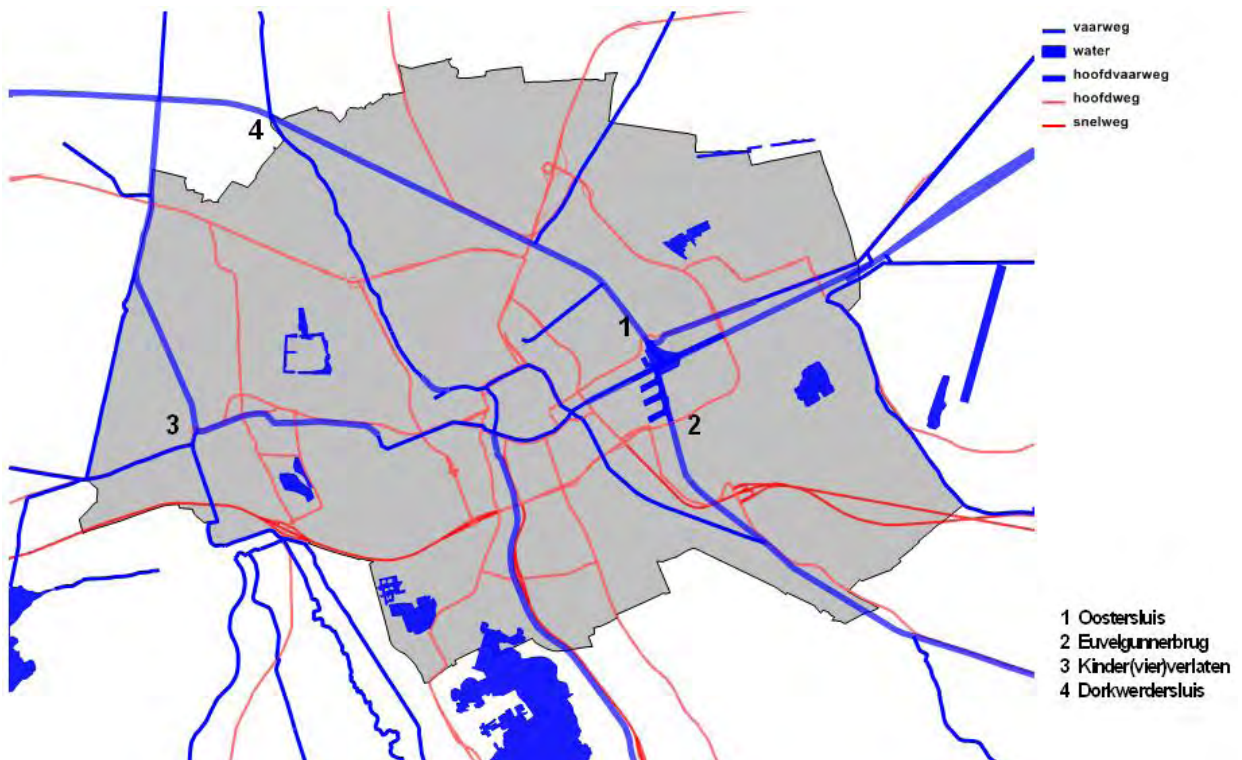
Bron: Provincie Groningen

11.10.4 Containervervoer van en naar Groningen door de Gaarkeukensluis en de zeesluizen Farmsum

	2000	2001	2002	2003	2004
herkomst gemeente Groningen	8.968	6.996	5.660	5.773	8.148
bestemming gemeente Groningen	9.380	7.151	5.583	5.289	5.760

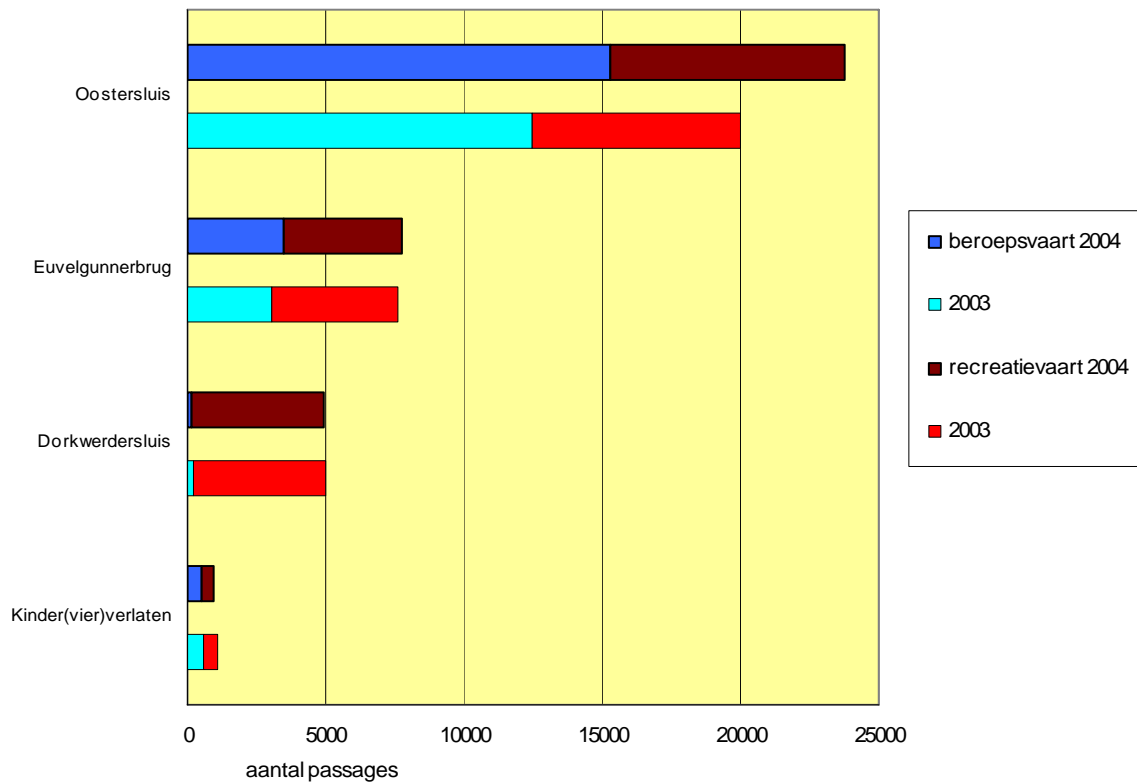
Bron: Provincie Groningen

11.10.a Telpunten beroeps- en recreatievaart

Bron: Provincie Groningen

11.10.b Beroeps- en recreatievaart, passages op de telpunten binnen de gemeente

Bron: Provincie Groningen

HOOFDSTUK 12

MILIEU

Veegpost van de Milieudienst aan de Korreweg. Door de gemeente verspreid zijn er zes veegposten van waaruit de openbare ruimte wordt schoongehouden

Afval steeds meer in ondergrondse containers

In de gemeente wordt het afval gehaald door de Milieudienst. Daarnaast kunnen burgers en bedrijven uit de gemeente afval brengen naar twee afvalbrengstations, één in de wijk Vinkhuizen en een op het industrieterrein Zuid Oost (Woltjerspoor). Bij het terrein Woltjerspoor mogen ook inwoners uit de omliggende gemeenten Bedum, Haren en Ten Boer hun afval brengen. Op steeds meer plaatsen kunnen mensen hun afval kwijt in ondergrondse containers, zowel voor gescheiden afvalinzameling (glas, papier) als voor huisvuil. Het aantal containers voor huishoudelijk afval is het laatste jaar fors toegenomen met 265 tot 478 in 2004.

In totaal is door de Milieudienst in 2004 82.049 ton huishoudelijk afval, 31.000 ton bedrijfsafval en 4.849 ton openbaar afval ingezameld.

In de tabellen zijn geen cijfers van voor 2003 opgenomen. Deze cijfers zijn niet goed vergelijkbaar met cijfers van 2003 en 2004. Dit komt omdat een andere bron gebruikt is.

Gasgebruik weersafhankelijk

De gebruikte hoeveelheden gas en elektriciteit zijn de laatste drie jaar, doordat er meerdere aanbieders actief zijn, niet meer door de energiebedrijven aan te geven. Daarom zijn de cijfers van voorgaande jaren opgehoogd met de indexcijfers van het CBS. Er blijkt dat het gasgebruik schommelt, gasverbruik is afhankelijk van het weer. Het elektriciteitsverbruik stijgt constant over de jaren.

Watergebruik 202 liter per hoofd van de bevolking per dag

In de provincie Groningen wordt per hoofd van de bevolking 74 kubieke meter water per jaar verbruikt, dit is 202 liter per dag. Dit gebruik is inclusief het grootgebruik door bedrijven en instellingen.

Exclusief het grootgebruik is het verbruik per hoofd per dag ongeveer 130 liter.

Milieubeleidsplan en klimaatplan

De gemeente heeft een aantal ambities gesteld en vastgelegd in het milieubeleidsplan 'lokaal gewogen' en het klimaatplan. Dit zijn ambities die een bijdrage leveren aan het beschermen en het verbeteren van de kwaliteit van onze leefomgeving en/of aan het realiseren van een meer duurzame ontwikkeling. De uitvoering van beide plannen loopt op koers.

Ambitie inkoop groene stroom op 100%

In 2002 is door de gemeente 20% groene stroom ingekocht, in 2003 32% en in 2004 24%. Besloten is het aandeel groene stroom in 2005 te verdubbelen naar 50%. Ambitie is om in 2006 100% groene stroom af te nemen.

Ecologische structuur uitgebreid

De stedelijke ecologische structuur is sinds 2000 met 12% uitgebreid tot 845 hectare in 2004. Het oppervlak van de stedelijke waterstructuur is in die periode met 3,3% toegenomen tot in totaal 290 hectare.

De stad wordt schoner

Sinds 2001 wordt de kwaliteit van de leefomgeving (schoon en heel) gemeten. De Milieudienst meet hoe schoon de stad is, Stadsbeheer meet het onderhoud van de stad (heel). Deze metingen kunnen worden vergeleken met de mening van de burgers over schoonhouden en onderhoud van de openbare ruimte. Deze gegevens zijn afkomstig uit de leefbaarheidsmonitor.

Uit een vergelijking van metingen van de Milieudienst in 2002 en 2004 blijkt dat er in het schoonhouden van de openbare ruimte een grote verbetering heeft plaatsgevonden.

Bij de meting van Stadsbeheer in 2004 blijkt dat ongeveer 80% aan de gestelde norm voldoet. Bij ongeveer 7% van de metingen blijkt dat onderhoud nodig is, een verbetering ten opzichte van het voorgaande jaar. Vooral bij trottoirs wordt matige tot ernstige schade geconstateerd.

Aan de burgers is, in het kader van het leefbaarheidsonderzoek, gevraagd of zij tevreden zijn over het onderhoud van wegen en paden. In het algemeen is de burger tevreden over het onderhoud van wegen en fietspaden, respectievelijk 76 en 81% is tevreden. Minder tevreden is men, over de trottoirs, 64% is tevreden. Dit komt overeen met de constatering van Stadsbeheer.

Inhoud

12.1.1	Hoeveelheid afval van particulieren in de gemeente Groningen	142
12.1.2	Bedrijf- en openbaar afval in tonnen	142
12.1.a	Percentage hergebruik van huishoudelijk afval.....	143
12.1.b	Percentage hergebruik van bedrijf- en openbaar afval	143
12.1.c	Samenstelling van het huishoudelijk afval inclusief het huishoudelijk restafval, 2004.....	143
12.2.1	Energiegebruik van kleinverbruikers in de gemeente Groningen	144
12.2.2	Inkoop van groene stroom door de gemeente Groningen	144
12.3.1	Productie, inkoop en levering van water door het provinciaal waterbedrijf	144
12.3.2	Waterverbruik per hoofd van de bevolking in de provincie Groningen	144
12.4	Ecologische structuur en binnenwater in hectaren	144
12.4.a	Mate waarin de uitvoering van het Milieubeleidsplan 'Lokaal Gewogen' en het Klimaatplan op koers ligt.....	145
12.4.b	De ecologische structuur van de gemeente Groningen, 2004.....	145
12.5.1	Resultaten toetsing van de objectieve kwaliteit 'heel' van de leefomgeving aan de doelen geformuleerd in het BORG.....	146
12.5.2	Resultaten toetsing van de objectieve kwaliteit 'schoon' van de leefomgeving aan doelen geformuleerd in het BORG.....	146
12.5.3	Percentage stadgers dat tevreden is over het onderhoud van wegen en paden.....	146
12.5.a	Resultaten van de toetsing van de BORG doelstelling "op BORG niveau" voor een aantal facetten.....	147

12.1.1 Hoeveelheid afval van particulieren in de gemeente Groningen

soort afval	2003	2004
huishoudelijk afval	x 1.000 kg	
huishoudelijk restafval	43.764	43.986
grof huishoudelijk afval: gemengd	6.448	6.484
grof huishoudelijk afval: deelstromen	9.148	9.905
grof huishoudelijk afval: wit- en bruingoed	1.465	1.273
groente- fruit- en tuinafval (GFT)	7.194	7.152
papier, haalsysteem	4.600	4.320
papier, openbare bakken	4.165	4.360
glas	3.373	3.705
textiel	535	653
klein gevaarlijk afval (chemisch)	207	211
totaal huishoudelijk afval ingezameld	80.899	82.049
gebracht naar afvalbrengstations Woltjerspoor en Vinkhuizen		
wit- en bruingoed (2003:stuks)	23.300	1.114
grof huishoudelijk afval	3.398	3.640
gemengd bouw- en sloopafval	4.033	3.785
hout	2.833	3.431
puin	1.038	1.040
snoeiafval	1.194	1.253
ijzer	876	865
oud papier	290	324
textiel	14	18
autobanden	13	27
asbesthoudend afval	117	108
totaal afvalbrengstations ¹⁾	.	15.606
Regionaal Overslagstation wit- en bruingoed		
koel- en vrieskasten (2003:stuks)	19.777	765
groot witgoed (2003:stuks)	5.907	401
televisies (2003:stuks)	11.713	389
klein wit- en bruingoed (ton)	356	390
informatie- en communicatieapparatuur (ton)	374	430
aantal onder- en bovengrondse containers voor particulieren		
glas	162	156
papier	105	115
huishoudelijk afval	213	478
totaal containers voor particulieren	480	749

Bron: MD

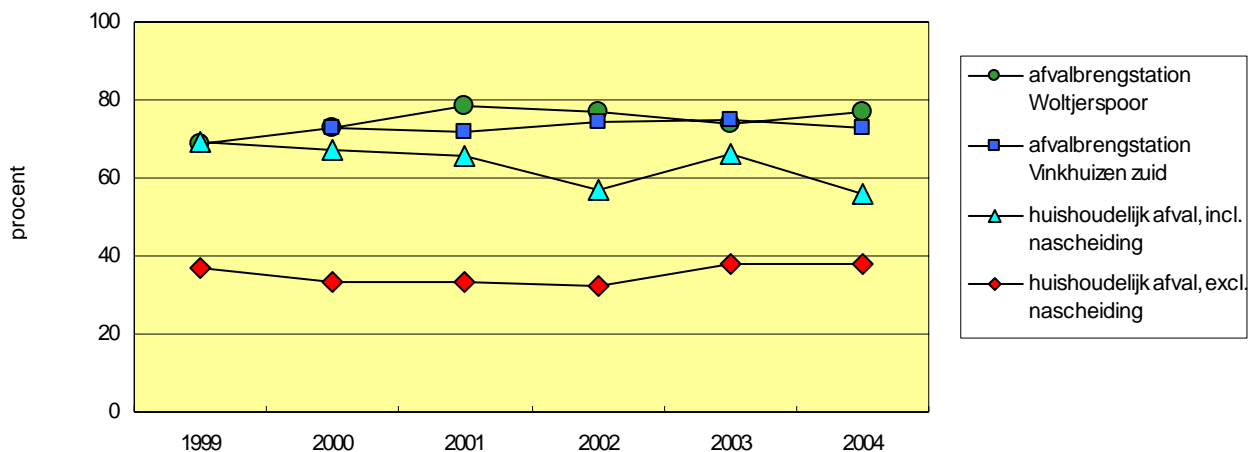
1) Bij afvalbrengstation Woltjerspoor mogen ook inwoners van de gemeenten Haren, Bedum en Ten Boer afval brengen

12.1.2 Bedrijf- en openbaar afval in tonnen

	2003	2004
bedrijfsafval	x 1.000 kg	
totaal	30.641	31.000
openbaar afval		
marktafval	419	401
veegafval, niet-composteerbaar	2.675	2.320
veegafval, composteerbaar	1.487	1.585
kadavers	316	10
kolkenafval	380	533
totaal	5.278	4.849
ondergrondse containers		
bedrijfsafval	17	20

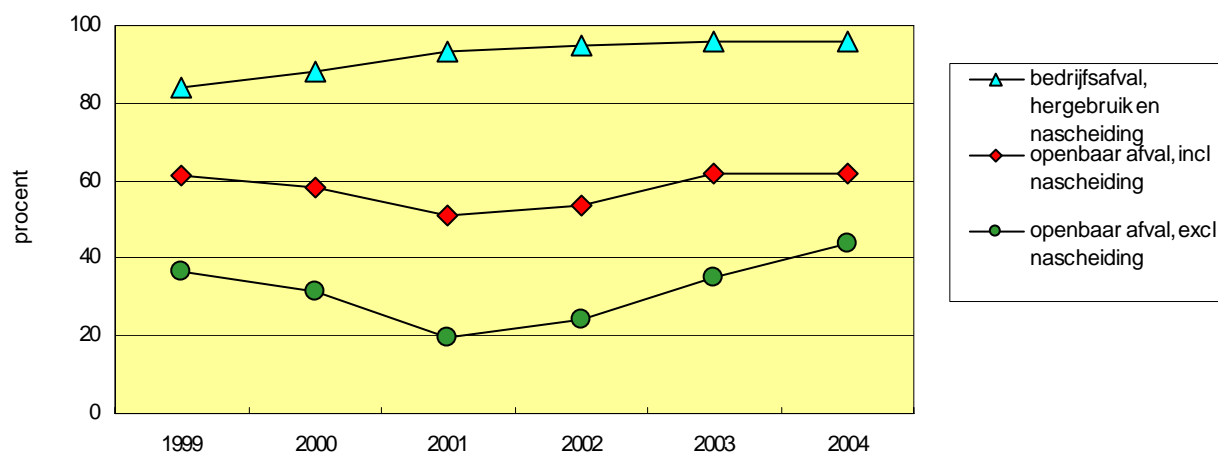
Bron: MD

12.1.a Percentage hergebruik van huishoudelijk afval

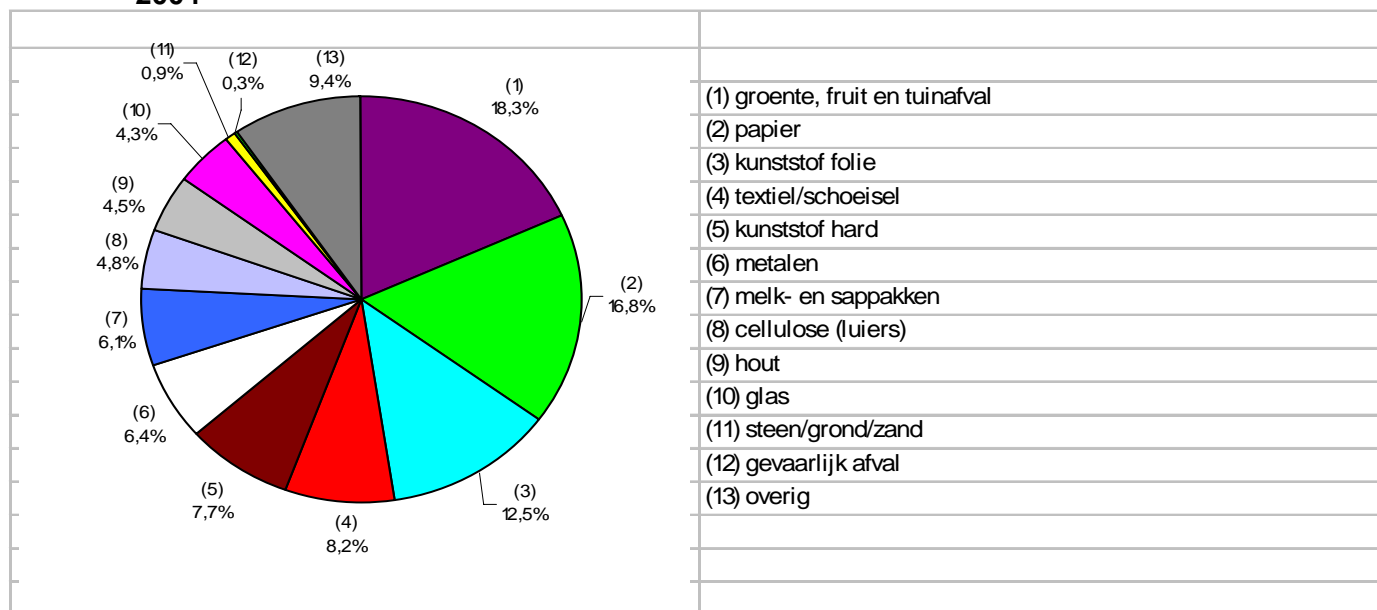
Bron: MD

12.1.b Percentage hergebruik van bedrijf- en openbaar afval

Bron: MD

12.1.c Samenstelling van het huishoudelijk afval inclusief het huishoudelijk restafval, 2004

Bron: MD

12.2.1 Energiegebruik van kleinverbruikers in de gemeente Groningen

energie ¹⁾	1999	2000	2001	2002	2003
gasverbruik (miljoen m ³)	356	356	370	349	358
elektriciteitsverbruik (miljoen Kwh)	305	309	317	325	333

Bron: Essent, CBS

1) Vanaf 2001 opgehoogd met de indexcijfers van het CBS

12.2.2 Inkoop van groene stroom door de gemeente Groningen

energie	2002	2003	2004
percentage inkoop	20%	32%	24%

Bron: MD

12.3.1 Productie, inkoop en levering van water door het provinciaal waterbedrijf

	2000	2001	2002	2003	2004
productie en inkoop (x 1000 m ³)	47.228	48.044	47.678	48.792	47.140
waarvan eigen verbruik	1.430	1.802	1.525	1.577	1.645
waarvan levering ¹⁾					
aan waterbedrijven	2.311	2.489	2.251	2.349	2.318
aan abonnees	43.482	43.749	43.902	44.866	43.177

Bron: Waterbedrijf Groningen

1) Het waterbedrijf heeft als verspreidingsgebied de provincie Groningen en de voormalige gemeente Eelde

12.3.2 Waterverbruik per hoofd van de bevolking in de provincie Groningen

waterverbruik	2000	2001	2002	2003	2004
liters per jaar (x1000)	75,8	75,8	75,5	76,8	73,7
liters per dag	207,2	207,6	206,9	210,5	201,9

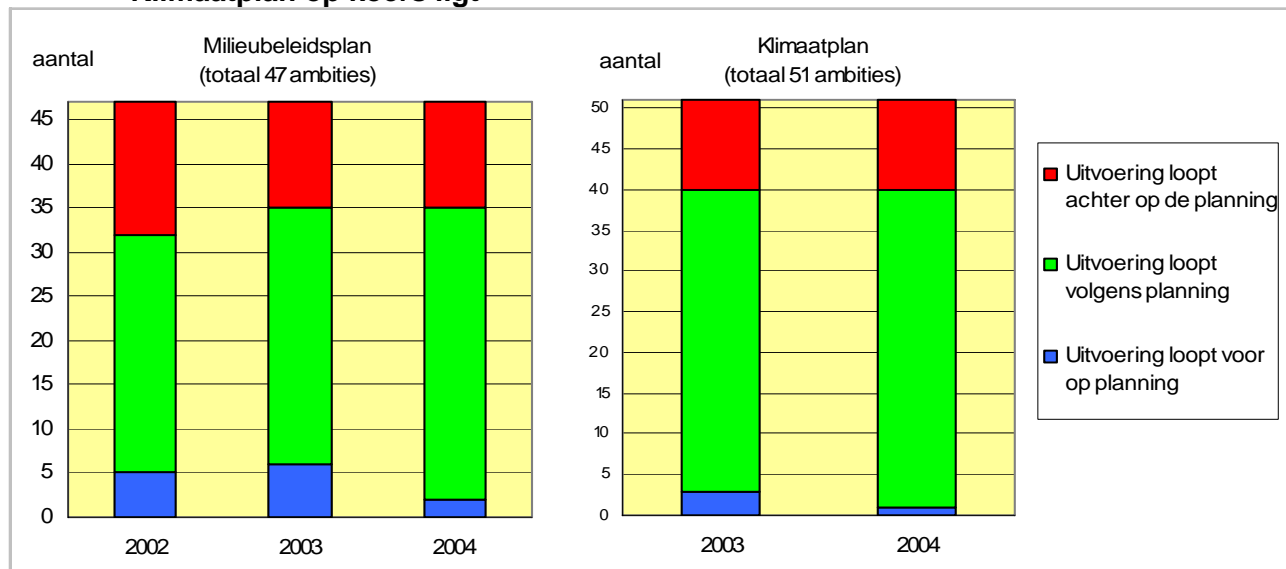
Bron: Waterbedrijf Groningen

12.4 Ecologische structuur en binnenwater in hectaren

	2000	2004
Ecologische structuur in hectaren	755	845
<i>waarvan ecologisch beheerd</i>	252	270
Stadswater	280	290

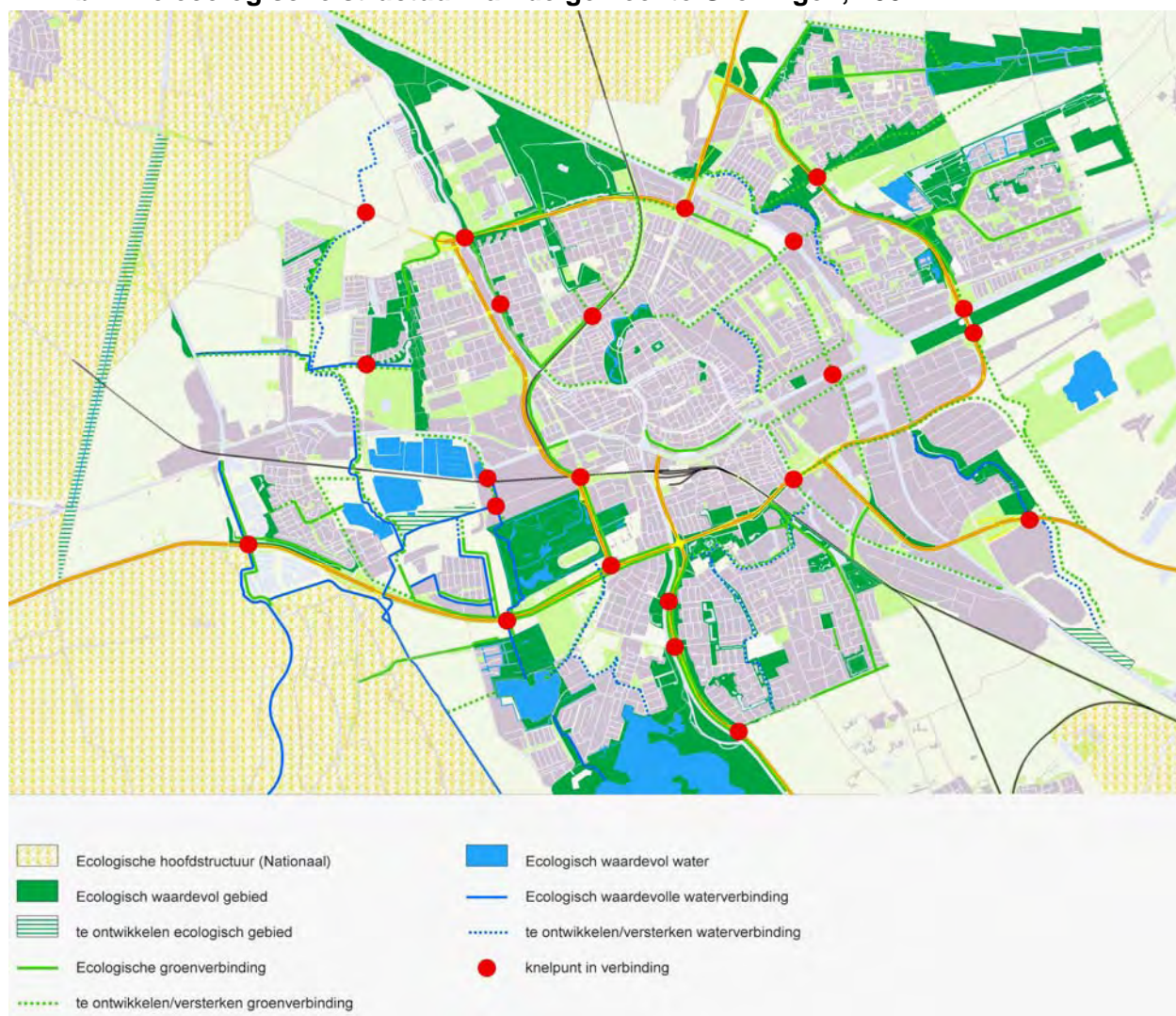
Bron: ROEZ

12.4.a Mate waarin de uitvoering van het Milieubeleidsplan 'Lokaal Gewogen' en het Klimaatplan op koers ligt

Bron: MD

12.4.b De ecologische structuur van de gemeente Groningen, 2004

Bron: ROEZ

12.5.1 Resultaten toetsing van de objectieve kwaliteit 'heel' van de leefomgeving aan de doelen geformuleerd in het BORG

facetten	BORG op niveau			BORG lichte schade			BORG matige/grote schade		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
rijwegen	81,6	78,4	84,8	9,0	9,0	9,4	12,6	12,6	5,8
trottoirs	62,6	55,6	67,4	24,7	24,7	21,7	19,8	19,8	10,9
fietspaden	79,5	77,2	83,3	20,1	20,1	10,7	2,7	2,7	6,0
groenvoorzieningen	71,1	70,3	82,8	14,4	14,4	11,9	15,3	15,3	5,3
bomen	84,0	77,3	86,3	8,7	8,7	9,5	14,0	14,0	4,3
speelvoorzieningen	79,7	75,7	91,0	11,8	11,8	5,0	12,5	12,5	4,0
openbare verlichting	91,9	93,5	96,9	3,9	3,9	2,3	2,7	2,7	0,8
borden/wegmarkeringen/ straatmeubilair	84,4	81,9	90,3	12,9	12,9	8,0	5,2	5,2	1,7

Bron: Stadsbeheer

1) BORG: Een objectieve beoordeling van de kwaliteit en technische staat van de facetten aan de hand van kwaliteitsdoelstelling.

12.5.2 Resultaten toetsing van de objectieve kwaliteit 'schoon' van de leefomgeving aan doelen geformuleerd in het BORG

doel	% op of boven doel		% 1 niveau onder doel		% meer dan 1 niveau onder doel		
	2002	2004	2002	2004	2002	2004	
onkruid in verhardingen							
binnenstad	hoog	99	99	1	1	0	0
woonwijken	basis	92	91	7	9	1	0
bedrijventereinen	basis	78	92	22	8	0	0
zwerfvuil op verhardingen							
binnenstad	hoog	85	86	13	14	2	0
woonwijken	basis	97	99	3	1	0	0
bedrijventereinen	basis	100	100	0	0	0	0
zwerfvuil in het groen							
binnenstad	hoog	90	89	8	11	2	0
woonwijken	basis	93	96	7	4	0	0

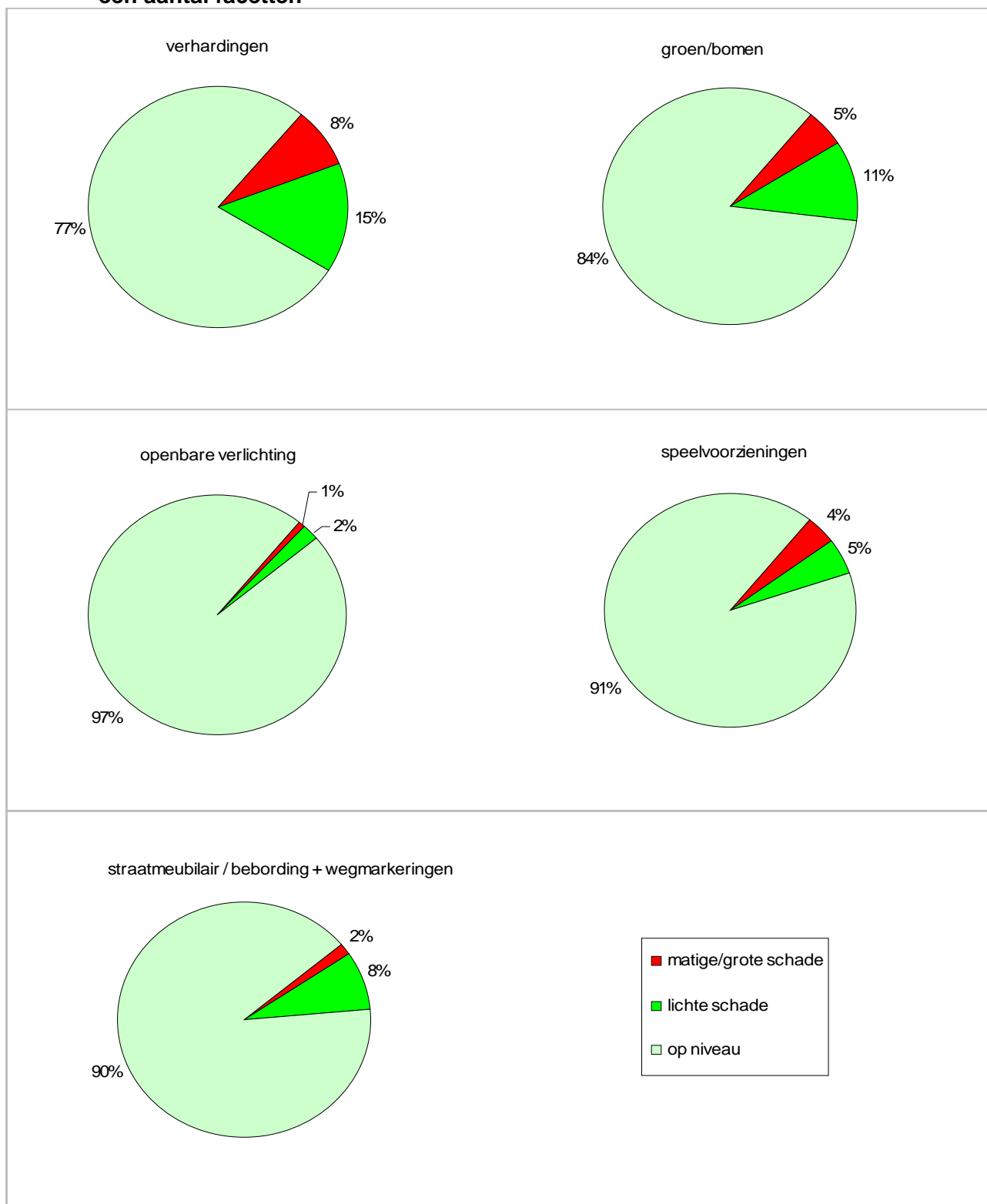
Bron: MD

12.5.3 Percentage stadgers dat tevreden is over het onderhoud van wegen en paden

	1996	1998	2000	2002	2004		
	totaal				rijwegen	fietspaden	trottoirs
Centrum	71	74	74	70	80	86	73
Oranje/Schilderswijk	75	70	66	71	75	85	65
Oud Zuid	72	63	70	68	72	77	63
Nieuw Zuid corporatief	69	60	60	69	71	79	55
Nieuw Zuid particulier	74	77	65	76	86	87	56
Oosterpark	82	68	70	64	74	74	61
Korreweg/de Hoogte	75	74	65	65	65	78	70
Lewenborg	70	64	66	75	74	79	58
Beijum	76	54	65	75	72	80	65
Nieuw Oost	73	65	76	75	84	81	73
Paddepoel	68	64	50	69	78	77	58
Vinkhuizen	56	56	53	76	83	77	60
Nieuw west	.	63	70	75	88	90	84
Hoogkerk/De dorpen	64	62	61	58	70	76	62
GEMEENTE	71	66	65	70	76	81	64

Bron: SOZAWE(L&V)

12.5.a Resultaten van de toetsing van de BORG doelstelling "op BORG niveau" voor een aantal facetten

Bron: Stadsbeheer

De kwaliteitsdoelstellingen voor 'op BORG niveau' zijn niet voor elk structurelement even hoog. Ze lopen uiteen van hoog voor verharding en groen in voetgangersgebieden tot laag voor het groen op bedrijventerreinen

HOOFDSTUK 13

OPENBARE VEILIGHEID

De hulpverleningsdiensten in actie bij een ongeval

Brandweer niet alleen voor brand

De brandweer van Groningen rukt jaarlijks een groot aantal keren uit. Lang niet alle uitrukken zijn voor brand. In 2003 is 950 maal voor brand uitgerukt. Daarnaast waren er nog 125 uitrukken voor ongevallen en 410 voor andere vormen van hulpverlening, dit aantal is veel lager dan het jaar er voor. Het aantal uitrukken op automatisch alarm bedraagt jaarlijks enkele honderden. In de tabel staat alleen het aantal uitrukken op automatisch alarm, het aantal malen dat het automatische alarm afgaat is groter.

De ambulance rukt 44 keer per dag uit

Jaarlijks wordt ruim 16.000 maal met de ambulance uitgerukt. Hiervan zijn 6.375 urgente ritten. Urgente (A1) ritten zijn ritten waarbij de ambulance binnen een kwartier ter plaatse moet zijn. In 2004 is er in 2,3% van de gevallen een tijdsverschrijding van de urgente ritten geweest. Dit is een toename ten opzichte van de voorgaande jaren

Afname verkeersongevallen

Het aantal verkeersongevallen is sinds 2001 afgenomen van 4.443 naar 3.514 in 2004. Ook het aantal ongelukken met letselschade wordt duidelijk minder. Vooral de uitbreidingswijken Nieuw oost en Nieuw west lijken veiliger geworden, getuige de daling van het aantal ongelukken.

Afname criminaliteit zet door

Het aantal aangiften van diverse delicten is in 2004 lager dan in 2003, dat al een afname ten opzichte van voorgaande jaren liet zien. Groningen doet daarmee zijn titel als veiligste stad van 2004 eer aan. De vermindering vond plaats bij de vermogensdelicten (van 15.500 in 2002 naar 13.039 in 2004). Vooral het aantal diefstallen af/uit auto, bedrijf en woning waren veel lager dan in voorgaande jaren. Het aantal aangiften van gewelds- en zedenmisdrijven is niet afgenomen.

Criminaliteit in de Binnenstad

Wordt het aantal aangiften per wijk bekeken dan zijn in de binnenstad (binnen de diepen) de aantallen relatief hoog. Dit geldt vooral voor diefstal af/uit bedrijf, vandalisme, fietsdiefstal en geweld.

Onveiligheidsgevoel neemt ook af

De onveiligheidsgevoelens onder de bevolking nemen, evenals de aangiften, ook af. In 2004 voelde 19% van de bevolking zich wel eens onveilig in de eigenbuurt tegen 21% in 2002. Het onveiligheidsgevoel in het Centrum, een wijk met over het algemeen veel criminaliteit, is hoog. Ook in Vinkhuizen, Beijum en het Oosterpark is het onveiligheidsgevoel relatief hoog.

In vergelijking met andere steden scoort Groningen gunstig. Het percentage van de bevolking dat zich onveilig voelt was in een aantal onderzochte steden gemiddeld ruim 26%.

Overlast jongeren lang niet overal hoog

Het aanpakken van de overlast van jongeren heeft in de gemeente hoge prioriteit.

Aan de bevolking is gevraagd in hoeverre overlast van groepen jongeren in de eigen wijk vaak

voorkomt. Wat geldt voor de onveiligheidsgevoelens geldt ook voor jongerenoverlast. Ook deze is sinds 2002 afgenomen. Van de bevolking geeft in 2004 12% aan dat deze vorm van overlast vaak voorkomt tegen 15% in 2002. Wijken waar ondanks een daling nog het meeste overlast van jongeren voorkomt, zijn naast het Centrum (19%), vooral Vinkhuizen (23%, in 2002 nog 44%) en Beijum (26%, in 2002 nog 40%). In deze twee wijken wonen veel jongeren.

Een aantal jongeren gaat verder dan het veroorzaken van overlast, zij komen in het criminele circuit. Het aantal verdachten in de leeftijdsgroep van 12 t/m 17 jaar was in 2004 420, dit zijn er 49 per 1.000 inwoners in deze leeftijdsgroep. De ambitie is om dit cijfer onder de 50 te houden.

Drugoverlast neemt fors af

Het aantal meldingen van drugoverlast is de laatste 5 jaar met ruim 70% afgenomen. Waren er in 2000 nog 1.345 meldingen, geleidelijk is dit aantal afgenomen tot 394 in 2004. De 'top 15' aanpak, de gerichte aandacht voor veelplegers en de strakke inzet van de politie op overlast spelen hierbij een belangrijke rol.

Inhoud

13.1	Geregistreerde incidenten bij de meldkamer van de brandweer	152
13.2	Ambulancevervoer in de gemeente Groningen.....	152
13.3	Verkeersongevallen in de gemeente Groningen.....	152
13.1.a	Brandweeruitrukken in de gemeente Groningen.....	153
13.3.a	Verkeersongevallen per GSB wijk, ontwikkeling sinds 2000	153
13.4.1	Aangiften bij de politie in de gemeente Groningen	154
13.4.2	Aangiften van diefstal, vandalisme/overlast en geweld per GSB wijk, 2004.....	154
13.4.3	Aangiften in de binnenstad	154
13.4.a	Gewelddelicten in de gemeente, aantal aangiften per 1.000 inwoners.....	155
13.4.b	Inbraak woning, inbraak bedrijf en diefstal auto, aangiften per 1.000 inwoners, Groningen vergeleken, 2003.....	155
13.4.c	Diefstallen uit bedrijf op een aantal groepen bedrijventerreinen	155
13.5.1	Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, per GSB wijk.....	156
13.5.2	Percentage inwoners dat vindt dat drugsoverlast of jongerenoverlast vaak voorkomt in de eigen buurt, per GSB wijk	156
13.6	Meldingen drugsoverlast bij meldpunt overlast	156
13.7	Verdachten van 12 t/m 24 jaar, absoluut en per 1.000 inwoners uit die groep.....	156
13.5.a	Percentage slachtoffers van geweld in de eigen woonomgeving.....	157
13.5.b	Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, Groningen vergeleken, 2003/2004.....	157

13.1 Geregistreeerde incidenten bij de meldkamer van de brandweer

categorie	calamiteit	1999	2000	2001	2002	2003
brand						
	kleine brand	664	651	624	908	924
	middel brand	3	7	5	13	22
	grote brand	0	0	2	1	2
totaal brand (uitrukken)		667	658	631	922	948
ongevallen						
	ongeval op wegen	23	25	31	56	43
	ongeval bedrijven	0	0	2	6	3
	waterongeval	55	40	52	58	64
	ongeval met gevaarlijke stoffen	2	4	2	4	3
	ongevallen anders	0	0	0	14	12
totaal ongevallen (uitrukken)		80	69	87	138	125
hulpverlening						
	hulpverlening niet gespecificeerd	0	0	0	9	0
	verontreiniging	36	32	24	1)	1)
	hulpverlening haast	117	85	123	99	58
	hulpverlening geen haast	322	379	366	554	352
totaal hulpverlening (uitrukken)		475	496	513	662	410
	waarvan verontreiniging op wegen	.	.	.	35	12
	waarvan verontreiniging oppervlaktewater	.	.	.	4	0
automatisch alarm						
	automatisch alarm (uitrukken)	153	162	262	247	.
totaal uitrukken		1.375	1.385	1.493	1.969	.
automatisch alarm, geen uitruk		521	716	1.130	1.495	.

Bron: HVD

13.2 Ambulancevervoer in de gemeente Groningen

soort rit ¹⁾	2000	2001	2002	2003	2004
urgentie A1	5.739	6.246	6.487	6.271	6.375
urgentie A2	2.732	2.565	2.552	2.706	2.701
overige ritten	6.139	6.333	7.189	6.659	7.088
totaal	14.610	15.144	16.228	15.636	16.164
% tijdsoverschrijdingen bij A1-ritten	0,6	1,3	2,0	1,2	2,3

Bron: HVD

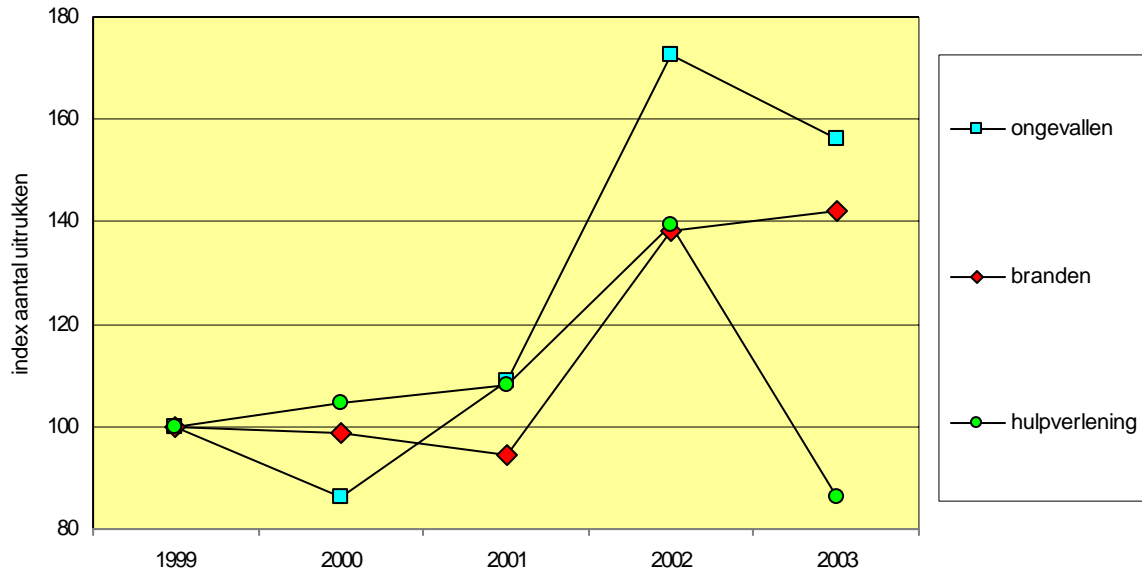
1) vervoer door GGD en Arriva Groningen

13.3 Verkeersongevallen in de gemeente Groningen

ongeval	2000	2001	2002	2003	2004
alleen materiele schade	3.701	3.849	3.777	3.333	3.107
met letselschade	611	585	496	438	402
met dodelijke afloop	5	9	7	11	5
totaal ongevallen	4.397	4.443	4.280	3.782	3.514
dodelijke slachtoffers	5	9	8	12	6
totaal ziekenhuisgewonden	154	169	149	129	126

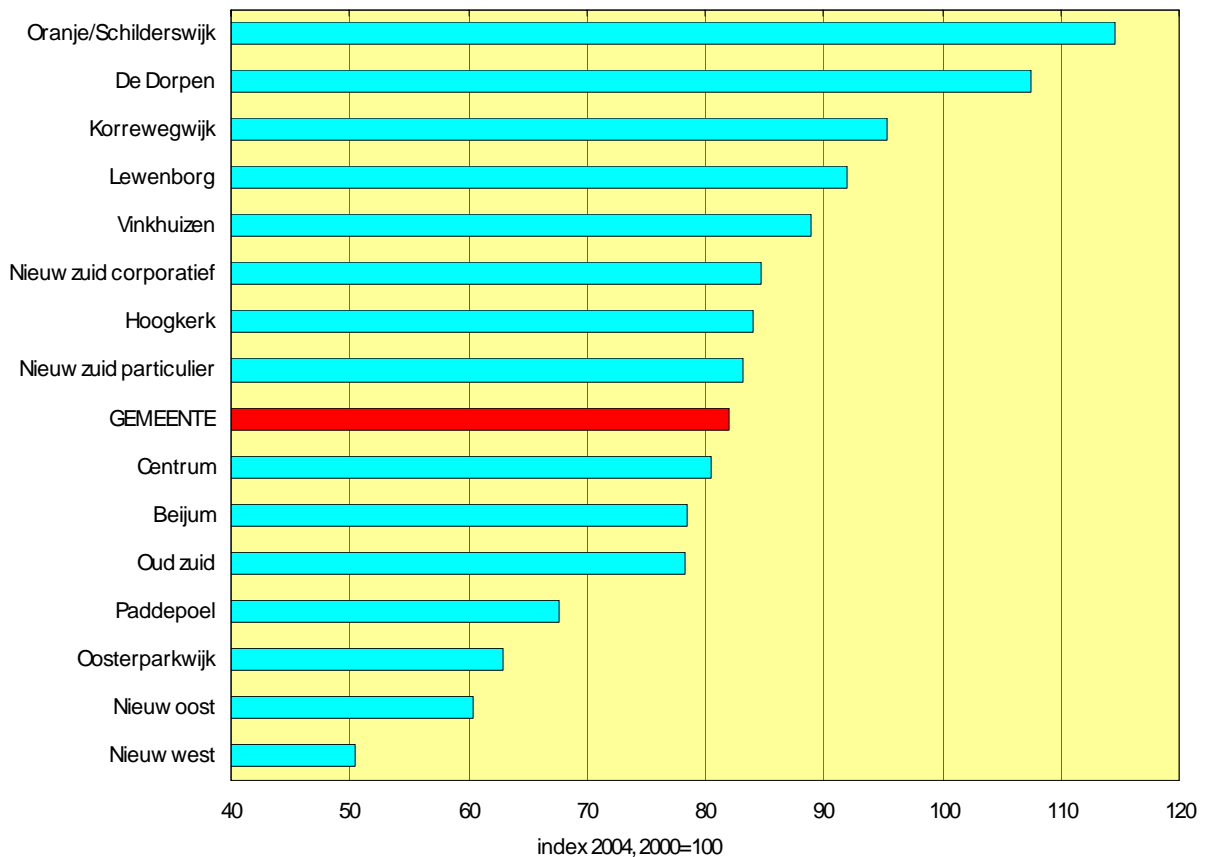
Bron: Regiopolitie

13.1.a Brandweeruitrukken in de gemeente Groningen

Bron: HVD

13.3.a Verkeersongevallen per GSB wijk, ontwikkeling sinds 2000

Bron: Regiopolitie

13 OPENBARE VEILIGHEID

13.4.1 Aangiften bij de politie in de gemeente Groningen

soort aangifte	2000	2001	2002	2003	2004
vermogensdelicten	16.120	15.560	15.467	14.465	13.039
o.a.					
<i>diefstal auto</i>	262	330	308	289	224
<i>diefstal motor/scooter</i>	19	45	22	32	51
<i>diefstal bromfiets/snorfiets</i>	301	271	354	312	361
<i>diefstal fiets</i>	3.512	3.098	3.279	3.038	3.204
<i>diefstal af/uit auto</i>	3.058	3.251	2.889	2.411	1.773
<i>diefstal af/uit bedrijf</i>	1.852	1.811	1.669	1.297	1.074
<i>diefstal uit woning</i>	2.279	1.782	1.910	1.982	1.583
<i>winkeldiefstal</i>	1.169	1.130	1.214	1.214	965
<i>zakkenrollen</i>	383	458	297	413	373
<i>beroving (w.o. tasjesroof)</i>	248	200	196	222	192
mishandeling/geweld	978	928	980	944	943
zedenmisdrijf	140	105	102	102	102
overig	386	428	457	530	528
totaal	17.624	17.021	17.006	16.041	14.612
totaal vandalisme / overlast	2.249	1.914	1.801	2.014	1.944

Bron: Regiopolitie

13.4.2 Aangiften van diefstal, vandalisme/overlast en geweld per GSB wijk, 2004

GSB wijk	diefstal af/uit woning	diefstal af/uit bedrijf	diefstal auto	diefstal fiets	vandalisme overlast	geweld
Centrum	149	287	29	968	397	349
Oranje/Schilderswijk	196	78	25	346	128	44
Oud zuid	135	77	26	442	161	51
Nieuw zuid corporatief	75	87	12	175	129	54
Nieuw zuid particulier	64	95	12	82	96	32
Oosterpark	123	95	22	192	110	48
Korrewegwijk/de Hoogte	210	52	20	277	232	89
Lewenborg	55	18	17	71	87	30
Beijum	188	10	15	239	193	47
Nieuw oost	56	34	5	80	68	18
Paddepoel	169	50	18	201	127	90
Vinkhuizen	106	17	12	58	91	51
Nieuw west	17	18	1	7	31	16
Hoogkerk	21	138	9	52	56	16
De Dorpen	19	18	1	14	38	8
gemeente	1583	1074	224	3204	1944	943

Bron: Regiopolitie

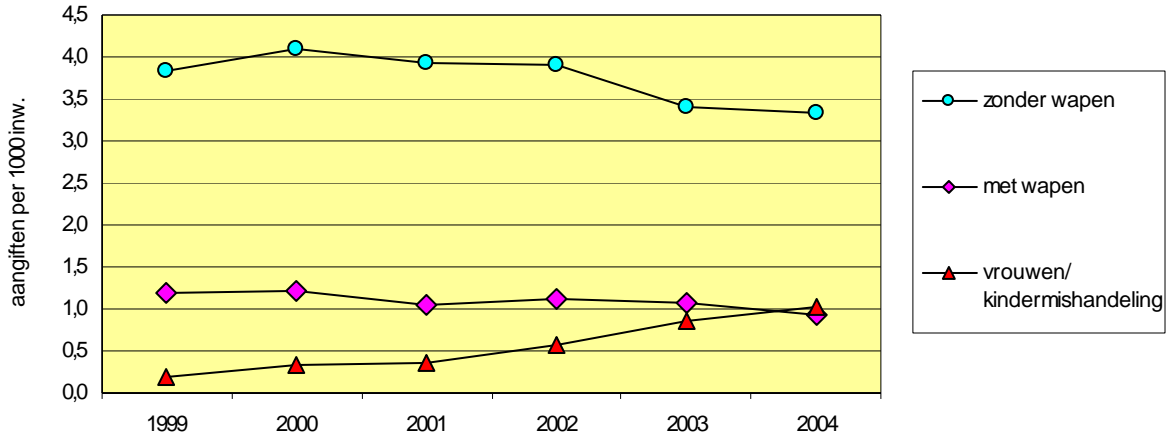
13.4.3 Aangiften in de binnenstad ¹⁾

soort aangifte	2000	2001	2002	2003	2004	<i>index 2004 2000=100</i>
diefstal af/uit woning	136	117	188	128	63	46,3
diefstal uit bedrijf	708	710	545	276	229	32,3
diefstal auto	18	27	35	26	16	88,9
diefstal fiets	981	753	934	932	802	81,8
vandalisme/overlast	341	285	369	254	282	82,7
geweld	362	363	393	325	319	88,1
totaal	2.546	2.255	2.464	1.941	1.711	67,2

Bron: Regiopolitie

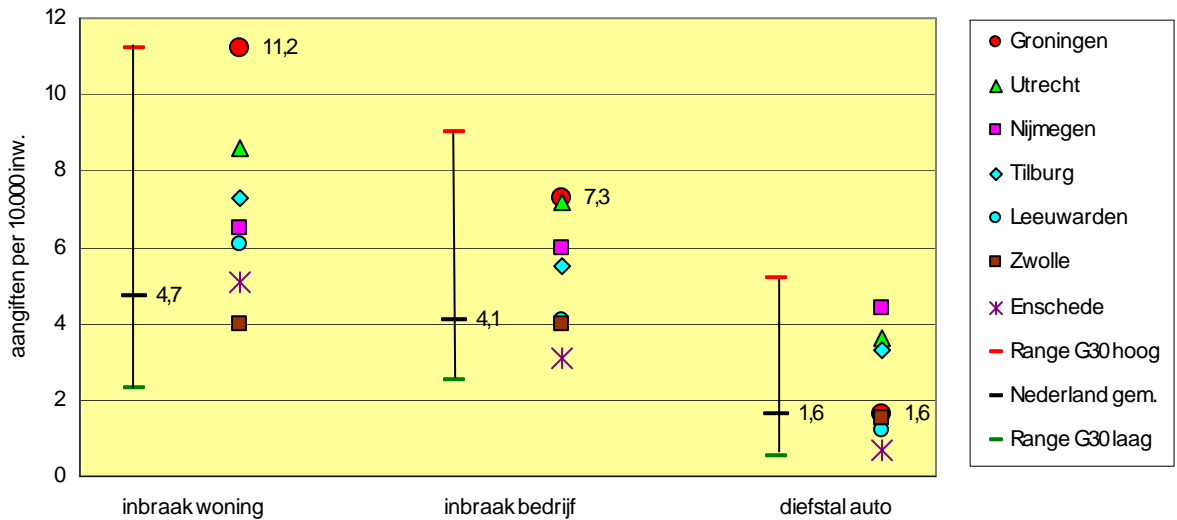
1) De binnenstad omvat het gebied binnen de diepen, dit zijn de buurten Stadscentrum, Binnenstad west en Binnenstad zuid

13.4.a Gewelddelicten in de gemeente, aantal aangiften per 1.000 inwoners.

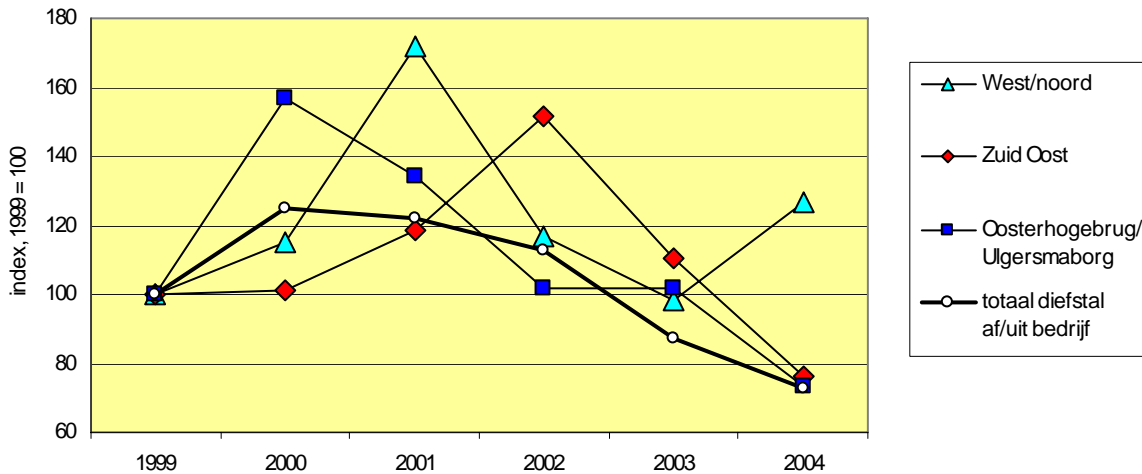
Bron: Regiopolitie

13.4.b Inbraak woning, inbraak bedrijf en diefstal auto, aangiften per 1.000 inwoners, Groningen vergeleken, 2003

Bron: BZK, bewerkt door de gemeente Helmond.

13.4.c Diefstallen uit bedrijf op een aantal groepen bedrijventerreinen

Bron: Regiopolitie

13.5.1 Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, per GSB wijk

GSB-wijk	1996	1998	2000	2002	2004
Centrum	45	45	46	37	28
Oranjewijk / Schilderswijk	35	39	22	18	21
Oud zuid	28	22	33	17	13
Nieuw zuid (corporatief)	29	22	22	16	13
Nieuw zuid (particulier)	23	17	10	10	10
Oosterpark	35	28	29	25	26
Korreweg / De Hoogte	40	37	41	23	23
Lewenborg	39	38	31	15	21
Beijum	30	32	37	31	27
Nieuw oost	14	12	12	5	10
Paddepoel	33	31	30	26	18
Vinkhuizen	47	33	35	41	29
Nieuw west	.	15	9	8	5
Hoogkerk / De Dorpen	21	12	10	9	9
gemeente Groningen	32	27	28	21	19

Bron: SOZAWE(L&V)

13.5.2 Percentage inwoners dat vindt dat drugsoverlast of jongerenoverlast vaak voorkomt in de eigen buurt, per GSB wijk

GSB-wijk	Drugsoverlast			Overlast van groepen jongeren		
	2000	2002	2004	2000	2002	2004
Centrum	45	39	30	16	22	19
Oranjewijk /	31	12	14	10	5	5
Oud zuid	5	4	5	7	7	8
Nieuw zuid (corporatief)	7	7	1	10	8	5
Nieuw zuid (particulier)	2	1	2	6	3	8
Oosterpark	19	12	20	17	13	14
Korreweg / De Hoogte	21	21	22	12	11	10
Lewenborg	9	6	7	32	18	17
Beijum	12	22	13	23	40	26
Nieuw oost	4	1	0	11	12	7
Paddepoel	11	11	15	9	18	11
Vinkhuizen	15	9	3	27	44	23
Nieuw west	1	0	1	12	3	4
Hoogkerk / De Dorpen	3	1	3	15	8	7
gemeente Groningen	15	12	11	14	15	12

Bron: SOZAWE(L&V)

13.6 Meldingen drugsoverlast bij meldpunt overlast

meldingen	2000	2001	2002	2003	2004
absoluut	1.345	1.267	1.119	489	394
per 1000 inwoners	7,8	7,3	6,4	2,8	2,2

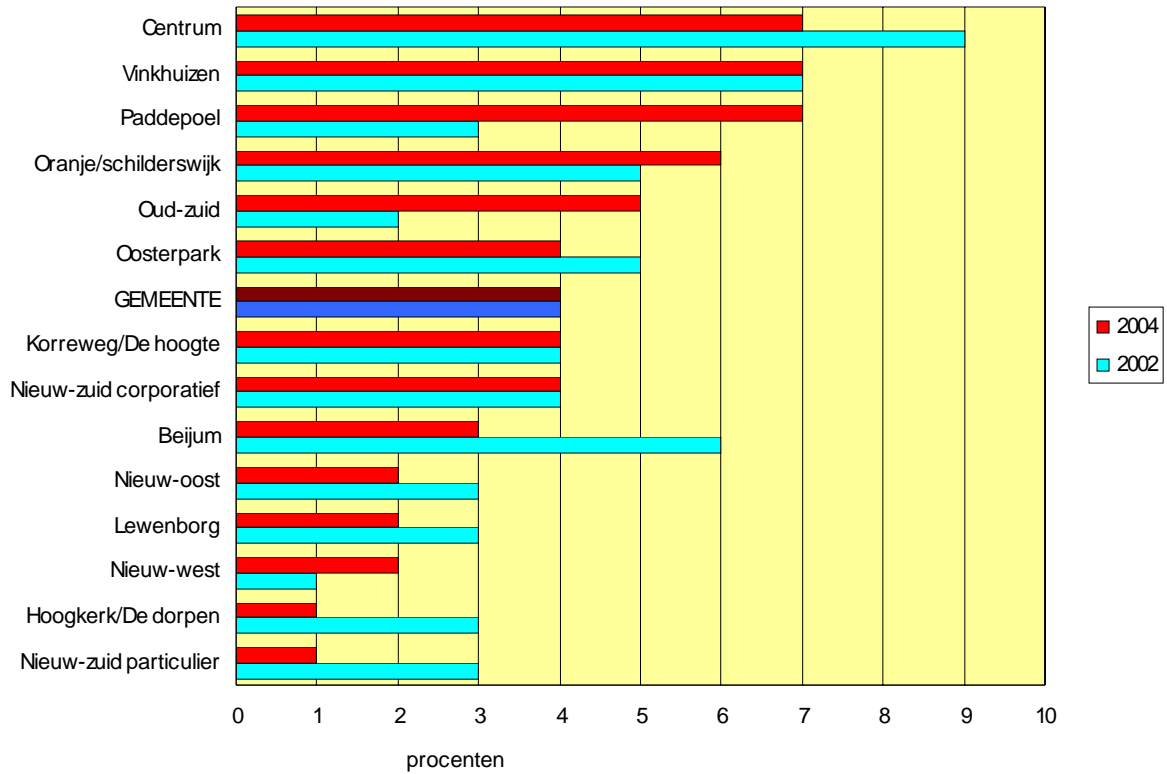
Bron: Meldpunt Overlast

13.7 Verdachten van 12 t/m 24 jaar, absoluut en per 1.000 inwoners uit die groep

leeftijd	2001		2002		2003		2004	
	abs.	per 1.000 inw.	abs.	per 1.000 inw.	abs.	per 1.000 inw.	abs.	per 1.000 inw.
12-17 jaar	406	49,3	407	48,9	462	54,5	420	48,7
18-24 jaar	712	22,3	734	22,5	808	24,6	774	23,1
12-24 jaar	1.118	27,8	1.141	27,9	1.270	30,7	1.194	28,4

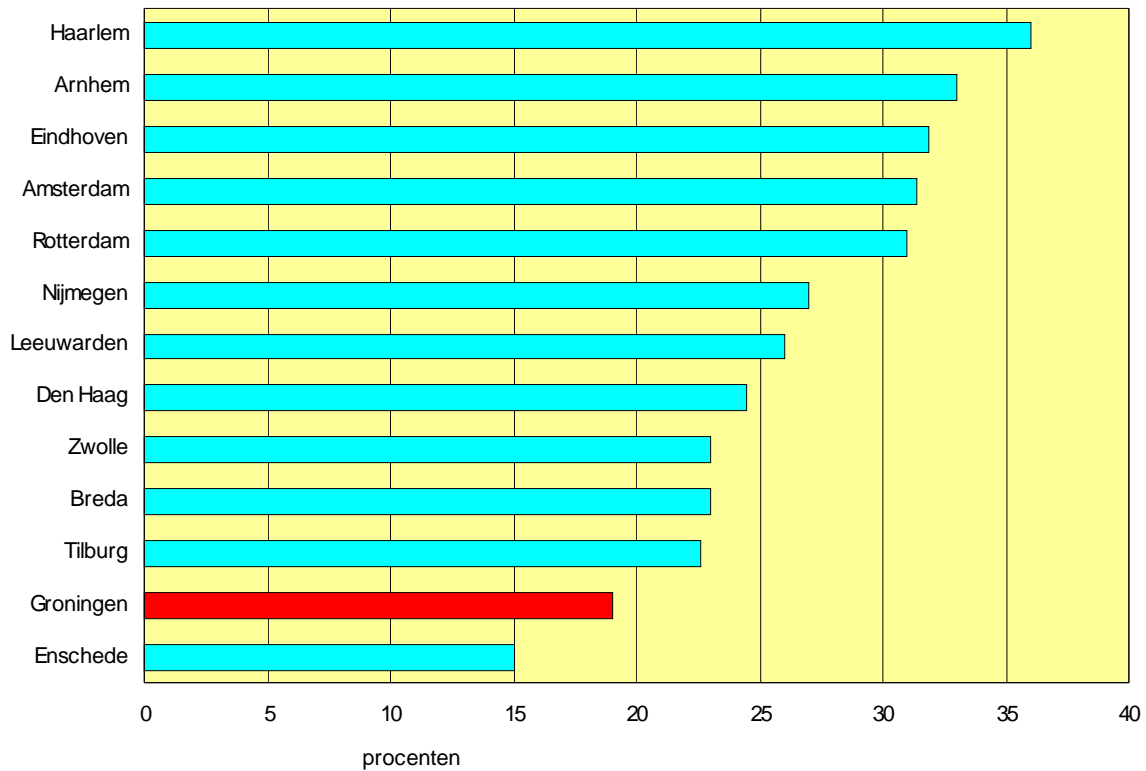
Bron: Regiopolitie

13.5.a Percentage slachtoffers van geweld in de eigen woonomgeving

Bron: SOZAWE(L&V)

13.5.b Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, Groningen vergeleken, 2003/2004

Bron: Gemeenten

HOOFDSTUK 14

LEEFBAARHEID

Het onlangs geheel vernieuwde winkelcentrum in de wijkvernieuwingswijk Vinkhuizen.

Algemeen

Dit hoofdstuk gaat over de resultaten van de leefbaarheids- en veiligheidsmonitor. Dit is een tweejaarlijkse enquête die onder de stadjes van 18 jaar en ouder wordt gehouden. Cijfers zijn per GSB wijk beschikbaar. De meest recente resultaten zijn van 2004. De enquête wordt in alle steden van het GSB (Grote Steden Beleid) gehouden. In dit hoofdstuk staan de resultaten weergegeven. Ook in een paar andere hoofdstukken staan resultaten van het onderzoek, bijvoorbeeld in hoofdstuk 13 dat over veiligheid handelt en hoofdstuk 12 over milieu.

Nieuwe wijken als prettig ervaren

Alle wijken worden door een overgrote meerderheid van de bewoners als prettig ervaren. De laagst gemeten waarde was 89%. Een verbetering ten opzichte van 2002, toen was de laagste waarde 85%.

72% Van de bevolking is gehecht aan de buurt. Hier lopen de waarden uiteen van 52% in Vinkhuizen tot 83% in Hoogkerk/ de Dorpen.

De buurtcohesie (onderlinge betrokkenheid binnen de buurt) is in de wijken Nieuw oost, Nieuw zuid particulier, Nieuw west en Hoogkerk/ de Dorpen groot. Dit zijn ook de buurten met het hoogste percentage eigen woningen bezit.

Bevolking Vinkhuizen positief over de toekomst

Er is gevraagd of de eigen buurt er de afgelopen tijd op vooruit is gegaan en hoe men verwacht dat het in de toekomst met de buurt zal gaan. De resultaten van deze vraag zijn vooral interessant voor wijken waar ontwikkelingen plaats vinden, bijvoorbeeld de stadsvernieuwingswijken. Van de totale bevolking heeft 40% de afgelopen tijd vooruitgang gezien, een beter resultaat als in 2002. Over de toekomst is men positief, 48% verwacht vooruitgang. Vooruitgang is er de afgelopen tijd vooral geweest in de stadsvernieuwingswijken Vinkhuizen en het Oosterpark. Ook over de toekomst zijn de inwoners van Vinkhuizen overwegend positief (61% verwacht vooruitgang). Minder dan in 2002, maar wel meer dan gemiddeld. Ook het Oosterpark scoort 61%.

Minder verloedering in 2004 dan in 1998

Verloedering gaat over hondenpoep en rommel op straat, vernielingen en bekladding van muren. Het wordt aangegeven met een score, waarbij 1 weinig verloedering is en 10 veel verloedering. Sinds 2000 is de verloedering in de stad afgenomen van 4,7 naar 3,4. Dit geldt voor alle wijken. Een opvallend grote verbetering was te zien in Lewenborg, in 2004 was het kengetal verloedering van Lewenborg 4,2 en in 2000 met 6,5 het hoogste van de stad.

Groningen doet het met een score van 3,4 goed in vergelijking met een aantal andere gemeenten (gemiddeld 4,5).

De stadje is tevreden over stedelijke voorzieningen

Een belangrijk onderwerp van het onderzoek is de tevredenheid van de bevolking over voorzieningen. Het blijkt dat een groot gedeelte tevreden is over de culturele voorzieningen in de gemeente. Meer dan 90% is tevreden over het aanbod van bioscopen,

bibliotheken, musea en theaters. Ook over de sportvoorzieningen in de stad is men zeer tevreden. Het laagst scoort met 41% de tevredenheid over jongerenvoorzieningen in de wijk. Dit is nog minder dan in 2002 toen dit percentage nog 45% was. Er zijn grote verschillen tussen de wijken. In het centrum is een meerderheid (66%) tevreden hierover, terwijl dat in Nieuw west maar 20% is.

Inhoud

14.1.1	Waardering van de buurt onder de bevolking van 18 jaar en ouder	162
14.1.2	Percentage inwoners dat vindt dat de buurt er de afgelopen tijd op vooruit is gegaan en dat denkt dat de buurt er in de toekomst op vooruit zal gaan.....	162
14.2	Aantal inwoners dat vindt dat bepaalde vormen van verloedering vaak voorkomt en het kengetal verloedering.....	162
14.1.a	Kengetal verloedering en rapportcijfer sociale kwaliteit van de woonomgeving (rapportcijfers), Groningen vergeleken	163
14.2.a	Kengetal verloedering per GSB wijk.....	163
14.3.1	Percentage (zeer) tevreden inwoners over straatverlichting, groenvoorzieningen en winkelaanbod in de wijk	164
14.3.2	Percentage (zeer) tevreden inwoners over speelmogelijkheden voor kinderen en jongerenvoorzieningen in de wijk.....	164
14.3.a	Percentage van de bevolking dat (zeer) tevreden is over de voorzieningen, 2000 en 2002/2004	165
14.3.b	Percentage inwoners dat tevreden is over jongerenvoorzieningen en percentage inwoners dat zegt dat jongerenoverlast vaak voor komt, per GSB wijk, 2004.....	165

14.1.1 Waardering van de buurt onder de bevolking van 18 jaar en ouder

GSB-wijk	gehechtheid buurt			prettige buurt			buurtcohesie		
	2000	2002	2004	2000	2002	2004	2000	2002	2004
Centrum	64	74	76	89	92	94	5,5	5,1	5,5
Oranje/Schilderswijk	75	80	82	97	98	99	6,1	6,3	6,1
Oud zuid	77	75	76	98	98	97	6,1	6,2	6,1
Nieuw zuid corporatief	78	81	71	98	96	94	6,3	6,0	6,2
Nieuw zuid particulier	86	83	82	98	99	98	6,7	6,5	6,7
Oosterpark	66	64	66	95	92	95	5,9	5,8	5,9
Korreweg/de Hoogte	55	55	63	80	91	89	5,0	5,4	5,5
Lewenborg	71	73	69	91	94	92	6,0	6,1	6,3
Beijum	57	63	64	87	87	89	5,9	5,6	5,9
Nieuw oost	73	80	81	99	100	99	6,8	6,6	6,9
Paddepoel	70	66	66	94	85	95	5,7	5,6	5,6
Vinkhuizen	62	57	52	84	87	90	5,4	5,3	5,5
Nieuw west	70	74	73	98	99	97	6,5	6,8	6,7
Hoogkerk/De dorpen	80	80	83	93	97	98	7,1	6,8	7,1
gemiddeld	70	71	72	93	94	95	6,0	5,9	6,1

Bron: SOZAWE(L&V)

14.1.2 Percentage inwoners dat vindt dat de buurt er de afgelopen tijd op vooruit is gegaan en dat denkt dat de buurt er in de toekomst op vooruit zal gaan

GSB-wijk	afgelopen tijd			in de toekomst		
	2000	2002	2004	2000	2002	2004
Centrum	21	38	35	39	57	49
Oranje/Schilderswijk	43	31	39	59	49	53
Oud zuid	28	34	46	41	58	55
Nieuw zuid corporatief	25	24	31	31	32	43
Nieuw zuid particulier	19	25	26	26	32	37
Oosterpark	15	24	54	50	49	61
Korreweg/de Hoogte	46	28	47	38	49	56
Lewenborg	38	35	36	53	56	56
Beijum	38	36	41	47	55	42
Nieuw oost	32	21	26	32	31	26
Paddepoel	18	23	26	24	32	46
Vinkhuizen	30	60	68	73	75	61
Nieuw west	59	55	47	66	67	51
Hoogkerk/De dorpen	24	31	34	36	45	47
gemiddeld	30	32	40	42	48	49

Bron: SOZAWE(L&V)

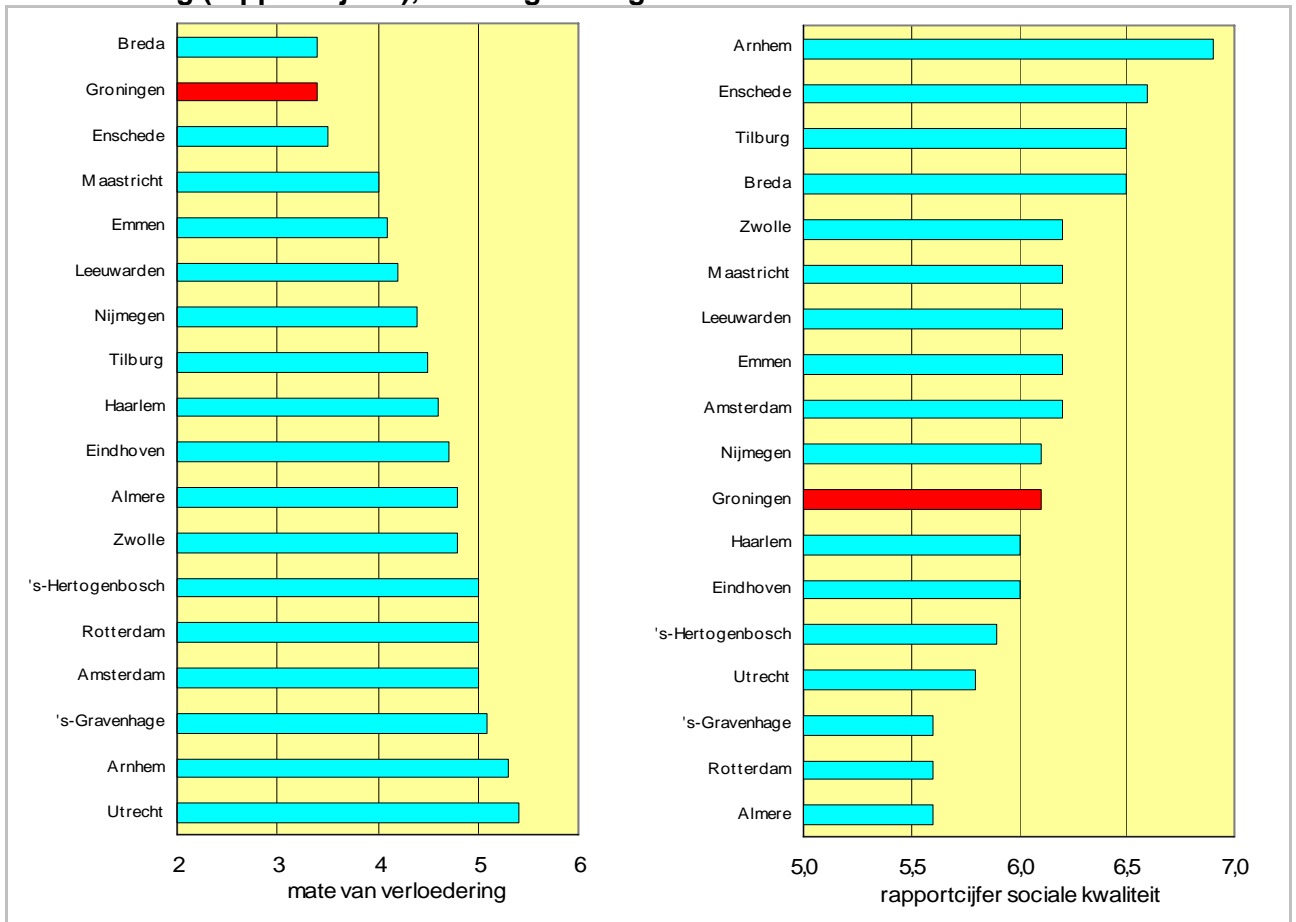
14.2 Aantal inwoners dat vindt dat bepaalde vormen van verloedering vaak voorkomt en het kengetal verloedering

problemen	1998	2000	2001	2002	2004
hondenpoep op straat	44	42	37	32	31
rommel op straat	29	32	32	22	18
vernielingen	28	31	21	14	16
bekladding van muren	19	19	15	14	10
kengetal verloedering¹⁾	4,6	4,7	4,3	3,7	3,4

Bron: SOZAWE(L&V)

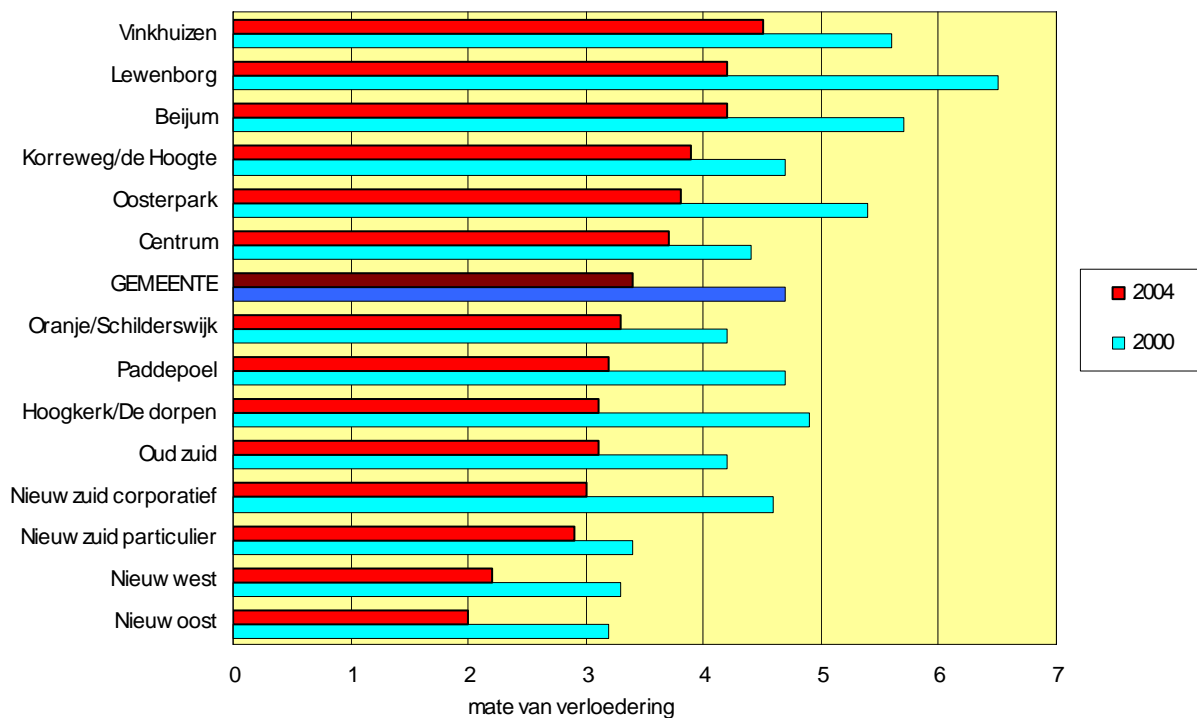
1) Verloedering is een samengestelde indicator uit hondepoep en rommel op straat, bekladding van muren en vernielingen.

14.1.a Kengetal verloedering en rapportcijfer sociale kwaliteit van de woonomgeving (rapportcijfers), Groningen vergeleken

Bron: Gemeenten

14.2.a Kengetal verloedering per GSB wijk

Bron: SOZAWE(L&V)

14.3.1 Percentage (zeer) tevreden inwoners over straatverlichting, groenvoorzieningen en winkelaanbod in de wijk

GSB-wijk	straatverlichting			groenvoorziening			winkelaanbod		
	2000	2002	2004	2000	2002	2004	2000	2002	2004
Centrum	86	90	88	56	66	65	91	90	95
Oranje/Schilderswijk	86	86	93	80	85	84	87	94	91
Oud zuid	89	94	91	68	72	78	82	81	85
Nieuw zuid corporatief	92	91	93	79	87	87	95	95	96
Nieuw zuid particulier	86	94	94	78	87	91	79	85	83
Oosterpark	76	90	87	76	88	94	85	81	84
Korreweg/de Hoogte	71	84	88	77	84	83	96	96	96
Lewenborg	78	74	78	87	93	91	95	95	94
Beijum	75	80	81	88	91	94	75	81	92
Nieuw oost	84	87	91	79	87	86	78	75	79
Paddepoel	80	88	92	80	87	91	98	98	98
Vinkhuizen	83	85	92	70	90	87	78	83	99
Nieuw west	87	88	89	52	76	80	47	46	62
Hoogkerk/De dorpen	89	90	90	77	82	87	78	76	86
gemiddeld	83	88	89	75	83	85	86	87	90

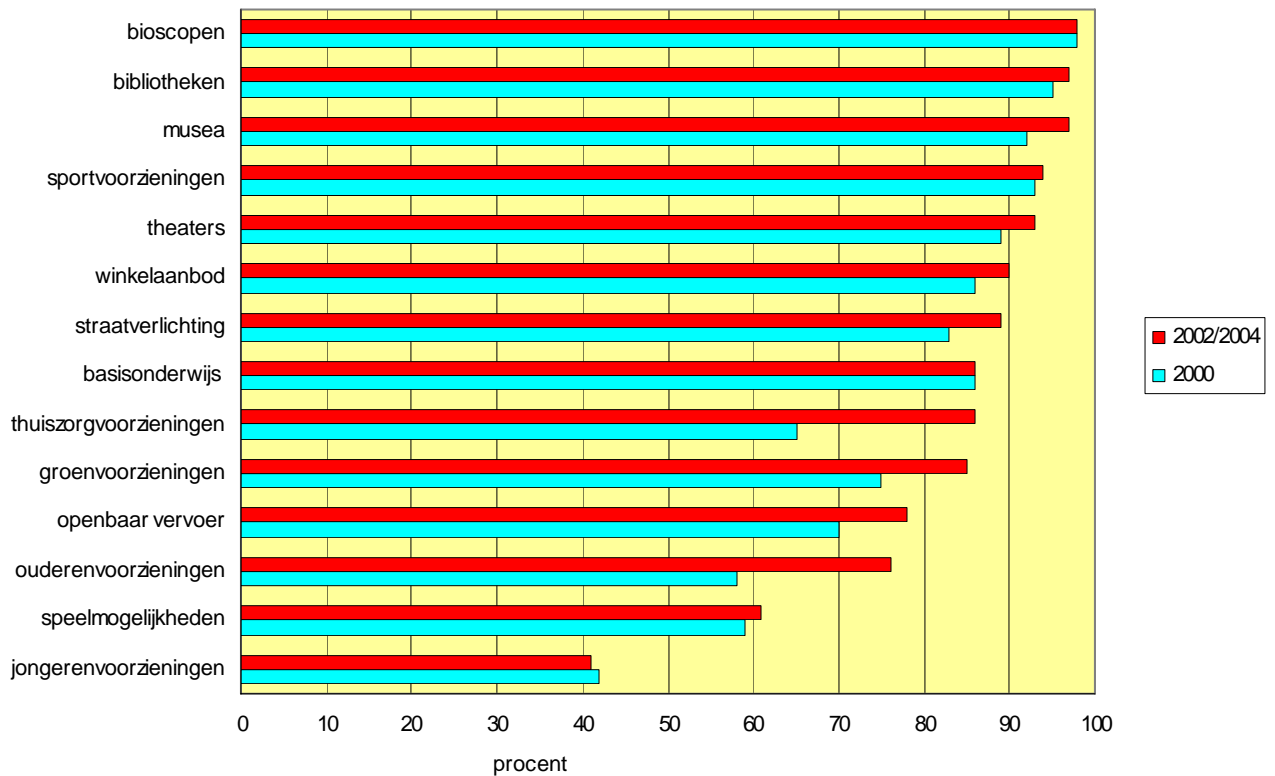
Bron: SOZAWE(L&V)

14.3.2 Percentage (zeer) tevreden inwoners over speelmogelijkheden voor kinderen en jongerenvoorzieningen in de wijk

GSB-wijk	speelmogelijkheden			jongerenvoorzieningen		
	2000	2002	2004	2000	2002	2004
Centrum	44	37	37	69	66	66
Oranje/Schilderswijk	58	69	72	64	59	42
Oud zuid	47	54	51	38	53	40
Nieuw zuid corporatief	59	56	50	24	48	35
Nieuw zuid particulier	74	68	67	19	40	26
Oosterpark	58	69	62	48	53	51
Korreweg/de Hoogte	57	61	66	47	47	45
Lewenborg	63	66	68	40	32	41
Beijum	80	72	74	59	44	42
Nieuw oost	77	81	77	31	31	43
Paddepoel	62	57	45	32	39	36
Vinkhuizen	36	66	72	31	36	43
Nieuw west	47	69	63	23	25	20
Hoogkerk/De dorpen	53	56	68	26	34	43
gemiddeld	59	62	61	42	45	41

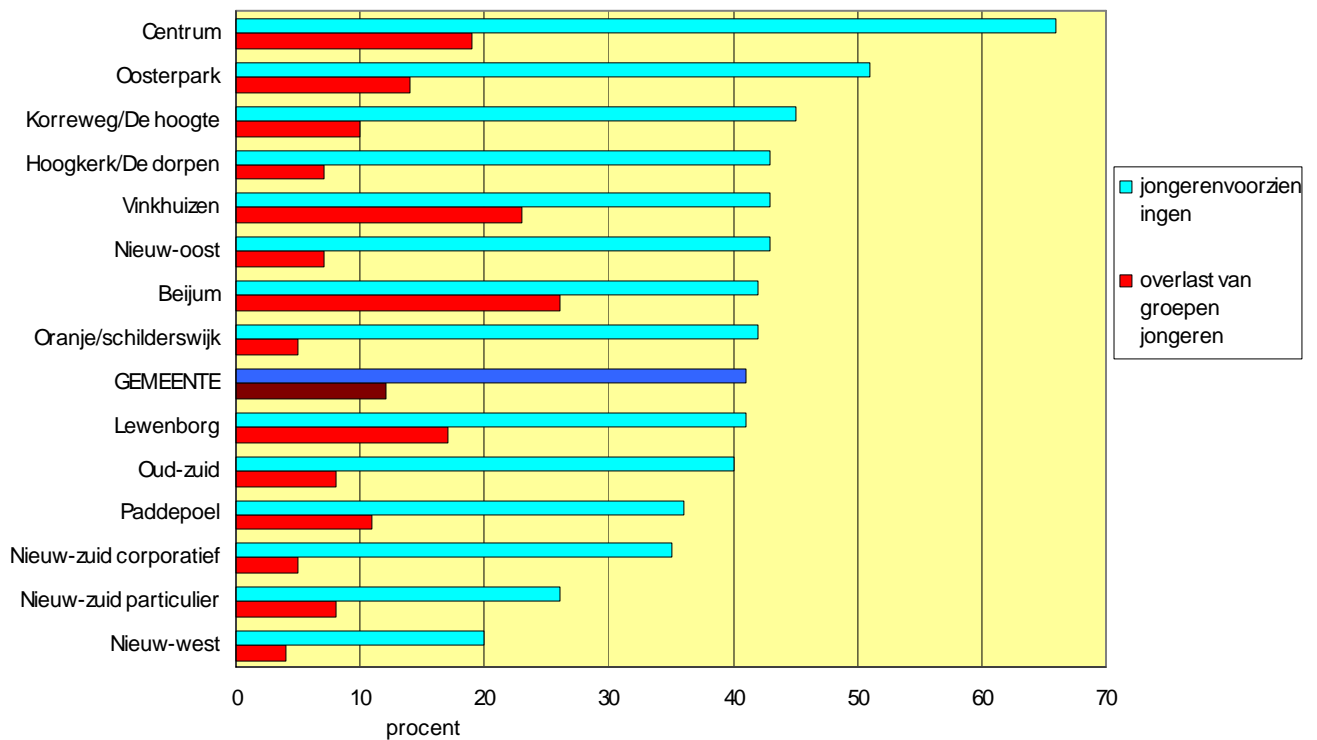
Bron: SOZAWE(L&V)

14.3.a Percentage van de bevolking dat (zeer) tevreden is over de voorzieningen, 2000 en 2002/2004

Bron: SOZAWE(L&V)

14.3.b Percentage inwoners dat tevreden is over jongerenvoorzieningen en percentage inwoners dat zegt dat jongerenoverlast vaak voor komt, per GSB wijk, 2004

Bron: SOZAWE(L&V)

HOOFDSTUK 15

CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

Het gebouw van de Zodiak aan de Eenrummermaar in Karding. Zodiak is de stadsdrukkerij van de gemeente Groningen. Het is onderdeel van de dienst sociale werkvoorziening

Personeel

Op 31 december 2004 waren er 3.331 mensen in dienst van de gemeente. Het personeel in vaste dienst van de gemeente Groningen is tot 2003 toegenomen. Het aantal was op 31 december 2004 24 minder dan op 31 december 2003.

De ontwikkeling van het netto ziekteverzuim is het afgelopen jaar gunstig geweest, van 6,4 naar 5,7%.

Aandeel jonge werknemers en vrouwen

Het aandeel jonge ambtenaren (tot 30 jaar) neemt steeds verder af. Eind 2004 was dit aandeel nog maar 6% terwijl dit aandeel in 2002 nog 8,8% was. Gemiddeld genomen zijn vrouwelijke ambtenaren jonger dan de mannelijke. Er werken meer mannen dan vrouwen bij de gemeente. Het verschil wordt wel steeds kleiner, was in 2000 nog 63,1% man, eind 2004 was dat percentage geslonken tot 56,5%.

Grootste deel gemeentelijke inkomsten komt van het rijk.

De inkomsten van de gemeente zijn voor 62% (41% rijksuitkeringen en 21% algemene uitkering) van het rijk afkomstig. De eigen inkomsten (ruim 93,5 miljoen in 2004) bestaan voor 51% uit de inkomsten uit de onroerende zaakbelasting.

De twee grootste uitgavenposten bestaan uit overdrachten voor onder andere uitkeringen en onderwijs (33%) en salarissen en sociale lasten (30%).

Burgerzaken

Het aantal geboorte- en overlijdensaangiften is veel hoger dan het aantal geboorten en sterften van in de gemeente Groningen ingeschrevenen (tabel 2.3 hoofdstuk 2). Dit wordt veroorzaakt door bevallingen en sterfte in de Groninger ziekenhuizen van niet Groningers. De aangiften hiervan vinden wel plaats in Groningen. Er is hiervoor een loket ingericht in het Martini Ziekenhuis.

Aanvragen Ruimtelijke Ordening

Het aantal sloopaanvragen is lager dan het aantal gesloopte panden omdat een aanvraag meer dan één pand kan omvatten. Dit geldt ook voor de bouwvragen. Het aantal bouwvragen is na een daling in 2003 (1.760 aanvragen) in 2004 weer toegenomen (2.041 aanvragen).

Website hét kanaal voor informatieinwinning

Voor 52% van de stadjes is de gemeentelijke website het favoriete kanaal om gemeentelijke informatie vandaan te halen. Een spectaculaire stijging, want in 2000 was dit percentage nog maar 4%. Van de stadjes vindt 72% de site voldoende informatief, dit tegen 84% in 2002. Ook de tevredenheid over de website is afgenomen (van 90% naar 73%). De kern van de kritiek richt zich hierbij niet op de inhoud maar op de ontsluiting ervan, o.a. vindbaarheid, duidelijkheid.

Burgers signaleren minder problemen

In het omnibusonderzoek, een vragenlijst aan de bevolking over het functioneren van de gemeente, is gevraagd wat de problemen zijn die het gemeentebestuur als eerste aan moet pakken.

Opvallende uitkomst is dat het aantal stadjes dat geen problemen weet te melden in verhouding met voorgaande jaren sterk is toegenomen, en wel van 8% in 2000 naar 16% in 2005. Verder valt de afname van de gesignaleerde verslavingsproblematiek op. In 2004 vond 3% dit een belangrijk probleem terwijl in 2002 nog 18% van de stadjes dit meldde. Dit komt overeen met de forse daling van het aantal meldingen drugsoverlast (zie hoofdstuk 13). Andere problemen die aanmerkelijk minder zijn genoemd dan in 2000 zijn criminaliteit en vandalisme, verkeersveiligheid, parkeren en bereikbaarheid. Het meest genoemde probleem is het onderhoud van de eigen woonomgeving.

Opkomst bij verkiezingen

De opkomst bij de verkiezingen is het hoogst bij de Tweede Kamerverkiezingen en het laagst bij de Europese verkiezingen. De opkomstpercentages bij alle verkiezingen liggen in de gemeente Groningen op of boven het landelijke gemiddelde.

De laatste in Groningen gehouden verkiezing was het referendum over de oostwand van de Grote Markt, de opkomst was 38,6%. Bij dit referendum heeft de meerderheid van de bevolking voor het ingediende plan gestemd.

Samenstelling gemeenteraad

De grootste partij in de gemeenteraad is de Partij van de Arbeid. Dit is al zo vanaf het moment dat deze partij mee doet aan de verkiezingen. De gedeelde tweede plaats is voor de VVD en Groen-Links.

De huidige coalitiepartijen in de 2^e kamer (VVD, CDA en D66) hadden bij de Tweede Kamer verkiezingen 37 % van de stemmen in de gemeente Groningen.

HOOFDSTUK 15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

Inhoud

15.1.1	Het vaste personeel van de gemeente Groningen naar dienst per 31 december.....	170
15.1.2	Leeftijdsopbouw van het vaste personeel in percentages per 31 december.....	170
15.1.3	Het ziekteverzuimpercentage naar dienst.....	170
15.1.a	Het vaste personeel naar geslacht en dienst per 31 december 2004 en gemeente totaal in 2000.....	171
15.1.b	Het vaste personeel naar leeftijd en geslacht per 31 december 2004.....	171
15.2.1	Begroting eigen inkomsten gemeente Groningen (x €1.000,-).....	172
15.2.2	Realisatie eigen inkomsten gemeente Groningen (x €1.000,-).....	172
15.2.3	Uitgaven gemeente Groningen, rekening en begroting (x €1.000,-).....	172
15.2.a	Inkomsten gemeente Groningen naar soort, 2004	173
15.2.b	Algemene uitkering, investeringen en gemeentebelastingen per inwoner, 2000-2004.....	173
15.3.1	Documenten en mutaties Burgerzaken gemeente Groningen.....	174
15.3.2	Aanvragen Ruimtelijke Ordening gemeente Groningen.....	174
15.4	Populairiteit van de gemeentelijke website	174
15.5.2	Klachten en afhandelingstermijn van klachten van de bevolking die bij de gemeente binnenkomen.....	174
15.4.a	Bekendheid onder de bevolking van de gemeentelijke website en email-contact.....	175
15.5.a	Belangrijkste problemen die het gemeentebestuur volgens de inwoners aan moet pakken.....	175
15.6.1	Uitslag Gemeenteraadsverkiezingen (GR) en Tweede Kamerverkiezingen (TK) in procenten	176
15.6.2	Opkomstpercentages verkiezingen Gemeenteraad.....	176
15.6.3	Opkomstpercentages verkiezingen Tweede Kamer	176
15.6.4	Opkomstpercentages verkiezingen Provinciale Staten.....	176
15.6.5	Opkomstpercentages verkiezingen Europees Parlement.....	176
15.6.6	Opkomstpercentages referenda.....	176
15.6.a	Zetelverdeling gemeenteraad Groningen, 1994, 1998 en 2002	177
15.6.b	Opkomst gemeenteraadsverkiezingen sinds 1970, Groningen en Nederland.....	177
15.6.7	Uitslagen gemeenteraadsverkiezingen per gebied, 2002.....	178
15.6.c	Het stemgedrag voor PvdA, Groen Links en SP, gemeenteraadsverkiezingen 2002	178
15.6.d	Het stemgedrag voor CDA, D66 en Christen Unie, gemeenteraadsverkiezingen 2002	179
15.6.e	Het stemgedrag voor VVD, Student en Stad en Stadspartij, gemeenteraadsverkiezingen 2002	179

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.1.1 Het vaste personeel van de gemeente Groningen naar dienst per 31 december ¹⁾

dienst	1999	2000	2001	2002	2003	2004	index 2004 1999=100
BSD	120	110	119	127	121	123	102,5
DIA	298	294	307	331	376	377	126,5
DSW / Zodiak ²⁾	92	111	139	131	125	120	130,4
Ombudsvrouw	4	4	4	4	3	3	75,0
HVD	419	470	490	525	514	524	125,1
MD	341	333	346	354	355	361	105,9
OCSW ²⁾	448	483	509	549	570	533	119,0
RO/EZ	568	570	613	640	647	646	113,7
SOZAWE	548	555	640	668	644	644	117,5
totaal gemeente	2.838	2.930	3.167	3.329	3.355	3.331	117,4

Bron: DIA

1) Gegevens op peildatum 31-12, in gemeenterekeningen worden jaargemiddelden gehanteerd

2) OCSW, DSW en Zodiak: alleen ambtelijk medewerkers

15.1.2 Leeftijdsopbouw van het vaste personeel in percentages per 31 december

leeftijd	1999	2000	2001	2002	2003	2004
< 20	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	1,1	1,3	1,8	1,7	1,5	0,7
25-29	5,7	5,8	6,9	7,1	6,5	5,3
30-34	11,3	11,6	11,8	11,8	12,0	10,3
35-39	17,5	16,7	15,9	15,2	14,8	14,3
40-44	18,1	17,8	17,9	18,2	19,1	17,6
45-49	18,0	18,4	17,6	17,4	17,4	18,2
50-54	16,3	16,5	16,2	15,5	16,0	17,1
55-59	9,2	9,5	9,8	10,9	11,2	13,1
>= 60	2,7	2,3	2,0	2,1	1,6	3,5

Bron: DIA

15.1.3 Het ziekteverzuimpercentage naar dienst

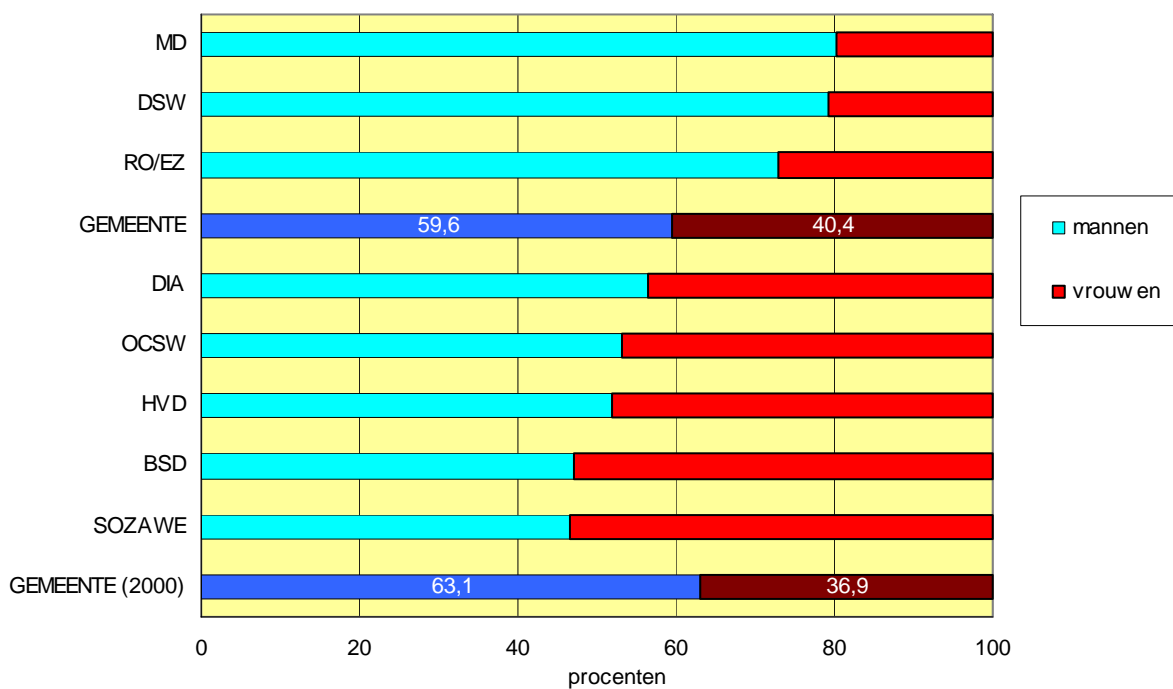
dienst	netto ¹⁾	2002		netto ¹⁾	2003		netto ¹⁾	2004	
		bruto	meldings frequentie		bruto	meldings frequentie		bruto	meldings frequentie
BSD	5,0	6,2	1,53	5,6	6,6	1,84	5,0	6,0	2,00
DIA	7,7	9,1	1,95	6,6	8,6	1,77	5,9	8,3	2,03
DSW	6,2	8,4	1,46	4,6	6,8	1,60	5,3	7,6	1,47
HVD	6,1	7,1	1,41	5,9	6,8	1,47	5,3	7,1	1,63
MD	7,2	8,4	1,90	7,8	8,3	1,99	6,4	7,4	1,93
OCSW	4,4	7,1	1,71	6,2	7,1	1,65	5,5	8,1	1,69
RO/EZ	5,5	6,3	1,88	5,5	5,9	1,83	5,1	6,3	1,91
SOZAWE	7,1	9,1	2,18	7,6	8,6	2,24	6,2	8,4	2,25
totaal gemeente	6,1	7,7	1,82	6,4	7,3	1,82	5,7	7,5	1,90

Bron: DIA

1) netto: verzuimpercentage, verzuim minder dan 1 jaar, exclusief zwangerschapsverlof

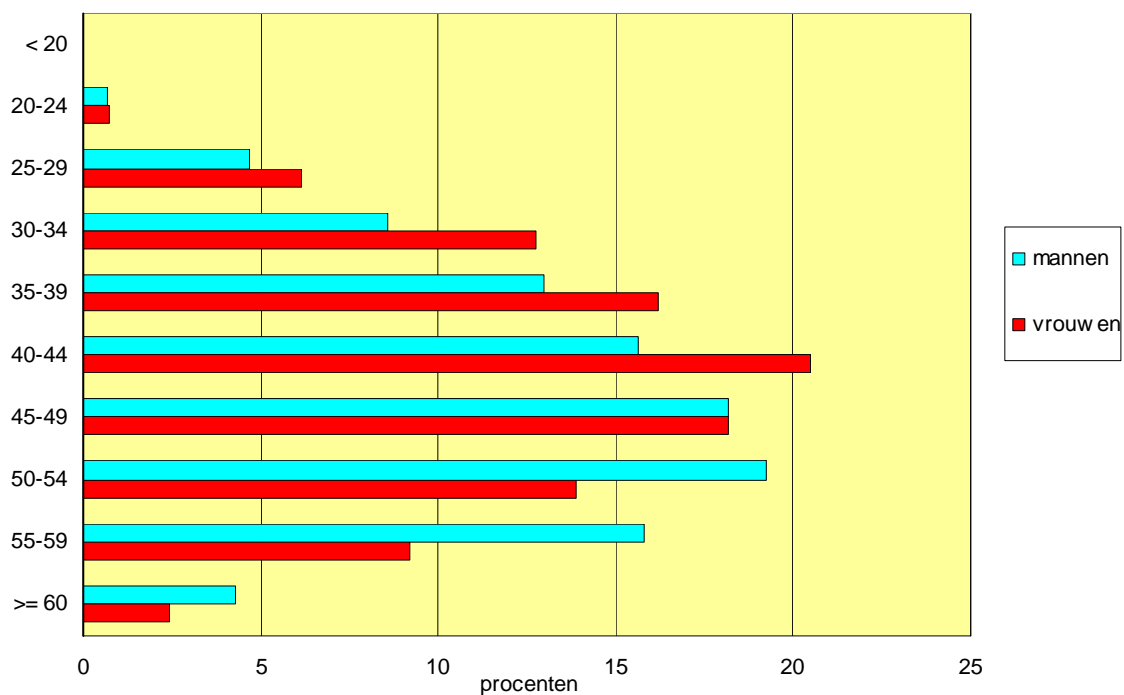
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.1.a Het vaste personeel naar geslacht en dienst per 31 december 2004 en gemeente totaal in 2000

Bron: DIA

15.1.b Het vaste personeel naar leeftijd en geslacht per 31 december 2004

Bron: DIA

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.2.1 Begroting eigen inkomsten gemeente Groningen (x €1.000,-)

post	2000	2001	2002	2003	2004
onroerende/roerende zaakbelasting	34.597	37.180	39.861	44.608	46.566
afvalstoffenheffing	15.536	16.928	17.751	18.925	21.826
reinigingsrechten	749	703	652	711	727
rioolrechten	6.864	7.425	8.307	8.891	9.454
hondenbelasting	487	515	506	528	540
precario rechten	314	332	352	320	174
bouwleges en woonvergunningen	3.087	3.316	3.551	4.084	5.589
leges burgerzaken	1.382	1.556	1.620	1.458	1.873
graf- en begraafrechten	764	771	910	978	1.053
leges brandweer	45	48	255	195	195
haven en liggelden	388	396	202	209	214
tarieven sport	3.729	3.702	2.891	3.237	3.314
logiesbelasting	159	238	238	238	238
totaal	68.100	73.110	77.096	84.382	91.763

Bron: BSD

15.2.2 Realisatie eigen inkomsten gemeente Groningen (x €1.000,-)

post	2000	2001	2002	2003	2004
onroerende/roerende zaakbelasting	35.750	37.471	41.351	47.980	48.126
afvalstoffenheffing	15.925	17.257	17.833	18.283	21.517
reinigingsrechten	653	657	724	779	870
rioolrechten	6.306	7.654	8.907	9.246	9.509
hondenbelasting	459	491	507	522	540
precario rechten	329	278	464	313	164
bouwleges en woonvergunningen	3.869	5.833	3.100	4.071	5.775
leges burgerzaken	1.486	1.600	1.538	1.564	1.952
graf- en begraafrechten	1.217	1.205	1.100	1.095	1.277
leges brandweer	74	90	453	190	181
haven en liggelden	186	466	247	179	157
tarieven sport	3.062	2.584	3.083	3.054	3.206
logiesbelasting	118	255	290	299	282
totaal	69.433	75.841	79.597	87.575	93.556

Bron: BSD

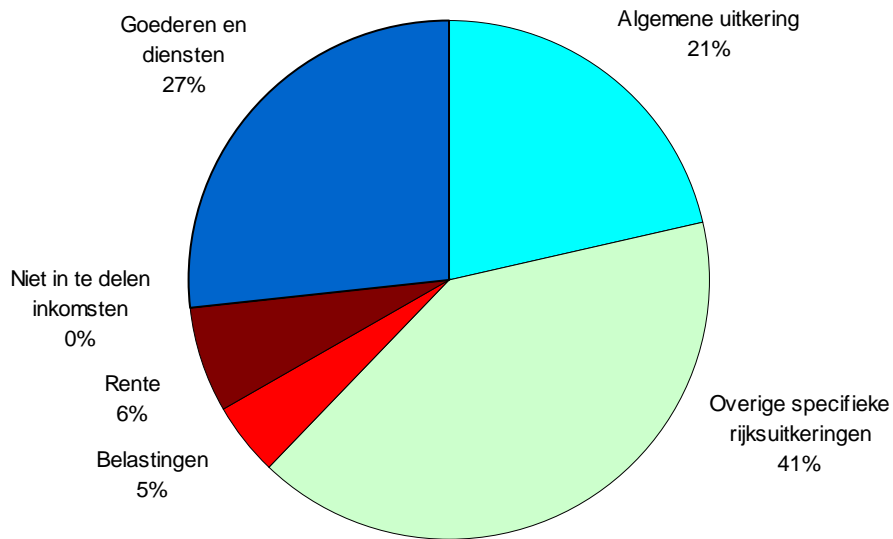
15.2.3 Uitgaven gemeente Groningen, rekening en begroting (x €1.000,-)

post	2001 rekening	2002 rekening	2003 rekening	2004 begroting	2004 rekening
salarissen en sociale lasten	227.745	251.592	269.889	274.137	281.748
personeel van derden	20.591	20.571	19.190	8.797	19.185
rente en afschrijvingen	96.942	89.864	88.069	89.515	76.215
goederen en diensten	158.062	246.592	212.837	280.173	236.133
overdrachten	261.230	286.075	305.324	317.984	309.555
reserveringen	57.702	2.789	1.405	0	0
niet in te delen uitgaven	3.158	2.521	3.115	13.604	2.613
totale lasten	825.430	900.004	899.829	984.210	925.449

Bron: BSD

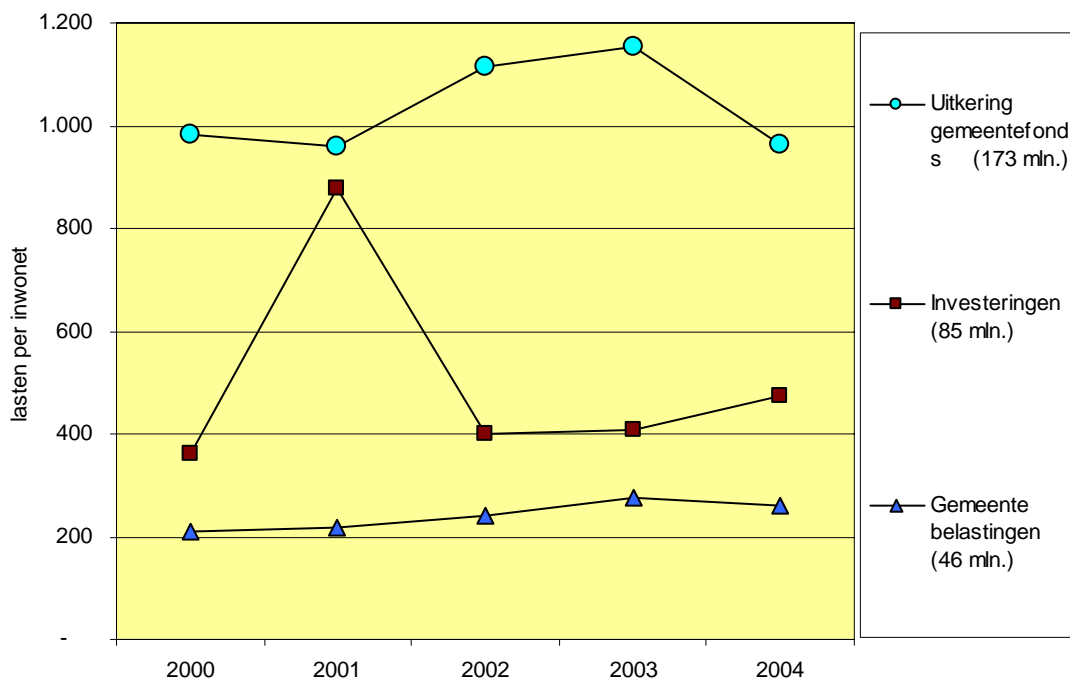
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.2.a Inkomsten gemeente Groningen naar soort, 2004

Bron: BSD

15.2.b Algemene uitkering, investeringen en gemeentebelastingen per inwoner, 2000-2004

Bron: BSD

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.3.1 Documenten en mutaties Burgerzaken gemeente Groningen

	2001	2002	2003	2004
documenten burgerzaken				
paspoorten	19.643	23.999	22.611	23.913
ID kaarten	10.080	8.096	7.630	9.677
rijbewijzen	15.973	11.082	10.266	10.458
afschriften GBA	28.910	25.038	30.102	28.174
afschriften/uittreksels burgerlijke stand (akten)	8.584	8.773	8.855	9.039
verklaringen omtrent gedrag	3.364	3.494	3.062	3.061
pas 65+	659	617	702	492
mutaties burgerzaken				
verhuismutaties	45.204	47.826	47.977	49.465
huwelijksvoltrekkingen	691	774	689	682
registratie echtscheidingen	313	360	276	291
verzorging geboorteaangifte	5.036	4.910	4.743	4.532
verzorgen overlijdensaangifte	2.662	2.629	2.584	2.557
naturalisaties	675	735	697	841

Bron: DIA

15.3.2 Aanvragen Ruimtelijke Ordening gemeente Groningen

soort aanvragen	2001	2002	2003	2004
bouwaanvragen	1.479	1.839	1.760	2.041
reclameaanvragen	304	385	78	34
sloopaanvragen	209	204	187	168
monumentenaanvragen	80	136	137	129
aanvragen ligplaatsvergunning	79	82	66	77
overige aanvragen onttrekking woonruimten	119	130	99	78
totaal	2.072	2.564	2.162	2.372

Bron: ROEZ

15.4 Populairiteit van de gemeentelijke website

percentage van de bevolking van 18 en ouder	2000	2002	2005
is bekend met de site	38	50	52
haalt gemeentelijke informatie het liefst van de website	4	26	52
vind de site voldoende informatief	60	84	72
is tevreden over de gemeentelijke website	57	90	73

Bron: SOZawe, Omnibusonderzoek

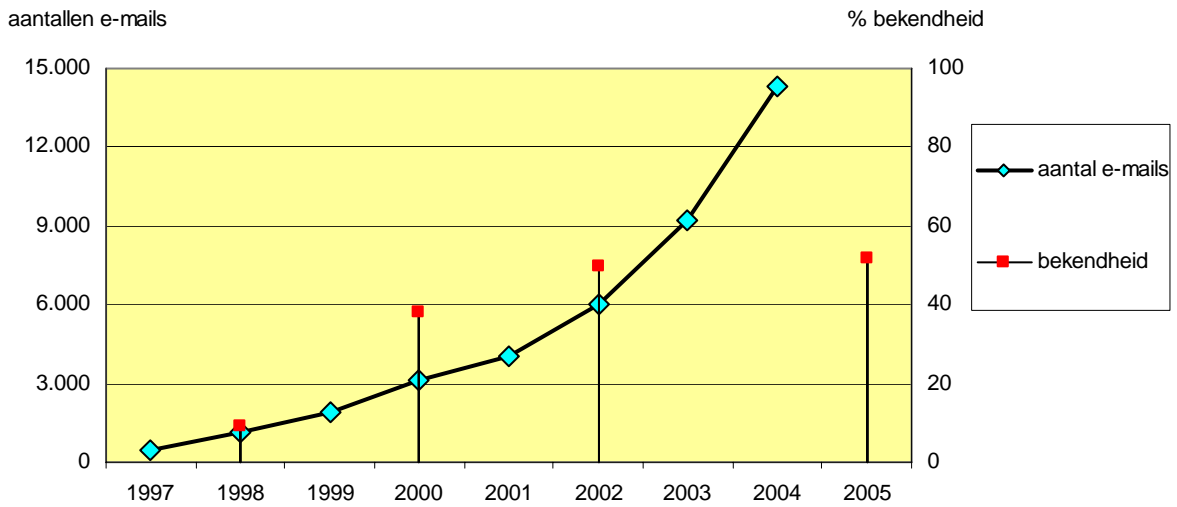
15.5.2 Klachten en afhandelingstermijn van klachten van de bevolking die bij de gemeente binnenkomen

	2000	2002	2004
soort klacht			
correcte afhandeling	251	225	96
informatieverstrekking	60	78	83
bejegening in engere zin	96	95	141
overig	387	466	502
totaal aantal	794	864	822
afhandelingstermijn		%	%
binnen een week	.	18	8
1 tot 6 weken	.	64	75
6 weken en langer	.	18	16
totaal		100	100

Bron: BSD

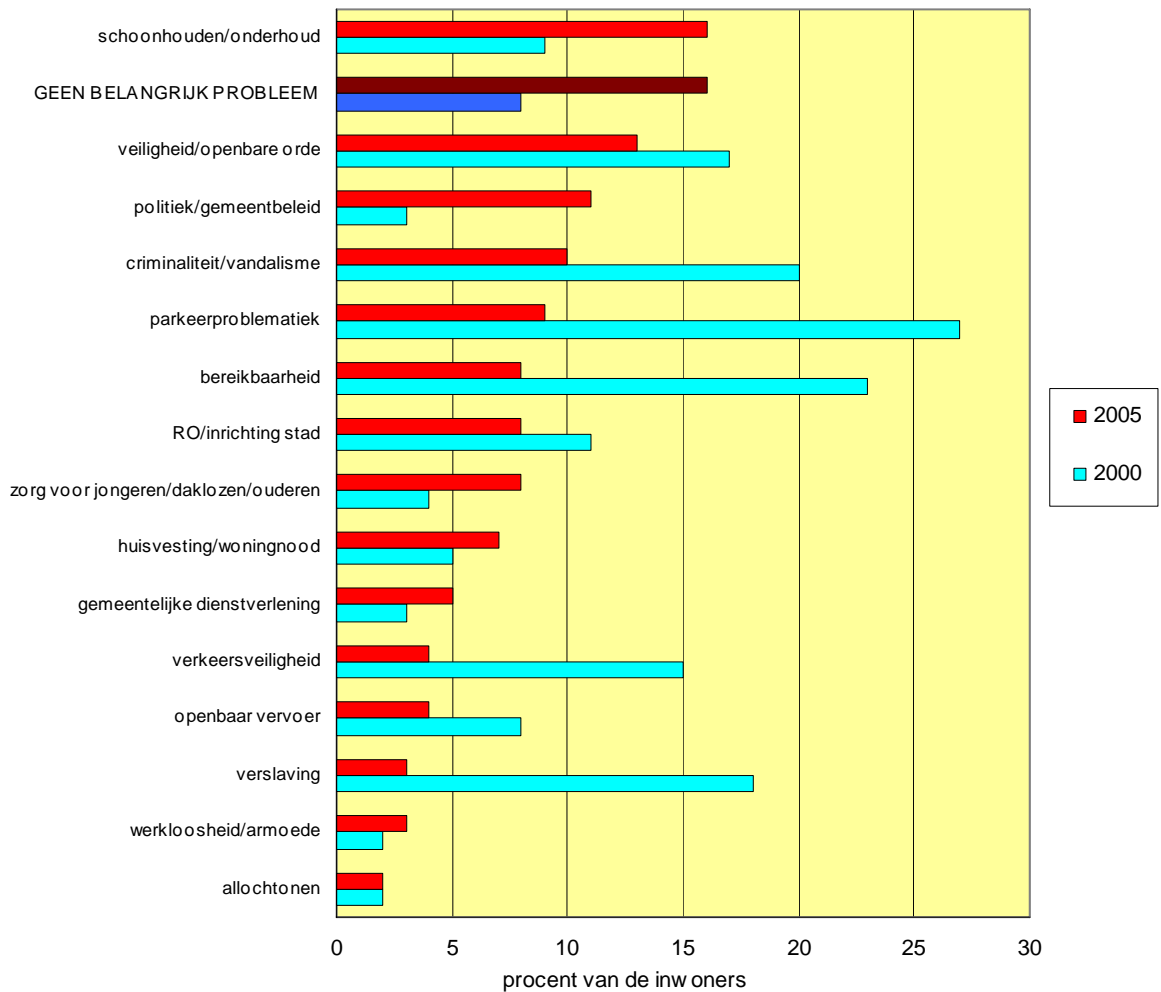
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.4.a Bekendheid onder de bevolking van de gemeentelijke website en email-contact

Bronnen: DIA, SOZAWE(Omnibusonderzoek)

15.5.a Belangrijkste problemen die het gemeentebestuur volgens de inwoners aan moet pakken

Bron: SOZAWE(Omnibusonderzoek)

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.6.1 Uitslag Gemeenteraadsverkiezingen (GR) en Tweede Kamerverkiezingen (TK) in procenten

	1994		1998		2002		2003
	GR	TK	GR	TK	GR	TK	TK
PvdA	23,3	33,2	29,2	35,3	22,4	23,8	38,9
VVD	13,7	14,7	14,7	16,5	14,0	13,5	13,8
CDA	10,7	11,1	9,6	9,2	11,4	15,3	13,1
Groen Links	14,0	7,8	12,8	12,9	14,6	13,8	10,1
D66	17,9	19,0	9,7	13,1	6,8	7,6	6,1
Chr. Unie	6,2	4,9	5,8	4,8	6,5	4,2	3,7
SP	8,0	3,5	10,6	5,8	11,6	10,1	10,3
(N)CPN	.	.	0,6	0,2	1,0	.	0,2
Student en Stad	2,8	.	3,8	.	5,0	.	.
Stadspartij	.	.	.	.	6,6	.	.
Lijst Pim Fortuyn	.	.	.	.	.	10,1	2,7
overige partijen	3,3	5,8	3,2	2,2	.	1,6	1,1

Bron: DIA

15.6.2 Opkomstpercentages verkiezingen Gemeenteraad

	1986	1990	1994	1998	2002
gemeente Groningen	72,8	59,6	64,1	59,9	57,7
Nederland	73,2	62,3	65,3	58,3	57,7

Bron: DIA, CBS

15.6.3 Opkomstpercentages verkiezingen Tweede Kamer

	1989	1994	1998	2002	2003
gemeente Groningen	80,0	78,3	73,0	79,5	81,4
Nederland	80,3	78,8	73,3	78,9	79,9

Bron: DIA, CBS

15.6.4 Opkomstpercentages verkiezingen Provinciale Staten

	1987	1991	1995	1999	2003
gemeente Groningen	68,2	51,9	49,1	47,8	53,0
provincie Groningen	0,0	56,9	55,2	51,6	55,4
Nederland	66,3	52,3	50,2	45,0	47,6

Bron: DIA, CBS

15.6.5 Opkomstpercentages verkiezingen Europees Parlement

	1984	1989	1994	1999	2004
gemeente Groningen	52,3	50,0	37,8	32,9	45,1
Nederland	50,9	47,5	35,6	29,9	39,1
Europa	61,0	58,5	56,8	49,8	44,2

Bron: DIA, CBS

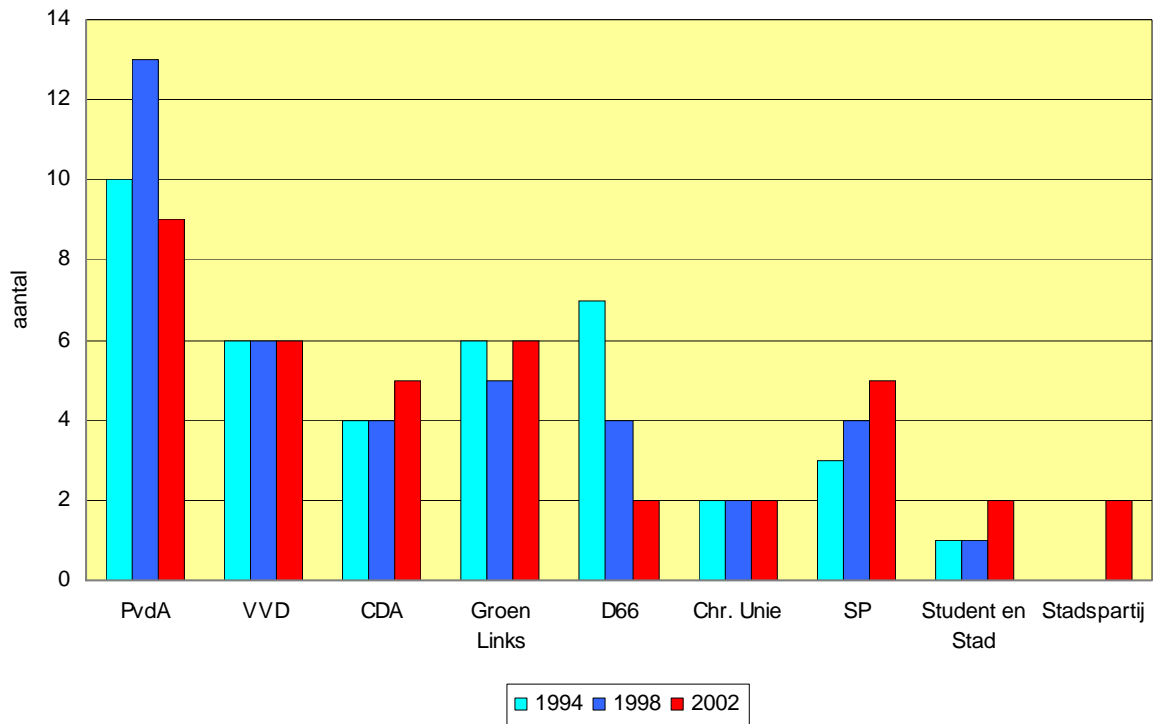
15.6.6 Opkomstpercentages referenda

	Noorderplantsoen , 1994	Noordzijde Grote Markt, 2001	Europese grondwet, 2005	Oostwand Grote Markt, 2005
gemeente Groningen	31,0	56,5	64,9	38,6
Nederland			62,8	

Bron: DIA

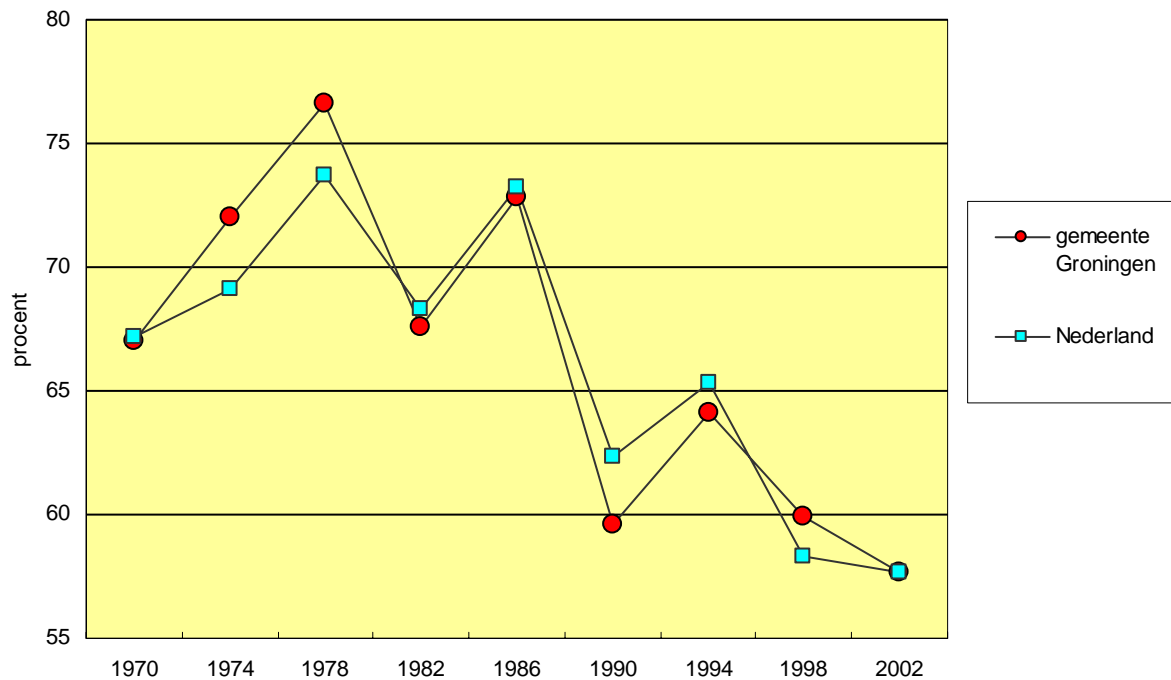
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.6.a Zetelverdeling gemeenteraad Groningen, 1994, 1998 en 2002

Bron: DIA

15.6.b Opkomst gemeenteraadsverkiezingen sinds 1970, Groningen en Nederland

Bron: DIA, CBS

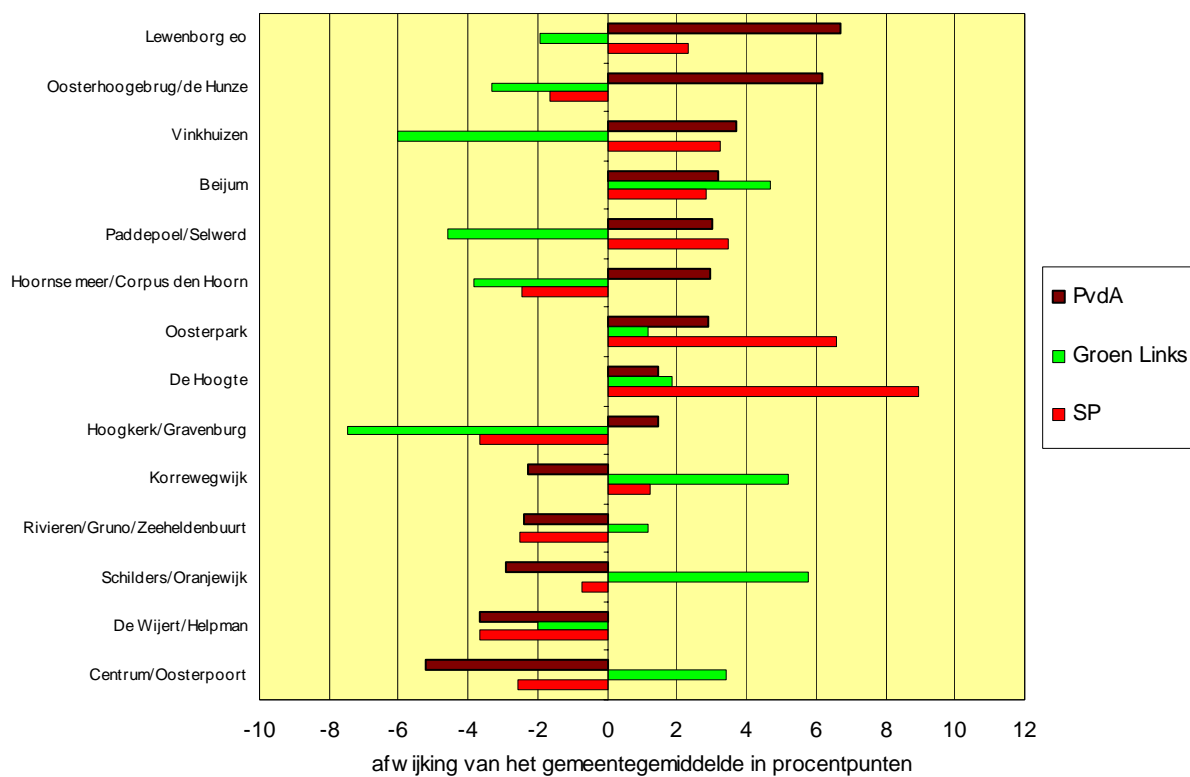
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.6.7 Uitslagen gemeenteraadsverkiezingen per gebied, 2002

gebied ¹⁾	PvdA	VVD	Groen Links	SP	D66	CDA	Student & Stad	Chr. Unie	Stads-partij
Centrum/Oosterpoort	17,2	19,5	18,0	9,0	8,4	7,5	10,0	2,7	6,7
Oosterpark	25,3	10,4	15,8	18,2	6,3	6,9	5,5	3,3	7,2
Korrewegwijk	20,1	10,9	19,8	12,9	6,5	9,3	8,6	5,7	5,2
De Hoogte	23,9	8,6	16,5	20,6	5,5	6,9	4,9	4,2	6,7
Schilders/Oranjewijk	19,5	13,9	20,4	10,9	8,4	7,7	8,3	4,2	5,8
De Wijert/Helpman	18,8	20,4	12,6	7,9	8,3	16,0	2,3	6,2	6,9
Rivieren/Gruno/Zeeheldenbuurt	20,0	15,0	15,8	9,1	6,6	12,8	7,0	6,7	6,4
Hoornse wijken	25,3	17,7	10,8	9,1	7,2	16,3	1,3	6,3	5,2
Oosterhoogebrug/de Hunze	28,6	14,8	11,3	10,0	7,0	11,0	1,6	6,6	8,1
Lewenborg eo	29,1	11,2	12,6	13,9	6,3	9,7	2,3	4,9	8,6
Beijum	25,6	7,3	19,3	14,4	7,0	8,0	2,6	7,2	7,2
Paddepoel/Selwerd	25,4	9,8	10,0	15,1	4,2	16,4	3,7	8,9	5,4
Vinkhuizen	26,1	9,3	8,6	14,8	3,9	14,1	2,9	12,9	5,9
Hoogkerk/Gravenburg	23,8	13,3	7,2	8,0	5,1	16,0	0,9	16,0	8,7
totaal	22,4	14,0	14,6	11,6	6,8	11,4	5,0	6,5	6,6

Bron: DIA

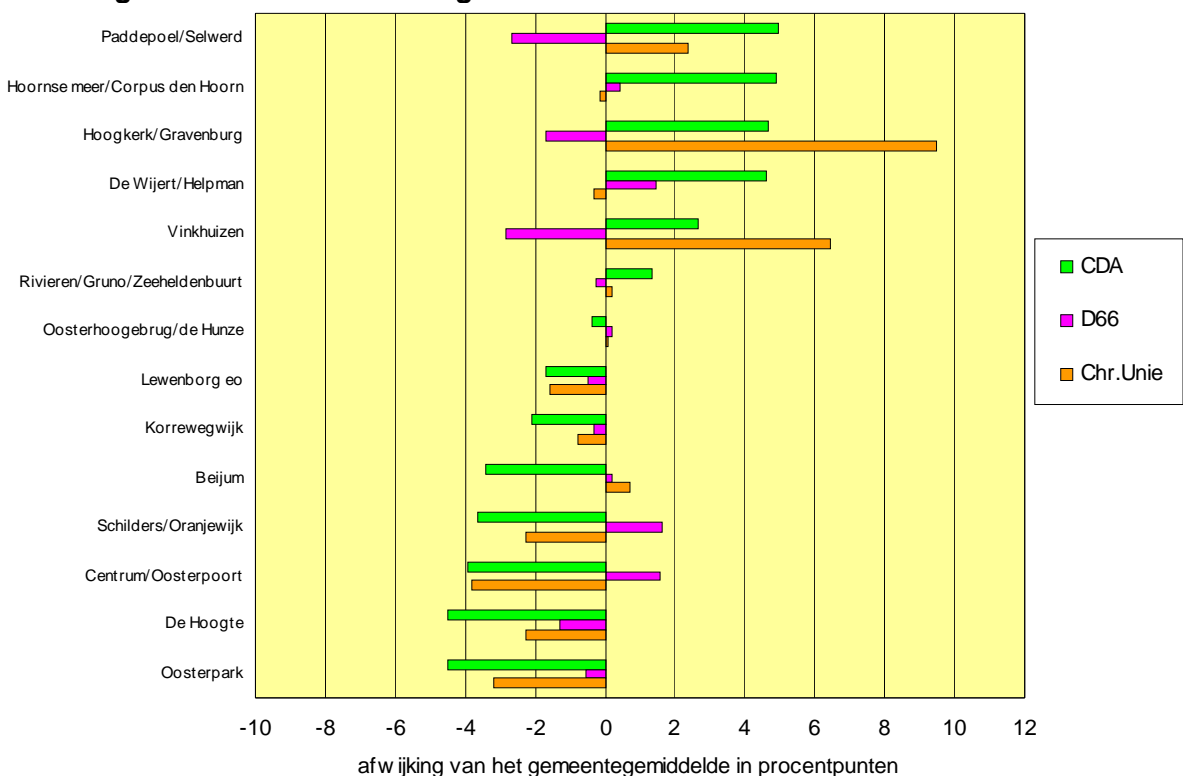
15.6.c Het stemgedrag voor PvdA, Groen Links en SP, gemeenteraadsverkiezingen 2002

Bron: DIA

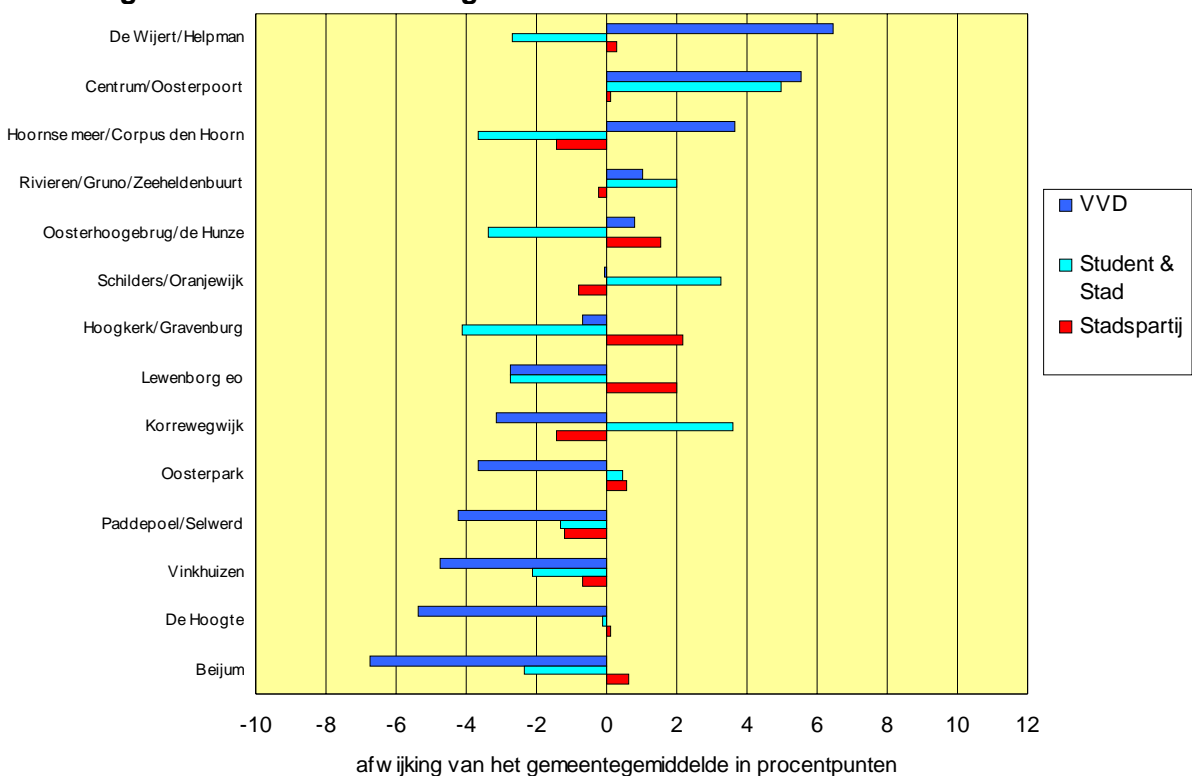
15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

15.6.d Het stemgedrag voor CDA, D66 en Christen Unie, gemeenteraadsverkiezingen 2002

Bron: DIA

15.6.e Het stemgedrag voor VVD, Student en Stad en Stadspartij, gemeenteraadsverkiezingen 2002

Bron: DIA

15 CONCERN, BESTUUR EN BURGERCONTACTEN

LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

BRONNENLIJST

De Universiteitsbibliotheek in Groningen aan het Broerplein

**LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN
BRONNENLIJST**

AFKORTINGEN

AFKORTING	HS	OMSCHRIJVING
AAW	7	Algemene Arbeidsongeschiktheidswet
ABCG	8	Schoolbegeleidingsdienst voor basis- en voortgezet onderwijs
ABW	7	Algemene Bijstandswet
AOC	8	Agrarisch Opleidingen Centra
AVO	8	Algemeen Voortgezet Onderwijs, dit zijn de scholen voor MAVO, HAVO, VWO
BBL	8	Beroeps Begeleidende Leerweg
BBO	8	Beroeps Begeleidend Onderwijs
BD/BSD	15	Bestuursdienst, gemeente Groningen
BOL	8	Beroeps Opleidende Leerweg
BORG	12	Beheer Openbare Ruimte Groningen
CBS	Div.	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCS		Centrale Commissie voor de Statistiek
CDA	15	Christen Democratisch Appiel
COA	2	Centraal orgaan opvang asielzoekers
CWI	6	Centrum voor Werk en Inkomen
D66	15	Democraten 66
DHV	4	Districts Huisartsen Vereniging Groningen
DIA	Div.	Dienst Informatie en Administratie, gemeente Groningen
DSW Stadspark	15	Dienst Sociale Werkvoorziening, gemeente Groningen
EO		En ouder/ en omgeving
ERBO	5	Enquête Regionale Bedrijfs Ontwikkeling
Fvw	1	Financiële Verhoudings Wet
GBA	2	Gemeentelijke Basis Administratie
GFT	12	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	4/13	Gemeentelijke Gezondheids Dienst
GMD	4	Gemeenschappelijke Medische Dienst
GSB	Div.	Grote Steden Beleid
HAVO	8	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
HBO	8	Hoger beroepsonderwijs
HHG	8	Hanze Hogeschool Groningen
HKS	13	Herkennings Dienst Systeem
HVD	15	Hulpverleningsdienst, gemeente Groningen

AFKORTINGEN

AFKORTING	HS	OMSCHRIJVING
ICT	5	Informatie- en Communicatietechnologie
IOA	7	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen
ISEO	Div.	Instituut voor Sociologisch-Economisch Onderzoek
Km	1	Kilometer
KvK	5	Kamer van Koophandel
KWh	12	Kilo Watt hour (uur)
LBO	8	Lager beroepsonderwijs
Lisa	5	Landelijk Informatie Systeem Arbeidsplaatsen en vestigingen
MAVO	8	Middelbaar Algemeen Voortgezet Onderwijs
MBO	8	Middelbaar beroepsonderwijs
MD	15	Milieudienst, gemeente Groningen
NABW	7	Nieuwe algemene bijstandswet
NCM	10	Stichting Nationaal Contact Monumenten
NCPN	15	Nieuwe Communistische Partij Nederland
NS	11	Nederlandse Spoorwegen
NVB	10	Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten
NVS	11	Normgeving Voorzieningenniveau Streekvervoer
NWW	6	Niet werkende werkzoekenden
O.Z.B.	7	Onroerend zaakbelasting
OCSW	15	Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn
OSW	15	(oud) Onderwijs, Sport en Welzijn van de gemeente Groningen, met Kunst en Cultuur gefuseerd tot OCSW
P+ R	11	Park+Ride
PvdA	15	Partij van de Arbeid
RARBON	5	Regionaal arbeidskrachten onderzoek
RIO	7	Regionaal Inkomens Onderzoek
RMC	8	Regionaal Meld en Coördinatiepunt
RO/EZ	15	Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken, gemeente Groningen
ROA	2/9	Regeling opvang asielzoekers
ROC	8	Regionaal Opleidingscentrum
RuG	8/10	Rijksuniversiteit Groningen
RvB	11	Reseach voor Beleid
SCI	7	Service Centre Informatievoorziening bedrijfsverenigingen

AFKORTINGEN

<i>AFKORTING</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
SOZAWE	6/15	Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten, gemeente Groningen
SP	15	Socialistische Partij
SWP	11	Stichting Werk Projecten
UB	10	Universiteitsbibliotheek der Rijksuniversiteit Groningen
UMCG	4	Universitair Medisch Centrum Groningen
VBO	8	Vorbereidend beroepsonderwijs
VES	11	Verkeers Evaluatie Systeem
VMBO	8	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VNG	Div.	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNN	9	Verslavingszorg Noord Nederland
VVD	15	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
VVZ	4	Verpleging en Verzorging
VWO	8	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs
WAJONG	7	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	7	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAZ	7	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WO	8	Wetenschappelijk onderwijs
WOZ	3	Wet Onroerende Zaken
WVG	8	Wet Voorziening Gehandicapten
WW	6	Werkloosheidswet
WWB	7	Wet Werk en Bijstand

BEGRIP

HS

OMSCHRIJVING

20 procents groepen (inkomens)	7	Inkomensverdeling gebaseerd op het besteedbaar inkomen. De grenzen van de inkomensklassen zijn afgeleid van de quintielverdeling (1/5) van Nederland als geheel.
24 uurs opvang (dak en thuislozen)	9	Een vorm van opvang waarbij dak en thuislozen 24 uur per dag worden opgevangen
A1 (Ambulancevervoer)	13	Direct uitrijden met zwaailicht en sirene. De ambulance dient binnen een kwartier ter plaatse te zijn.
A2 (Ambulancevervoer)	13	Z.s.m. ter plaatse (zonder sirene en zwaailicht). Uiterlijk binnen een half uur na melding bij de CPA
Aanleunwoning	3	Servicewoning die als onderdeel van een complex gelegenheid biedt tot het gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen
Administratieve leegstand	3	Een woonruimte staat leeg als er, geautomatiseerd, geen persoon op dat adres in het GBA-bestand gevonden wordt
Afvalbrengrstation	12	Afvalbedrijf waar de inwoners van de gemeenten Groningen, Bedum, Ten Boer en Haren hun afval kunnen brengen
Afvalstoffenheffing		De afvalstoffenheffing, een gemeentelijke heffing, wordt geheven op grond van artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. De opbrengst van de afvalstoffenheffing wordt onder meer gebruikt voor het ophalen van huisvuil en grofvuil.
Agglomeratiecordon	11	Het voor verkeerstellingen gebruikte gebied voor het in- en uitgaande verkeer in de agglomeratie Groningen. Het gebied omvat de gemeenten Groningen en Haren
Algemene rijksuitkering	15	Uitkering uit het gemeentefonds, aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, die ten goede komt aan de algemene middelen.
Alleenstaanden	2	Niet gehuwd of een partnerschapsrelatie aangegaan volgens de burgerlijke stand
Alleenwonenden	2	Een persoon die alleen woont in een zelfstandige of niet zelfstandige woonruimte
Allochtoon (algemeen)	2	Persoon waarvoor geldt dat hij/zij zelf buiten Nederland is geboren, of waarvan tenminste één ouder buiten Nederland is geboren (VNG definitie)
Allochtoon (NWW'ers)	6	Allochtonen worden ingedeeld naar nationaliteit op basis van hun paspoort. Als bij nationaliteit 'Nederlands' de geboorteplaats buiten Nederland is kan men kiezen: of als Nederlander in de bestanden of het geboorteland
Ambtshalve onbekend	2	Bij vertrek en vestiging: niet bekend waarheen of waarvandaan.
Arbeidsmarktrayon	6	Het arbeidsmarktrayon Groningen omvat de gemeenten Groningen en Haren
Alpha hulpverlening	9	Huishoudelijke hulpverlening waarbij de cliënt betaalt

BEGRIJP	HS	OMSCHRIJVING
Arbeidsongeschiktheidsklasse <80%	7	Uitkeringsgerechtigden voor wie de mate van arbeidsongeschiktheid minder dan 80% bedraagt, maar meer dan het wettelijk voorgeschreven minimum (15% voor de WAO en 25% voor de AAW)
Arbeidsongeschiktheidsklasse	7	Arbeidsongeschiktheidsklasse 80-100%: uitkeringsgerechtigden voor wie de mate van arbeidsongeschiktheid tussen 80% en 100% is gesteld; zij hebben een volledige uitkering
Arbeidsplaats	5	Een plaats waar betaalde arbeid bij een vestiging wordt verricht. Onderscheid wordt gemaakt in vaste arbeidsplaatsen en Uitzendkrachten
Arbeidsvolume	5	De hoeveelheid arbeid die is ingezet in het productieproces; wordt uitgedrukt in arbeidsjaren
Asielzoeker	2	Een vreemdeling die om uiteenlopende redenen zijn land heeft verlaten om in een ander land asiel aan te vragen. De immigratie- en Naturalisatiedienst onderzoekt of de asielzoeker voor bescherming in Nederland in aanmerking komt, bijvoorbeeld omdat hij vluchteling is, in zijn eigen land het risico loopt om onmenselijk behandeld te worden of niet terug kan vanwege de algehele onveilige situatie in zijn land.
Basisonderwijs	8	Onderwijs bestemd voor kinderen vanaf 4 jaar én verplicht vanaf 5 jaar, exclusief het speciaal onderwijs
Bebouwing	1	Totale oppervlakte van de bebouwing
Bedbezetting	4	Het percentage van de tijd dat een (ziekenhuis)bed bezet wordt
Beroepsbevolking	6	Alle personen van 15-64 jaar die tenminste twaalf uur per week werken of actief dergelijk werk zoeken. (CBS)
Beroepsonderwijs	8	Onderwijs gericht op het uitoefenen van een bepaald beroep, wat gevolgd kan worden op lager, middelbaar en hoger niveau
Beschermd stadsgezicht	10	Door het rijk aangewezen gebied met bijzondere stedenbouwkundige, historische, en architectonische waarden
Besteedbaar inkomen	7	Bruto inkomen uit arbeid, onderneming, vermogen en ontvangen overdrachten verminderd met premies sociale zekerheid, loon-, inkomsten- en vermogensbelasting en andere betaalde overdrachten (o.a. premies ziektekosten en alimentatie voor ex-partner)
Bezetting (van woningen)	3	Aantal personen dat op een zelfstandige woning bij het GBA staat ingeschreven
Bijzonder onderwijs	8	Onderwijs niet van de overheid uitgaande of daartoe behorend
Binnenstad	div.	Het gebied binnen de diepenring, de Binnenstad omvat de CBS buurten 00 (Stadscentrum), 01 (Buinnenstad-zuid) en 03(Binnenstad-west)
Binnenstadsbezoekers	5	Het totale aantal personen dat naar de binnenstad komt om te winkelen en voor andere bezoekersdoelen (werken, wonen, recreatie, horeca, studie)

BEGRIP

HS

OMSCHRIJVING

Binnenstadscordon	11	Het voor verkeerstellingen gebruikte gebied om het in- en uitgaande verkeer in het gebied van binnenstad en omgeving te tellen. Het gebied wordt begrensd door het van Starckenborghkanaal, het Damsterdiep, de Europaweg, de Zuidelijke ringweg, de Westelijke ringweg en de spoorlijn Groningen-Sauwerd
Binnenverhuizing	2	Onder binnenverhuizingen worden de verhuizingen verstaan waarbij de plaats van vertrek en de plaats van vestiging in hetzelfde gebied liggen. Bij de binnenverhuizingen per wijk gaat het dus om verhuizingen waarbij beide adressen binnen dezelfde wijk gelegen zijn. Bij het totale aantal binnenverhuizingen in de stad gaat het om verhuizingen waarbij beide adressen in dezelfde gemeente gelegen zijn. Het totale aantal binnenverhuizingen in een gemeente is daarom niet de som van de binnenverhuizingen per wijk.
Bodemgebruik	1	Een onderverdeling van het grondgebied van de gemeente naar soort gebruik
Bond		Vereniging tot bevordering van belangen van bedrijf, beroep of tak van sport
BORG	12	In het Beheer Openbare Ruimte Groningen wordt de objectieve kwaliteit van de leefomgeving vastgesteld. De mate waarin de stad schoon en heel is wordt in kaart gebracht. Voor verschillende onderdelen van het beheer en onderhoud is de kwaliteit afgezet tegen de doelstelling (doel is te voldoen aan de 90-20 regel: 90% van het gebied moet voldoen aan de norm waarbij maximaal 20% één niveau onder de norm mag zitten). Op BORG-niveau: de kwaliteitsdoelstelling wordt gehaald. Lichte schade: de kwaliteitsdoelstelling wordt net niet gehaald. Matige/grote schade: de kwaliteitsdoelstelling wordt niet gehaald en de situatie moet verbeterd worden
Branche	5	Bedrijfstak
Breedband	15	Communicatiesysteem waarbij een band in meerdere kanalen verdeeld is, die over hetzelfde medium lopen
Bruto ziekteverzuim	15	Zie ziekteverzuim
Buitengebied	1	Oppervlakten land in buitengebied
Bureau geldzorg	7	Bureau Geldzorg is het centrale meldpunt voor inwoners van de gemeente Groningen die te maken hebben met problematische schulden.
Burgerlijke staat	2	Met ingang van 1 januari 1999 wordt onder burgerlijke staat verstaan de categorieën: gehuwd, gescheiden, weduwe/weduwnaar, geregistreerd partnerschap, gescheiden geregistreerd partner en achtergebleven geregistreerd partner.
Buurtcohesie	14	Sociale samenhang in een buurt, een samengestelde indicator gebruikt bij het leefbaarheidsonderzoek: De buurtbewoners kennen elkaar, voelen zich thuis, er is saamhorigheid en buurtbewoners gaan op een prettige manier met elkaar om.

BEGRIP	HS	OMSCHRIJVING
Categorie 1 scholen	8	Scholen voor speciaal onderwijs (vergelijk: expertise centra)
Centrum (overig)	div.	De CBS buurten 00 Stadscentrum, 01 Binnenstad-zuid, 03 Binnenstad-west, 04 Binnenstad-noord en 02 Binnenstad-oost
Centrum (parkeren)	11	Zie binnenstad
CITO scores	8	Citoscores zijn de scores van leerlingen op de Eindtoets Basisonderwijs, die ook wel de Cito-toets wordt genoemd. De toets bestaat uit 240 opgaven die gelijk verdeeld zijn over de onderdelen Taal, Rekenen, Informatieverwerking en Wereldoriëntatie, waarbij het laatste onderdeel facultatief is.
Collectie (bibliotheken)	10	De totale omvang aan boeken, gebonden tijdschriften, audiovisuele materialen, bladmuziek e.d. in eigendom van de instelling
Concern	15	De negen diensten van de gemeentelijke organisatie van de gemeente Groningen samen
Corporatief (woningen)	3	Woningen in eigendom van een corporatie (woningbouwvereniging)
Dagelijkse goederen	5	De levensmiddelen en persoonlijke verzorgingsproducten die aan worden geschapt in de detailhandel. Het gaat om de aankopen bij supermarkten, overige voedings- en genotmiddelen, drogisterijen en parfums en cosmetica (SBI codes 5211,522xx, 52321 en 5233)
Dagopvang	9	Vorm van opvang voor thuis en daklozen waarbij alleen overdag opvang wordt geboden
Dagverpleging	4	Een aantal uren durende vorm van verpleging in een instelling, in het algemeen voorzienbaar, en noodzakelijk in verband met het op dezelfde dag plaatsvinden van onderzoek of behandeling
Deeltijd	5	Arbeidsplaatsen voor minder dan 15 uur per week
Denominatie	8	Onderwijsrichting onderverdeeld in openbaar, (soort) kerkgenootschap en overig
Doelgroepen (landen)	9	In Groningen hanteert men in het minderhedenbeleid doelgroepen te weten: traditionele doelgroepen (personen uit Turkije, Marokko, Tunesië, Algerije, Egypte, Libië, Aruba, Ned. Antillen, Suriname, Latijns Amerika (ex) Joegoslavië, Griekenland (incl. Cyprus), Italië (incl. Malta), Portugal en Spanje) en vluchtelingenlanden (personen uit Afghanistan, Irak, Iran, Vietnam, Ethiopië en Somalië)
Echtscheiding	2	Ontbinding van het huwelijk door rechterlijk vonnis op de bij de wet omschreven gronden
Economische Vitaliteit (Bureau Louter)	5	Vergelijking van de economische vitaliteit aan de hand van indicatoren die voor alle gemeenten in Nederland op uniforme wijze zijn berekend. Er zijn drie groepen indicatoren; economische groeiprestaties, economische specialisaties en vestigingsklimaat.
Eenoudergezin	2	Een gezin dat wordt gevormd door één ouder met één of meer kinderen, ongeacht de leeftijd van de kinderen

BEGRIJF	HS	OMSCHRIJVING
Eenpersoonshuishouden	2	Een persoon, die alleen op een adres woont, in een zelfstandige woonruimte (= alleenwonende)
Eerste generatie	2	Inwoners die in het buitenland geboren zijn
Eerste ring	11	De buurten direct om het centrum waar buurtparkeren is ingevoerd
Eigenaar/bewoner	3	De eigenaar staat bij het GBA zelf ingeschreven in de woning, bij leegstand betreft het de laatst bekende bewoonde situatie
Eigendom	3	Geeft het soort eigenaar van een (woon)object aan
Energie en Milieu	5	Kansrijk cluster: omvat de SBI codes D23, D37, E40, G5112, G 5157 en O90
Expertise centra (Categorie 2/3 scholen)	8	Basis- en voortgezet onderwijs gegeven aan ZMLK-, LZ-, Mytyl-, slechthorende, ZMOK- en PI-leerlingen.
Exportquote	5	Export in verhouding tot de omzet
Extramuraal	4	Buiten de muren van de betrokken instelling
Fase-indeling CWI	6	Fase-indeling 1 tot en met 4 met betrekking tot de kansen van werklozen op de arbeidsmarkt: Fase 1: direct bemiddelbaar; Fase 2: hebben een kort traject nodig om zichzelf te kunnen redden op de arbeidsmarkt; Fase 3: hebben een lang traject (langer dan een jaar) nodig om zich te kunnen redden op de arbeidsmarkt; Fase 4: hebben, ook op de langere termijn, geen kansen op de arbeidsmarkt
Financiële-verhoudingswet(Fvw)	1	De oppervlaktegegevens worden geleverd ten behoeve van de beheerders van het gemeentefonds. De ruimtelijke gegevens dienen als grondslag voor het bepalen van de uitkeringen aan de gemeenten.
Flexibele opvang	9	Een vorm van kinderopvang, waarbij kinderen van zes weken tot twaalf jaar, zeven dagen per week, 24 uur per dag, kunnen worden opgevangen in een gastouderhuis of bij een gastouder thuis
Fonds		Voor een bijzonder doel vastgelegd kapitaal
Food/non Food	5	Food: De voedings- en genotmiddelen die worden aangeschaft in de detailhandel. Het gaat om de aankopen bij supermarkten en overige voedings- en genotmiddelen (SBI codes 5211,522xx) Non-Food is alle overige producten aan te schaffen bij de detailhandel.
Gastouderopvang	9	Kinderopvang in een gezinssituatie voor kinderen tussen de 6 weken en 12 jaar. De opvang is totstandgekomen door bemiddeling van en begeleid door een gastouderbureau, waarbij particulieren kinderopvang kunnen aanbieden of vragen en die betrekking heeft op het gelijktijdig opvangen van ten hoogste vier kinderen (dit is inclusief eigen kinderen)
GBA (Gemeentelijk Basis Administratie)	2	Bestand waarin de basisinformatie van de bevolking ingeschreven in de gemeente Groningen is vastgelegd
Gebied met bijzondere waarde	10	Door de gemeente aangewezen gebied met bijzondere stedenbouwkundige, historische, en architectonische waarden

BEGRIP	HS	OMSCHRIJVING
Geboortecijfer	2	Het aantal levendgeborenen per jaar per 1000 van de gemiddelde bevolking
Gemiddelde bed bezetting	4	Het percentage van de tijd dat een (ziekenhuis)bed bezet wordt
Gemiddelde verpleegduur	4	Aantal verpleegdagen in een periode, gedeeld door het aantal in die periode opgenomen patiënten
Gemiddelde woningbezetting	3	Het aantal inwoners gedeeld door het aantal woningen
Geregistreerd partnerschap	2	De registratie (ingevoerd per 1 januari 1998) is mogelijk voor paren van gelijk en van verschillend geslacht. In de meeste opzichten is het geregistreerd partnerschap vergelijkbaar met het huwelijk. Een duidelijk onderscheid betreft evenwel de relatie tussen de partners en de eventuele kinderen. Als een vrouw die geregistreerd partner is, een kind krijgt, is zij weliswaar automatisch de moeder van het kind, maar haar mannelijke geregistreerde partner is alleen dan de juridische vader als hij, met toestemming van de moeder, het kind erkent
Geregistreerde werkloosheid (definitie CBS, oud) Zie ook: werkloze beroepsbevolking	(6)	Alle mensen van 16 - 64 jaar zonder werk (of met werk van minder dan 12 uur per week), die: - bij een arbeidsbureau staan ingeschreven en - direct beschikbaar zijn voor een baan van minstens 12 uur per week, ongeacht of men hiernaar op zoek is. De cijfers hebben een onnauwkeurigheidsmarge omdat ze gebaseerd zijn op steekproefonderzoek.
Geriatrisch	4	De geestelijke vermogens betreffende
Gestandaardiseerd inkomen	7	Om de inkomens van huishoudens van verschillende omvang en samenstelling vergelijkbaar te maken, wordt het inkomen van het huishouden met behulp van een equivalentiefactor gestandaardiseerd
Gezinsverband (Vestiging/vertrek)	2	In gezinsverband: personen die niet als alleenstaande zich vestigen of vertrekken
Goederen en diensten	15	Betreft de vergoedingen voor het beschikbaar stellen van personeel aan derden, de ontvangen huren en pachten, de verkoopopbrengsten van gronden, andere onroerende zaken en buiten gebruik gestelde duurzame goederen, evenals de opbrengsten wegens verkoop van goederen en diensten.
Groei van de woningvoorraad	3	Het verschil in aantal woningen op de respectievelijke teldata wordt gevormd enerzijds door nieuw- en herbouw van woningen, anderzijds door vermindering van het aantal woningen door vernietiging en buitengebruikstelling
Groene druk	2	Het aantal jongeren (0 t/m 19 jaar) op de werkzame bevolking (20 t/m 64 jaar)
Grijze druk	2	het aantal bejaarden (65 jaar en ouder) op de werkzame bevolking (20 t/m 64 jaar)

BEGRIP

HS

OMSCHRIJVING

GSB	div.	Grote Stedenbeleid. In 1995 sloten het kabinet en negentien steden het convenant Grote Stedenbeleid af, waarin een duurzame verbetering van de positie van de steden in sociaal, economisch en cultureel opzicht wordt nagestreefd. Later zijn hier nog 11 steden bijgekomen. GSB III betreft het GSB beleid voor de convenants periode 2005-2009
Halve-dagopvang	9	Opvang van kinderen die, ter bestrijding van een achterstand, meer uren opvang nodig hebben dan bij een peuterspeelzaal mogelijk is
Hectare	1	10.000 m2
Herkomst	2	Het geboorteland van de persoon en/of zijn vader en/of moeder (VNG-methode)
HKS	13	Herkennings Dienst Systeem, een landelijk dekkend registratiesysteem dat door de politie wordt gebruikt, het bevat processen-verbaal van aangiften tegen bekende en onbekende daders.
Hoofdbewoner	3	De hoofdbewoner van een woning wordt op de volgende wijze bepaald: - bij gehuwden, al of niet met alleenstaande(n), wordt de gehuwde man als hoofdbewoner geteld; - bij een eenoudergezin, al of niet met alleenstaande(n), wordt de ouder als hoofdbewoner geteld; - bij meerdere alleenstaanden wordt de langstwonende als hoofdbewoner geteld
Huishoudens / Huishoudensamenstelling	2	Er wordt een verdeling gemaakt in de volgende soorten huishoudens: Eenoudergezinnen met kinderen tot 23 jaar; Meerpersoonhuishoudens met kinderen tot 23 jaar; Meerpersoonhuishoudens zonder kinderen; Eenpersoonshuishoudens. Onder deze definitie worden huishoudens met inwonende kinderen van 23 jaar of ouder gerekend tot de categorie meerpersoonshuishoudens
Huwelijk	2	Echtverbintenis voltrokken door de ambtenaar van de burgerlijke stand
ICT	5	Informatie- en communicatietechnologie. Dat zijn de SBI codes G52494, I6420, K72101, K72102, K722, K723, K725, K726, K7413 en K74831
Indexcijfer	5	Cijfer dat de verhouding van een waarde tot een van te voren als grondslag aangenomen grootte aanwijst
Inkomen	7	Zie besteedbaar inkomen
Inkomensverdeling	7	Verdeling van de bevolking in 10 of 20 procentgroepen volgens de landelijke verdeling
Inlenende vestiging	5	Een vestiging die uitzendkrachten en/of personen op detacheringbasis via een uitzendbureau in dienst heeft
Inleunwoning	3	Servicewoning gelegen binnen een complex die gelegenheid biedt tot het gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen
Inschrijving woonservicecentrum	3	Inschrijvingen van (toekomstige) huishoudens die een huurwoning in de sociale sector zoeken, voor het verkrijgen van een woning is inschrijving verplicht (tot 1 januari 2004)

BEGRIP	HS	OMSCHRIJVING
Institutionele belegger	3	Financiële instelling die als uitvloeisel van haar hoofdfunctie met een zekere regelmaat de beschikking krijgt over gelden waarvoor een langlopende belegging moet worden gezocht. Het gaat om pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen en beleggingsinstellingen
Intramuraal	4	Behandeling binnen de muren van een inrichting
Kansrijke Clusters	5	Dit zijn de informatie- en communicatietechnologie (ICT), de biomedische sector (life science), het toerisme en de sector energie en milieu
Kind	2	Een met de wettige vader en/of moeder samenwonende ongehuwde man of vrouw zonder eigen kinderen
Kinderdagverblijf	9	Volgens de gemeentelijke 'Verordening Kinderopvang (1992)' is een kinderdagverblijf een ruimtelijke voorziening voor kinderopvang voor meer dan vier aaneengesloten uren, uitsluitend voor kinderen vanaf nul jaar tot het moment waarop zij basisonderwijs kunnen volgen
Klinisch	4	Behandeling in een ziekenhuis waarbij men een of meer nachten verpleegd wordt
Koopkracht	7	Het gestandaardiseerd huishoudens inkomen gerelateerd aan het landelijk gemiddelde
Koopkrachtindex	7	Het gestandaardiseerd huishoudens inkomen ten opzichte van het Nederlands gemiddelde
Kooporiëntatie	5	Gerichtheid van de bevolking van een bepaald woongebied voor aankopen op een bepaald winkelgebied, percentage van de koopkracht
Koppelingen	3	Bemiddeling voor een woningzoekende door het woonservicecentrum (tot januari 2004)
Leesbaarheidsmonitor	Div.	Onderzoek naar een aantal sociaal economische kenmerken dat één maal per twee jaar door dienst SOZAWE door middel van enquêtes onder de bevolking wordt uitgevoerd
Leeftijd	2	Het verschil tussen de teldatum en de geboortedatum (dag, maand, jaar)
Leeftijdscategorie/Leeftijdsgroep/ Leeftijdsverdeling	2	Samen telling van twee of meer leeftijden
Leegstandspercentage	3	Aantal woningen waar geen persoon op dat adres in het GBA bestand gevonden wordt, gedeeld door het totale aantal woningen
Letsel	13	Onderverdeling van de geleden schade als gevolg van een verkeersongeval, te weten dodelijke afloop en gewond
Lichamelijke beperkingen	4	Personen die, al dan niet tijdelijk, in meer of mindere mate lichamelijk beperkt zijn (gezondheidsenquête)
Life sciences	5	Biotechnologie en medische sector. Dat zijn de SBI codes DG244, DL3310, G5146, K73103, K73104, N85152/3
Long stay (verpleeghuis)	4	Permanente opname in een verpleeghuis
M ³	3	Kubieke meter (= 1000 liter)

BEGRIP	HS	OMSCHRIJVING
Marktsector	3	De particuliere sector
Meldingsfrequentie	15	Het gemiddelde aantal ziekmeldingen per medewerker per jaar
Meldpunt overlast	13	Een gemeentelijke instelling bij de politie gestationeerd meldpunt waar burgers structurele overlastsituaties kunnen melden.
Migratiesaldo	2	Het verschil tussen vestiging in en vertrek uit de gemeente
Minderheden (Allochtonen)	2	Personen die niet in Nederland geboren zijn of van wie de vader en/of de moeder niet in Nederland geboren is (VNG definitie)
Misdrijf	13	Strafbaar feit van ernstige aard
Nachtopvang	9	Opvang voor dak- en thuislozen waarbij 's nachts onderdak wordt verleend
Naschoolse opvang	9	De naschoolse opvang, ook wel 'buitenschoolse opvang' genoemd, is kinderopvang voor kinderen die de basisschool bezoeken (dus voor kinderen van vier tot twaalf jaar). De opvang vindt plaats op werkdagen buiten de schooluren, ook in de schoolvakanties
Nationale component	5	Groei in Nederland, een indicatie voor conjuncturele invloeden
Nationaliteit	2	De hoedanigheid van tot een bepaalde natie te behoren of van een bepaalde natie deel uit te maken. Tussen 1 januari 1992 en 1 oktober 1997 konden niet-Nederlanders bij naturalisatie tot Nederlander kiezen voor het behoud van de oorspronkelijke nationaliteit, wat het aantal naturalisaties verhoogde. Sinds 1 oktober 1997 mogen personen, op een enkele uitzondering na, slechts één nationaliteit hebben.
Natuurlijke aanwas	4	Het saldo van geboorte en sterfte
Netto ziekteverzuim	15	Zie ziekteverzuim
Niet dagelijkse goederen	5	Al de goederen die worden aangeschaft in de detailhandel en die niet tot de dagelijkse goederen behoren. Hiertoe behoren de volgende SBI-codes: Alle G52, behalve G526 en G527 en de SBI-codes die zijn genoemd bij dagelijkse goederen
Niet werkende werkzoekende (NWW-er)	6	Niet werkende werkzoekenden: Personen die als werkzoekend staan ingeschreven bij het arbeidsbureau en die niet via een arbeidsovereenkomst werken voor 12 uur of meer per week
Niet-Nederlander	2	Een persoon die niet de Nederlandse nationaliteit heeft
Niet- westerse allochtonen	2	(CBS): bevolking waarvan de persoon zelf of tenminste een ouder in een niet-westers land is geboren. Dit zijn naast Turkije, alle landen in Latijns Amerika, Azië en Afrika m.u.v. Japan, Israël en Indonesië

BEGRIP	HS	OMSCHRIJVING
Niet-westerse minderheden	6	Personen die niet in Nederland, België, Luxemburg, Duitsland, Frankrijk, Engeland, Ierland, Noorwegen, Denemarken, Zweden, Zwitserland, Finland, Oostenrijk, VS, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland, Japan, Israël geboren zijn of van wie de vader en/of de moeder niet in en van die landen geboren is.
Niet-zelfstandige woonruimte	3	Woonruimte met een of meer gemeenschappelijke voorzieningen (bijvoorbeeld voordeur, douche, toilet, keuken)
Non-Food	5	Zie Food
Noorderzon	10	Jaarlijks gehouden openluchttheaterfestival
Noord mediterraan	2	Spanje, Portugal, Italië, Griekenland, Cyprus en Malta
Omgevingsadressendichtheid	3	Mate van stedelijkheid: Gewogen gemiddelde van het aantal adressen per vierkant van 500 bij 500 meter. Gebieden met een waarde boven de 1.000 gelden als stedelijk, boven de 2.500 geldt als zeer sterk stedelijk.
Onbekend (bevolkingsgroep)	2	Dit betreft personen met een buitenlandse nationaliteit die in Nederland geboren zijn en waarvan ook beide ouders in Nederland geboren zijn. Er zijn twee groepen: Een groep waarvan beide ouders uit afstamming een buitenlandse nationaliteit hebben, het kind krijgt dan de nationaliteit van een van beide ouders. En een groep die een buitenlandse nationaliteit hebben aangenomen.
Openbaar onderwijs	8	Onderwijs van de overheid uitgaande of daartoe behorend
Opleidingsniveau	2	De hoogst genoten opleiding van de betreffende persoon: lager = basisonderwijs, MAVO of VBO, middelbaar = HAVO, VWO of MBO, hoger = HBO of WO
Opname patiënt	4	De aanvang van een verblijf in een erkende instelling waarvoor een of meer verpleegdagen in rekening zijn te brengen: geboorte binnen het ziekenhuis, behoudens als deze poliklinisch gebeurt, wordt als opname beschouwd. interne overplaatsingen worden niet opnieuw als opname gerekend
Opvangtehuizen	9	Bieden van tijdelijk onderdak aan personen die niet de beschikking hebben over eigen woonruimte of deze hebben verlaten en het bieden van onderdak aan kinderen tot de leeftijd van 18 jaar die (nog) geen eigen familie hebben of hun familie verlaten hebben of om pragmatische redenen (bijvoorbeeld schipperskinderen)
Overdrachten	15	Onder anderen de Algemene uitkering en de specifieke uitkeringen van het rijk (onderwijs, bijstand) worden hier verantwoord
Overige huishoudens met kinderen	2	Een huishouden dat bestaat uit drie of meer volwassenen met één of meer kinderen
Overige huishoudens zonder kinderen	2	Een huishouden dat bestaat uit drie of meer volwassenen
Overig westers	2	Verenigde Staten, Canada, Australië, Nieuw Zeeland, Japan en Israël

BEGRIP	HS	OMSCHRIJVING
Park + Ride terreinen (P+R)	11	Park + Ride terreinen zijn parkeerterreinen die meestal bij een trein- of metrostation liggen. Er staan duidelijke wegwijzers naar toe. Men kan er overstappen op een ander vervoermiddel
Parkeer capaciteit	11	Hoeveelheid beschikbare plaatsen voor het betaald parkeren in een bepaald gebied
Partieel verzuim	15	Zie ziekteverzuim
Passagiersbeweging	11	Aantal passagiers dat vertrekt of aankomt op een vliegveld
Pendel	5	Woon-werkverkeer: het aantal personen dat werkt binnen de gemeente Groningen en woont buiten de gemeente
Peuterspeelzalen	9	Een ruimtelijke voorziening voor opvang van peuters (kinderen van 2-4 jaar) in de eerste plaats gericht op de ontwikkeling van het kind.
PG	4	Zie psychogeriatrisch
Poliklinisch	4	Dagbehandeling in een ziekenhuis
Potentieel	9	zie doelgroepen
Potentiële lokale klanten	5	Het aantal klanten dat een woonkern van een gemeente aantrekt uit alle woonkernen binnen een straal van 20 kilometer rondom die woonkern, met inbegrip van die woonkern zelf
Potentiële regionale klanten	5	Het aantal klanten dat een woonkern van een gemeente aantrekt uit alle woonkernen binnen een straal van 20 kilometer rondom die woonkern, met inbegrip van die woonkern zelf
Probleemdrinker	4	Personen die dagelijks meer dan 4 glazen of minstens één maal per week 6 of meer glazen alcoholhoudende drank nuttigen
Procentpunten	div.	Stijging of daling in absolute procenten
Psychische klachten	4	Mensen die de volgende klachten hebben: nervositeit, somberheid, eenzaamheid, niet kalm voelen, neerslachtig voelen, niet gelukkig zijn. (gezondheidsenquête)
Psychogeriatrisch	4	Geestelijk/Medische verzorging van bejaarden
Rangnummer	5,7	Plaats die een gemeente inneemt op de landelijke lijst van gemeenten met betrekking tot een bepaald onderwerp
Regio 2	div.	Regio van 2 Drentse gemeenten te weten Tynaarlo en Noordenveld (Samen met Assen vormen zij het Drentse deel van het regiovisiegebied)
Regio 8	div.	Regio van 8 Groningse gemeenten te weten Bedum, Winsum, Zuidhorn, Leek, Haren, Hogeveen-Sappemeer, Slochteren en Ten Boer (zij vormen het Groningse deel van het regiovisiegebied)

BEGRIP	HS	OMSCHRIJVING
Regiovisiegebied	div.	Samenwerkingsverband regio Groningen-Assen 2030, het gebied bestaand uit de gemeenten Groningen, Assen, de regio 2 en de regio 8
Regiopolitie	13	Regiopolitie Groningen, het werkgebied omvat de gemeenten Groningen en Haren, in de tabellen staan alleen cijfers voor de gemeente Groningen
Relatief rangnummer	7	Inkomens: Rangnummer gecorrigeerd naar het aantal gemeenten op een schaal van 1 tot 100. Berekeningswijze: rangnummer/aantal gemeenten maal 100
Ringweg	11	Ringweg van de gemeente Groningen
RMC	8	Regionaal Meld en Coördinatiepunt voor voortijdig schoolverlaters
Samenwonend met kinderen	2	Een huishouden dat bestaat uit twee volwassenen en één of meer kinderen
Samenwonend zonder kinderen	2	Een huishouden dat bestaat uit twee volwassenen
SBI-'93	5	Standaard Bedrijfsindeling 1993 (CBS) Er is een onderverdeling naar sectoren (vier hoofdgroepen), secties (een verdere opsplitsing naar 16 groepen) en afdelingen, een onderverdeling van de sectoren
Sectie	5	Zie SBI-'93
Sector	5	Zie SBI-'93
Semi-muraal	4	Buiten de instelling in een beschermde woon/werkomgeving
Short stay (verpleeghuis)	4	Tijdelijke opname in een verpleeghuis
Slaagkans	3	Bij het vinden van een huurwoning: percentage ingeschrevenen van een woning voorzien gedeeld door het totaal ingeschrevenen
Sociaal culturele voorzieningen	1	Hiertoe worden gerekend onderwijs (excl. basisonderwijs, dat wordt gerekend tot woongebied), internaten, conferentieoorden, ziekenhuizen, verpleeghuizen, verzorgingstehuizen, kerken, kloosters, musea, culturele centra, wijkgebouwen, verenigingsgebouwen, jeugdsociëteiten en sociale werkplaatsen.
Sociaal economische index	5	Index waarin gemeenten worden vergeleken op het gebied van werkloosheid, uitkeringen, opleidingsniveau, participatie van vrouwen, banen en groeisectoren
Sociale huursector	3	Zelfstandige woningen met een huurprijs beneden een centraal vastgesteld bedrag in beheer van een corporatie
Soft drugs	4	Cannabis producten
Somatisch	4	Lichamelijk
Specifieke rijksuitkering	15	Doeluitkering: uitkering van het rijk waarvan de bestedingsrichting vooraf is aangegeven of bestemd is voor bepaalde beleidsdoelen, taken of activiteiten.
Speciaal onderwijs	8	Onderwijs bestemd voor kinderen voor wie vaststaat dat zij overwegend op een ortho-pedagogische en ortho-didactische benadering aangewezen zijn; tevens valt het voortgezet speciaal onderwijs hieronder

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Splitsing	3	Opdeling van een woonruimte in meerdere woonruimtes
Stadterspas	7	Een door de gemeente Groningen uitgegeven algemene kortingspas die voor iedere inwoner van de stad beschikbaar is. Het vormt een belangrijk instrument om de maatschappelijke participatie van inwoners met een laag inkomen te bevorderen. De pas heeft een uitgebreid kortingspakket in de profit- en non-profit sector en kan worden aangeschaft tegen inkomens afhankelijke tarieven.
Stadswater	12	Oppervlakte van de stedelijke waterstructuur
Stedelijke (regionale) component	5	Een indicatie voor kwaliteit van het ondernemerschap als vergeleken wordt met de nationale groei.
Sterftecijfer	2	Aantal sterfgevallen per 1000 inwoners per jaar
Stichting Huis	9	Overkoepelende organisatie voor daklozen opvang, onder de stichting huis vallen het Hoekhuis, het Eemshuis, het Ommelanderhuis het Heemskerckhuis en het Lauwershuis.
Structuurcomponent	5	Een indicatie voor een (on)gunstige sectorstructuur als vergeleken wordt met de sectorstructuur op nationaal niveau.
Student en Stad	15	Student en Stad, politieke partij in de gemeente Groningen
Studentenhuishouden	7	Een huishouden met alleen uitwonende studenten
Studentenstad	7	Gemeente waar meer dan 3.000 studenten wonen in een studentenhuishouden
Thuiszorg	9	Huishoudelijke en of medisch/verpleegkundige zorg thuis
Toeristische sector	5	Kansrijk cluster, omvat de SBI codes H551, H5522, I633, O92 (gedeeltelijk) en L7511 (sport)
Ton	11/12	1000 kg
Traditionele doelgroepen	2	Zie doelgroep(landen)
Transactiebedrag	3	Bedrag waarvoor een woning is verkocht
Transferium	11	Een transferium is een comfortabel overstappunt voor de veeleisende automobilist die: Logisch is gelegen in de route tussen herkomst en bestemming; Weinig tijdverlies oplevert bij het overstappen; Voorzien is van hoogwaardig openbaar vervoer tussen transferium en bestemming
Tweede generatie	2	Inwoners die in Nederland geboren zijn maar waarvan één of beide ouders in het buitenland geboren zijn
Tweede ring	11	Gemeente exclusief centrum en eerste ring. Het gebied in de gemeente Groningen, dat ligt tussen de ringweg en de gemeentegrens
Uitzendkracht	5	Een werknemer die geplaatst is bij een uitzendbureau
Vacaturegraad	5	Aantal vacatures per 100 werkzame personen

<i>BEGRIP</i>	<i>HS</i>	<i>OMSCHRIJVING</i>
Verloedering	15	Kengetal voor de perceptie van het voorkomen van verloedering op basis van de vier variabelen: het voorkomen van hondenpoep, rommel, vernieling en bekladding
Verpleegdag	4	Een in rekening te brengen kalenderdag, welke deel uitmaakt van de periode vanaf opname tot en met ontslag in een erkende instelling. De dag van opname en van ontslag worden beide aangemerkt als verpleegdag, mits de opname heeft plaatsgevonden voor 20.00 uur
Verpleeghuis	4	Een voorziening waar mensen, ouderen en jongeren, terecht kunnen voor revalidatie of voor opname vanwege somatische problematiek waarvoor 24-uurs zorg nodig is of vanwege psychogeriatrische problematiek die gepaard gaat met ernstige gedragsproblemen en/of zware specialistische zorgvragen. De capaciteit wordt uitgedrukt in het aantal bedden.
Verkoopvloeroppervlak bruto/netto	5	Bruto is inclusief kantoorruimte e.d., netto verkoopruimte
Vertrek	2	Vertrek van een adres binnen de gemeente naar een bestemming buiten de gemeente
Verzorgingshuis	9	Een voorziening waar ouderen terecht kunnen die de regie over hun leven verliezen, maar die nog niet in een verpleeghuis behoeven te worden opgenomen
Vestiging	2	Vestiging op een adres binnen de gemeente van buiten de gemeente
Vestiging (bedrijfs)	5	Een locatie van een onderneming, instelling of zelfstandige beroepsbeoefenaar, dat wil zeggen elke fabriek, werkplaats, kantoor, winkel of andere bedrijfsruimte, dan wel elk complex daarvan, waarin of van waaruit een economische activiteit, andere (niet economische) activiteit, of zelfstandig (vrij) beroep wordt uitgeoefend
Vestigingenregister	5	Register met daarin gegevens over alle vestigingen binnen de gemeente Groningen. Het register wordt bijgehouden door de DIA, Bureau Statistiek van de gemeente Groningen
Vliegbeweging	11	Een landing of een start van een vliegtuig op een vliegveld. Deze bestaan uit: lijndiensten, charters, les-/oefenvluchten
Vloerproductiviteit	5	Omzet per vierkante meter verkoopvloeroppervlak
Vluchtelingenlanden	2	Iran, Irak, Afghanistan, Vietnam, Ethiopië en Somalië, zie ook doelgroep(landen)
VNG-methode	2	Volgens deze methode wordt een persoon tot een minderheid gerekend indien hij/zij voldoet aan een van onderstaande criteria: - de nationaliteit van de persoon is niet-Nederlands; - de persoon heeft naast de Nederlandse nog één of meerdere vreemde nationaliteiten; - het geboorteland van de moeder van de persoon is niet-Nederlands; - het geboorteland van de vader van de persoon is niet-Nederlands;
Voltijd	5	Arbeidsplaatsen voor 15 uur of meer per week
Voltijd onderwijs	8	Onderwijs waarbij het aantal lessen per week tenminste 19 bedraagt (of het aantal klokuren: 16)

BEGRIP	HS	OMSCHRIJVING
Volumemutaties (ERBO)	5	Volume groei is de totale ontwikkeling min de prijsstijging (inflatie)
Voeggehandicapten	7	Degenen die arbeidsongeschikt zijn geworden voor de dag dat zij 17 jaar zijn geworden óf voor de dag waarop zij 30 jaar zijn geworden, gedurende een periode waarin hun voor werkzaamheden beschikbare tijd geheel in beslag werd genomen door het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding
Vruchtbaarheidscijfer	2	Aantal levendgeborenen gedeeld door het gemiddeld aantal vrouwen van 15-49 jaar in een bepaald kalenderjaar
Wachtenden (zorg)	9	Betreft personen die voor één of meer zorgproducten staan ingeschreven
Werkloze beroepsbevolking	6	Personen die niet of minder dan 12 uur per week werken en: - werk hebben aanvaard waardoor ze tenminste 12 uur per week gaan werken, maar nog niet in deze werkkring begonnen zijn of - die verklaren tenminste 12 uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en activiteiten ontplooiën om werk voor tenminste 12 uur per week te vinden
Werkloze beroepsbevolking (definitie CBS sinds 2003)	(6)	Alle mensen van 16 - 64 jaar zonder werk (of met werk van minder dan 12 uur per week) die bij een arbeidsbureau staat ingeschreven en/of actief zoeken naar een baan van 12 of meer uur per week. De cijfers hebben een onnauwkeurigheidsmarge omdat ze gebaseerd zijn op steekproefonderzoek
Werklozen	6	Zie werkloze beroepsbevolking en Niet Werkende Werkzoekenden
Woning geschikt voor bejaarden	3	Een woning die voldoet aan de volgende eisen: oppervlakte kleiner dan 70m ² , maximaal drie kamers, de slaapvertrekken gelijkvloers en de woning is gelegen op de begane grond of met een lift bereikbaar
Woningzoekende	3	Woningzoekende ingeschreven bij het woonservicecentrum
Wooneenheid	3	Onzelfstandige woonruimte met een of meer gemeenschappelijke voorzieningen (bijvoorbeeld voordeur, douche, toilet, keuken)
Woongebied	1	Tot het woongebied worden gerekend terreinen, die voornamelijk voor het wonen bestemd zijn, incl. primaire voorzieningen als winkels, scholen voor kleuter- en basisonderwijs en bijkantoren van o.a. banken, evenals groenstroken, straten, parkeerplaatsen, grachten smaller dan 6 meter, erven, tuinen, trapveldjes en speelplaatsen.
Woonkernen	1	Totale oppervlakte van woonkernen
Woonlasten	7	De gemiddelde netto woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor meerpersoonshuishoudens in euro's per jaar.
Woonruimtevoorraad	3	Het totaal voor bewoning geschikte woonruimte
Woonservicecentrum	3	In 1995 ontstaan door fusie van het Informatie Centrum Huisvesting, afdeling huursubsidie, stichting centrale verwerking huursubsidie en het niet commercieel kamerbemiddelingsbureau. Per 1 januari 2004 opgeheven.

BEGRIP**HS****OMSCHRIJVING**

WOZ waarde	3	De economische waarde van panden
Zelfstandige woonruimte	2/3	Woonruimte zonder gemeenschappelijke voorzieningen
Ziekenhuiscapaciteit	4	Capaciteit van ziekenhuizen uitgedrukt in de feitelijke beddenscapaciteit. De feitelijke capaciteit ligt meestal iets lager dan de toegestane capaciteit.
Ziekenhuisgewonde	13	Een ziekenhuisgewonde is iemand die bij een verkeersongeval gewond is geraakt en naar het ziekenhuis is vervoerd.
Ziekteverzuim	15	Het aantal uren dat gemist wordt door ziekte ten opzichte van het totaal aantal te werken uren. Het bruto ziekteverzuim geeft het totaal aantal uren weer en het netto ziekteverzuim exclusief partieel verzuim en zwangerschap. Partieel verzuim is verzuim t.g.v. gedeeltelijke werkhervatting
Zwevende bedden	4	Zorg buiten de muren van het verpleeghuis

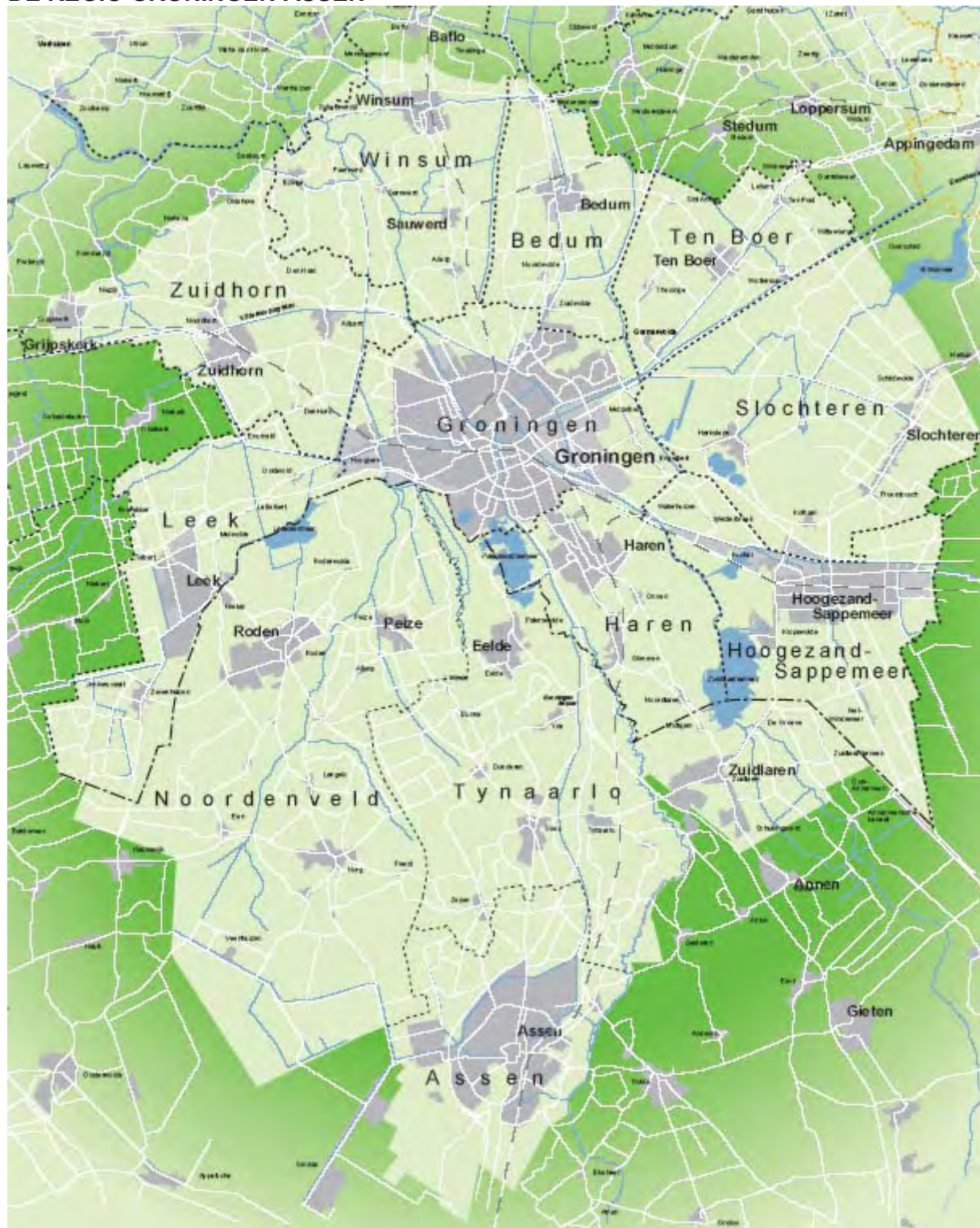
BRON

ABCG	Schoolbegeleidingsdienst voor basis- en voortgezet onderwijs
ABF	ABF research
AOC	Agrarisch Opleidingen Centrum
Arriva	
Atlas voor gemeenten	
BSD	Bestuursdienst, gemeente Groningen
Bureau Louter	
Bureau van Werven	
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken
CAB	Centrum voor Arbeid en Beleid
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CBS(EBB)	CBS, Enquête beroepsbevolking
CBS(RIO)	CBS, Regionaal Inkomens Onderzoek
CCS	Centrale Commissie voor de Statistiek
CFI	Centrale Financiële Instellingen
COA	Centraal orgaan opvang asielzoekers
Coelo	
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DIA	Dienst Informatie en Administratie, gemeente Groningen
DSW	Dienst Sociale Werkvoorziening, gemeente Groningen
Dynamis	Kantorenmonitor
Ecorys	
ELANN	Eerstelijns Advies Noord Nederland
ERBO	Enquête Regionale Bedrijfs Ontwikkeling
Essent	
Expérian	
Filmhuizen	Vera, RKZ-bios, USVA
GCB	Groningen Congres Bureau
Gemeente Groningen	gemeente Groningen, algemeen
Gemeenten	Diverse gemeenten
GGD	Gemeentelijke Gezondheids Dienst
GMD	Gemeenschappelijke Medische Dienst
Goudappel Coffeng	
Groningen Airport Eelde	
Groningen Congres Bureau	
GWG	Gemeentelijk Waterbedrijf Groningen
Havenkantoor	Gemeentelijk havenkantoor
HHG	Hanze Hogeschool Groningen
HKS	Herkenningsdienst Systeem (politie)
HVD	Hulpverleningsdienst, gemeente Groningen, Geneeskundige Dienst
Jachthavens	Watersportcentrum Oosterhaven, Groningenr Motorboten Club
KvK	Kamer van Koophandel
LISA	Landelijk Informatie Systeem Arbeidsplaatsen en vestigingen
Makelaars	MEEUS en Boelens Jorritsma
Marketing Groningen	voorheen VVV
Martini Ziekenhuis	
MD	Milieudienst, gemeente Groningen
Meldpunt Overlast	
NCM	Nationaal Contact Monumenten
Noorderzon	
Noordnet	Noordnet spoorwegen
NS	Nederlandse Spoorwegen
NVB	Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten
OCSW	Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn
Onderwijsinstellingen	
Openbare Bibliotheek	
Provincie Groningen	

BRON

Regiopolitie	Regiopolitie Groningen-Haren
Rijkswaterstaat	
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld en Coördinatiepunt
ROC's	Regionaal Opleidingscentra (Noorderpoortcollege, Alfa College en Menso Alting College)
ROEZ	Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken, gemeente Groningen
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
RvB	Reseach voor Beleid
SCI	Service Centre Informatievoorziening bedrijfsverenigingen
SOZAWE	Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten, gemeente Groningen
SOZAWE(L&V)	SOZAWE, Leefbaarheids- en veiligheidsonderzoek
Sportverenigingen	de Topsportverenigingen
Stadsbeheer	Stadsbeheer, ROEZ
Stationsstalling	Stationsstalling Kuis
Stedelijke Muziekschool	
Stichting huis	Stichting voor opvan thuis- en daklozen
SWP	Stichting Werk Projecten
Theaters en podia	Grand, USVA, Universiteitstheater, Prinsentheater, Machinefabriek, theater Benjamin, de Citadel, Vera, Simplon
Thuiszorg Groningen	
UMCG	Universitair Medisch Centrum Groningen
Universiteitsbibliotheek	Universiteitsbibliotheek der Rijksuniversiteit Groningen
UWV	Uitvoering Werknemersverzekeringen
VES	Verkeers Evaluatie Systeem
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNN	Verslavingszorg Noord Nederland
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Waterbedrijf Groningen	
Woningcorporatie IN	
Woningcorporaties	IN, Nijestee, Huismeesters, Patrimonium, Woonstade Hoogkerk-Noorddijk
Woningnet	
WVG	Wet Voorziening Gehandicaptten
Zorgkantoor	Zorgkantoor provincie Groningen
Zwembaden	Kardinge, de Papiermolen, Helperbad, zwembad Hoogkerk en zwembad engelbert.

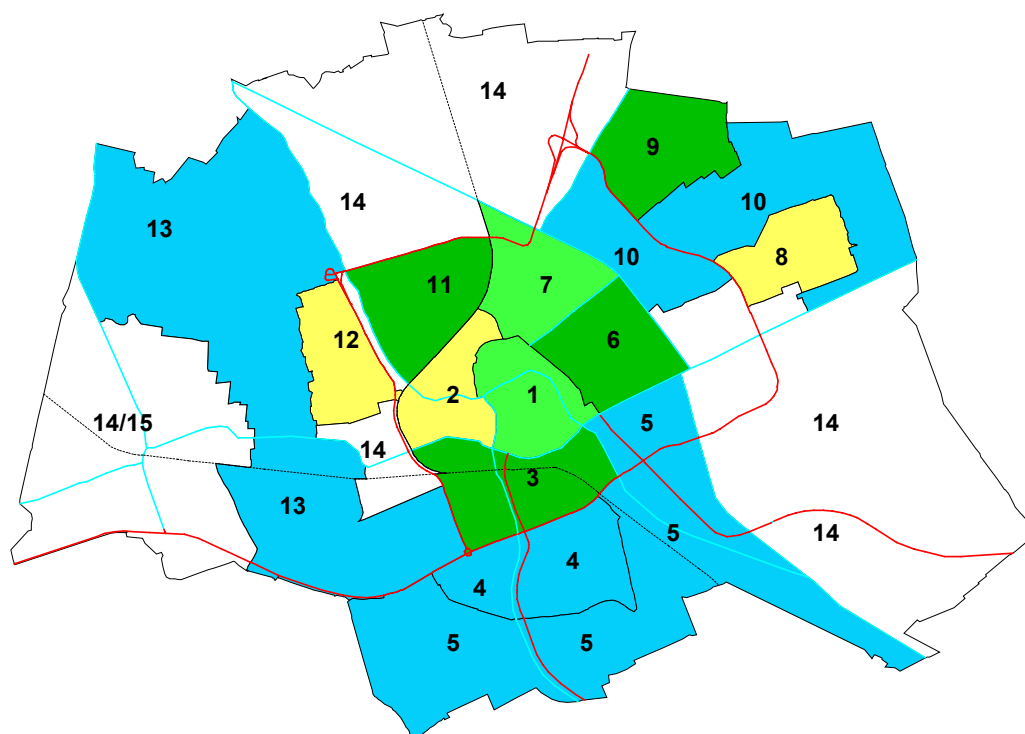
DE REGIO GRONINGEN-ASSEN

Bron: Regio Groningen-Assen

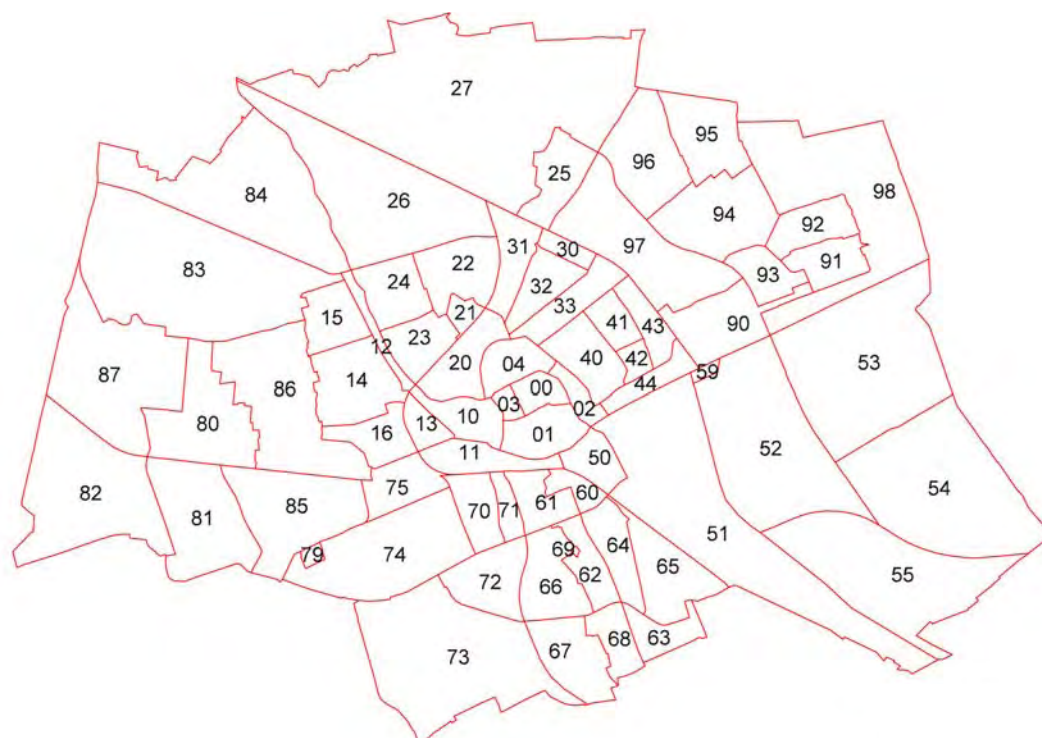
De gemeenten Zuidhorn, Winsum en Slochteren maken gedeeltelijk deel uit van de regio. De gegevens in de tabellen betreffen wel de hele gemeente

WIJKINDELING GEMEENTE GRONINGEN GROTE STEDEN BELEID (GSB)

- 1 Centrum (postcodegebieden 9711 en 9712)
- 2 Oranje/Schilderswijk
- 3 Oud Zuid
- 4 Nieuw Zuid corporatief
- 5 Nieuw Zuid particulier
- 6 Oosterpark
- 7 Korreweg, de Hoogte
- 8 Lewenborg
- 9 Beijum
- 10 Nieuw Oost
- 11 Paddepoel
- 12 Vinkhuizen
- 13 Nieuw West
- 14 Hoogkerk / de Dorpen
- 15 Hoogkerk

CBS BUURTINDELING GEMEENTE GRONINGEN

00 Stadscentrum	40 Gorechtbuurt	70 Laanhuizen
01 Binnenstad-zuid	41 Oosterparkbuurt	71 Grunobuurt
02 Binnenstad-oost	42 Bloemenbuurt	72 Corpus den Hoorn-noord
03 Binnenstad-west	43 Florabuurt	73 Corpus den Hoorn-zuid
04 Binnenstad-noord	44 Damsterbuurt	74 Stadspark
		75 Peizerweg
		79 Woonwagenkamp 'De Kring'
10 Schildersbuurt	50 Oosterpoortbuurt	
11 Zeeheldenbuurt	51 Industriebuurt	80 Hoogkerk-dorp
12 Friesestraatweg	52 Euvelgunne	81 Hoogkerk-zuid
13 Kostverloren	53 Middelbert	82 Vierverlaten
14 Vinkhuizen-zuid	54 Engelbert	83 Leegkerk
15 Vinkhuizen-noord	55 Roodehaan	84 Dorkwerd
16 Hoendiep	59 Woonschepenhaven	85 Bangeweer
		86 De Held
		87 Zuidwending
20 Oranjebuurt	60 Herewegbuurt	90 Oosterhoogebrug
21 Concordiabuurt	61 Rivierenbuurt	91 Lewenborg-zuid
22 Selwerd	62 Helpman-west	92 Lewenborg-noord
23 Paddepoel-zuid	63 Villabuurt-oost	93 Lewenborg-west
24 Paddepoel-noord	64 Helpman-oost	94 Bovenstreek
25 Noorderhoogebrug	65 Coendersborg	95 Beijum-oost
26 Universiteitscomplex	66 De Wijert-noord	96 Beijum-west
27 Koningslaagte	67 De Wijert-zuid	97 Ulgersmabuurt
	68 Villabuurt-west	98 Ruischerbrug
30 West-Indischebuurt	69 Woonwagenkamp	
31 De Hoogte	'Helpman'	
32 Oost-Indischebuurt		
33 Korrewegbuurt		

GEMEENTE GRONINGEN

